ad totũ. Alio modo nõ ꝓpter omimodã negationẽ partiũ. sz solũ ꝓpter negationẽ partium i ordine ad locũ Primo modo maior est falsa. qz corpꝰ existẽs in sacramẽto est in se vere extensuz. quãuis ñ sit alicui ꝯtinẽti extrinsecus coextẽsium. ⁊ habet vere ⁊ realiter partẽ extra partẽ in ordine ad totũ. quãuis nõ habeat partẽ extra partẽ in ordine ad locũ. Sz secũdo modo tũc minor ñ est vsqzquaqz ꝗa. qz eo modo quo aliqd ꝯtinuũ habet ꝑtes. eo modo ꝑ diuisionẽ partiũ ꝑt discõtinuari. qz si habet ꝑtes ꝑr cõparationẽ ad intra ⁊ ad extra. tũc vtroqz mõ poterit discõtinuari. Si aũt hz ꝑtes i ordine ad intra ⁊ nõ i ordie ad extra. tũc vt sic poterit discõtinuari in se sine exteriori apparẽtia. Cũ ergo corpꝰ xpi in cruce habuerit ꝑtes tã in ordine ad totũ qz in ordine ad locũ. ideo vtroqz modo. s. intrinsece ⁊ extrinsece fuit discõtinuatũ in cruce. Si aũt ꝑ tunc fuisset sacramẽtaliter in pixide. qz ibi habuisset ꝑtes intrinsece pura i ordine ad totũ. ⁊ nõ extrinsece. s. in ordine ad locũ. ideo vere fuisset intrinsece discõtinuatũ in pixide. qz/uis nõ extrinsece. qz distantie partiũ intrinsece nõ corespõdisset distantia partiũ extrinsece in corpe ꝯtinente. ¶ Ad secundũ dicendũ ꝙ licet illa maior sit vera posito ꝙ illa virtus nullo modo attingat hmõi corpꝰ. puta nec h nec alibi. tamẽ ñ est vera si alicubi ipm attingit. ¶ Et tũc ad minorẽ dicendũ ꝙ casu ꝑdicto posito licet tũc virtꝰ seu potẽtia crucifixoris nõ attigisset corpꝰ xpi primo vt in pixide vel vt fuisset sub sacramẽto. tamẽ vere attigit ipm vt fuit in cruce. Per quẽ attactũ primo fuit vulneratũ ⁊ discõtinuatũ in cruce. ⁊ ꝑ cõsequẽs fuisset discõtinuatũ in pixide. ¶ Forte adhuc dicet. ꝙ ex his habet ꝙ licet nõ ꝑmo tamẽ ex ꝯsequẽti virtꝰ creata attingat corpus xpi. put existit i sacramẽto ¶ Dicẽdũ ꝙ istud est verũ supposito ꝙ corpꝰ xpi esset mortale ⁊ passibile sicut fuit in cruce. sz nõ est vez. put nũc loquimur de corpe christi. puta vt habet esse glorificatũ ⁊ imortale. quia vt sic non est subiectũ actõi alicuꝰ virtutis create in sua reali existẽtia. nec ꝑ ꝯsequẽs in sua sacramentali existẽtia ¶ Ad tercũ dicendũ ꝙ maior nõ est vera quãdo aliqd sic est in re mota. ꝙ nec est forma eiꝰ. nec pars eiꝰ. nec aliqua necessitate sue ponderositatis innitit ei. sz solũ ꝯiungitur ei quadã libera volũtate ad hmõi cõiunctionẽ libere ⁊ ꝯtingenter se habente. Sz corpus christi ꝯiungit hostie ex sola libertate voluntatis diuine. ideo maior i ꝓposito ẽ falsa.

Instantia

Solutio.

Solutio tercie rõis

¶ Quarta cõclusio est ꝙ quãdo hostia moueꝯ. tũc corpꝰ christi moueꝯ a virtute diuina Quia omne qd moueꝯ. vl' moueꝯ a virtute creata. vl' diuina. sz mota hostia aliq̃ modo moueꝯ corpus xpi. ⁊ nõ a virtute creata. ergo ⁊c. Maior patet ꝑ sufficientẽ diuisionẽ. ⁊ Dior etiã patet ex ꝑma ⁊ tercia ꝯclusione istiꝰ quarti articuli. ¶ Forte dicet ꝙ si ista ꝯclusio ẽ vera. tũc quotienscũqz eucharistia portat d loco ad locũ: totiẽs ꝯtinget nouũ miraculũ. Consequẽtia patet. qz illud dicit fieri miraculose. qd nõ potest fieri nisi specialiter ꝯcurrẽte diuina operatõe. sz stante ꝑdicta ꝯclusione. tũc hostia nõ potest moueri nisi specialiter ꝯcurrente diuie virtutis opatione. ergo ⁊c. ¶ Dicendũ ꝙ appellãdo hoc miraculũ ad qd non sufficit sola virtꝰ creata. tũc ꝯcedo ꝙ in ꝓposito fieret semp miraculũ quãdo moueꝯ eucharistia. Quia tñ isto modo nimis large accipit miraculũ. nã sic loquẽdo tũc hois natiuitas in vtero semper fieret cũ miraculo. eo ꝙ nõ possit fieri sine speciali actõne diuina qua creat ratõnalis aia. ideo nego ꝯsequẽtiã. Ad ꝓbationẽ nego maiorẽ. qñ diuina opatio cõcurrit modo ꝯsueto sicut iã apparuit de ꝯceptione hois. Cñ ꝑt dici ꝙ ibi nõ est nouũ miraculũ. sz quasi antiq̃ determinatio diuie voluntatis. Deꝰ em eadẽ volũtate qua instituit eucharistiã determinauit ꝙ corpꝰ xpi esset presens omi loco in quo post ꝯsecratõez ponit ipa hostia. ¶ Ad argumentũ principale dicendũ ꝙ maior nõ est vera. qñ ꝯtentũ nõ coextendit ꝯtinenti. nec se habet modo qztitatiuo. sicut est in ꝓposito.

Cõclusio quarta.

Instantia

Solutio

Ad principale argu.

¶ Distinctio vndecima.

Si vero que ritur. Postq̃z mgr superi determinauit de istiꝰ sacramẽti differenti sumptõne. in ista parte determinat de eiusdẽ sacramẽti ꝯfectõe ꝑcedẽti ¶ Circa qd est aduertẽdũ ꝙ in ista mirabili ꝯfectõe sunt attendẽda tria sãtis mirabilia. nã in corpꝰ et sanguinẽ xpi cõuertit panis ⁊ vini substãtia. sine sbiecto remanẽt accidẽtia. ⁊ hec fiũt ꝑ verba a sacerdote ꝯsecrãte ꝓlata. ⁊ sm h̃ reliqua materia istiꝰ benedicti sacramẽti ad ꝑsens diuidit in tres ꝑtes. qz ꝑmo mgr determinat de ista admirãda ꝯuersione. Secũdo de accidẽtiũ sine subiecto manentiũ sepatõe. Tercio de ꝯsecrãtis qualitate ⁊ ꝯditõe. Sedã dist. xij.

ibi. Si aūt queriť de accidētib⁹. Tercia dist. xiij. ibi. Solet etiā q̄ri. Prima in duas. Qz ꝑmo circa iā dictā ꝓuersionē mouet q̄stionē. Secūdo materie istī⁹ ꝓuersionis ponit determinationē. ibi. Sub alia autē specie. Prima ꝑs est ꝑsentis lectōis. Et diuidit ī duas ꝑtes Quia ꝑmo ad motā q̄stionē de ista miranda ꝓuersione mgr̄ ꝑmissa sui excusatōne nitiť respondere. Secūdo duas falsas r̄nsiones conať remouere. ibi. Quidā vero sic dicūt. Prima ī duas. Quia ꝑmo ostēdit q̄d de ista cōuersione sit tenendū. Secūdo qualiter istius ꝓuersionis mysterū sit exprimendū. ibi. Fit ergo substātia illa. Prima in tres. Qz primo ad motā q̄stionē dat suā responsionē. Secdo mouet ⁊ remouet cōtrariā obiectōnez. Et tercio ostēdit modū ꝑdicte ꝓuersionis excedere humanā inuestigationē. Secūda ibi. Sed huic sinie. Tercia ibi. Si ꝯo queris moduz.

¶ Sequit illa ꝑs. Fit igit substātia illa. Et diuidit in duas ꝑtes Nā primo circa modū exprimēdi ꝑdictā cōuersionē recitat duplicē opinionē. Secdo ꝑmittēdo vnā distinctionē ponit circa ḣ suā determinationē. ibi. Ideo distinguēdū videť. ¶ Tūc sequit illa ꝑs. Quidā vero sic dicūt. Et diuidit in duas partes. Quia ꝑmo circa q̄stionē ꝑlibatā duas erroneas recitat respōsiones. Secūdo hmōi erores sanctoz autoritatib⁹ ꝓbat. ibi. Sz q̄nō sit ibi substātia. ¶ Circa hāc lectionem quero hmōi questione.

Questio ꝑma. Vtrū ꝓuersio qua panis ⁊ vinū ꝓuertunť in corp⁹ ⁊ sanguinē xp̄i sit ſbita vl' successiua. ¶ Et videť q̄ successiua. qz actio tpe mēsurata necessario est successiua. ista ꝓuersio est tpe mēsurata. g̅ ⁊c. Maior patet. Probo minorē. qz q̄n fit cōsecratio tūc impossibile est vltimū esse panis ⁊ primū esse corpis xp̄i siml' esse ī eodē instāti. g̅ ipossibile ē iā dictā ꝓuersionē esse subitā seu instantaneā. Ancedēs patet. qz da oppositū. tūc eadē res siml' ⁊ ī eodē instāti esset panis ⁊ corp⁹ xp̄i qd̄ est impossibile. Cōseqntia etiā patet. qz ꝓuersio est illud q̄ transit de vltimo esse panis ad primū esse corpis xp̄i q̄ztū ad esse ꝑsentiale q̄ est ī sacro. q̄ cū nō possint esse ī vno instanti erūt ī alio ⁊ alio instāti. ⁊ ꝑ ꝓseqns ipa ꝓuersio mēsurabiť tpe qd̄ mediat inter hmōi duo instātia. ¶ Cōtra. ois successio ī actōne ꝓtingēs fit rōne alicui⁹ resistētie. sz virt⁹ ꝓuertens panē ī corp⁹ xp̄i nullā patiť resistentiā ī hmōi ꝓuersione. Maior patet. iij. ⁊. vi. phi sicoz. Minorē ꝓbo. qz panis substātia respectu virtutis diuine q̄ est infinita est ī plena ⁊ ꝑfecta obedientia ad ḣ q̄ ꝓuertat in oīe illud qd̄ de⁹ voluerit. g̅ ⁊c. ¶ Dic q̄ttuor sunt videda. ¶ Primo vtz ex virtute diuina q̄libet res possit ī quālibet rē ꝓuerti. ¶ Secdo dato q̄ ñ. videbiť vtz ī isto sacro substātia panis ꝓuertat in corp⁹ xp̄i. ¶ Tercio de eo qd̄ queriť. ¶ Et q̄rto quib⁹ nomin⁹ ista ꝓuersio ꝓgruenti⁹ exprimat.

Quātuz ad primuz

Articulus primus. Conclusio prima

pono duas ꝓclusiones. ¶ Prima est q̄ intelligēdo ꝑ q̄libet rē omne ens reale. tūc q̄libet res nō est ꝓuertibilis ī q̄libet rē etiā ꝑ potētiā diuinā. Qz ꝑ nullā potentiā de⁹ est cōuertibilis ī creaturā nec ecōuerso. g̅ nō q̄libet res est ꝓuertibilis ī q̄libet rē. Cōseqntia patet. qz tā de⁹ q̄z creatura sunt entia realia. Antecedens ꝓbo. qz si aliq̄ potētia ḣ posset. illa maxime esset potētia diuina. sz illa nō. g̅ nlla. Probatio minoris. qz q̄n cūq̄z aliq̄ extrema sunt ad inuicē ꝓuertibilia. tūc tā esse q̄z ñ esse illoz extremoz est ī potētia ꝓuertētis. sz nihil intrinsece ꝓueniēs subest potētie diuīe q̄ztū ad esse ⁊ nō esse. g̅ ꝑ potētiā diuinā nō ꝑt de⁹ ꝓuertī creaturā. nec creatura ī deū. Maior patet. qz q̄cūq̄z illoz terminoz q̄ztū ad suū esse ⁊ nō esse nō esset plene ī ptāte ꝓuertētis. tūc nō posset illū terminū auertere a suo esse. ⁊ ꝓuertere ī alterz. Minor etiā patet. qz illud cui⁹ esse ⁊ ñ esse subest diuīe potētie. ḣ est ꝓtingēs seu possibile. ꝑt possibile distinguiť ꝯ puz necesse esse. sz oīe illud qd̄ de⁹ ꝓuenit ī trinsece est purū necesse esse. vt patet tā ꝑ theologos q̄z ꝑ phos. g̅ ⁊c. ¶ P. illud qd̄ impossibile est desinere a suo esse. ḣ ꝑ nullā potētiā ꝑt ꝓuerti ī alterū. sz ipossibile ē de⁹ desinere a suo esse. g̅ ⁊c. Maior patet. qz si termin⁹ a q̄ ipi⁹ ꝓuersiōis nō ꝑderet suū ꝑpriū esse. tūc nō ꝓuerteret ī alterz. Minor ꝓbať. qz puz necesse esse nō ꝑt ꝑdere suū esse. nā oīe qd̄ ꝑt ꝑdi ḣ ꝑt non esse. ⁊ ꝑ ꝓseqns nō est ncce esse. sz de⁹ est puz ncce ee g̅ ⁊c. ¶ Forte diceť q̄ actio q̄ ī suo termino ad quē no arguit aliquā mutatōez vl' limitatōez illa ꝑt ad deū seu ad naturā diuinā terminari. sz ꝓuersio nec mutatōez nec limitatōez arguit ī termino ad quē. qz corp⁹ xp̄i nec mutatuz nec limitatū est ex ꝓuersione substātie panis ī ipm. g̅ ⁊c. ¶ P. nō videť esse min⁹ possibile deū terminare actū ꝓuersionis q̄z actū incarnatōis. sz filī⁹ dei q̄ est ver⁹ de⁹ terminauit actū incarnatōis. qz alias nō possz dici incarnat⁹

Instantia 1

1

2

2

Solutio Ad.1. g ꝛc. ¶ Ad primũ nego minorẽ. qꝛ eo ipso q̃ aliq̃d ꝑt esse termin⁹ ꝟuersionis. sufficiẽter arguit q̃ sit limitatũ ꝛ mutabile. qꝛ ſbiectũ ẽ potẽtie ꝟuertẽtis q̃ztũ ad suũ esse ꝛ nõ esse. alias ꝟuertẽs nõ hr̃et posse aliq̃d ꝟuertẽdi in ipm.

¶ Etiã termini ꝟuersiõis mutuo ſũt ꝟuertibiles. ꝛ iõ q̃ potẽtia eſſz aliq̃d ꝟuertibile i deũ eadẽ potẽtia d⁹ i illud esset ꝟuertibil'. ꝛ p ꝟsequẽs d̃ necẽitate mutabil'. qꝛ ꝑderet ꝓpriũ eẽ. ꝛ ꝟuertereť i alienũ esse. ¶ Ad secũdũ dõm. q̃ act⁹ incarnatõis vno mõ dicit actũ q̃ tota trinitas corp⁹ xpi i ꝟgine formauit. ꝛ sic minor ẽ falsa. qꝛ vt sic incarnatõis act⁹ nõ terminabať ad filiũ dei. ſz terminabať ad hũanitatez vl' ad corp⁹ xpi. Alio mõ accipiť ꝑ actu vnionis. q̃ formata caro vnita ꝑsonaliter fuit ipsi dei filio. Et h̃ dupl'r. Qꝛ vno mõ act⁹ illi⁹ vnionis ꝑt accipi actiue. puta ꝓm q̃ tota trinitas actiue vniuit naturã hũanaz diuĩe nature in ipo dei filio. Alio mõ accipiť formal'r ꝑ ipsa vnione q̃ natura hũana formal'r dicit vnita ipi dei filio seu nature diuine ꝓut habet esse in filio. ¶ Primo mõ. tũc adhuc minor ẽ falsa. qꝛ act⁹ vnionis actiue accept⁹ nõ terminabať ad filiũ dei. ſz ei⁹ termin⁹ fuit ipa vnio iã ſcdo mõ dicta. illa em̃ vnio actiue accepta ꝟe ꝛ realiter terminabať ad vnionẽ formal'r acceptã. q̃ ꝟe ꝛ real'r est i ipa hũana natura. ¶ Sz loquẽdo d̃ ista vnione ſcdo mõ dicta. q̃ formaliter est i ipa hũana natura aſſũpta. tũc minor est ꝟa. maior aũt est falſa. qꝛ iſta vnio q̃ztuis dicat relationẽ realẽ fundatã i aſſũpta natura terminatã ad ipm dei filiũ cui tal' natura ẽ vnita. tm̃ i iſto termino. ſ. in dei filio. exh̃ q̃ in tpe terminat iſtã realẽ relationẽ ſeu vnionẽ. quã qm̃ qꝛ vſitato noie vocam⁹ incarnatõez. nõ ꝟuincit aliq̃ real' relatio esse i dei filio. ſz tantũmodo relatio ꝓm rõez. ꝛ ꝑ ꝟseqns ex terminatõe ipi incarnatõis nec actual' mutatio nec possibilis ꝟuincit cõpetere ipi deo. ſicut ꝟuinceret ſi esset termin⁹ ꝟuersionis creature in ipm. vt patet ex ꝑdictis. ¶ Forte dicet q̃ ex his dictis ſequit relatõez esse imediatũ terminũ actõis. qd̃ est ꝟ aresto. v. ꝛ. vij. phiſi. Probatio cõſequẽtie. qꝛ dictuz est q̃ vnio formal'r accepta ẽ relatio realis. ꝛ eadẽ vnio est termin⁹ vniõis actiue accepte q̃ est actio vnientis trinitatis.

Solutio. ¶ Ad iſtud ꝑt dici q̃ ꝛ ſi relatio nõ possit eẽ ꝑ ſe termin⁹ actõis ꝓductiue. tm̃ ncẽe est ponere relationẽ q̃ qꝛ esse terminũ actõis nõ ꝓductiue. ſicut est actio ordinatiua. vnitiua. ꝛ distinctiua. Nã actõis ordinatiue termin⁹ ẽ ordo. vnitiue vnio. ꝛ distinctiue distinctio. licz ordo vnio ꝛ distinctio ſint vere relationeq.

Cõclusio secũda. ¶ Cõclusio secũda est q̃ q̃libet creatura realẽ habẽs entitatẽ est ꝟuertibil' ꝑ diuinã potẽtiã i q̃ãlibet creaturã. Qꝛ agẽs plenũ habẽs posse ſup esse totale ꝛ ñ esse totale cuiuslibet creature ꝑt q̃ãlibet creaturã i q̃ãlibet creaturaz ꝟuertere. ſz d⁹ ẽ agẽs hmõi. g ꝛc. Maior patet ex plenitudĩe obediẽtie q̃ oĩs creatura totaliť ꝛ ꝑfecte ſbijciť prãti tal' agẽtis. Minor etiã patet. qꝛ nll'a creatura est ita determinata ad esse. q̃n d⁹ possit ipaz ãnihilare ꝛ redigere ad nõ esse. nec ẽ aliq̃ creatura ita d̃ebil' ꝛ indeterminata ad esse q̃n d⁹ eã possit semp ꝟseruare i esse. ¶ P. nõ est minoris potentie q̃ãlibet creaturã d̃ nihilo ꝓducere. q̃ q̃ãlibet creaturã i q̃ãlibet creaturã ꝟuertere. ſz q̃ãlibz creaturã vl' d⁹ creauit d̃ nihilo. vl' ſaltẽ ꝑt creare d̃ nihilo. g ꝛc. ¶ Sz forte dicet iſtud esse cõtra augustinũ. vij. ſup gen̄. vbi ait. q̃ nll'o mõ ꝑt corp⁹ ꝟuerti in ſpũm. nec ecõuerſo. ¶ Et q̃ſi eadẽ ꝟba ponit boeti⁹ in lib. de duabꝫ naturis ꝛ vna ꝑsona xpi. ¶ P. indiuiſibile posset fieri diuiſibile. Cõſeqntia patet. qꝛ multe creature ſunt diuiſibiles. ꝛ mlte indiuiſibiles. ¶ P. ſequiť q̃ ens ſimpliciť abſolutuz posset ꝟuerti in ens ſimpliciť reſpectiuũ. ¶ P. vl' hr̃e plenũ posse ſup esse ꝛ ñ esse rez est neceſſariũ ꝟseqns ad hr̃e potẽtiã ꝟuertẽdi q̃ãlibet iparũ rez i q̃ãlibet. vl' ecõuerſo hr̃e potẽtiã ꝟuertendi ẽ neceſſariũ ꝟseqns ad hr̃e posse ſup eẽ ꝛ ñ esse hmõi rez ꝟuertibiliũ. ¶ Si ꝑmo mõ tũc i ꝑma rõne adducta ꝑ ſcda cõclusione cõmittiť fallacia cõſeqntis. qꝛ ꝓcediť a positõe cõſeqntis ad positõez ãncedentis. ¶ Si ſcdo mõ. tũc i ꝑma rõne adducta ꝑ ꝑma cõclusione cõmittiť fallacia cõſeqntis. qꝛ ꝓcediť a destructõe ãncedẽtis ad destructõez cõſequentis. Exh̃ em̃ q̃ deo intrinſeca nõ ſbiacẽt potentie diuĩe q̃ztũ ad esse ꝛ ñ esse. cõcludiť final'r i illa rõne q̃ d⁹ nõ ꝑt cõuerti i creaturã. nec creata i deũ. g. ꝛc. ¶ Ad primũ cũ dicit q̃ iſta cõclusio est ꝟ augustinũ. nego. Ad ꝓbatõez dõm. q̃ aug⁹. ꝛ boeti⁹ cũ dicũt ſpũm nll'o mõ posse cõuerti i corp⁹. nõ loquunť ibi d̃ posse seu potẽtia dei. ſz d̃ potẽtia creature. ¶ Forte dicet q̃ ſi iſti ſancti loquũť ibi d̃ potẽtia creature. tũc nõ ſolũ debẽt dicere esse ipossibile ſpũm cõuerti i corp⁹. qꝛ etiã ꝟtute creata ñ ꝑt cõuerti corp⁹ in corp⁹. Nll'a em̃ potẽtia creata posset celũ cõuertere in terrã. nec ecõuerſo. imo forte nec aliq̃d corp⁹ ꝑt virt⁹ creata cõuertere i aliud corp⁹. Qꝛ licet virt⁹ creata possit vnũ corp⁹ d̃ ſpera actiuoꝫ ꝛ paſſiuoꝫ generare ex alio

Instantia

Instantia 1

Instantia 2

Solutio. Ad.1.

Instantia

tñ nõ pt vnũ ꝛuertere ĩ alteꝫ. sic ḣ loq̃mur de ꝛuersione. que nec ẽ generatio nec corruptio.

Solutio ¶ Rñdeo q̃ sic ĩ esse possibili ẽ dare grad⁹. sic ĩ esse ĩpossibili. qz sic illud dicim⁹ possibil⁹ esse qd̃ plẽs modos ꝛgruẽtie habet ad ḣ q̃ ponat ĩ esse. sic illud dicit ĩpossibil⁹ qd̃ hz plẽs modos repugnãtie ad ḣ q̃ ponat ĩ esse. Sup posito igit q̃ impossibile sit ꝟtute creata vnũ corp⁹ generabile ⁊ corruptibile ꝛuerti ĩ alteꝫ loq̃ndo d̃ ꝛuersione. put pscindit a generatõe ⁊ corruptõe. tñ min⁹ ẽ possibile virtute creata celũ ĩ aliqd̃ aliud corp⁹ ꝛuerti. qz ḣ magꝭ subterfugit potentiã creatã. qz celũ vl' non habet materiã ptẽ sui. vl' dato q̃ habeat materiã. tñ nõ habet eã cũ priuatõe ãnexa. ⁊ p ꝛseq̃ns celũ nec pt corrũpi nec generari p creatã ꝟtutẽ. Et sup hec oia ĩpossibilissimũ esse videt ꝟtute creata spũm ĩ corp⁹ ꝛuerti. qz oib̃ pdictꝭ ḣ maior appet repugnãtia. qz spũs caret omni materia ppe dicta. siue habeat priuatõez ãne xaz sic est materia corporꝫ iferiorꝫ. siue separata sit ab omni priuatõe. sic est materia corporꝫ superiorꝫ. Caret etiaz q̃ntitate ⁊ ceterꝭ accidẽtib̃ corpalib̃. ppter qd̃ minor ẽ ꝛformitas spũs ad corp⁹. q̃z corpis ad corp⁹. ⁊ p ꝛseq̃ns ĩpossibil⁹ est ꝟtute creata spũm ꝛuerti ĩ corpus. q̃z qd̃cũq̃z corp⁹ ĩ aliud corp⁹. dato bñ q̃ vtrũq̃z sit ĩpossibile. ¶ Istã igit maiorẽ ĩpossibilitatẽ plib̃ modis ꝛtingentẽ volũt exp̃mere isti sãcti cũ dicũt. q̃ nllo mõ pt corp⁹ ꝛũti ĩ spũm. Uñ istud signũ vniũsale negatiuũ nõ distribuit vniuersal'r potẽtiã. qz tũc dixissent. nulla potẽtia pt corpus ꝛuerti ĩ spũm. hz distribuit modos ĩpossibilitatꝭ respectu potẽtie create. sicut etiã patz ex forma ꝟbꝫ. qz dicit. nll'o mõ ⁊c. ¶ Qui aũt vellẽt breuit se expedire dicerẽt sic etiã aliq̃ dicũt. q̃ isti sãcti ñ pferũt illa verba determinatiue. hz recitatiue. puta recitãdo

Ad.2. aliorꝫ opiniones ¶ Ad secũm ꝛcedo ꝛseq̃ntiã ⁊ nego falsitatẽ ꝛseq̃ntis. qz virt⁹ diuĩa ñ min⁹ habet posse sup totale esse ⁊ ñ esse rei indiuisibil' q̃z rei diuisibil'. ⁊ iõ nõ min⁹ pt in diuisibile ꝛuertere ĩ diuisibile. q̃z vnũ diuisibile in aliud diuisibile. ¶ Etiã q̃z tũ ad ppetatẽ locutionis tũc ꝛseq̃ntia pt negari. qz ñ sequit. hoc

Ad.3. ꝛuertit ĩ ḣ. q̃ ḣ fit ḣ. sic patebit inferi⁹ ¶ Ad terciũ ꝛcedo ꝛseq̃ntiã. nec apper aliq̃ falsitas ꝛseq̃ntis. qz cũ entitas simpl'r absoluta p potentiã diuinã possit simplicit ãnihilari. ñ video q̃re p eandẽ potẽtiã nõ possit ĩ respectiuũ

Ad4.. ꝛuerti. ¶ Ad quartũ dicẽdũ q̃ ille due ppositiones sunt ꝛuertibiles. ⁊ ideo vnaq̃z pt esse ꝛseq̃ns ad aliã. ⁊ ecõuerso. Propter qd̃ q̃libz eaz ĩfert aliã tã affirmatiue q̃z negatiue. Ex q̃ ptz q̃ ĩ vtraq̃z pdictaz rõnum bñ ꝓcedit.

Quantũ ad secũdũ articulũ dicẽdũ. q̃ licz ex dictꝭ ĩ pcedẽti articulo satꝭ pateat sbam panis ꝛuertibilẽ esse ĩ corpus xpi p diuinã potẽtiã. qz vt dictũ est quãlibet creaturã de⁹ sua potẽtia pt in quãlibet aliã creaturã ꝛuertere. hz tã sba panis est creatura q̃z etiã corp⁹ xpi. q̃ ⁊c. ¶ Tñ q̃ d̃ facto ĩ sacro altarꝭ facta sit hmõi ꝛuersio. ḣ nlla rõe euidẽti pbari pt. eo q̃ sensus human⁹ nullã pcipiat mutatõez factã circa accidẽtia panis. p quaz rõ iudicare possit sbam panis nõ manere cõiunctã talib̃ accidẽtib̃ ¶ Iã dictã igit ꝛũsionẽ teneo. nõ ppter aliqua rationẽ cogẽtẽ. hz ppter sanctorꝫ autoritatẽ ⁊ sãcte matrꝭ ecclie determinatõez. ¶ Q, ẽm istud sit de intentõne sctõrꝫ. patz ĩ pcedẽti distinctõe. s. distinctõe. x. isti⁹ libri circa finẽ ill⁹ distinctõis vbi q̃ ad ḣ mgr̃ adducit autoritatẽ amb. eusebij. ⁊ augustini. ¶ Patet etiã ĩ decretꝭ de cõse. dist. q. vbi ml'torꝫ sctõrꝫ autoritates ĩ plib̃ ponũt capitulis ill⁹ distinctõis clarissime istã ꝛclusionez exp̃mẽtes. ¶ Q, etiã istud determinatũ sit p romanã ecclziaz. ḣ patz extra de sum. trĩ. ⁊ fide catho. firmit credim⁹. vbi sic dicit. Ihs xps sacerdos ẽ ⁊ sacrificiũ. cui⁹ corp⁹ ⁊ sanguis in sacro altarꝭ sb specie panis ⁊ vini ꝛtinet veraciter. trãsubstãtiatꝭ in corp⁹ pane ⁊ vino ĩ sanguinẽ ptãte diuĩa. Et ẽ ista decretal' accepta d̃ simbolo edito ĩ lateranẽsi cõcilio sb innocẽtio tercio. In q̃ simbolo ml'te fidei ꝟitates magis lucide expsse sunt. q̃z ĩ simbol' apl'orꝫ. ⁊ niceni ꝛcilij. vl' etiã athanasij. Inter q̃s ꝟitates credẽdas a q̃libet xpiano ḣ clare ponit. q̃ ĩ isto benedicto sacro panis trãsubstãtiat ĩ corp⁹ xpi. ⁊ vinũ ĩ sanguinẽ. ¶ Sz ꝛ istã veritatẽ sunt q̃tuor opiniões ¶ Quaꝫ vna ponit q̃ ĩ isto sacro cũ vero corpe xpi manet ꝟa sba panis. ¶ Motiua istꝭ opinionis poterãt esse ista. ¶ Si panis ꝛuertereť ĩ corp⁹ xpi. tũc opterez dare aliquẽ p se terminũ istꝭ ꝛuersiõis. hz ḣ ñ pt esse. igit ⁊c. Maior patz. Minor pbat. qz tal' termin⁹ vl' esset materia xpi cũ forma sbstãtiali. ⁊ ḣ nõ. qz tũc aia xpi esset p se ⁊ pmo sb sacramẽto ⁊ ñ ꝛcomitãter. cui⁹ oppositũ cõiter dicit. Vl' esset materia cũ accidẽtib̃. ⁊ ḣ ñ. qz tũc nõ esset ibi trãsubstãtiatio hz poti⁹ trãsaccidẽtatio. Etiã seq̃ret q̃ magꝭ p se ĩ sacro essent accidẽtia xpi q̃z forma sua sbstantialis. qd̃ videt omino incõueniẽs. Vl' esset materia sine

Articulus secund⁹

Opiniões ꝛtrarie.

Opio pri ma.

omni forma. ⁊ hꝰ ñ. qꝛ illud qd̄ cedit ī purā potentiā materie hꝰ ñ trāsubstātiat. sz potꝰ corrumpit ⁊ resolvit. ¶ P. terminus ad quē positue
2 mutatōnis. vl' accipit eē simpl'r. vl' suppositoē simpl'r accipit aliqd̄ esse. sz ꝯsio q̄ ē trāsubstātiatio ē mutatio positiua. igit si sba panis p trāsubstātiatōez ꝯuerteret in corpꝰ xpi. tūc vl' corpꝰ xpi d̄ nouo īciper eē accipiēdo eē simplicit. vl' semp augeret vl' alteraret accipiēdo
3 aliqd̄ esse. ¶ P. sic ad saluādā aliquā positionē naturalē. nō fuit aliq̄ ponēda q̄ rō natural' nō ꝯuincit. sic ad saluādā aliqd̄ credēdū ñ ꝛtem ponere hꝰ qd̄ oēm naturalē rōez excedit. nisi inq̄tū hꝰ ipꝛ vl' ex fide catholica. vl' ex scriptura sacra possim⁹ clare ꝛeducere. sz sba panis ꝯuerti ī corpꝰ xpi excedit oēm naturalē rationē. ⁊ ñ pt ꝯuinci ex scriptura sacra vl' ex aliq̄ articl'o fidei. g̃ istd̄ ñ ē ponēdū ad saluandū
4 corpꝰ xpi eē ī sacro. qd̄ simpl'r ē credēdū. ¶ P. frustra fit p pl'a qd̄ fieri pt p paucioza. maxie si fit eq̄ bñ. sz tota substātia panis manēte in sacro eq bñ possum⁹ saluare ve corpꝰ xpi esse ī ipo sacro. g̃ ⁊c. ¶ Maior ptz. i. phisi. ⁊ m'tis alijs ꝓtibꝯ phic. ¶ Minor etiā patz. qꝛ ñ minꝰ possz corpꝰ xpi esse sil' cū tota substātia panis q̄z cū ipa q̄ztitate panis sine substātia panis. qꝛ substātia ñ ēsistit corpꝰ ī eodē loco nisi rōe
5 q̄ztitatis ānexe. ¶ P. cū istud sacm̄ sit institutū ad salutē hoīm. nō q̄ztū veritatē istius sacri saluare possum⁹ cū minori repugnātia ad naturale iudiciū hꝰ facere tenemur. sz ponēdo sbstantiā panis manere cū ꝯo corpe xpi in isto sacro mior videt repugnātia ad naṫale iudiciū rōis. g̃ ⁊c. ¶ Maior patz. qꝛ ponēs maiorē repugnātiā q̄z optet ad saluādum aliquē fidei articulū. talis facit q̄ hmōi articul⁹ ꝯtēnit ab eis q̄ innituntur naturali rōi. ⁊ p ꝯseqns tractādo d̄ sacro salutis aūtit hoīes a ꝯsecutōe sue salutis. ¶ Minor etiā ptz. qꝛ m'to facili⁹ q̄libet innitēs naturali rōi flecteret itellectū suū ad credendū ve corpꝰ xpi abscōdite ⁊ supnatural'r esse sub sacro. q̄z cū ista difficultate credat ibi nō esse ve panē. cū tñ ibi videat panis colorē. gustet panis saporē. tangat panis supficiē.
6 ¶ D. si nō manet substātia panis. tūc naturalis significatio accidētiū remanētiū erit falsa. Cōseqns est incōueniēs. qꝛ ī sacro veritatis nl'a ꝛeber esse falsitas. Cōseqntia pbat. qꝛ accidētia foris relucētia natural'r significāt substātias q̄s informāt. ¶ P. ꝛat⁹ ambrosi⁹ di
7 cit. q̄ in isto sacro nihil fit sil'e pstigijs magoꝝ vbi ꝛceptōne quadā fallunt oculi. vt videat esse qd̄ nō est. sz in sacro videt esse panis. ergo ibi est panis. alias videret ibi esse qd̄ nō esset ibi. ¶ Et cōfirmat. qꝛ accidētia magnā partē ꝯferūt ad cognoscēdū q̄ qd̄ est. vt dicit p̄mo de aia. g̃ vbi accidētia ponunt ⁊ subtrahit q̄ qd̄ est. i. substātia. ibi fit ꝛceptio. sz ī sacro veritatis nl'a fit ꝛceptio. ¶ P. qñcūq̄z aliq̄ corporal' substātia ꝯuertit ī aliqd̄ corpꝰ p̄existēs tūc ex hmōi ꝯuersione illud corpꝰ augeat. sed corpꝰ xpi ex ꝯsecratōe nō augeat. g̃ nl'a corpalis substātia in ipm ꝯuertit. ¶ Isti opinioni doctoꝝ cōis ascribit tria mala. Dicit em̄ p̄mo q̄ sit incōpetens huic sacro. Scd̄o q̄ sit ipossibilis. Tercio q̄ sit heretica. ¶ Primū pbat. qꝛ esset occasio idolatrie si hostie veneratō latrie exhiberet remanente substātia panis sub ipa hostia. ¶ Scd̄m pbat. qꝛ ipossibile est aliqd̄ nūc esse vbi p̄mo nō fuit. nisi vl' ipo mutato. vl' altero in ipm. Sz corpꝰ xpi est siml' ī diūsis altaribꝯ post bñdictōez in q̄bꝯ añ nō fuit. Si g̃ hꝰ nō fit p ꝯuersionē panis in ipm tūc fieret p motū ppriū. ⁊ hꝰ est impossibile. qꝛ tunc vnū corpꝰ numero moueret sil' ad diūsa loca. ¶ Terciū pbat p hꝰ. qꝛ ista opinio ꝯtradicit ꝓitati scripture. qꝛ si maneret panis. tūc hec scriptura q̄ ī psona xpi dicit. hꝰ est corpus meū. nō esset ꝓa. ¶ Sz salua istiꝰ magni doctoris sanctitate ⁊ reuerētia. nō videt mihi q̄ sue rōes ꝯuincāt ista q̄ iponit huic opinioni

Cōfirmatio.

Sanctus tho. dis. q. q. 1.

Cōtra thomam.

¶ Nō primū. qꝛ nō est pl⁹ diuini numinis ī accidēte panis q̄z ī substātia panis. g̃ sic nō obstāte q̄ accidētia panis remanētia sint vere creature. tñ sub ill' accidētibꝯ xps adorat adoratōe latrie. ⁊ nō cōmittit ex hꝰ aliq̄ idolatria. sic si remaneret substātia panis nō obstāte q̄ esset creatura. xps sub illa substātia existēs sicut nūc sub accidētibꝯ adorari posset adoratione latrie absq̄ vicio idolatrie. ¶ Nec scd̄m qꝛ tota ꝛeductōe ꝯcessa in cōueniēs ad qd̄ ꝛeducit nō est omino ipossibile. vt appet ex dictis ī distinctōe prima p̄cedēti q̄stione. i. arti. i. ¶ Nec terciū. qꝛ sic nō obstante q̄ remanet q̄ztitas corpalis q̄ est corpꝰ ꝛe p̄dicamēto q̄ztitatis. tñ seruat veritas scripture q̄ dicit ī psona xpi. hꝰ ē corpꝰ meū. sic nihil minꝰ si ex ordinatōe diuia maneret substātia panis q̄ ē corpus xp̄ dicamēto substātie eadē ꝓitas saluret. ¶ Vñ semp saluo meliori iudicio nō videt mihi q̄ ante ꝛeterminationē sancte matris ecclie quā superiꝰ recitaui ista opio fuerit heretica reputāda. Nec scio aliquē q̄ post illā ꝛeterminatōez istā opinionē asseruerit. nisi iohānes parisiēs ordinis p̄dicatoꝝ. q̄ posuit paneitatē remanere ne accidētia ī isto sacro esset

Nota.

Solutio Ad.1.

sine subiecto. Propter qd vt dicit excōicatus fuit p cpm parisiēsem. ¶ Ad pmū g motiuū istī opinionis dicēdū q minor ñ est ya. Ad pbatōez dicēdū q p se termin istī conuersiōis ē corp xpi. put corp est altera ps cōpositi distincta ctra formā sbalez hūanitatis xpi. Sz qd intelligat p istud corp. videbit dño cōcedente infra dist. xiij ¶ Ad scdm dicendū q accipe aliqd esse pt duplr intelligi. Uno mō intrinsece ⁊ pfectiue. Alio mō extrinsece ⁊ aliq mō venoiatiue. Primo mō tūc maior nō ē ya. Secdo mō tūc maior pt concedi. qz corpus xpi ex illa conuersione accipit h esse. est em aliq mō ibi vbi pmo nō fuit. Sub isto aūt sensu cessis pmissis nō sequit conclusio q inferit. qz tā esse augmētatōis q esse alteratōis sunt ē intrinsece suū pfectibile respicientia aliqd realē ipo ponētia. ¶ Forte dices me incidere in illud qd volo vitare. qz corp non capit h esse nisi capiat nouū vbi. sz vbi est accidēs reale sbiectiue existēs ī re locata. g si corp xpi accipiat h esse ppter conuersionē panis in ipm. tūc accipiet esse tale qd p informatōez se habebit ad ipm tanq aliqd sibi intrinsecū. ¶ Rndeo q licet corp capiēs h esse circūscriptiue. ꝛc capiat nouū vbi. tn si ita capiat h esse determinatiue q ppter h nō est h circūscriptiue. tunc ex h nō recipit aliqd vbi. qd patet. qz vbi derelinquit ī re locata ex locātis circūscriptōe. vt patet in li. vi. pncipioz. Sz vt patet ex dictis in distinctōe. x. corp xpi nō est ī sacro qtitatiue: nec p consequens circūscriptiue. qz qd a loco circūscribit h loco cōmensurat. qd fieri nō pt nisi ipm sit in hmōi loco quātitatiue. Solūmodo igit determinatiue est corp xpi in tali loco in q sunt accidētia panis q remanēt post factā consecratōez. h em determinatū est p diuinā voluntatē q in omi loco sit corp xpi in q sunt hmōi accidētia. ⁊ ideo corp xpi nō recipit aliqd vbi a loco in q est sacraliter. licet realiter fundet vnū vbi. puenies ex circūscriptōe corpis celestis in q est qtitatiue: ⁊ p consequens circūscriptiue. ¶ Ad terciū pt dici q maior ē insufficiēs. qz dato q aliqs modus circa credēda nō pateat clare ex scriptura sacra. vel ex articulis fidei. tn si concilū romane ecclie h determinauit esse tenendū tūc quilibet catholicus tenet credere illo modū esse vez ⁊ ī mutabiliter obseruandū. Unde etiā beatus augustinus dixit. q euāgelio dei nō crederet. nisi ab ecclesia dei esset approbatū. Cū igit modus conuersiōis substātie panis ī corp xpi. ⁊ vini in sanguinē sit expresse determinatus p ecclesiā romanā ī vniuersali concilio. vt patuit superius. ideo q libet catholicus tenet credere illū modū ē vez ¶ Ad quartū dicēdū q maior nō est vera loquendo d his q mere dependēt a diuina volūtate. qz si deus voluisset ipe eq bn saluasset nos ex solo placito volūtatis sue absq passione vnigeniti filij sui. ⁊ sine sacramentorum institutione. sicut pro nunc nos saluat mediante vnigeniti sui passione ⁊ sacramētoz collatōe. ⁊ tamē ñ est dicēdū q ista sint frustra. licet deus nos saluare potuerit p paucioza. ¶ Ad quintū dicēdū q in assertōe eoz q spectāt ad fidē. nō est aspicienda ad illud qd min repugnat naturali rōni. sz debem respicere ad illd qd min repugnat scripture ⁊ determinatōi sancte matris ecclie. ac dictis sanctoz q reuelatōe spūsanci multas veritates q sup naturā sunt. in suis libris conscripserūt. inter qs veritates vna est. q substātia panis cōuertit in corp xpi. vt patet ex superius allegatis. Uñ licet min repugnet naturali rōni q deus saluet mundū p vnū hoiem natū p m naturalē cursuz hūane generatōis. sicut iudei loquunt d messia nascituro. q per vnū hoiez natū ex intacta virgine. sic ponūt xpiani. ⁊ tn ex h non sequit q melior sit fides iudeoz q fides xpianoz. Sic in ppositio ꝛc. ¶ Cur aūt deus illud qd p paucioza miracula posset facere. facit p plura miracula. Ad hāc q stiuncula pt dici. q h deus facit duplici d causa. ¶ Prima est. vt hi q se ad fidē suscipiendā humiliāt magis mereant intellectū suū captiuando in obsequiū fidei. ¶ Secda est vt sup bi huius seculi d suo sensu gloriātes videres ñ videāt. ⁊ intelligēres nō intelligāt. vt sic stultam faciat deus sapiētiā huius mūdi. sic ait apls ¶ Ad sextū nego consequentiā. Ad pbatōez dicendū q licz hmōi accidētia deriuata suo cursui naturali informēt sbam. ⁊ p consequēs significēt eā. tn illo cursu mutato p cām supnaturalē separantez hmōi accidētia a sba. tūc hmōi accidētia nō significāt sbam actu sz aptitudine. Illud aūt significāt actu ad qd significādū instituunt p illā cām q hmōi accidētia a sua sba separant. ¶ Et iō accidētia ī sacro altaris remanētia sbam panis nō significāt naturali sua significatōne actu sz aptitudīe. Sic nec actu informāt eā licet sint apta nata eā informare. actu ꝛo significāt corp xpi qd ex diuine institutōis determinatōe actualr pñs ē hmōi accidētib ¶ Ad septimū dcdm. q ñ est sile d pstigijs magoz. qz ī hmōi pstigijs oculi exteriores fallunt. qz illud qd indicāt nō est. Illa em accidētia q apparēt nō sunt realr ta/

Ad.2.

Instantia

Soluno.

Ad.3.

Ad.4.

Nota.

Ad.6.

Ad.7.

lia q̃lia apparet. Sz oculi ñ recipiunt ī isto
sacro. imo sensus īmunes a receptōe reddunt
vt dicit ī ſmone q̃ legit ī festo corpis xpi. sen/
sus em̃ realiter repiūt in istis accidētib̃ sua ob
iecta absqz receptōe. qd̃ nō ꝯtingit in magicis
Instantia opatōib̃. ¶ Forte dicet q̃ licet oculi exterio
res nō recipiant. tm̃ interior oculus puta intel/
lectus recipit. q̃ iudicat ibi esse sbam panis cuz
Solutio. nō sit. ¶ Rñdeo q̃ intellectus fidel' nō recipit.
qz ſm fidē suā iudicat sub ill' accidētib̃ eē ve/
rū corpus xpi. qd̃ etiā ſe est ibi. Sz si ē infidel'
tūc recipit. z h̄ nō īmerito. qz infidelitas ē cō
plemētū oīs mortifere receptōis. ¶ Et per h̄
etiā patet ad ꝯfirmatōez. qz q̃zuis accidentia
faciāt ad cognoscēdū q̃ q̃d est. tm̃ fidel' nō iu/
dicat ibi esse q̃ q̃d ē panis. sz potius iudicat ibi
Ad.8. esse q̃ q̃d est corpis xpi ¶ Ad octauū dicēdū
q̃ licet maior sit ſa q̃ tal' ꝯuersio fit p motū
augmentatōis. tm̃ nō est vera q̃ fit p modū
Opio secda trāslubstāciatōis totius in totū. ¶ Alij dixerūt
q̃ corpe xpi veniēte sba panis nō manet. nec
1 tm̃ ꝯuertit ī corpus xpi. Qz ꝓpter dignitatē cor
poris xpi nullū aliud corpus pt in ipm̃ ꝯuerti.
Sz vt dicūt sba panis penitus annihilat. Qz
q̃ nūc est z postea nihil re ipo remanet h̄ āni/
hilat. sz anteqz corpus xpi sit p ſba ꝯsecratōis
ī altari. tūc sba panis ē ī altari. z postea nihil
re sba panis remanet. q̃ hmōi sba panis āni/
2 hilata est. ¶ P. dato q̃ hmōi panis ꝯuertat
ī corpus. adhuc tal' ꝯsūsio erit vera ānihilatio.
qz mutatio nihil relinqns post se re muta/
ta ē vera ānihilatio ipius rei mutate. sz dato q̃
panis ꝯuertat ī corpus xpi. tūc facta hmōi cō/
3 uersione nihil remanet d̃ sba panis. q̃ zc. ¶ P
facta ꝯsecratōe. vl' aliq̃d manet d̃ pane. vel ni
hil. Si nihil: tūc habet ꝓpositus. qz sic aliq̃d
dicit creari q̃n aī sui ꝓductōez nihil re ipo p
cessit nec formal'r nec subiectiue. sic p opposi/
tū illud merito dicit ānihilari cui nihil ſma
net nec formal'r nec subiectiue postq̃z mutat a
suo esse. Si aliq̃d manet: tūc tota sba panis
nō mutat ī corpus xpi. cui opposito patet ex p
Confirma dictis. ¶ Et ad psens ꝯfirmat. qz omne q̃d est
tio. aliq̃d reale h̄ est alicubi. sz facta ꝯsecratōe nō
4 pt dici q̃ aliq̃d re illo pane sit alicubi. ¶ P. si
vna ꝯdictoriaz est falsa. tūc alia necessario ē
vera. sz facta ꝯsecratōe tūc ista est falsa. panis
sup quē facta ē ista ꝯsecratio est aliq̃d. q̃ tunc
ista erit ſa. panis sup quē facta ē ista ꝯsecra/
Cōtra opi tio ē nihil. qz nihil z aliq̃d ꝯdicūt ¶ Sz nec
nionem. istud valet. Qz vl' ista opinio supponit ꝯsusi/
onē panis ī corpus xpi. vl' sic ponit ānihilatōez
q̃ negat hmōi ꝯuersionē. Si pmo mō. tunc
opinio sibūpi ꝯdicit. qz q̃d ī meli mutat. h̄ ñ
annihilat. sz illa ꝯuersione supposita. tūc sba
panis ī meli mutat puta ī corpus xpi. Si secdo
mō. tūc autoritates sanctorū. z determinatio
sancte mris eccle nō min sunt ꝯ istā opinio
nē qz ꝯ pmā. Ex q̃ sequit q̃ sic opinio pcedēs
nō est asserēda ab aliq̃ catholico. sic nec ista.
¶ Ad primū igit dicēdū. q̃ licet ſtute natu/ Solutio
rali nullū aliud corpus possit mutari in corpus Ad.1.
xpi. h̄ tm̃ fieri pt ſtute supnaturali. ¶ Et cuz
pbat q̃ ānihilet. qz q̃d nūc ē zc. dico q̃ nihil
remanere d̃ aliq̃ re pt dupl'r intelligi. Uno mō
qz desinit totalit esse q̃ztū ad ꝓpriā entitatē. et
cū h̄ nō ꝯuertit ī aliq̃d aliud. Alio mō qz licz
desinat esse q̃ztū ad ꝓpriā entitatē. tm̃ h̄ fit per
ꝯuersionē in q̃d̃ā aliud. Primo mō maior
ē vera. sz secdo mō ē falsa. Et isto secdo mō est ī
ꝓposito. qz panis desinit esse q̃ztū ad totā suaz
entitatē. nō tm̃ q̃ūocunqz: sz p ꝯsūsionē totius
sue entitatis ī sbam corpis xpi. ¶ Ad scdm ne Ad.2.
go maiorē. q̃n illud ñ remanere ꝯtingit p cō/
uersionē illius nō remanētis ī alterā re simpl'r
positiuā. hmōi em̃ ꝯsūsio ñ pt dici ānihilatio
ex q̃ habet terminū simpl'r positiuū. ¶ Ad ter Ad.3.
ciū dicēdū ad maiorē q̃ licet nihil remaneat
d̃ pane. tm̃ nō habet ꝓpositū. eo q̃ remaneat il
lud ī q̃d̃ sba panis ē ꝯsūsa. ¶ Ad pbatōez di
cendū q̃ ñ est sil'e d̃ creatōe. qz creatū nō inci
pit esse p ꝯuersionē cuiusdā entis positiui ī ip
suz. sic iste panis desinit esse p ꝯuersionē sui ī
corpus xpi. q̃d ē ens simpl'r positiuū. Uñ ī crea
tione terminus a q̃ ē puz nihil. sz ī ꝯsūsione ter
minus ad quē ñ est puz nihil. ¶ Ad q̃rtū dicē Ad.4.
dū q̃ licet pānis facta ꝯsecratōne possit dici ni
hil vocādo illd̃ nihil q̃d̃ desinit esse total'r q̃n
tū ad ꝓpriā suā entitatē. tm̃ qz illud ē aliq̃d in
q̃d̃ panis ē ꝯsūsus. tō nō pt dici ꝓpe ānihila/ Opio tercia.
tus. nec eius ꝯsūsio ē ānihilatio. ¶ Alij dicūt q̃ i
bñdictōe istius sacri licet forma sbalis trāseat.
tm̃ materia panis manet. Et isti vt d̃ se appet
ñ solū ꝯdicūt ꝯclusiōi supius posite ꝓpt determi/
natōez ecclie. vez etiā ꝯdicūt duabus opio
nibus iā prīe recitatis. Primo q̃dē ī h̄. q̃ ponūt
formā trāsire ī nō eē. Secde ī eo q̃ dicūt mate
riā pānis post trāsitū forme manere ¶ Princi 1
pale motiuū istius opīonis ē hec ꝯgruitas. Qz
isto posito accidētia ñ manēt sine sbiecto ¶ P. 2
vbi ñ ē materia ibi ñ pt esse passiua potētia. lo
q̃ndo d̃ passione ꝓpe dicta. q̃ abūcit a sba rei
patiētis z ducit ad corruptōez. sz accidētia pa
nis remanētia habēt hmōi passiuā potentiā.
Maior ptz. qz materia ē illd̃ p q̃d̃ res pt eē et
ñ esse. vt ptz ī multis locis phic. Minor etiā

ptz. qz hmōi accidētia realr alterāt z corrūpū
3 tur. ¶ P. qñcūqz extrema alicui⁹ trāsmutati
onis cōicant ī aliq̄ cōi. tūc illd cōe manet cō/
pleta hmōi trāsmutatōne. Ista ptz cōter in
oibꝫ trāsmutatōibꝫ. Hz pāis z corp⁹ xpi sūt
extrema isti⁹ trāsmutatōis q̄ ē trāsubstātiatō
vni⁹ ī altez. z cōicant ī materia. qz tā pāis q̄z
4 corp⁹ xpi hz materiaz ptē sui. g̃ z c. ¶ P. sic se
hz natural' trāsmutatio ad naturalē potētiaz
materie. sic se hz supnatural' transmutatio ad
obedētialē potētiā materie. sz ī oī naturali trās/
mutatōe manet materia tāqz fūdamētū potē
tie natural'. g̃ ī ista trāsubstātiatōe q̄ ē q̄dā su
pnatural' mutatio remanere dz materia tāqz
Cōtra opi fūdamētū potētie obedētial'. ¶ Hz nec ist d
nionem. valz. Qz ex ml'tis autoritatibꝫ sētōz ptz q̄ to
1 ta sba pāis ꝛuertit ī totā sbaz corpis xpi. sz so
la forma sbalis ñ ē tota sba rei cōposite ex ma
2 teria z forma. ¶ P. trāseūte forma sbali ipsi⁹
pāis. si māeret materia. tūc sbsisteret materia
nll'o actu īformata. Cōseqns ē īpossibile. vt
ptz ex his q̄ dixi li. ij. dist. xij. arti. ij. ꝛclusiōe
sēda. Cōseqntiā pbo. qz oīs act⁹ potēt īforma
re materiā. vl' ē forma sbalis. vl' accntalis. Hz
illa materia manēs ñ esz īformata forma sba
li. qz illa vl' trāsit ī ñ esse. vt aliq̄ istoz dicūt.
vl' trāsit ī sbaz corpis xpi. vt aliq̄ d ista opione
dicūt. Nec accidētali. qz sic īfra patebit dist.
xij. omē accns pāis ī sacro altar' exns ē separtū
Ad. 1. et. 2 a materia. ¶ Et ibidē appebit q̄d sit dōm ad
Ad. 3. pmū z sēdm argumtū ¶ Ad terciū dōm q̄ li
cet maior sit ya ī extremis naturaliū trāsmu/
tationū. ī talibꝫ ei eadē materia q̄ prⁿ fuit sb
termio a q̄. postea ē sub termio ad quē. tm ñ ē
ya ī mutatōe supnatali. q̄ vni⁹ rei sba mutat
ī aliā actual' pexistētē. z nihil itrinsece recipiē
tē ex hmōi mutatōe. Sic aūt est in ꝓposito.
¶ Etiā si'm assumit ī maiorī. qz licz pāis z corp⁹
xpi cōicent ī materia cōitate pdicatōis. tm
ñ cōicant ī idētitate eiusdē materie real'r. sic ex
trema natural' trāsmutatōis. vbi eadē mate/
ria real'r ī pncipio mot⁹ ē sub vno extremo. et
ī fine sb alio ¶ Etiā ꝛcessa maiori z minori. isti
ñ hnt intētū. qz tūc materia pāis ñ maneret
sub accntibꝫ pāis. sz relicto illo extremo q̄d ē
forma sbalis pāis. recipet alterz extremū q̄d ē
forma corpis xpi. z sic forma corpis xpi vel sil'
īformaret duas materias. vl' pficiēdo materi
az pāis relinqret materiā ppriā. q̄z vtrūqz ec
Ad. 4. absurdū ē cogitare. ¶ Ad q̄rtū dōm q̄ qzuis
silitudo assūpta ī maiori valeat qñ supnatu/
ral' trāsmutatō ē pductiua ipi⁹ termī ad quē.
tm ista silitudo nihil valet qñ hmōi supnata
li mutatōe termin⁹ ad quē ñ pducit. z termi/
n⁹ a q̄ ī terminū ad quē actu pexntez ꝛuertit.
Sic fit in ꝓposito. ¶ Est igitur q̄rta opio q̄ Opio q̄r/
ponit q̄ materia pāis desinat cē. sz forma sba/ ta.
lis pāis vt dicūt manet cū ceteris accntibꝫ pa 1
nis. Qz vbicūqz ē ya opatō pāis. ibi nccario
ē forma ipi⁹ pāis. Hz huic qd remanet d pa
ne cōpetit ya z ppa opatio pāis. Maior ptz
d se. Probat maior. qz sic trāsmutatio fecit sci
re materiā. sic operatō fecit scire formā. vt ait
cōmētator. vij. metha. ¶ P. illd qd remanet 2
d pane ī sacro ye nutrit. g̃ ye hz formā sbālez
pāis. Ad ñcedēs ptz. Probat ꝛseqntia. qz qd
q̄d ē sbe materiał. vl' dicit solā formā sbālem.
vl' saltē pncipal'r dicit formā. sz cibꝫ nutrit in
qztū q̄d. vt dz. ij. d aia. ¶ P. aia xpi ñ ē ī sacro 3
ex vi ywz pmo. sz solū ꝛcomitanter. g̃ forma
pāis manet z ñ ꝛūtit. Et ñs ptz ex supi⁹ dict'.
z etiā declarabit ī seqntibꝫ. Cōseqntia pbat.
qz si forma pāis ꝛūteret. tūc sic materia pāis
ꝛūtit ī corp⁹ xpi. sic forma pāis ꝛūteret ī aiaz
q̄ ē forma corpis xpi. sz illd ī qd fit ꝛūsio pāis
h dz ē ī sacro pmo z ñ ꝛcomitāter. g̃. z c. ¶ P. 4
arguit q̄dā. p ista opione sic. Illa forma acci
dētal' ꝛūtit ī corp⁹ xpi. sz forma pāis ē forma
accntal'. Maior ab oībꝫ ꝛcedit. Probat mi
nor. qz forma p artē īducta ē forma accntalis
sz forma pāis ē īducta p artē panificis. g̃. z c.
¶ Istā opionē īprobat doctor cōis sic. In q̄li Thomas
cet trāsmutatōe vl' ꝛūsiōe termin⁹ a q̄ ē eiusd
gener' cū termio ad quē. sz illd ad qd termiat
ꝛūsio ñ ē forma tm. nec materia tm. sz ē sba cō
posita actu exns. igit optet q̄ illd qd ꝛuertit ī
corp⁹ xpi sit sba cōposita. z sic forma panis ñ
manet Hz qzuis hec opio sit falsa. tm h ista Cōtra tho
rō ñ ꝛuincit. qz ex accntibꝫ qñqz generat sba. mam.
g̃ maior istⁿ rōis ñ ē ya. Cōseqntia ptz. qz ac 1
cidēs z sba ñ sūt eiusdē gener'. qz etiā differūt
genere generalissimo. Ad ñs pbo. qz sic īfra pa/
rebit. z etiā iste doctor ꝛcedit dist. xij. ex accn/
tibꝫ pāis ī isto sacro remanētibꝫ qñqz generāt
cineres z vermes q̄ sūt ye sba. ¶ Etiā minor 2
istⁿ rōis videt deficere. qz cū iste doctor dicit
q̄ ꝛuersio terminat ad substantiā cōpositaz.
vel ipe intelligit p substantiā cōpositā rē cō/
plexam ex materia z forma substantiali. vel
ex materia cū aliquo alio preter formā substā
tialem. Si dat primū. tūc vel anima ratio/
nalis christi nō erit in sacramēto ꝛcomitāter
sz erit ibi pmo z pncipal'r ex vi verbꝫ quibꝫ
istud sacrm ꝛficit. vl' corp⁹ xpi informat alia
forma substātiali pter aiaz rōale. sz vtraqz ps
istⁿ ꝛseqntis repugnat dictis istⁿ doctoris. g̃

z ancedēs. Ipe cm̄ ponit aiaz xpi nō primo sz
concomitanter esse in isto sacro. negat etiā plu/
ralitatē formaz sbaliuz in quocūqz hoīe. Cō
seqntia etiā patet. qz illud ad qd terminat cō
uersio panis h̄ est i sacro ex vi sacri etiā fm cū.
si igit terminās hmōi conversionē est cōpositū
ex materia z forma sbali. tunc hmōi cōuersio
terminabit tā ad materiā q̄z ad formā sbalez.
ḡ illa forma vl' erit aia rōnalis. z tūc tenet cō/
seqntia quantū ad p̄mā partē consequentis vl'
erit alia forma substantialis. z tunc tenet con
seqntia q̄ztū ad aliā ptē cōseqntis. ¶ Si dat
secdm. s. q cōpositū terminās illā conversionē ñ
dicit materiā z formā sbalez. tūc illa mior nihil
valet ad ppositū. sz mlto magis valet ad
oppositū. qz ex q̄ extrema conversionis debēt ēe
eiusdē generis sicut iste doctor dicit in maiori.
cōpositū aūt nō includēs formā substātialē.
z cōpositū includēs formā substātialē ñ sunt
eiusdē generis. ḡ z c̄. ¶ Si extremū terminās
conversionē dicit cōpositū nō includēs formā
substātialē. sequit q nec extremū illud qd cō/
uertit includat formā substantialē. z sic facta
conversione maneret forma substātialis ipi panis.
qd est ppositū opiniōis quā introdūcit iste
p rationē pdictā ipobare ¶ Cōformādo igi
tur me ponibus meis dicti. dico q nec ista opi
nio pt stare. eo q repugnet determinatōni ro/
mane ecclie. cui licet i oibus teneamur nos cō/
formare. ex spēali tm̄ mādato ad h̄ tenemur i
his q tenenda sunt de sacris. vt appet extra de
heretici. ad abolendā. vbi dicit. q de sacris te/
nendū est sicut tenet sancta romana ecclesia.
Sz vt patuit superi romana ecclia dicit fir
miter esse tenēdū q panis convertat in corpus xpi
modo planū est q materia panis sine forma
sbali nō est panis. ḡ ista opinio cū alijs tribus
p̄cedentibus repugnat determinatōni ecclesie.

Solutio. ¶ Ad primū moriuū opinionis isti dicēdū
Ad.1. q maior nō est vera. qz sufficit q ibi sit aliqd
habēs virtutē forme panis. Sz nūc est ita q
tā actiua q̄z passiua potētia seu virtus ipi pānis
rōne cui agere vl' pati cōpetit ipi pani media/
tibus suis accidētibus. illa ex diuina ptate rema
net in accidētibus separatis. ideo z c̄. ¶ Ad pba/
tionē cū dicit q operatio fecit scire formā. dico
q verū ē fm cursuz mere naturalē. sz fm cursū
supnaturalē q̄nq̄z ad operationē q eq̄ pollz opa
tōi sbe sufficiūt aliq q h̄nt virtutē sbalis for/
Ad.2. me. dato q nō sint ipa forma. ¶ Ad secūdū
dicēdū q accidētia remanētia nutrire possūt
inq̄ztū i ipis diuīa ptate remanet virtus panis
Ex q̄ patet q consequentia nō est fa. Ad pbatio/
nē dicēdū q licet accidētia nō sint illd qd q̄d
est panis. tm̄ inq̄ztū manet i eis virtus panis ip
sa separata accidētia possunt principiare eandē
operatōez quā pt panis i eo qd q̄d. ¶ Ad ter Ad.3.
ciū nego consequentiā. Ad pbatōez nego maiorē
qz tota panis convertit i corpus xpi. z nō ps i ptē.
vt assumit i illa maiori. Quid aūt intelligen/
dū sit p corpus xpi infra patebit. ¶ Ad quartū Ad.4.
nego minorē. Ad pbationē dicendū q qn̄ sil'
cū arte opat natura. tūc p artē mediate natu/
ra pt induci forma substātial'. vt appet i facti
one vitri. vbi mediate igne ars de cinere facit
vitrū. Sic i ppposito z c̄. ¶ Ulm̄ pt dici vniū/
saliter q qn̄ p artē corrumpit substātialis for
ma rei circa quā agit ipa ars. tūc etiā p artez
coopante sibi natura inducit forma substāti
alis. alias corrūperet substātia. z nō generare
tur substātia. qd forte ē impossibile via natu/
re. z qz ad factōez panis corrūpit forma gra/
ni q̄ est forma substātialis. ideo z c̄.

Quantū ad terciuz

Articulus tercius.

articulū cōiter q̄si ab oibus doctoribus teneī q
panis convertat i corpus xpi mutatōe subita. z ñ
successiua. ¶ Et cōdē mō dicūt de vino respe Tho. 2. p.
ctu sanguis ¶ Ad pbatōez istus doctorē sa Rō pma.
tis cōiter vtunt hac rōne. Ubi nlla pt esse re/
sistētia passiui respectu agentis. ibi subita seu
instātanea ē actio seu mutatio z ñ successiua.
sz sba panis z vini nulla pbet resistētiā ꝓtuti
diuie i pdicta consecratione. ḡ z c̄. Maior patz. qz
lumē solis eo q nulla inuenit resistētia i aere se/
reno. ro i eodē instāti illū inat totū aerē p̄senti
alit sibi obiectū. vt ptz. ij. de aia. Patz etiā mi
nor ex deductōne aresto. vi. z. vij. phisi. qz fm
augmētū ꝓtutis agētis abbreuiat mēsura sue
actōis. Nā si tāta virtus mouet tm̄ mobile per
tm̄ spaciū i tāto tpe. dupla virtus mouebit illd
mobile p tm̄ spaciū i medietate tpis. sz d̄ infini
tū excedit quācūqz ꝓtutē cuiuscūqz agētis cre/
ati. ḡ q̄z uis actio agētis creati tpe mēsuret. ista
tm̄ consecratio q ē diuie ꝓtutis actio erit sbita z i in/
stāti ¶ Sz salua istorū doctorū reuerētia. ista Cōtra rati
rō ñ concludit consecrationē pānis fieri i instāti. Qz li onem.
cet de sit infinite ꝓtutis. tm̄ qz ñ agit ex necēsitate
sz libere. ro ñ agit toto suo ipetu. z ppter h̄ sua
actio transiēs in exteriorē materiā qn̄ sibi pla
cuerit poterit esse successiua. z p consequens tpe
mēsurari. Sicut cm̄ deus sua infinita virtute
nō pducit effectū infinitū. sz tantū producit
effectū q̄ztū vult pducere. z nūq̄z explet totuz
ambitū sue infinite ꝓtutis i pducto re trāseunte

ad extra. sic ñ est necē q agat in nō tpe. nō obstāte sua īfinita ꝟtute. supposito q agat libre ⁊ ñ ex necitate nature. ¶ Quāuis aūt ista rō ñ ꝛcludat. tñ tenēdo pdictā ꝛclusionē arguo p ea sic. ⁊ Mutatio sbalis pcedēs a ꝟtute creata fit i instāti. q̄ ꝛuersio panis ī corp⁹ xpi fit in instāti. Ad̄ cedēs ptz. q⁊ tā generatōes q̄z corruptōes rer̄ materialiū ī instāti mēsuranť. eo q̄ sunt mutatōes sbales. Cōseqntia etiā ptz. q⁊ virt⁹ diuīa nō ē tardior ī agēdo ꝟtute creata. cū igit ꝛuersio panis sit mutatio sbalis p prīssime dicta. q⁊ ē mutatio substātie ī sbam ⁊ p ꝛsequēs magis poterit dici sbalis q̄z generatio q̄ ē a nō substātia ī sbam. ⁊ q̄z corruptio q̄ ē a substātia ī nō sbam. q̄ hmōi ꝛūsio facta a virtute diuīa erit instātanea. ¶ P. si hmōi ꝛūsio fieret successiue. tūc p⁊⁹ vna ps panis ꝛuerteret ī vnā ptē corpis xpi. q̄z alia ps ī aliā ptē. Cōseqntia patet. Sz falsitas ꝛseqnt⁹ pt ondi ex duobꝫ. ¶ Prio q̄dē. q⁊ tūc p⁊⁹ esset ī sacro ps corpis xpi. q̄z totū corp⁹ xpi. qd ē incōueniens. q⁊ sic corp⁹ xpi realiter diuideret. ¶ Secdo q⁊ tūc totū corp⁹ xpi ñ esset sb qlibz pte hostie. cui⁹ oppositū supr̄⁹ ē ondsuz. ⁊ esz ei ps sub pte fm q̄ ptes panis existētes sb ptibꝫ hostie ī ptes corpis xpi fuissent cōuerse. q̄ ⁊c.

Instantia 1 ¶ Forte ꝗ istā cōclusionē diceť. Illud qd fit p ꝟba corpaliter plata. necessario ē successiuū. sz pdicta ꝛūsio fit p ꝟba corpal'r plata. q̄ ⁊c. Maior patz. q⁊ ꝟba corpaliter plata habēt duratōnez successiuā. Minor patet ex fide.

2 ¶ P. vbicūq̄z est real'r p⁊⁹ ⁊ posteri⁹. ibi ē successio. sz in omi reali mutatōe est dare p⁊⁹ et posteri⁹. Da oppositū. tūc p talē mutatōez ñ esset aliq̄d aliter se habēs nūc q̄z p⁊⁹. ⁊ tūc illa mutatōe nihil esset mutatū. nec p ꝛseqns esz mutatio. ⁊ sic esset ⁊ nō esset mutatio. qd ē cō

3 tradictio. ¶ P. sic se habet factio ad factū ē. sic se habet ꝛūsio ad ꝛuersuz esse. sz factio pcedit factū esse. q⁊ qd fit nō est. ⁊ qd est nō fit. vt ptz p mo peri hermenias. q̄ ꝛūsio ⁊ ꝛūsuz esse ñ poterūt esse siml'. ¶ Ad p mū dicēdū q̄ maior ñ est ꝟa. si illud ñ fit naturali ꝟtute ꝟbꝫ. sz potⁿ ꝟtute īfinita ꝟbis assistēte ⁊ p ncipaliter opante ad h̄ vt illd fiat. Sic aūt ē ī pposito. vt ptz p ea q̄ diri supius dist. ij. q. i. arti. ij.

Solutio. Ad. 1.

¶ Vl' dicēdū q̄ aliq̄d fieri p verba pt itelligi dupl'r. Uno mō dū verba pferunť. Alio mō dū ꝟba vltimate terminanť ⁊ claudunť. Primo mō maior ē ꝟa. sz minor ē falsa. Alio mō q̄z uis minor sit aliq̄ mō ꝟa. tñ maior ē simpl'r falsa. vt ptz ex his q̄ diri dist. viij. arti. ij. in solutōe. v. argumēti facti ꝗ p mā ptē illⁿ articl'.

¶ Ad secdm dōm q̄ q̄ ad pñs p⁊⁹ ⁊ posteri⁹ dupl'r pñt itelligi. Uno mō natura Alio mō tpe seu duratiua mēsura. ¶ Prio mō tūc maior ē falsa. q⁊ q̄z uis illūinari sit natura p⁊⁹ q̄z illūinatū ē. tñ sine omi duratiua successione sil'i eodē instāti cū ipo illūinari ē illūinatū ē. Ad. 2.

¶ Sz secdo mō tūc mior ē falsa. Nā generatio ē realis mutatio. ⁊ tñ ñ est ī ea p⁊⁹ ⁊ posteri⁹ fm mēsurā duratiuā. sil' ē duratōne ē generatio ⁊ genitū ē. sic illūinari ⁊ illūinatū esse. ¶ Sic etiā ī pposito sil' duratōe ē panis ꝛūsio ⁊ ꝛūsuz ē. ¶ Ad pbatōez dōm. q̄ ī oī mutatōe ē dare alit esse nūc q̄z p⁊⁹. sz h̄ alio ⁊ alio mō ī mutatōe sbita ⁊ trāsmutatōe successiua. Qr ī successiua ⁊ li nūc ⁊ li p⁊⁹ ambo se pñt tenere ex pte duratōis correspōdētis trāsmutationi. q⁊ adhuc durāte trāsmutatōe res q̄ mouet alit se habet nūc in seqnti pte illⁿ mot⁹. q̄z se habuit p⁊⁹ ī pcedēti pte eiusdē trāsmutationis. ¶ Sz ī mutatōe sbita ñ sic. q⁊ ī tali mutatōe licet li nūc se teneat ex pte mutatōnis ⁊ mutati ē q̄ sil'sūt necario ī eodē nūc. tñ li p⁊⁹ ñ se tenet ex pte mutatōis. sz potⁿ ē differētia tpis mēsuranť esse quietū qd habuit illa res mutata aliq̄z subiaceret hmōi subite trāsmutatōi. ¶ Ad terciū dōm q̄ minor ñ ē vniūsalit ꝟa. Nā creatio ē factio. ⁊ tñ duratōe creatio ñ pcedit creatū esse. sic nec illūinatō pcedit ipm illūinatū esse. ¶ Ad pbatōez dōm. q̄ arestotel'. ibi loq̄ť de his q̄ fiūt p motū ⁊ trāsmutatōez. ¶ Vl' dōm q̄ factio pcedit factū esse p cessione naturali. q̄z uis ñ pcedat semp pcessione tpali. de qua pcedit argumētū. Ad. 3.

Quātū ad quartuz articulū dōm. q̄ ꝛūsio panis ī corp⁹ xpi. ⁊ vini ī sanguinē. ī h̄ differt ab oibꝫ motibꝫ ⁊ mutatōibꝫ d̄ qbꝫ scripserūt phi. q⁊ ī oibꝫ nātalibꝫ mutatōibꝫ supponiť vnitas sbiecti vl' p⁊imi vl' pmi. p⁊imi sic ī mutatōibꝫ accntalibꝫ. pmi sic ī mutatōibꝫ sbalibꝫ. ī qbꝫ eadē materia vicissiz sbijciť vtriq̄z extremoꝝ. Cū ei ex aere generať ignis. eadē materia q̄ pmo fuit sb forma aer⁹. postea ē sub forma ignis. Sz ī ista admirāda ꝛuersione sic est trāsit⁹ de termino a q̄ ad terminū ad quē. q̄ nō manet idē sbiectū cōe.

Articulus quartus.

¶ Ergo omis locutōes exprimētes ordinē ī dictoꝝ terminoꝝ sine implicatōe sbiecti cōtales ꝛgrue dici pñt d̄ ista ꝛuersione. Unū p⁊ prie dici pt. panis ꝛuertiť ī corp⁹ xpi. vl' pānis trāsubstātiať ī corp⁹ xpi. ¶ Ille ꝟo locutōes qbꝫ exprimiť identitas sbiecti vl' materie. ta/

les debet absolute negari. vl' si in autoritatib⁹ sctōr inueniunt. tāq; improprie locutōes p alias magis proprias debet exponi. Unde ista. panis fit corp⁹ xpi. q inuenit i dictis beati ambrosij. debet exponi p istas. panis trāsubstantiat descendit vl' ꝛuertit i corp⁹ xpi. ¶ Sz ille propositiones q aliqd dant intelligere materiā cōmunē. aliqd pro dāt intelligere terminoꝝ seu extremorū ordinē. tales debēt distingui. vt dicēdo de pane fit corp⁹ xpi. hec em propositio de. qnq; de notat causaz materialē. vt cū dr. de ferro fit cutell⁹. Aliqd denotat ordinē extremoꝝ. vt cuz dicit. de mane fit meridies. Primo mō nō est ꝛcedēda hec propositio. de pane fit corp⁹ xpi. sz secdo mō pt ꝛcedi sine periculo. ¶ Ad argumētū principale dicēdū q mior est falsa. Ad probationē negāda ē ꝛseqntia. Ad probatōez illi⁹ dicendū. q licet ipa ꝛuersio possit dici trāsit⁹ de vltimo esse panis ad primū esse corpis xpi. loqndo d esse h. s. sb specieb⁹ sacri. tm hmōi trāsit⁹ nō ēd instāti ad instās. sz ē d tpe ad instās qd immediate terminat hmōi tps. ita q vltimū esse panis dicat fore i vltima pte tpis correspōdentis duratōi ipi⁹ panis. z pmū esse h corpis xpi sit i instāti immediate termināte illā vltimā pte tpis. z p ꝛseqns int vltimū eē pānis. z pmū eē corpis xpi n erit alicui⁹ duratōis successio

Ad principale argu.

Sed alia aūt

specie. Postq; magr circa ꝛsusionē q fit i isto sacro tractauit vnā difficilē qstionē. h rex ꝛsubtilium ponit de terminatōez seu specificatōez. Et diuidit i duas ptes. Qz pmo manifestat suū ppositū qztū ad expssionē rex ꝛsubtiliū. Secdo expdicetis infert triplex correlariū. ibi. Colligit etiā ex pdictis. Pria i duas. Qz pmo tractat d reb⁹ q ꝛsusio ē d sacri necitate. Secdo d re cui⁹ admixtio ē d sacri ꝛgruitate ibi. Aq pro admiscēda ē. ¶ Quātū ad pmū ē aduertēdū q facta ꝛseratōe. tūc res isti⁹ sacri ē sb alica specie. s. corp⁹ xpi sb specie pānis. z sāguis sb specie vini. q mgr duo facit. Qz pmo ondit rōnez qre res isti⁹ sacri dat sb alica specie. Secdo qre sb duplici specie. ibi. Sz qre sb duplici. Et hec in tres. Qz pmo ia dicte dualitatis reddit rōez. Secdo remouet icidētē cauillatōez. Tercō respōdet ad tacita qstionez. Secda ibi. Et licet sub vtraq;. Tercia ibi. Nec debet dici duo.

Questio secunda.

¶ Circa ista lectōez qro hmōi qstionē. Vtrū eucharistia sit vnū sacrm. ¶ Videt q n. Qz vnū sacrm debet habere vnā materiā z vnā formā. Sed ad ꝛsecrandū eucharistiā ꝛcurrit duplex materia z duplex forma. q rē. Maior pz discurrēdo p alia singla sacra. Minor qztū ad dualitatē materie pt; h i lra. qz ad itegritatē materie ipi⁹ eucharistie d necitate req̄rit pānis z vinū. Q, ātē req̄rat duplex forma pt;. qz p alia ꝓba z distincte fit ꝛsecratō corpis z ꝛsecratio sāguis. In ꝛriū ē mgr i ista. pri. dist. vbi loqns d specieb⁹ pānis z vini ait. Nec debet dici duo sacra: sed vnū. qz sb vtraq; specie idē sumit. ¶ Dic q tuor sūt videda. ¶ Pmo q sit debita materia ꝛsubtēda i corp⁹ xpi. z q i sanguine. ¶ Secdo d principali qsito. ¶ Tercio vtr sb vtraq; specie pānis. s. z vini istd sacrm sit tradēdū ppl'o xpi ano. ¶ Quarto vtr sb vtraq; specie xps i cena sūpserit seipz. ac tradiderit oib⁹ suis discipul'

Quātuz ad primuz

Articulus primus.

pmo videdū ē d materia ꝛsubtēda i corp⁹. Et q ad h pono tres ꝛclusiōes. ¶ Pria ē q tal' materia ē panis. ¶ Secda q fm cōiorē doctrinā tal' pānis dz eē triticē⁹. ¶ Tercia q hmōi pānis debet eē azim⁹. i. n fermentat⁹. ¶ Probatō pme ꝛclusiōis ē. Qz illa ē debita materia cōficiēdi corp⁹ xpi q xps vsus ē qn ꝛficiēdo corp⁹ suū istd sacrm instituit. sz tūc fuit vsus pānis. vt pt; Luc. xxij. q rē. ¶ P. istd sacrm hz spūal'r sumentē ꝛfortare. Sz panis cor hois ꝛfirmat. vt dr i ps. q rōe similitudis debita materia isti⁹ sacri ē sba pānis. Et istā rōez tāgit glosa. i. ad Chor. xi. ¶ Forte ꝛ istd diceret. q tal' debet esse materia isti⁹ sacri. vt signa remanētia ducāt i memoriā passiōis xpi. qz xps istd sacrm instituēdo dixit discipul' Luc. xxij. Hoc facite in meā cōmemoratōez. Et apl's. i. ad Chor. xi. Quotiēscūq; mādūcabitis panē hūc. z calicez bibetis: mortē dni annūciabitis. Sz ad hmōi passionē insinuādā magis valeret effusio sāguis agni vl' vituli q positio panis i altari. ¶ P. ꝛfirmat istd sic. Hugo d sctō vic. in li. d sacris ait. Crescēte vitatis cognitōe signa debuerūt esse euidētiora. sz cognitō vitatis maior fuit tpe legis mosaice: q tpe legis nate. z iterū maior tpe legis euāgelice q legis mosaice. q materia isti⁹ sacri vel debet esse euidētior ad significandū corp⁹ christi z passionē. q ea q offerebant in duab⁹ pcedētib⁹ legib⁹. vl' magis ꝛformiter debet accipi ad ea q offerebant i lege moysi. Cuius ꝛtrariū fieret si materia ei⁹ esset panis. qz melchisedech rex salem obtulit panem z vinum tēpore legis nature. vt patet Gen. xiiij.

1 Pria ꝛclo

2

Instantia 1

2

Solutio Ad.1. ¶ Ad primũ dicendũ q̃ minor nõ est vera. Nã si qs attẽte cõsideraret qõ triticũ re q̃ fit panis aptꝰ ad istud sacrm̃ ꝓmo ĩ area tritura tur. secũdo mola teritꝝ. deinde farina aq̃ ligat ⁊ glutinat. ⁊ sic pasta format. ⁊ vltimo in cliba nũ ardentẽ mittit. vt eius hũiditas cõsumat. hec oia spũaliter interptãdo. vtq̃ videret hõ q̃ expssiꝰ passio xpi darꝝ itelligi in pane. q̃ in cuiuscũq̃ bestie sanguinis effusione. ¶ Ad se cundũ dicẽdũ q̃ licet cognitio veritatis clarior esset ĩ lege scripta: q̃ ĩ lege nature. tm̃ qꝛ lex mo saica siue lex scripta vl̃ data p moysen q̃ rũ ad oblatões ceremoniales erat trãsitoria ⁊ abolẽ da veniẽte lege euãgelica. lex aũt nature debet esse ppetua ⁊ nõ deseẽda. sz pot.ꝰ p euãgelicaꝫ legẽ pficiẽda. ad illa em̃ q̃ sunt de lege natura li semp obligat hõ. ideo lex euãgelica q̃ semp durare debet vsq̃ ad finẽ mũdi. istiꝰ ppetui et excellẽtissimi sacri materiã potiꝰ debuit accipe a lege nature q̃ a lege veteris scripture. ¶ Etiã ꝓcesso toto syllogismo nihil ꝓcludit ꝗ ꝓclu sionẽ pdictã. qꝛ nõ solũ ĩ lege nature panis of ferebat. sz etiã ĩ lege moysi. Unde Leui. viij. di xit moyses aaron ⁊ filijs eiꝰ. Panes quoq̃ cõ secratõis edite q̃ positi sunt ĩ camistro. sic pce pit mihi dñs. Et. xxi. Omis q̃ habuerit macu lã de semie aaron sacerdotis nõ accedet offerre hostias dño. nec panes deo suo. vescet tm̃ pa nibꝫ q̃ offerunt in sanctuario. ¶ Patet etiam istud de panibꝫ q̃ ponebant in mẽsa ppositio nis coꝝ dño. ¶ Secũdo dico q̃ fm̃ cõmunẽ doctrinã iste panis debet esse triticeꝰ. qꝛ in tri ticeo pane credit xps cõfecisse. ⁊ vsum ꝓsecrã di in triticeo pane dicit ecclesia ab aplis acce pisse. ⁊ ñ videt esse dubiũ quin hũc vsuꝫ apo stoli a xpo acceperint in cena quãdo xps psen tibꝫ aplis cõsecrauit. ¶ Forte ꝓtra istud di cetur. q̃ sicut se habet aqua ad baptismũ. sic panis ad istud sacramentũ. Sz coipo q̃ do minꝰ instituẽs baptismũ nõ distinxit de aq̃s. q̃uis multiplex sit aqua. puta maris: fontis: ⁊ fluminis. ideo omis aqua est debita mate ria baptismi. Sic qꝛ in institutõe istiꝰ sacra menti nõ legit distinxisse de pane. ideo omis panis videt esse aptus ad cõsecrandũ. ¶ P. granũ spelte denudatũ a palea est simile gra no tritici. ⁊ p cõsequẽs videt q̃ de pane spelte debite possimꝰ coꝝpꝰ xpi cõsecrare. ¶ P. raro ĩ uenit panis de puro tritico. ergo si in solo pa ne triticeo potest fieri cõsecratio. tũc essemꝰ se pius in periculo. ¶ Ad primũ potest dici q̃ supposito q̃ christꝰ cõsecrãdo coꝝpꝰ suũ vsus fuerit pane triticeo. tũc qꝛ christi actio nostra est instructio. ideo dato q̃ d̃ pane q̃ in ꝓsecrã do vti debemꝰ ñ distinxerit voce vl̃ scripto. tm̃ ipo facto ⁊ openos instruẽdo sufficiẽter distĩ xit. ¶ Etiã pt dici q̃ nõ est sile de baptismo ⁊ eucharistia. qꝛ baptismꝰ est sacrm̃ necitatis. iõ eiꝰ materia debet esse oibꝫ cõis. ac etiã eiꝰ mini ster debet esse cõis ĩ articulo necessitatis. Sz eu charistia ñ est sacrm̃ necessitatis oiode. iõ nec eiꝰ minister nec eiꝰ materia erũt ita cões sicĩ ba ptismo. ¶ Ad secõm dicũt q̃dã q̃ granũ spel te ẽ eiusdẽ speciei cũ gno tritici. iõ si ꝓsecrat in missa panis spelte ꝓ ꝓsecratũ est. ¶ Doctor cõis ac mlti alij doctores tenẽt oppositũ di centes. q̃ si q̃s ĩ ꝓsecrãdo vteret pane spelte. vl̃ cuiuscũq̃ alteriꝰ grani pter granũ tritici. talis ñ ꝓficeret coꝝpꝰ xpi. sic nec ille ꝓficeret sangui nẽ q̃ tantũmodo aquã hret ĩ calice. qꝛ sic hu ic deficeret debita materia ꝓficiendi sanguinẽ xpi. sic ⁊ illi deficeret debita materia ꝓficiendi coꝝpꝰ xpi. ¶ Dicũt etiã isti doctores q̃ spelta ñ est eiusdẽ speciei cũ tritico. qꝛ illa q̃ sic se hũt q̃ vnũ nũq̃ generat ex altero. talia ñ sunt eius dẽ speciei. sz seminatis gnis tritici nũq̃ generã tur gna spelte. nec ecõuerso. q̃ ⁊c. ¶ Rõ cõis istoꝝ doctoꝝ ẽ. qꝛ xps Joh. xij. compat se gra no tritici. vbi de seipo loq̃ns ait. Nisi granuꝫ frumẽti cadẽs ĩ terrã mortuũ fuerit ipm̃ solũ manet. Qd̃ ꝓbũ tractãs augꝰ. sup Joh. ait. Cũ sint mlta gna frugũ. nulli compat se xps nisi frumento. Unde mos cepit ecclie de hc solo gno ꝓfici coꝝpꝰ dñi. ¶ Unꝰ etiã istoꝝ docto rũ allegãdo p ista pte decretũ dicit. q̃ d̃ sacris dist. ij. ca. In sacramẽto. habetꝫ. q̃ pane triticeo ⁊ ñ alio debet fieri ꝓsecratio coꝝpis christi. ¶ Alij dicũt q̃ q̃uis panis spelte sit alterius speciei q̃ triticũ. tm̃ qꝛ spelta est species frumẽ ti. ideo si q̃s ꝓsecraret panẽ spelte ille vere cõfi ceret coꝝpꝰ xpi. ¶ Ego vellẽ q̃ in isto pũcto ⁊ in oibꝫ alijs vbi tangit de his que sunt de ne cessitate sacramẽti. ⁊ sine quibꝫ nõ putat esse veritas sacramẽti. nunq̃ doctores ecclie sibi cõtradicerẽt mutuo. ⁊ vbicũq̃ hoc fieret q̃ ec clesia romana p suã determinationẽ remediũ adhiberet. ¶ Duo q̃ dico q̃ztũ ad pñs. ¶ Pri mũ est qd̃ rputo ꝓsultiꝰ q̃ ĩ ꝓsecrãdo coꝝpꝰ xpi sacerdos vtat pane triticeo. qꝛ tutiꝰ ⁊ ꝓsultiꝰ esse videt q̃ sacerdos vtat illo pane quẽ omis doctor christianꝰ reputat cõuerti in coꝝpꝰ xpi dictis verbis cõsecratõis ab ipo sacerdote. q̃z q̃ vtat illo quẽ multi ⁊ magni doctores re putant nõ cõuerti. Sz omis doctor christia nus reputat panem triticeũ cõuerti. ⁊ multi reputant alium panem non cõuerti. ergo ⁊c.

Solutio Ad.1.

Cõclusio secũda.

Instantia 1

2

3

Solutio. Ad.1.

Ad.2.

Ad.2.

Tho. sco. de. ⁊ plures alij doctores.

Ratõ cõis istorũ doctorũ.

Scotus

Albertus ĩ scripto sup. iij. sniarum.

Cōtra cōmunē opinionē.

¶ Secūdo dico q̄ salua istoꝝ venerabiliuꝝ doctoꝝ reuerētia. mihi nō videt q̄ sufficiēter ꝓbent hāc negatiuā quā ponūt. s. non esse ibi sacrm̄ si sacerdos bn̄dicit aliū panē q̄z triticeum. ¶ Ad cui⁹ intellectū est aduertēdū q̄ fm̄ Isidoꝝ ethi. xvij. c. iij. frumentū in pl⁹ se habet q̄z triticū. Vn̄ circa p̄ncipiū illi⁹ capituli dicit. q̄ frumēta sunt q̄ aristas habēt. reliq̄ ātē q̄ nō habēt aristas fruges appellant. Et ideo ibidē dicit siliginē ꝛ ordeū ꝛ multa alia ꝯsimilia esse de genere frumētoꝝ. eo q̄ habent aristas. Cū igit nec ex fide catholica: nec ex scriptura sacra. nec ex aliq̄ statuto eccl̄ie possit pl⁹ haberi de ista materia. nisi q̄ panis i corp⁹ xp̄i virtute diuina ad bn̄dictōēz sacerdotis ꝯuertendus debet esse d̄ ꝯo frumēto. vt patebit i respōdendo dictis istoꝝ doctoꝝ. ideo non videt q̄ ad negationē panis triticei debeat negari veꝝ corp⁹ xp̄i. dūmodo panis a sacerdote fm̄ debitā formā ꝯsecr⁹ bn̄dict⁹ sit de frumēto.

Instantia

¶ Forte dicet q̄ licet frumentū sit gen⁹ habēs sub se plures species. tn̄ q̄z nobilissima ꝛ pfectissima species frumenti est triticū. ideo qn̄ p se pferet frumentū. tūc debet intelligi triticū. ꝛ p ꝯseqns licet dicat q̄ panis p̄dict⁹ debeat esse de frumēto. tn̄ ex h̄ nō habet quin debeat esse ex solo tritico.

Solutio.

¶ Dicendū q̄ p̄ma ꝯsequētia nō est vera. q̄z licet hō sit nobilissima species aīalis. tn̄ nō sequit. est aīal. ḡ hō. posset em̄ esse equ⁹ vel asin⁹. Vn̄ ibi est expssa fallacia cōsequētis. q̄z directe ꝓcedit a positōe ꝯsequētis ad positionē antecedētis. Sic ī ꝓposito. ideo ꝛc.

Instantia

¶ Forte dices q̄ istud esse ꝯ regulā quā ponit arest. i libro topicoꝝ dicēs. q̄ qn̄ aliqd̄ nomē significat pl'a. vnū p̄ncipal'r. aliud ex ꝯseqnti. si tale nomē absolute pferet. tūc debet itelligi de eo qd̄ p̄ncipal'r significat.

Solutio

¶ Rn̄deo q̄ ista regula nō est intelligēda d̄ cōitate generis. q̄z gen⁹ nō significat sic p̄ncipal'r vnā speciē. q̄ aliā significet ex ꝯsequēti. sz est itelligēda de cōitate anologie. Vn̄ si h̄ nomen ens p se pferet. tunc magis intelligēdū est de sba q̄z de accidēte. h̄ tn̄ nō obstāte. nō esset bona ꝯseqntia dicēdo. h̄ est ens. ḡ nō est accidēs. q̄z ꝛ si nō p̄ncipaliter noie entis significat accidēs. tn̄ ex ꝯseqnti significat. igit ad positōēz entis n̄ ꝑt legitime inferri negatio accidentis.

Rn̄sio ad mortua cōmunis opinionis.

¶ Ad primū igit motiuū istoꝝ doctoꝝ dicēdū. q̄ xp̄s nō cōparauit se p̄cise grano tritici. sz indistuncte cōparauit se grano frumēti. vt expsse patet in textu quē ipīmet allegāt.

Ad.1.

¶ Et p idē patet ad autoritatē augustini quā p se adducūt.

Ad.2.

¶ Ad illud qd̄ addit de decret⁹. dico q̄ salua illi⁹ sbtilis doctoris reuerētia. nec ī textu quē allegat. nec ī apparatu habet. q̄ ī triticeo ꝛ n̄ ī alio pane ꝯsecret. Ista em̄ sunt ꝯba illi⁹ text⁹. In sacramēto corp̄is ꝛ sanguis dn̄i nihil ampli⁹ offerat q̄z ipe dn̄s tradidit. h̄ est panis ꝛ vinum aq̄ mixtū. nec ampli⁹ ī sacrificijs offerat q̄z de vnis ꝛ frumētis. ¶ Etiā apparat⁹ ibidē n̄ excludit ab isto bn̄dicto sacrificio aliqd̄ verum frumētū. sz excludit hiper ꝛ loliū ꝛ cetera q̄ nō sunt ꝯa frumēta. ¶ Etiā ex intentōe legi extra de sum. tri. ꝛ fide catho. c. Firmit credim⁹. vbi specialis fit mētio de materia isti⁹ sacr̄i. et nec ī textu nec ī apparatu inuenire potui q̄ vsquā ista materia sit limitata ad panē triticeū tm̄. licet bn̄ inueniat q̄ ista materia est restricta ad panē ꝯfectū de vero frumēto. ¶ Et cū dicit ī p̄ncipio ist⁹ ꝯclusionis. q̄ xp̄s ꝯficiendo corp⁹ suū sacr̄aliter. vsus fuit pane triticeo ꝛ hūc vsuꝝ apl'i acceptū a xp̄o cōmiserūt ecclesie. q̄z uis istud nō pteret. ꝛ forte valde difficile sit ad ꝓbandū. eo q̄ nec decretū. nec decretales nec euāgeliū. nec epl'e. nec aliq̄ originalia sanctoꝝ de h̄ faciāt mentionē. tn̄ h̄ toto posito inesse. adhuc dicere posset ille qui esset opposite opinionis. q̄ iste vsus nō arguit nec essitatez. puta q̄ istud sacrm̄ nō possit pfici nisi ī pane tritici. sz tantūmodo arguit ꝯgruitatē. Vn̄ si in oib⁹ specieb⁹ frumētoꝝ aliq̄ species essz purioꝝ tritico. adhuc magis decēs esset vti illa specie q̄z tritico. in isto purissimo sacramēto. ꝛ tn̄ h̄ posito. nō excluderet panis de tritico. quin ipo possem⁹ vti in ꝯsecrādo. Sic q̄z uis ecclia vtat pane triticeo. tn̄ ex h̄ nō ꝯcludit quin in articulo necessitatis possit vti pane cōfecto de grossioꝝ frumēto. dūmodo sit veꝝ frumentū.

Rō moueť ꝯ cōmunē opinionē.

¶ Licet etiā ego p hāc texturā verboꝝ meoꝝ nō velim directe ꝯdicere cōitati tantoꝝ doctoꝝ. tn̄ si vellē eis ꝯdicere hec ratio me moueret. Quia videm⁹ q̄ maioꝝ piculo sancta mr̄ ecclia suis statutis ꝛ ꝓceptis magis nitit obuiare. Qz si illa cōmunis opinio essz vera tūc mai⁹ esset piculū in ꝯsecratōne corp̄is xp̄i hr̄e panē nō triticeū q̄z uiscūq̄z esset de quouis alio frumēto. q̄z in ꝯsecratōe sanguinis hr̄e licē de puro vino nō admixto aq̄. ḡ si illa opinio esset vera. tūc ecclia dei magis suis statutis ꝓciper in cōsecratōne corp̄is xp̄i vti pane triticeo. ꝛ nullo alio cuiuscūq̄z frumēti alter⁹ speciei a specie tritici. q̄z ī ꝯsecratōe sanguis vti vino mixto ꝛ nō puro. Maioꝝ ē nota. Probat minoꝝ. q̄z mai⁹ periculū est omittere illud qd̄ ē de necitate sacri q̄z illud qd̄ ē de bn̄ esse sacri. sz fm illā opinionē q̄ panis sit tritice⁹ h̄ est d̄

necitate sacri. nā fm eos si ñ ē tritice⁹ ñ ꝓsecra
tur corp⁹ xpi. Sz miscere aquā cū vino ñ ē ꝛe
necitate sacri. sz solū ō bñ esse sacri. nā etiā fm
eos ⁊ fm veritatē dato q ñ sit aq̄ apposita. tñ
ꝓficit seu ꝓsecrat sanguis xpi. Sz ꝓclu
sio isti⁹ rōis ē falsa. g̃ aliq̄ pmissa ꝛ erit falsa. ñ
maior. vt ō se patet. g̃ minor. ⁊ p ꝓns illa opi
nio ñ videt esse ꝯa. Q. aūt ꝓclusio sit falsa pa
tet discurrēti p totū corp⁹ iurꝭ tā in ꝛecretꝭ q̄ i
ꝛecretalib⁹. vbi sepissime inuenit districte pce
ptū ō admixtione aq̄ cū vino i calice i ꝓsecra
tione sanguis. ⁊ maxie ḣ habet ō ꝓse. dist. ij. i
multis capitul' illi⁹ distinctōis. ⁊ tñ nusq̄ in
uenit ex statuto ecclie pceptū ō pāe triticeo ha
bēdo in ꝓsecratōe corpis xpi. Ad tertiā in
stātiā facta ꝗ ꝓclusionē diceret doctores pdi
cti q illa g̃na admixta tripl'r se pnt hre. qz vel
sūt i tāta copia q vincūt virtutē tritici. ⁊ p cō
seqns ꝓuertūt triticū i suā naturā. Vl' eco uer
so ita modice sūt ḡutis q vincunt a tritico ⁊
ꝓuertunt i naturā tritici. Vl' neutra virt⁹ ple
ne vincit aliā. sz q̄libet actōe alteri⁹ a sua nata
remittit. ⁊ p ꝓseqns ex eis fit tertia natura mi
xta. Prio ⁊ tertio mō fm istā opinionē ñ ꝓfi
ceret corp⁹ xpi ex bñdictōne talis panis. eo q
simpl'r ñ esset tritice⁹. Sz secdo mō ꝓficere
tur. qz ille panis ꝓ esset tritice⁹. q̄uis nō ita
pur⁹ sic si illa alia grana ñ fuissent admixta.
Sz q̄ nollet tenere istā opionē ille possz di
cere q si illa g̃na admixta tritico sūt grana ꝓ
frumēti. tūc siue g̃na admixta vincāt g̃na tri
tici siue econuerso vincant a g̃nis tritici. siue
ꝓpter eq̄litatē virtutꝭ faciāt qd̄ā mixtū ō ge
nere tñ frumētoꝝ. sp ō pane ex talib⁹ g̃nis ꝛe
cocto ꝓ pt cōficī corp⁹ xpi. eo q tal' panis ꝓ
sit fact⁹ ō g̃nis frumētoꝝ. Qñ qz raro inu
nit aliq̄ species frumēti omino sincera. sed vt
plurimū grana vni⁹ speciei: miscent g̃nis alte
ri⁹ speciei. ideo notāter illud ꝛecretū iuperi⁹ al
legatū. ꝛe ꝓse. dist. ij. loquit in plurali ꝛe fru
mēts sic dicēs. Nec ampli⁹ i sacrificijs. s. cor
poris ⁊ sanguis xpi offerat q̄ ꝛe vuis ⁊ frumē
tis. Si aūt grana admixta tritico nō sunt
ꝛe genere frumētoꝝ. tūc pt dici iuxta tripl'tiaz
distinctōez pmissā. q ita modicū posset esse ō
illa admixta materia q etiā si esset ꝛe lapide
adhuc nō obstaret q̄n ex pane tali ꝓficeret
corp⁹ xpi. Et ista videt esse intentio appa
tus supi⁹ adducti excludēt⁹ piper ⁊ loliū Di
cit em q si piper vl' loliū frumēto admisceret.
tūc ꝛe illa pte q̄ videlicet includeret pip vl' lo
liū nō ꝓficeret. sz ꝛe reliq̄ ḣ est ꝛe alia pte eiusdē
panis vbi essz materia frumēti sine pipere
ꝓficeret. Tercio dico q necēs est ⁊ ꝓne
nies vt panis pdict⁹ sit azimus. Qz pma die
azimoꝝ ñ debuit inuenīri fermētatū i domib⁹
iudeoꝝ. vt patet Exo. xij. sz pma die azimoꝝ
xps comedit pasca cū discipul' suis. ⁊ tūc istō
sacrz istituit cū corp⁹ suū ō pane ꝓfecit. g̃ xps
i azimo pane ꝓfecit. ⁊ p ꝓseqns etiā nos i azi
mo pane ꝓficere debem⁹. Minor patz expsse
Mat. xxvi. Mar. xiiij. ⁊ Lu. xxij. Conclu
sionē istā greci negāt. ⁊ dicūt q panis fermē
tat⁹ sit ō necitate sacri. ⁊ nō dicūt latinos nō
ꝓsecrare. eo q i cōsecrādo vtunt pane azimo.
Dicūt etiā xpm ꝓsecrasse i fermēto. Et si dz
eis q pmo die azimoꝝ nō fuit fermētatū i do
mib⁹ iudeoꝝ. ipi rndēt q xps ñ ꝓsecrauit pri
ma die azimoꝝ. qz illa die vt dicūt xps mor
tu⁹ ē in cruce. qd̄ pbāt p illud Joh. xviij. iu
dei nō introierūt i ptoriū vt nō ꝓtaminarent
sz māducarēt pasca. g̃ patz q nōdū comede
rāt agnū pascalē. q̄ ibi noiat pasca. Cū igit ag
n⁹ pascal' comedi debuerit pma die azimorū.
vt patz Exo. xij. ⁊ illd qd iā dictū ē ꝛe iudeis
fuerit die venerꝭ q̄ pteriert a pilato vt xpm cru
cifigeret. g̃ dies iouis pxime pcedēs ñ potuit
esse pma dies azimoꝝ. ⁊ p ꝓseqns in domib⁹
iudeoꝝ tūc fuit fermētatū. ꝛe q̄ xps i cena ꝓse
crauit corp⁹ suū. B. dies fest⁹ pasce erat pri
ma dies azimoꝝ. sz dies cene fuit ante diē festū
pasce. vt patz Joh. xiij. vbi iohānes notās diē
cene ait. Ante diē festū pasce ⁊c. Et q: ō istō
cōmentū falsissimū sunt expsse tres supi⁹ no
tati euāgeliste. s. matthe⁹ marc⁹ ⁊ lucas. ideo
aliq̄ grecoꝝ ad tantā insaniā deuenerūt. q di
cerēt tres pdictos euāgelistas falsū scripsisse.
⁊ ideo eos correctos fuisse p iohem ḣbis iā al
legatis. Joh. xviij. ⁊ xiij. Sz istud nō va
let. Q: vt recitāt m'tri ⁊ magni doctores ab ex
ordio institutōis isti⁹ sacri vsq̄ ad leonē pa
pā tota ecclia dei ꝓfecit i azimo. sz tpe leonis
pape ad extirpandā heresim ebionitaꝝ q̄ di
cebāt q ō necitate salutꝭ opterz quēlibet hoiez
cū observatōne euāgelij observare cerimonialia
legꝭ pcepta. ⁊ p ꝓseqns ꝓsecrare i azimo. tūc p
cepit ecclia ꝓficere ex fermētato. Deinde post
aliquoꝝ annoꝝ curricula. iā dicta heresi pe
nit⁹ extirpata. sacerdotes i ptib⁹ latinis. pmū
modū. s. ꝓsecrādi i azimo resūpserūt. eo q clā
re deducit ex euāgelio vt supi⁹ patuit xpm in
azimo ꝓsecrasse. Sacerdotes ꝓ o grecie mo
dū primū nō resūpserūt. sz ꝓsecratōez i fermē
tato vsq̄ ad hec tpa ꝓtinuerūt. Ex q̄ patet
q isti fatui greci iponēdo nob q nō ꝓsecrem⁹
eo q ꝓsecrādo vtimur azimo. ipi hāc rabiem

Solutio tercie instā tie.

Tercia cōclusio.

Error grecorum.

imponūt patribꝫ suis. ⁊ sanctissimis doctoribus suis. ⁊ oibꝫ suis sacerdotibꝫ q̃ l conē papā pcesserūt. ¶ Et ibꝫ etiā loquunt ꝯ apl'm paulū primordialē doctorē corꝫ. q̃ loqns d̄ isto sacramēto. 1. ad Chorꝫ. v. ait. Itaqꝫ epulemur in azimis sinceritatis ⁊ veritatis. Qd̄ vtiqꝫ apl's ñ dixisset: si i fermētato ꝯsecrasset. ¶ P. dato q̃ xp̄s mādūcasset pasca añ diē. xiij. primi mēsis q̃ die ex pcepto legis agni paschal' comedi debuit. quē diē euāgeliste vocāt primā diē azimorū. adhuc ista fictio nō valet istis fictoribꝫ. qz sic patet Exod. xij. ⁊ Nu. xxviij. lex pcepit vt agni paschal' comederēt cuz azimis ⁊ lactucis agrestibꝫ. Sz xp̄s dicit Matth. v. Nō veni soluere legē sz adiplere. Qd̄ ꝗbū tractās chrisostomꝰ sup Mat. ait. Aptissime dñs demōstrauit q̃ a pncipio circūcisionis sue vsqꝫ ad diē pasce extreme nō erat ꝯrius diuis legibꝫ. in quibꝫ pcipiebat. vt cū azimis agni paschal' comederēt. q̃ xp̄s tanqꝫ pfectissimi legis obseruator panē azimū habuit i mēsa qñ post esuz agni corporis suū ꝯsecrauit ¶ Ad pmū motiuū grecorꝫ pt rnderi ex verbis chrisostomi. q̃ erat doctor grecorꝫ. ipe enī sup matth. ait. q̃ illi iudei vt desiderū suū possent iplere i morte xpi nō comederūt pascalē agnū vespe pcedenti. q̃uis ex pcepto legis hoc facere tenerent. xp̄s aūt qui nō erat p̄uaricator legis sz pfectus obseruator comedit pasca cū discipul' suis. decima quarta die ad vesperā. sic pcipit in lege. Dato etiā q̃ xpi vespe pcedēte comedissent pasca. accipiēdo pasca p agno pascali. adhuc ñ debuerūt intrare ptorū. ppter hꝫ vt illo die mandūcarent pasca. accipiēdo pasca p pane azimo. Quinqꝫ enī modis dicit pasca. int q̃s vnꝰ est q̃ pasca dicit cibꝫ pascal' seu panis azimꝰ. vt patet p innocētiū terciū i libro de officio missē. pte. iij. c. iiij. ¶ Ad scōm dicēdū q̃ quītadecima dies mēsis pmi erat dies celeberrimꝰ fm pceptū legis. vt ptz Exo. xij. ⁊ p primo vespe pcedēti comedebat agnꝰ paschal'. vt ptz ibidez. Illud igit ante. qd̄ ponit iohānes nō ē referēdū ad diē decimū q̃rtū i cuꝰ vespe mādūcandꝰ erat agnꝰ. sz referendū est ad diē quindecimū. q̃ ppter sui celebritatē dicebat festꝰ dies pasce. ¶ Istud etiā ptz Nu. xxviij. vbi d̄r sic Mēse aūt pmo q̃rtadecima die mēsis. phase dñi erit. ⁊ q̃ntadecima die solēnitas azimorū. septē diebꝫ vescent azimis. q̃ dies pma venerabilis ⁊ sancta erit. Q, aūt p li phase intelligat immolatio agni paschal'. ibꝫ ptz Deutero. xvi. vbi dicit pplo israel. immolabis phase ad solis occubitū. qñ egressus es de egipto. ⁊ comedes i loco quē elegerit dñs de tuꝰ. ¶ Scdo q̃ ad istū pmū articulū circa secūdā eiꝰ partē pōnō duas ꝯclusiones. ¶ Prima est. q̃ d̄ nlio alio vino q̃z d̄ nakali vino vitis pt fieri cōsecratio sanguis xpi. Qz i tali vino xp̄s instituēs istd̄ sacrm ꝯsecrauit. vt patz Matth. xxvi. ¶ Ex ista ꝯclusiōe pñt iferri tria correlaria. ¶ Primū ē q̃ d̄ vino pomorꝫ ⁊ ceruisorꝫ vl' quorūcūq̃ alioꝝ fructuū. solo fructu vitis excepto. nō pt fieri sanguis xpi ꝯsecratio. eo q̃ nullū illorꝫ sit vinū vitis. ¶ Scdm ē q̃ d̄ ꝗo aceto nō pt fieri ꝯsecratio. Qz sic hō mortuꝰ nō est hō. sic acetū cū sit vinū corruptū nō est vinū. vt aut arestotel'. viij. metha. Et hꝫ ptz ex naturalibꝫ qualitatibꝫ corꝫ. qz vinū natural'r calefacit. ⁊ acetū natural'r frigefacit. ¶ Notāter aūt dicit d̄ ꝗo aceto. qz licet qñqꝫ vinū sit acetosuz seu dispositū ad acetū. tñ de hmōi vino pt fieri sāguinis ꝯsecratio. dūmodo adhuc habeat formā sbalez vini ⁊ nō aceti. ¶ Tertiū correlariū est q̃ d̄ ꝗgusio nō pt fieri pdicta ꝯsecratio. Qz q̃diu res est in fieri tūc ñ est i facto esse. sz vna agresta d̄ q̃ exp̄mit ꝗgusiū est adhuc i fieri q̃ ad vinū. q̃ ꝗgusiū nō est vinū ¶ Scda ꝯclusio est. q̃ hmōi vino debet admisceri aq̃. Primo qz sic credit xp̄s ꝯsecrasse. vt ait Damascenꝰ lib. iiij. Cōmunis ei ꝯsuetudo terrestē est nō bibere vinū nisi sit limphatū. ⁊ hꝫ p̄ter fortitudinē vini crescētis i illa patria. Et iō verisil'e est q̃ xp̄s q̃ ordiatissimā ⁊ ypatissimā vitā duxit cū discipul' suis vinū limphauerit qd̄ ꝯsecrauit. ¶ Scdo qz istd̄ ē d̄ statuto ecclie. vt patz d̄ ꝯse. dist. ij. c. i. ⁊ c. in sacro. Cauere tñ debet q̃ calicē pparat ne multū ponat de aq̃. ⁊ maxie qñ vinū ē debile. ppter duo ¶ Primo qz si tm ponerēt de aq̃: q̃ aq̃ vinū a sua natura trāsmutaret intm q̃ vinū cōuerterēt i aquā. vl' q̃ ex aq̃ ⁊ vino resultaret qd̄dam mixtū qd̄ nec esset aq̃ nec vinū. tunc nō fieret sanguis xpi ꝯsecratio. ¶ Scdo qz nisi aq̃ infusa vincat a ꝗtute vini total'r ⁊ i vinū ꝯuertat tūc licet ptes vini ꝯuerterent i sanguinē. tñ ille hūor aque q̃ nō dū esset ꝯuersus i naturā vini nō ꝯuerteret i sanguinē. Et ideo valde parū debet poni de aq̃. vt illa aqua in naturā vini sit ꝯuersa prꝰ q̃z verba ꝯsecratōnis dicant sup calicē ¶ Est etiā hic aduertendū q̃ appositio aq̃ nō est d̄ necessitate sacri. qz si nō apponeret tñ ve ꝯsecraret sanguis xpi ex vino puro. Est tñ d̄ necitate ꝯsecrātis. qz sacerdos cōsecrās sine aq̃ admixta vino faceret ꝯ statutū ecclie romane. Et notāter dico romane. qz in ecclia grecorꝫ fit ꝯsecratio sine aqua.

Solutio Ad. 1.

Ad. 2.

Scda pmi articuli

Nota.

Articulus secundus

Quantũ ad secũdũ

articulũ dico sic dixi supi⁹ dist. viij. in solutõ ne argumẽti ꝓncipalis. nec aliq̃d aliud ad p/sens addo causa breuitatis.

Articulus tertius.

Quãtuz ad terciuz

articulũ dõm. q̃ licet ī passiõe xpi sanguis ei⁹ a corpe fuerit separat⁹ vsqz ad hozã q̃ surrexit a mortuis. ⁊ p ꝯseqns q̃ ꝯsecrasset ī tpe medio ille sub specieb⁹ pãis habuisset corp⁹ sine sanguine. ⁊ sub specieb⁹ vini habuisset sanguinẽ sine corpe. tñ post resurrectõem xpi sanguis ei⁹ sp mãsit vnit⁹ corpi. ⁊ ī sempiternũ sic manebit. iõ q̃ post resurrectõem ꝯsecrauit. vl'i futurũ ꝯsecrabit. ꝓpter vnionẽ realẽ sanguis ⁊ corporis xpi sub vtraqz specie panis. s. ⁊ vini. habet corp⁹ ⁊ sanguinẽ dñi ihu xpi. iõ cõi ppl'o fm ꝯsuetudinẽ romanẽ ecclie ꝓuitas corpis ⁊ sanguis dat tantũmodo sub specie pãis. ⁊ h̄ ꝓpt vitãdũ piculũ effusionis. vl' distillatõis sanguis q̃d possz accidere si sub specie vini ruderi ĩmorgerato ⁊ ĩpetuoso ppl'o sanguis tradere.

Instantia 1

¶ Forte dicet q̃ si sub accñtib⁹ seu specieb⁹ panis ꝓ̃ve habet sanguis xpi. tũc unuanũ iterũ ꝯsecrat sanguis xpi calicẽ bñdictõe. Cõsequẽtia patet. qz frustra ordinat aliq̃s act⁹ ad habendũ q̃d iã realr habet.

2

¶ P. xps dicit Joh. vi. Nisi mãducaueritz carnẽ filij hois. ⁊ biberitis ei⁹ sanguinẽ. nõ habebitz vitã ī vob. Sz sanguis p modũ pot⁹ dat solũ sub specieb⁹ vini. igit cuilibet xpiano debet sanguis dari etiã sub specieb⁹ vini ad h̄ vt ñ priuet vita spũali ⁊ eterna.

3

¶ P. oīs ordinata refectio dat p modũ cibi ⁊ pot⁹. sz isti⁹ sacri cõio ẽ q̃dã ordinata spũalis refectio. g̃ ⁊c.

4

¶ P. greci illud sacrm tradũt ppl'o sub specieb⁹ panis ⁊ vini. ⁊ hunc ritũ putant accepisse a brõ paulo apl'o. g̃ ⁊c.

Solutio. Ad. 1.

¶ Ad ꝓmũ nego ꝯñtiã. Ad pbatõem dõm q̃ istd sacrm nõ solũ significat de futuro nobis grãz ꝯferẽdã mediãte pceptõe isti⁹ bñdicti sacramẽti. vel etiã d̃ ꝓterito significat xpi passionẽ. iõ distincte debet fieri ꝯsecratio sanguis. vt expsse significet q̃ in xpi passione sanguis ei⁹ p effusionẽ fuit separat⁹ a corpe. igit q̃ sanguis sãguis xpi sit ꝯcomitãter sub specieb⁹ panis. sb q̃b⁹ corp⁹ vnitũ sanguini ẽ ex vi sacri. tñ ꝓpt pdictã significatõem idẽ sanguis ex vi sacri est sb specieb⁹ vini. ⁊ corp⁹ ꝯcomitãter. cui hmõi sanguis p nũc realr ẽ vnit⁹. Et istud ñ debet dici frustra. qz rõnabilẽ cãz habet. puta significatõem iã dictã. ¶ Etiã act⁹ q̃ ordinat ad habendũ illud q̃d habet alio mõ q̃z p nũc habet tal' act⁹ nõ ẽ frustra. Sz sic ẽ in ꝓposito. quia act⁹ q̃ sanguis ꝯsecrat ordinat ad h̄ vt sãguis xpi habeat ex vi sacri sub specieb⁹ vini. q̃ pri⁹ sub specieb⁹ panis habebat ꝯcomitãter ⁊ ñ ex vi sacri. ¶ Ad secũdũ dõm. q̃ q̃ digne recipit corp⁹ xpi sub specieb⁹ panis ꝓ̃ve mãducat eius carnẽ: ⁊ bibit ei⁹ sanguinẽ. q̃z h̄ ñ fiat sb ista expsso signo sic si recipet istud sacrm etiã sub accñtib⁹ vini. Sb q̃libet em̃ specie panis. s. ⁊ vini habet totus xps. q̃ est aie spũalis ⁊ cib⁹ ⁊ pot⁹. ¶ Ad terciũ dõm q̃ cui dat corp⁹ xpi. illi dat spũalis refectio p modũ cibi ⁊ pot⁹ q̃z tũ ad rẽ significatã. licet nõ q̃z tũ ad speciẽ significantẽ. ¶ Ad quartũ dicẽdũ q̃ i h̄ greci nõ reprehendunt. ⁊ dato q̃ bñ faciãt. tñ meli⁹ faciũt latini q̃ magz caute obuiant piculo q̃d posset ꝯtingere ex sanguinis effusione.

Ad. 2.

Ad. 3.

Ad. 4.

Articulus quartus.

Quãtũ ad quartuz

articulũ pono duas ꝯclusiões. ¶ Pria est q̃ ī cõione sacra qñ xps se tradidit discipul' suis ad mãducãdũ. etiã ipe mãducauit ⁊ bibit corpus suũ ⁊ sanguinẽ suũ. Istud q̃z ñ habeat expsse ex euãgelio. pt tñ hri sctõz doctoz testimonio. Qz beatus hieronim⁹ dicit. ⁊ habet d̃ ꝯse. dist. ij. c. nõ moyses. Dñs ihs ipe cũ apostolis ꝯuiua ⁊ ꝯuiuũ. ipe comedẽs ⁊ q̃ comedit. ¶ P. Leuit. viij. sup illo ꝓ̃lo. de sanguine arietis. dicit glosa eliciẽs sic. ꝓmo sacerdos de inde filij intingebãt. qz xps ī cena pri⁹ sanguinẽ suũ accepit. deinde discipul' suis dedit. bibit em̃ ⁊ alijs bibere dedit. ¶ P. sic xps prius baptizat⁹ ẽ vt daret alijs expẽplũ baptizandi sic ipe pri⁹ isti⁹ sacri pcepit cõionẽ vt alijs daret expẽplũ cõicandi. ¶ P. extra de sum. tri. et fide catholica. c. Firmiter credim⁹. in apparatu habent isti ꝓ̃lus. Rex sedet in cena. cinct⁹ turba duodena. Se tenet ī manib⁹: se cibat ipse cib⁹. ¶ Sz ñ istud ẽ q̃z undã doctoz opinio q̃ pbat sic. Essential' differẽtia ẽ inter comedẽs ⁊ comestũ. sz xps ñ potuit essentialr a seipso differre. g̃ nõ potuit seipm comedere. ¶ P. assũptũ ⁊ assumẽs realr differũt. nihil em assumit seipm. sz q̃d comedit a comedẽte assumit. ¶ P. duo sunt modi sumẽdi istud sacrm. s. sacralis ⁊ spũalis. sz nl'o istoz modoz xps sumpsit illud sacrm. Nõ spũalr. qz sumẽs spũalr istud sacrm augeret ī grã. sz xps ñ potuit augeri ī grã qz ab instãti ꝯceptõis sue habuit grãz nõ ad mẽsurã. Nec sacralitr. qz ipe fuit ver⁹ comprehensoz. ergo fruebat seipso nude ⁊ sine sacrali

Opio contraria.

1

2

3

4

Solutio. Ad.1. velamīe. ¶ Ad pmū dōm. q licet illd qd comedit corpal'r ⁊ natural'r differat a comedēte essential'r seu real'r. h tn ñ ēncēe loqndo de eo qd comedit spūal'r ⁊ sacr̄aliter. vt ēi ppositō. qz licz i comestiōe corpali res q̄ comedit diuidat ⁊ corrūpat ab actōe comedētis saluo manēte ipo comedēte. ⁊ p ons nccaria ē differentia int comedētē ⁊ comestū. tn illd qd spūal'r vl' sacr̄aliter comedit nec diuidit nec corrūpitur. ⁊ iō ñ est nccaria hmōi differētia inter comedētē ⁊ comestū. ¶ Ad scdm dicēdū q maior ñ est nccaria loqndo d assūptōne sacr̄ali ⁊ spūali. ¶ Ad terciū pt dici q xp̄s vtroq; mō sūpsit corp⁹ ⁊ sanguinē suū. ¶ Ad primā p/bationē dicēdū q spūalis sūptio ist⁹ sacr̄i nō auget grāz nisi i his q hmōi augmēti habent indigētiā. ¶ Ad scdāz pbatōez dōm q q̄diu xp̄s fuit i h mūdo. tādiu sil' fuit cōpreheōr ⁊ viator. q licet frueret seipo nude ⁊ sine sacr̄ali velamīe inq̄tū cōpreheōr. tn put fuit viator potuit seipm sumere sb sacr̄ali velamīe. ¶ Cōclusio secūda. Cōclusio scda ē q xp̄s oib⁹ discipul' suis tradidit istud sacrm. Qd ptz Mat. xxvi. vbi xp̄s omnib⁹ discipul'. i. apl'is ait. Accipite ⁊ comedite h ē corp⁹ meū. Et accipiēs calicē grās egit ⁊ dedit discipul' suis dicēs. bibite ex h omes. h ē sanguis meus. ¶ Forte dices licet xp̄s oib⁹ istud sacrm pbuerit. ex h tn nō habet q omes acceperint. sepe em̄ pbet homī qd ipe tn ñ accipit. ¶ Istud exp̄sse tollit p illud qd habetur Marci. xiij. ibi em̄ dicit sic. Sumite. h ē corp⁹ meū. Et accepto calice grās agēs dedit ill'. ⁊ biberūt ex eo oes. ¶ P. iudas i illa cena sumpsit istd sacrm sb vtraq; specie. q oes alij. Cōseqntia ptz. qz d nll'o i ppositō dubitat nisi de iuda. Ans pbo. qz q sūpserit istd sacrm sb specie pāis ptz autoritate augusti. ⁊ habet d cōsecr. di. ij. c. ⁊ sctā. vbi sic dicit. Nō mala erat buccella q̄ data ē iude a dño. salutē medic⁹ dedit. sz ille qz īdign⁹ erat accepit ad pniciē suā. Item idē aug⁹. ait. Xp̄s corp⁹ suū i cena cū alijs discipul' iude dedit. vt nob exēplū daret. q pctorib⁹ occult' nō ēnt sacr̄a denegāda. ⁊ vt oem occasionē ei auferret malefaciēdi quā assumere potuissz si i aliq̄ ab alijs discipul' añ aptaz maliciā fuisset discret⁹. ¶ Qz aūt sūpserit illud sacrm sb specie vini ptz p euāgeliū pri⁹ allegatū Mar. xiij. ¶ P. dyonisi⁹ i d ecclīasti ca hierarchia. c. iij. ait. Simbolozcdito: p/tikscissima nō vnimode ei sacre cōcenāti. s. iude. Et p illa sctissima itelligit corp⁹ ⁊ sanguinē xp̄i. sic ibidē ptz. ¶ Forte dices q xp̄s pmisit discipul' calicē sacr̄i ist⁹ bibētib⁹. q secuz essent bibituri i regno pris sui. sz i regno ñ sit bibitur⁹ iudas. q nō videt q biberit de calice. ¶ Rndeo q h pmisit xp̄s bibētib⁹ illū calicē. non solū sacr̄aliter. sz etiā spūal'r. Iudas ño istud sacrm ita sūpsit sacr̄aliter q nō spūaliter. q ad iudā non spectabat hmōi pmissio. ¶ Ad argumētū principale dictū ē dist. viij.

Ad.2. Ad.3. Cōclusio secūda. Instantia Solutio. Scda ratio p cōclusione. Tercia rō. Instantia Solutio Ad principale argu.

¶ Distinctio duodecima.

Sed autē queritur.

Postq̄z mgr̄ determīauit de panis ⁊ vini i corp⁹ ⁊ sanguinē xp̄i admirāda cōsūtione. nūc in ista. xij. dist. determīat d accntiū panis ⁊ vini sine sbiecto mirabili cōuatōe. Et diuidit in duas ptes. Qz pmo mgr̄ tractat d accntib⁹ i isto sacro extrinsec⁹ apparētib⁹. Scdo de vtilitatib⁹ intrinsec⁹ exntib⁹. ibi. Sz caueat q̄sq;. Pria i duas. Qz pmo mouet q̄stionē de istoz accntiū existētia. Scdo ptractat ad eoz fracturā ⁊ diuisionē ptinētia. ibi. Solet etiā q̄ri d fractione Pria est psentis lectōis. Et diuidit in duas Qz pmo iā dictā mouet q̄stionē. Scdo ci⁹ assignat rnsionē. ibi. Poti⁹ mihi videt. ¶ Circa istā lectionē i spēali q̄ro hāc q̄stionē.

Questio p ma.

Trū i isto bñdicto sacro ꝗtute diuina accntia subsistāt sine sbiecto Et videt q nō. Qz sic se habet relatō ad esse. sic se habet accidēs ad inesse. sz ipossibile ē esse relatōez q ñ adsit. q ipossibile videt eē accidēs qd ñ insit. Mioz ptz. qz relatō diffinit p esse ad alid. vt ptz i lib. pdicamētoz. Maior etiā ptz. qz sic relatōis eē est adesse. vt ptz v. metha. sic accntis esse ē inesse. vt ptz. iiij. metha. ¶ Cōtra. sba pāis ⁊ vini ouertit i corp⁹ ⁊ sanguinē xp̄i manētib⁹ eoz accidētib⁹. ergo hmōi accntia sūt absq; sbiecto. Ans ptz exp/cedētib⁹. Cōseqntia sil'r ptz. qz accntia ñ migrāt d subiecto i subiectū. ¶ Dic q̄ttuor sunt videēda. ¶ Prio vtz diuīa ꝗtute oīe accns possit eē sine sbiecto ¶ Scdo vtz oīa accntia i eucharistia apparētia d facto sint sine subiecto. ¶ Tercio vtz talib⁹ accntib⁹ sine subiecto exntib⁹ oueniat aliq̄ actio ¶ Quarto vtz hmōi accntia possint i oem actionē i quā natural'r potuerūt qn̄ i suis subiectis fuerūt.

Articulus pūmus. Cōclusio prima.

Quantū ad primū

pono duas cōclusiōes. ¶ Prima ē q nō oīe accns pt esse sine sbiecto. etiā ꝗtute diuīa Qz illd qd formal'r dicit respectū h nō pt hre esse

separatū. sz accn̄s d̄ p̄dicamēto relatōis formaliter dicit respectū. g̃ ꝛc. Maior ptz ꝛ possz p̄bari sic. qz qd̄ formal'r dicit respectū d̄ necitate ꝯcernit fūdamētū tāqz illd̄ i q̄ ē. ꝛ extremū seu terminū tāqz illud ad qd̄ ē. Mior ptz. v. metha. ꝛ i li. p̄dicamētoꝝ. ¶ P. illud cui⁹ eē ꝯsistit i habitudie vni⁹ ad alteꝝ. h̄ ñ p̄t h̄re esse separatū. ista ptz. qz si dat oppositū. tūc in mediate iplicat ꝝ dictio. qz ex supposito tūc illd̄ haberet eē. sz ex eo q̄ nō fundaret i vno i ordine ad alteꝝ. tūc ñ h̄ret eē. qz ñ essz habitudo vni⁹ ad alteꝝ. sz relatōis esse ꝯsistit i habitudie vni⁹ ad alteꝝ. vt ptz p̄ tertiū i lib. d̄ tri. ¶ Accipiēdo g̃ subiectū large, put fūdamētū dr eē subiectū. ꝛ extēdēdo nomē accn̄tis ad absolutū ꝛ respectiuū. ptz q̄ ml'ta sūt accn̄tia q̄ nll'a potētia p̄ñt a suis subiectz separi. ¶ Ptz etiā ista ꝯclusio d̄ oib̄ sex p̄ncipijs. s. actōe: passione: situ: qñ: vbi: habitu. Qz oia ista vel formal'r dicūt respectū. vl'tāta necitate ipm ipliciāt ꝛ ꝯnotāt. q̄ sine ipo nec p̄ñt eē nec itelligi. Et iō sp ꝯcernūt aliqd necario circa qd̄ vl' i q̄ habēt eē. ¶ Patz etiā d̄ numerz. qz numer⁹ ñ p̄t separi a reb̄ numeratz. Nō em ē separabil' numer⁹ a ꝛecisiōe ꝯtinui. vt ptz. iij. phisicoꝝ. ¶ Patet etiā d̄ accn̄tib̄ successiuis. tps ei ñ ē separabile a motu. nec mot⁹ a magnitudie seu a mobili. Nā d̄ rōe formali accn̄tis successiui ē q̄ vna sua ps succedat alteri. h̄ aūt fieri ñ p̄t nisi supposito sb̄iecto i q̄ hmōi ptes succedāt. ¶ Patet etiā ꝛ q̄rta specie q̄litatz. q̄ nō p̄t separari a q̄ntitate. Nā ipossibile ē figurā ee sine lineis. ¶ Etiā simitas si a naso separet. tūc ñ esset simitas. qz simitas ē nasi curuitas. g̃ ꝛc.

Opio contraria. ¶ Cōtra istā ꝯclusionē ē q̄ fundā opio q̄ ponūt q̄ ꝑtute diuīa oīe accn̄s p̄t a subiecto separi. ¶ Et qz h̄ min⁹ videt ꝛ relatōe. iō d̄ illa p̄mo. p̄bāt suā intentōez sic. Si separi a sb̄iecto repugnaret relatōi. vl' h̄ repugnaret sibi inq̄ztū accn̄s vl' inq̄ztū relatio. Nō inq̄ztū accidēs. qz tūc repugnaret oīi accn̄ti. cui⁹ oppositū ptz i accn̄tib̄ sacri altarz. Nec inq̄ztuz relatio. qz tūc p se esse repugnaret oīi relatōi. cui⁹ oppositū ptz i diuīis. vbi sūt ꝑfissime relationes. ꝛ tñ habēt p se eē. cū q̄libet eaꝝ sit formal'r ifinita. ¶ Q; aūt relatio diuīa sit formaliter ifinita. p̄bāt dupl'r. P̄mo qz relatio diuīa ē real' idē qd̄ diuīa eēntia. Scd̄o qz relatō diuina puta p̄ñitas est p̄ncipiū. p̄ductiuū plone ifinite puta filij. g̃ ꝛc. ¶ P. maior ē ꝛepēdētia q̄ztitatz a sba. q̄z cuiuscūq̄z accn̄tis a q̄ztitate vl' a q̄cūq̄z accn̄te. sz ñ obstāte ꝛepēdētia q̄ztitatz a sba i sacro altarz ꝑtute diuīa separat q̄ztitas a sba. g̃ eadē ꝑtute p̄t qd̄libet accn̄s separi a q̄libet accn̄te. ¶ Si dicit istz q̄ ex ista rōe non habet q̄ alia accn̄tia possint esse sine sba. ¶ Rn̄det q̄ eoipo q̄ q̄ztitas q̄ int oia accn̄tia p̄mo inest sbe absolubil'ē a sba. seqt q̄ alia accidētia q̄ ñ insūt sbe nisi mediāte quāntitate cū sint absolubilia a q̄ztitate. etiā sint absolubilia a sba. ꝛ p ꝯns eē poterūt sine oīi subiecto. ¶ Sz ista opio ē falsa. vt magz patebit i scd̄o articlo istⁿ q̄stionis. ¶ Ad p̄mū g̃ d̄d̄m q̄ diuisio ē insufficiēs. qz dicet q̄ esse p se nec repugnat relatōi p̄cise in q̄ztū ē accn̄s. nec p̄cise inq̄ztū ē relatio. sz rōe vtriusq̄z sil'. puta inq̄ztū ē tal' relatio q̄ ē accn̄s. ¶ Etiā falsū assumit. qz nll'a diuīa relatio habet p se eē. put p se esse dicit eē separatū a fūdamēto. qz ꝛ si ipossibile ē relatōez creatā separatā existere extra suū fūdamētū. h̄ tñ ipossibili⁹ ē in diuīis. ¶ Iteꝝ falsū assumit cū dicit i p̄batōe. q̄ diuīa relatio sit formal'r ifinita. Nā cū ifinitas sibi cōpetat rōe q̄ ē idē diuīe essentie. g̃ dato q̄ sit identice infinita. tñ ex h̄ ñ habet q̄ sit formal'r ifinita. ¶ Et ꝯfirmat. qz nihil qd̄ ē formal'r infinitū ꝛficit alicui diuīe p̄sone. sz cuilibet diuīe p̄sone ꝛficit aliq̄ relatio. g̃ ꝛc. Maior ptz. qz oīe illd̄ qd̄ ē formal'r infinitū. vl' dicit infinitā p̄fectionē. vl' saltē dicit aliquā p̄fectōnez. Sz q̄libet diuīa p̄sona habet i se oīez p̄fectōez. g̃ illud qd̄ ē formal'r infinitū nō p̄t ꝛficere alicui diuine p̄sone. Patet etiā mior. qz p̄ñitas nō ē filio. nec filiatio i p̄re. nec aliq̄ istaꝝ i spūsctō. ¶ Etiā falsū assumit ꝛ p̄ncipio p̄ducēdi. qz h̄ ē diuīa essentia: ꝛ nō relatio. vt p̄baui lib. i. dist. vij. ¶ Ad scd̄m nego maiorez. qz accn̄s respectiuū maiori necitate ꝯcernit fūdamētū ꝛ terminū. q̄z q̄ztitas sbam. Cū em respect⁹ sit habitudo hui⁹ ad h̄. iō nec p̄t eē nec itelligi sine his q̄z ē habitudo. ꝛ p ꝯns magz ꝛepēdet ab eis. q̄z q̄ntitas a sba subiectiua. ¶ Scd̄a ꝯclusio ē. q̄ oīe accn̄s simpl'r absolutū diuīa ꝑtute p̄t eē sine subiecto. ¶ Et circa hāc ꝯclusionē sic p̄cedā. ¶ P̄mo adducā motiua aliq̄rū doctoꝝ p̄ ista ꝯclusiōe. q̄ tñ nō vident mihi ꝯcludere. ¶ Scd̄o adducā motiua q̄ vident mihi ꝯcludere. ¶ Et tercio ex dictz. p̄hoꝝ ꝛ p̄ianoꝝ arguā ꝝ ꝯclusionē. ꝛ obiectōib̄ respōdebo. ¶ Est igit q̄dā opio q̄ ponit q̄ p tāto accn̄tia q̄ñq̄z ꝑtute diuīa sūt sine subiecto. Qz q̄z uis ꝛstructo subiecto ꝛstruat esse qd̄ talia accn̄tia habuerūt i subiecto. nā vni⁹ suppositi vnū ē esse. qd̄ eē necario ꝛstruit ꝛstructo supposito. tñ illo eē ꝛstructo. ꝛ⁹ accn̄tib̄ remanētib̄ dat nouū esse q̄ ex̄ñt talia accn̄tia

Solutio Ad. 1.

Ad. 2.

Cōclusio secūda.

Opinio p̄ma.

Cōtra eā. 1

¶ Sz istud nō videt eē vez. qz nouū esse existēte ñ pt aduēire alicui forme sine sui variatione numerali. sz accñtia pāis z vini post ꝛsecratōez remanētia ō q̄by loq̄t ista opio sūt eadē numero q̄ fuerūt pr̄ i pane z vino. g̃ z̄c.

2 ¶ P. agere pl̄ supponit eē. z p ꝛñs q̄by ꝛuenit idē agere qd̄ pr̄. ill'n ō ꝛuenit aliud eē q̄s p̄. Sz accidētiby iā dict' post cōsecratōez ꝛuēit idē agere qd̄ pr̄. vt ifra patebit. g̃ z̄c. ¶ Etiā motiuū eoz n ō valet. qz licet ꝓe i isto sacro fiat ꝛuersio. tñ ꝑpe loq̄ndo nec ē destructio nec corruptio. z iō esse essentie via ꝛūstionis trāsit cū sba q̄ ꝛuertit. esse ꝓo exñtie remanet cū accidētiby pmanētiby facta ꝛūstione. ¶ Alij dicūt q̄ de' talib' accñtiby dat quādā supnaturalē ꝓtutē. p quā hmōi accñtia poterūt p se eē z sine q̄ n ō poterūt eē. ¶ Sz nec istud valet. Qz ista virt'. aut erit sba: aut accñs. Nō sba qz tūc sba recipet i accidēte. qd̄ ē incōueniēs. Etiā ḡ posito. tūc talia accñtia n ō existerēt sine sba. qd̄ ē ꝗ suppositū. Nec accñs. qz tūc ñ daret eē p se. qz nihil dat qd̄ n ō habet. Sz nl' lū accidēs fm suā naturā habet eē p se. ¶ P. sic cec' miraculose curat' q̄zuis ꝓtutē videdi recipiat supnatural'r. tñ ñcepta ꝓtute vtiť natural'r. sic q̄zuis accñtia hmōi ꝓtutē p̄mo recipērēt supnatural'r. tñ ipa recepta hmōi accidētia eēnt p se natural'r. z p ꝛñs etiā n ō haberēt aptitudinē inherēdi subiecto. qd̄ oio repugt accidēti. qz sic ipossibile ē sbam accñtaliter inherere. sic ipossibile ē accidēs natural'r p se existere. ¶ Alij dicūt q̄ de' p̄t absoluere fūdamētū ab omi respectu extrinseco. sz inherētia accidētis ē q̄dā respect' extrinsec'. cui' fundamētū est accñs. termin' aūt illi' respect' ē ipm sbiectū. g̃ de' p̄t facere q̄ accñs subiecto n ō inhereat. z tñ essendo pmaneat. ¶ Sz nec istud valet. Qz res magis videt eē absolubil' a respectu extrinseco q̄s a respectu intrinseco. sz natura p̄t absoluere altēdinē a sil'itudine q̄ ē respectus intrinsec'. g̃ si inherētia n ō ē intrinsec'. accidēti q̄s respect' extrinsec'. tūc natura posset accidēs ꝛsuare absq̄ inherētia. qd̄ simpl'r est ē impossibile. ¶ Dis pmissis ꝛclusionē pdictā plo sic. De' p̄t quālibet creaturā absolutā in esse pducere z pductā ꝛsuare sine q̄libet cā secūda extrinseca tal'rei. sz subiectū est cā extrinseca ipsi' accñtis. g̃ z̄c. Maior pbat. qz licet de' ꝑpter sui dignitatē n ō possit supplere vicē causē material' z formal'. vt materia pficit z recipit formā. z vt forma recipit' z pficit materiam. qz vt sic sūt cause rei intrinsece. n ō em̄ posset de' pducere hoiem sine materia pfecta z sine forma hūana pficiēte. tñ bñ posset pducere hoiez sine sole. qz sol' z cuiuslibet alteri' causē extrinsece causalitatē de' p̄t pfectissime supplere. ¶ Mior etiā ptz. qz licet materia ex q̄ sit cā intrinseca. tñ materia i q̄ ē cā extrinseca. sz subiectū ē materia in q̄ ipi' accñtis. Si ciz essz materia ex q̄ ꝑpe loq̄ndo. tūc essz cā intrinseca. z faceret vnū p essentiā cū ipo accñte. z p ꝛñs hō alby n ō esset ens p accñs. qd̄ ē ꝗ phm v. z. vij. metha. ¶ P. de' p̄t supplere vicē cuiuslibet causē i his q̄ spectāt ad pfectōnez z dignitatē. sz licet subiectue pfici z ꝛformari n ō sit dignitat'. tñ sine passiua receptōne formā sustētare z ꝛsuare ē magne dignitat' z pfectōnis. g̃ de' p̄t supplere vicē subiecti. accñs sustētādo z ꝛseruādo. licet n ō possit supplere vicē ei' accñs i se passiue recipiēdo. ¶ P. de' p̄t substantiā pfectā facere ñ p se eē. g̃ p̄t accñs absolutū facere ñ in esse. Añs ptz de hūanitate dñi ihu xpi. Cōseqntia etiā ptz. qz sic se habet sba cōpleta ad p se eē. sic se habz accñs ad inesse. g̃ z̄c. ¶ Sz ꝗ istā ꝛclusionē p̄ot philosophice argui sic. Accñs n ō p̄t sil'eē z n ō esse. etiā q̄cū q̄s ꝓtute. g̃ accñs n ō p̄t eē sine subiecto. Añs ptz. qz etiā ꝓtute diuia n ō pñt ꝗ dictozia sil'esse. vt ptz. vi. ethi. sz esse z n ō esse circa idē ꝗ dicūt. vt ptz. iij. metha. Probat ꝛñtia. qz accidētis eē est iesse. vt patet. iij. z. vij. metha. g̃ si accñs essz z n ō in essz. tūc sil' essz z ñ essz ¶ P. si accñs essz seu possz eē sine subiecto. tūc diffinitū posset eē sine diffinitōe. Cōseqns ē fallū. vt de se ptz. Probatio ꝛñtie. qz subiectū ingredit diffinitōez accñtis. Nā sic diffinit. Accñs ē qd̄ adest z abest p̄ter sbiecti corruptōez Etiaz. vij. metha. ponit arestō. q̄ sba ingredit diffinitōez accñtis. ¶ P. si accñs posset hre eē sine subiecto. tūc accñs manēs accñs esset sba. Cōseqns oio ē ipossibile. g̃ z añs. Probat cōseqntia. qz illd̄ cui ꝛuēit ꝑpetas sbē videt eē sba. sz si accñs hret eē sine subiecto. tūc ei cōpeteret p se esse. qd̄ ē ꝑpa ꝑpetas sbe pfecte. g̃ z̄c. ¶ P. qñ aliq̄ sunt essential'r ordinata fm pr̄i z posteri'. tūc ipossibile ē esse posteri' ñ existēte pori. sz ordie essentiali sba ꝗ por accñte. g̃ z̄c. Maior ptz. v. metha. c. de pori. Mior ptz. vij. meth'. Nā sba est por accidēte cognitione diffinitōe z tpe. vt dicit ibidē. ¶ P. de' n ō potest sbam separe ab omi accidēte. g̃ nec accidēs a sba. Cōseqntia patz. qz posteri' minus separabile esse videt a priori q̄s pr̄i' a posteriori. g̃ z̄c. ¶ Sz ista n ō ꝛcludūt. Qz sic dicit autor de cauſ ꝓpositōe p̄ma sui libri. Causa p̄ma est vehemētioris impssionis sup cau

Solutio motiui.

Opio secūda.

Cōtra eā. 1

2

Opio tertia.

Cōtra eā.

Probatio ꝛclusiōis. 1

2

3

4

5

Prima ꝛpugnatio ꝛclusiōis. 1

2

3

Cōtra ista 1

satū cause secūde. q̃z ipa causa secūda. ergo qñ causa secūda remouet influentiā suā a causato. adhuc pt manere influētia cause prime in causatū. cū ergo deus sit causa ꝑma omniū creaturarū. subiectū vero respectu accidētis ē causa secūda. ergo desinēte subiecto a ꝛseruatōne accidētis. adhuc deus p suā ūmediatā influentiā poterit ipm accidēs cōseruare. ¶ P. sicut dicit beatus basilius. pl̃ pt deus facere q̃z intellectus noster possit intelligere. Et quasi eandē sentētiā ponit beatus augustinus ī epla ad volusianū dicēs. Demus igitur deū posse qd̄ nos fateamur inuestigare nō posse. Hz accēs pt intelligi sine substātia. pt enī mathematice apphēdi vna linea. nulla apphensa substātia. Maz ad ꝛceptū vez ipius linee non requirit pl̃. nisi q̃ ꝛcipiat lōgitudo sine latitudine. cui ptes sint copulate ad terminū cōmunē indiuisibilē. i. ad punctū. Et planū est q̃ ad ꝛceptionē omniū istoz nō requirit de necessitate ꝛceptus alicuius substātie. q̃ ꝛc. ¶ Ad primū dicēdū q̃ ꝛseqntia est negāda. Ad pbatōnez dicēdū q̃ d̄ esse accidētis possum loq̃ dupliciter. Uno modo ꝑm naturalē aptitudinē accidētis. Alio modo ꝑm supnaturalē dei potētiā qua deus pt suspēdere hmōi naturalē aptitudinē ne reducat in actū. Primo modo accidētis esse ē inesse. sz nō secūdo modo. q: prima causa ꝓpter suā infinitatē ⁊ vniuersalē influentiā qua intime attingit quālibet creaturā pt omne ens simpliciter absolutū cōseruare in suo esse actuali subtracto quocūqz alio ab ipo realiter differēte. sz subiectū realiter differt ab accidēte. ergo omne accidēs simpliciter absolutū pōt virtute diuina habere esse ꝑter hoc q̃ actualiter habeat inesse ¶ Forte dicet q̃ deus nō potest supplere vicē cause materialis. sz subiectū tenet locū cause materialis respectu accidētis. ergo accidens qd̄ naturaliter ⁊ ꝑm suā naturalē aptitudinē habet esse mediāte subiecto. nō poterit esse diuina virtute sine subiecto. Maior patz. q: deus nō potest supplere tale genus cause in q̃ deus nullo modo est causa. sz licet deo cōueniat causalitas cause efficiētis. formalis. ⁊ finalis vt patet etiā p auerroim ī cōmento suo sup. x. methaphisi. cū nullus vnq̃z posuit deū esse causam ī genere cause materialis. q: omnis passiua potētia est a deo penitus relegata. cū sit purus actus. vt patet. xij. metha. Minor etiā patet. q: solū genus cause materialis recipit formā ⁊ perficit ab ea. ergo subiectū est causa materialis accidētis. Cōsequētia patet. q: subiectū recipit accidens ⁊ perficit eo. ¶ P. inherentia accidentis nō differt ab essentia accidētis ergo nō potest accidēs separari a subiecto. q̃z uis realiter differat a subiecto. Antecedēs patet. q: si inherētia differret ab accidēte. tūc talis īherentia vel esset substātia: vel accidēs. Non substātia. vt de se patet. ergo accidēs. Tūc petat de isto accidēte vtrū p se subsistat. vl̄ inhereat. Primū non dabit. q: tūc esset substātia. si ergo inheret. tūc sua inherētia vel differt a sua essentia. vel nō. Si differt. tūc eodē modo petat de illus inherētie inherētia. ⁊ sic in entibus realibus erit ꝓcessus in infinitū. Si ñ differt. tūc pari ratōne poterat dici q̃ prima inherentia nō differebat ab essentia accidentis primo inherētis. Cōsequētia etiā patet. q: si accidēs est sua inherētia. tūc nō poterit separari ab inherētia. nec p cōsequēs a subiecto cui inheret. ¶ Ad primā instantiā dicendū q̃ subiectū respectu accidētis in hoc q̃ sustētat ⁊ cōseruat ipm accidēs tenet locū cause efficiētis. ideo dimissis his que arguūt imperfectōez ī subiecto. s. passiue recipe ipm accidens. ⁊ ipo formaliter perfici. que subiecto cōueniūt ī ratione cause materialis. de potest supplere vicem subiecti respectu accidētis in alijs que perfectōnis sunt. que subiecto noscunt cōuenire in genere cause efficiētis. s. sustētare ⁊ cōseruare accidēs in esse īmediate. p seipm sine subiecto. ¶ Forte dicet q̃ materia nunq̃z coincidit cū aliqua ceterarū causarū. vt patet. ij. phisicoz. ergo si subiectū tenet locū cause materialis respectu accidētis. sequit q̃ respectu eiusdē nō possit tenere locū cause efficiētis ¶ Respōdeo q̃ duplex est materia. s. materia ex qua. et materia in qua. De materia ex qua ꝓcedit instantia. Illa enī est pura potētia. ideo nō potest coincidere cū alijs causis. eo q̃ quelibet aliarum causarū dicat aliquā actualitatē. Materia autē in qua est ens actu. licet nō sit purus actus. ⁊ ideo sibi nō repugnat simul esse in genere cause efficientis. inquantū est ens actu. seu inquantū est actus. ⁊ in genere cause materialis inquantū est in potētia. ⁊ deficit a puro actu. q: vt sic nō est ens simpliciter pfectū. ⁊ ideo potest ī se formaliter pfectionē a se differentem recipere. Sed subiectū respectu accidentis est materia in qua. q: vt dicit. viij. metha. accidētia nō habēt materiā ex qua. sz in qua. ideo dē ¶ Forte adhuc dices q̃ accidēs vere educit de potentia subiecti seu materie. q̃ vere habet materiā ex q̃. Ans pt̃z p aresto. in lib. de aīalibus. vbi solū intellectū seu animā intellectiuā dicit ab extra īduci. omnes aūt alias

Solutio. Ad. I.

Instantia prima.

Instantia secūda.

Solutio. Ad primā instantiā.

Instantia

Respōsio.

Instantia

formas dicit ab ītra educi p trāsmutatōez sa
Respōsio. ctā ab agēte. Cōseqntia ptz ō se. ¶ Dicēdū q
aresto. p hō qd dicit accntia nō hre materiā ex
q. nō intēdit negare qn accntia educant ō po
tētia materie. Sz p tanto negauit accns hre
materiā ex q. qz loqndo de entib naturalib
solū illd dicit ppe hre materiā ex q cui⁹ essen
tial' ps ē materia. sic ē cōpositū sbale. vl' qd sic
educit ō materia q cū materia sbaliter ꝓstitu
it vnā ēntiā sic forma sbalis. Neutz āt isto
rū ꝓuēit accnti. iō accns negat hre materiā ex
Solutio ad secūdaz instantiā. q. ¶ Ad scdaz instātiā pncipalē dōm. q licz
aptitudo natural' ad inherēdū. vl' sit idē q na
tura accntis. vl' saltē sit qdā natural' ꝓprietas
accntis insepabil' ab ipo accnte. attn actualis
inherētia licz insepabil' ꝓueniat accnti in cō
paratōe ad agēs creatū. eo q agēs creatū na
turalē ordinē rez ñ possit īmutare. ī cōparatōe
tn ad ēū accns simpl'r absolutū ē sepabile ab
actuali inherētia. nā cū dē sit īmediate p seip
sū isti⁹ natural' ordis ꝓdito⁹. ipe p seipm pt eē
isti⁹ ordis īmutator. vbi eudēs ꝓdictio ñ im
plicat ex pte rei. ¶ Ad formā etiā argumenti
dōm. q sustinēdo q mod⁹ rei nō differt ab eo
cui⁹ ē mod⁹. tūc negāda ē ꝓntia. qz sic extēsio
passiua materie ē qdā mod⁹ ñ differēs a mate
ria. sic res mediās int materiā extēsaz z qztita
tē extēdētē. z tn si p potētiā dei subtraheret qz/
titas a materia. materia separet a tali mō. sic
actual' inherētia ē qdaz mod⁹ ꝓueniēs accnti
ex actuali vnione cū subiecto. nō differēs ab
accnte tāqz res media int subiectū z accns. z
tn si p potētiā dei subiectū subtrahit cessabit
ille mod⁹ dato q p eādē dei potētiā ipz accns
Alia solutio. ꝓuet. ¶ Si qs aūt voluerit dicere q iste mo
d⁹ q dr inherētia sit qdā accns differēs ab ac
cidēte inherēte. ille pt dicere ad rōez. q sic p/
ductio nō pducit. sz ē illd q aliqd formal'r dr
eē pductū. z sic relatio ppe loqndo nō refert.
sz ē illd q relatiuū formal'r refert. sic hō accidēs
qd ē inherētia ppe loqndo nō inest. sz ē illd q
accns inherēs formal'r inest seu formal'r inhe
ret. Et iō nec ē pcessus ī ifinitū. nec stādū erat
ī pmo. Sic em i rebz creat' illud qd ē dicit eē
mediāte illo q ē. illud aūt q ē nō vlter⁹ necē ē
resolui ī qdā tertiū mediāte q ipm formal'r
habeat eē. qzuis ī oib rebz creat' differat qd ē
z q ē. vt ait boet⁹ ī lib. de hebdomadib. sic in
herētia ē illud q accns formal'r iheret. ipsa tn
nō iheret mediāte alia iherētia. qzuis ipa rea
Instantia lit differat ab accnte formal'r iherēte. ¶ Fōr/
te dicet q ex his seqt aliqd eē vez accns qd tn
suenate relictū nō iheret. qd videt ipossibile.
z cōi doctrie penit⁹ repugre. qz oēs catholici
doctores hāc ppositōez arestotel' q dixit. ac
cidētis eē ē inesse. dicūt via naē omino eē ve
rā. ¶ Dicēdū q sic. ppe loqndo relatō ñ refert
Solutio. sz relatiuū refert relatōe. large tn loqndo qnqz
etiā ipa relatō dr referri nō alia relatōe sz seip
sa. sic. ppe loqndo iherētia nō iheret. sz accns
cui⁹ ē inherētia. large tn loqndo ipa qnqz dr ī
herere. licz hō nō ꝓueniat ei mediāte alia iherē/
tia. sz seipa inherebit ¶ Fōrte itez dices q sal
Instantia tē hō hēt ꝓ pdictā rnsiōez q ista vulgata ppositio
q dicit. accidētis esse ē inesse. erit ī ppa ad
min⁹ p hō accnte qd ē inherētia ¶ Dico q hō ñ
Solutio. reputo in cōueniēs ppositōez valde vulgatā
ī aliq subsumēdo qnqz ecīpropriā. Ista em ē
multū vulgata ppositio. Dme qd icipit eē et
pri⁹ nō erat. hō ē ab aliq pductū. sz pductio q
aliqd creatū pducit icipit eē. z pri⁹ nō fuit. et
tn valde īpropē dr q pductio sit pducta. Et
dato q large z īpropē loqndo ꝓcedat pducō
nē eē pductā. tn ipa nō pducet alia pductōe
sz formal'r seipa. Sic ī pposito. ¶ Ad secūdā
Solutio scderōis. rōez dōm. q vt ptz. vij. metha. duplex ē diffi
nitio. Una q dat p ea q sūt rei ītrinseca. Alia
q dat p extrinseca z p additamēta. Et hō secūdo
mō diffinit accns sic patz ibidē. Et isto scdo
mō loqndo de diffinitōe nō ē falsū diffinitū
qnqz posse eē ꝓtute diuīa sine illa diffinitōe q
sibi cōpetit fm cursum naturalē. Ens em sim
plicit absolutū diuīa ꝓtute pt absolui ab omni
eo qd nō ē sibi ītrinsecū spectās ad ēntiā suā.
¶ Ad tertiū nego ñntiā. Ad pbatōez dōm Ad.3.
q licz hre naturalē aptitudinē ad eē p se. ppe
ꝓueniat sbe pfecte. tn de facto p se existere ñ cō/
uenit sibi ita. ppe q̃n ab eo possit separi. sicut
ptz ī xpi hūanitate. q ē pfecta sba. z tn ī essen
do innitit diuīo supposito. q dato q dē ō fa
cto faciat accidens absolutū p se existere. ma
nēte ī hmōi accidēte naturali aptitudie ad inhe
rendū. z nō ad p se essendū. ex hoc nō ꝓuincit
hmōi accidēs fore sbaz. qz ppriū ē sbe p se eē
natural'r z sine aptitudie ad inherēdū ¶ Ad Ad.4.
q̃rtū dōm ad minorē. q licz p compatōez ad
ꝓtutē creatā sba sit por accnte ordie necēario z
ēntiali seu īmutabili. tn p compatōez ad vir
tutē diuīnā iste ordo nō ē necēari⁹ z ēntial'. sz
poti⁹ ꝓtingēs z mutabil'. sic ē iz sol dr necario
oriri fm cursū z ordinē naturalē. qz ꝓtute agē
tis naturalis ort⁹ solis nec pt pmoueri in ⁺ im
pediri. tn hmōi ortū cōpando ad diuīnā po/
tētiā. tūc nō ē necēari⁹. sz ꝓtingēs z mutabilis.
eo q de⁹ qñcunqz voluerit huiusmodi ortum
possit īmutare seu īpedire. Sic in ppsito z.

Unū si ꝑ voluisſz.ipe pri⁹ creasset accntia q̄z
ſba z.ꝛ si adhuc velleꝛ destructa omī ſba crea/
ta ipe posſz accntia ꝛsuare. Ad ꝓbatōez dicē
dū ꝙ aresto.nō loquit d̄ accnte q̄ztū ad diui/
nā potētiā.ſz q̄ztū ad cōem cursū nate. ¶ Ad
q̄ntū nego ānis.ꝛ cā negatōis ptz p ea q̄ dixi
li.iij.dist.v.arti.i. Et ibidē adduxi ml'tas p/
batōes isti⁹ ānīs.ꝛ ad ipas rndi. ¶ Secūdo
ꝝ supradictā ꝛclusionē est opio magnoꝝ do
ctoꝝ q̄ dicūt.ꝙ nullū accns q̄ui'cūq̄z absolu
tū ē possibile eē sine subiecto:excepta sola q̄zti
tate. Et hāc ꝛclusionē q̄dā coꝝ pbāt sic. Im
possibile ē ꝛ ꝝdictōez īplicat aliq̄d existere ni/
si sit īdiuiduū.ſz sola q̄ztitas d̄ se ē indiuidua
ꝛ oīa alia īdiuiduant p q̄ztitatē.ḡ ꝛc. ¶ P.si
colo⁹ eēt separat⁹ a subiecto.tūc sil'eēt sensibil'et
ñ sensibil'.qd̄ ē ꝝdictio. Probat ꝛnntia.ſz eiz
p se sensibil'.q⁹ ſz forma d̄ tercia specie q̄lita
tis. Nō eēt sensibil'.q⁹ si ſz sensibil' h̄ eēt fm
visū. Cōseq̄ntia ptz.q⁹ colo⁹ solo sensū visui ē
pceptibil'. Sz ānīs ē fallsū.q⁹ vt demōstrat in
scētia pspectiua illd̄ qd̄ ñ ē q̄ztū h̄ nō ē pcepti
bile p visū.ſz si colo⁹ eēt sepat⁹ tūc ſz īdiuisi
bil'ꝛ ñ quāt⁹.ḡ ꝛc. ¶ P.si albedo esset separa
a q̄ztitate.tūc sil'eēt q̄litas corpal'ꝛ ñ corpalis.
esset enī corpal'inq̄ztū esset p se obiectū sensus
exnīs ī tercia specie q̄litatī ſz ñ ſz corpalis.eo
ꝙ eēt īdiuisibil'. ¶ P.albedo posset īformare
angelū.q⁹ forma īdiuisibil'est spūal'.ꝛ p ꝝnīs
ei⁹ īformatio ñ repugnat spiritui.ḡ ꝛc. ¶ Sz
ista ñ ꝛcludūt.q⁹ ñ videt ꝙ intimi⁹ ꝛ essentia
li⁹ q̄litas simpl'r absoluta ꝛpēdeat a q̄ztitate.
q̄z q̄ztitas a ſba. Sz ñ obstāte ꝛpēdētia sēda
q̄ztitas ē sepabil'a ſba.vt isti doctoꝛes ꝛcedūt
ḡ etiā q̄litas poterit a q̄ztitate separi. ¶ P.da
tis duobꝫ absolutꝫ q̄z vnū ē pfecti⁹ altero.si
impfectioꝛi ñ repugnat esse p se nec pfectioꝛi
h̄ videt repugnare.ſz q̄ztitas ꝛ q̄litas sūt due
forme absolute.ꝛ q̄litas ē pfectōꝛ q̄ztitate.ḡ si
q̄ztitati ñ repugnat q̄n ꝓtute diuīa possit eē p
se sine subiecto.nec q̄litati h̄ debet repugnare.
Maioꝛ ptz.q⁹ ꝝ rōez eē videt ꝙ pfectioꝛ mo
d⁹ essendi magꝫ repugnet enti pfectioꝛi q̄z im
pfectioꝛi. ¶ Probo minorē q̄ ad ꝑmā sui ptē.
q⁹ licet vnū sit p̄dicamentū simpl'r respectiuū
puta relatio.ꝛ sex p̄dicamēta aliq̄ mō respecti
ua.puta sex principia.tū etiā fm ꝙ dicūt isti
doctoꝛes tria sūt p̄dicamēta simpl'r absoluta.
.s.ſba q̄ztitas ꝛ q̄litas. ¶ Patet etiā sēda ps
minoris.q⁹ sic forma ſbalis ē pfectioꝛ matia.
sic accntia cōpositū ꝝnīa rōe forme sūt pfecti
oꝛa his q̄ sequunt cōpositū rōe materie.ſz q̄li
tas seq̄t cōpositū rōne forme ſbalis.ꝛ q̄ztitas
rōe materie.etiā sic isti doctoꝛes met dicūt in
scriptis suis. ¶ P.illa mioꝛ ꝛfirmat sic. Illd̄
qd̄ ē pfectissimo simili⁹ h̄ videt eē pfecti⁹.ſz q̄
litas ē pfectissimo puta ipi deo sil'ioꝛ q̄z q̄ztitas
Maioꝛ ptz. Probo minorē.q⁹ illd̄ qd̄ ē actu
ali⁹ ꝛ actui⁹ h̄ ē puro actui simili⁹.ſz q̄litas ē
actualioꝛ ꝛ actuioꝛ q̄ztitate.vt d̄ se patz.ḡ ꝛc.
¶ Ad ꝑmū motiuū istoꝝ doctoꝝ d̄dm ꝙ mi
noꝛ ē negāda.q⁹ vt ꝓbaui li.ij.dist.iij.arti.ij.
ꝛ⁹ possſz facere plēs āgelos eiusdē speciei indi
uidual'r districtos.ī q̄bꝫ tū nll'a ē q̄ztitas. ¶ Et
az nūc d̄ facto q̄libet angel⁹ ē vnū indiuiduū
sue nate.ꝛ tū caret q̄ztitate. ¶ Dato etiā ꝙ ali
q̄d indiuiduaret oꝛiginal'r p q̄ztitatē.sic dicit
vna opio.vel p materiā sic dicit alia opio.tū
si istud separet diuīa ꝓtute a q̄ztitate ꝛ a ma/
teria.nihilomin⁹ maneret īdiuiduū.qd̄ ptz d̄
aīa rōnali.q̄ fm istos doctoꝛes īdiuiduat.eo
ꝙ recipit ī corpe.ꝛ tū separata a corpe ꝑ manet
īdiuidua.q̄z uis ñ sit quāta.nec alicui q̄ztitati
ꝛūcta. Si em nō maneret īdiuidua.tūc ab
alia aīa separata ñ ſz distincta. ¶ Ad scdm ne/
go ꝝnīā q̄ztū ad illd̄ qd̄ dꝛ ꝛ ꝝdictōe. Ad p/
batōez d̄dm ꝙ sic colo⁹ ī tenebris est p se visi
bil'.q̄z uis manēte tenebra nūq̄z actual'r possit
videri.sic si colo⁹ separet a supficie ipe esset p
se visibil'.q⁹ q̄z uis sub illo mō essendi manēs
nūq̄z possſz actu videri.tū h̄ret naturalē apti/
tudinē ad h̄ ꝙ videat si ī supficie reponat.nūc
aūt ita ē.ꝙ eē p se visibile naturali aptitudīe.
ꝛ actu ñ posse videri ex defectu alicui⁹ dispoſi
tōnis extrīnsece.siue illa dispositō se teneat ex
pte medij.siue ex pte ſbiecti.ista minime ꝝdi
cūt.ꝛ p ꝝnīs ꝓtute diuīa sunt sil'cōpossibilia.
¶ Ad terciū nego ꝝnīā. Ad ꝓbatōez d̄dm.
ꝙ ñ qd̄libet īdiuisibile ē spūale.alias oīs ſba
eēt spūalis.nec aliqd̄ corp⁹ esset d̄ pdicamēto
ſbe.q⁹ oīs ſba fm se ē indiuisibil'loq̄ndo d̄ di
uisibilitate ī ptes q̄ztitatiuas de q̄ locunt ad p̄
sens isti doctoꝛes. ¶ Ad q̄rtū nego ꝝseq̄ntiā
Ad ꝓbatōez ptz p ia dicta.q̄z uis cū q̄z em albe
do ſz separata.tū sp h̄ret naturalē aptitudinē
ad īformandū supficiē.ꝓpter qd̄ nunq̄z pos
set angelū īformare.

Ad.5.

Egidi⁹ in scripto sup q̄.sniaꝝ.distinc.xix.q q̄.

1

2

3

4

Cōtra opionem.

1

2

Solutio.

Ad.1.

Ad.2.

Ad.3.

Ad.4.

Quantū ad secūdū articulū ē aduertēdū ꝙ vt cōiter dꝛ duplex est ſbiectū.s.primū ꝛ ꝓximū. Primū sic ſba vel ꝑma materia. Proximū sic illd̄ in q̄ imediate fundat ipm accidēs.vt supficies imediate ſb ijcit colori.quātitas equalitati.ꝛ qualitas si/ militudini. ¶ Et fm h̄ pono duas ꝛclusiōes

Articulus secund⁹

Pria ꝛclo

¶ Pria ē. ꝗ oia accntia ī eucharistia appētia
sūt sine sbiecto ꝑmo. Qz nullū illoz accntiū
iheret alicui sbe. ḡ oia accidētia ī eucharistia
appentia sūt separata a subiecto ꝑmo. Cōsequē
tia ptz ex iā dictis. Probo añs. qz si ihereret ali
cui sbe. vl' h̄ eēt sba pāis ⁊ vini. vl' sba corpis
xpi. Nō ꝑmū. qz opio h̄ ponēs ē supi⁹ ip̄ proba
ta. dist. xi. q. i. arti. q. Nec secōm. qz vt supi⁹ p
baui dist. x. q. ij. arti. i. corp⁹ xpi ñ ē ī sacro al
tar' q̄ztitatiue seu mō q̄ztitatiuo. ⁊ p ꝛ ñs ipm
ñ pt esse subiectū istoz accntiū q̄ ī sacro appa
rēt mō q̄ztitatiuo ⁊ extēso. ¶ Sz ꝗ istā ꝛclu
sionē ē q dā antiq opio ponēs ꝗ hmōi accidē
tia sint subiectiue ī aere circūfuso. ⁊ isti ñ h̄nt
aliquā rōez directe p se. qz rōes eoz solū pbāt
hāc negatiuā ꝗ ñ sint sine subiecto. ⁊ h̄ arguit
sic. Raz ⁊ tensū ñ pnt esse sine materia. sz vna
hostia ē rarior alia. ⁊ vna dēsior alia. ergo ⁊c.
Maior ptz. qz si dat oppositū. tūc erit diffi
nitū sine diffinitōe. nā raz ⁊ tensū diffiniunt
p materiā. qz raz ē qd sub magnis dimēsioni
b⁹ paz habet d materia. ⁊ ecōtra tensū ē qd sb
puis dimēsionib⁹ multū hz d materia. ¶ D.
ī sacro altaris ñ debet esse aliq deceptio. sz ista
accntia vident esse ī subiecto. ḡ sine deceptōe
ñ pnt eē sine subiecto. ¶ P. oīs forma separata
a materia fm phos ē forma itelligibil' ⁊ ñ sen
sibil'. sz ista accntia sūt forme sensibiles. ḡ ista
accntia sūt forme ī materia. ¶ P. si eēnt separa
ta a materia. tūc hmōi forme accntales essent
nobiliores ⁊ pfectiores angel'. Falsitas ꝛ ñtis
ptz. Probat ꝛ ñtia. qz q̄to aliqd magis app
pinqt ad diuinā simplicitatē. tāto ē nobili⁹ ⁊
pfect⁹. Sz si ista accntia essent ab oīmi mate
ria separata. tūc magis accederēt ad sil'itudinē di
uine simplicitatis q̄ q cūq angel⁹. qz h̄ posito
tūc hmōi accntia nec sūt cōposita ex his. nec
cōposita huic. sz angel⁹ licet nō sit cōpositus
huic. tn ē cōposit⁹ ex his. nā ī angelo differūt
real' sba virt⁹ ⁊ opatio. vt ait Doct⁹ ⁊ multi alij
doctores. ¶ Sz ista opio ꝑmo assumit fal
sū. cū dicit hmōi accidētia subiectiue fūdari ī
aere circūfuso. qz aer ppt sui raritatē nō pt eē
subiectū colōris. asperitatis. ⁊ duriciei. ⁊ multo
rū alioz accntiū q̄ apparēt ī ipo sacro. ¶ P. di
mēsiones aeris ⁊ dimēsiones pāis essent sil'in
eodē loco. ⁊ h̄ ñ esset mun⁹ miraculū. q̄z ꝗ acci
dētia pāis sint sine subiecto. ¶ P. vsqz ad sen
sū appet ꝗ aer solū fm extremā suā supficiē at
tingit superficiē hostie. ḡ q̄tus trina dimēsio
panis sit aere tāq̄z ī loco. tn nō est ī eo tanq̄z ī
subiecto. ¶ Ad primū argumētū ꝗ ꝛclusio
nē adductā dōm. ꝗ qn diffinitio nō dat p es
sentialia sed p additamēta. ⁊ diffinitū est res
absoluta. tūc ꝗtute diuīa diffinitū seu res dif
finita pt esse sine diffinitōe. h̄ est sine illo ad
dito qd ponit ī ei⁹ diffinitōe. Sz raz ⁊ tensū
diffiniūt p materiā tāq̄z p additamētū. qz ma
teria nō est d essentia rari vl' dēsi. iō ꝗtute di
uina raz ⁊ tensū pnt esse sine materia. ¶ Ad
scōm dōm ꝗ fidel' ī isto sacro nō decipit. qz to
tū qd ibi iudicat esse. h̄ est ibi. siue iudicet fm
sensū siue fm intellectū. Nā sensus iudicat de
accntib⁹ q̄ ve sūt ibi. ⁊ intellect⁹ mediāte lu
mine fidei iudicat sb ill' accntib⁹ esse vez corp⁹
xpi. ¶ Etiā ex q̄ habem⁹ ex certa determina
tione ecclie sbam panis ꝛuertī ī corp⁹. ⁊ vini
ī sanguinē xpi. ḡ fidel' intellect⁹ sine oīmi dece
ptione ꝛcludit hmōi accntia q̄ remanēt subsi
stere sine subiecto. ¶ Ad terciū dicēdū ad ma
iorē ꝗ licet phi dicāt formā q̄ fm suā naturā
est separata a materia nō esse sensibilē. tn si aliq
forma separat a materia nō fm suā naturā sz p
diuinā potētiā retinēs semp naturalē aptitu
dinē ad esse ī materia. talē formā veri phi iudi
carēt esse sensibilē. ⁊ si alit iudicarēt tūc ñ eēnt
veri phi: sz falsi. ¶ Ad quartū nego ꝛseqntiā
Ad pbatōez nego minorē. ad illi⁹ pbationez
dico. ꝗ licet hmōi accidētia nō sint actu huic
cōposita. tn fm naturalē suā aptitudinē hu
ic sūt cōponibilia. sic ei sunt actu separata a ma
teria. ꝗ tn retinēt aptitudinē ad h̄ vt materie
ꝛiungant. qd nō est vez de angelo. ¶ Cōclu
sio secda est. ꝗ excepta sola q̄ztitate nullū aliud
accidēs manēs ī sacro post ꝛuersionē panis ⁊
vini ē sine subiecto ꝑmo. Dico aūt excepta
q̄ztitate. qz eoipo ꝗ q̄ztitas via nate p imedia
to subiecto hz sbam. iō idē est subiectū ꝑmū
⁊ ꝑmū ipi⁹ q̄ztitatis. ⁊ p ꝛseqns qn q̄ztitas se
parat a sba. tūc sil' separat a subiecto ꝑmo ⁊ ꝑmo.
Cetera ꝗo accntia insūt sbe aliq mō me
diāte quātitate. q̄z etiā aliq subiectiue tanq̄z
ī subiecto ꝑmo fundant ī q̄ztitate. sic appet
de colore. Proprū eēm est supficiei ꝑmo loco
colorari. Patet etiā de figura. ⁊ sil' de motu.
nā si mouet hostia mot⁹ ille subiectiue habet
esse ī magnitudīe seu ī quātitate ipi⁹ hostie. ⁊
sic de pluribz alijs. Aliqua etiā accidētia que
sunt respectiua fundant in suis fundamentis
tanq̄z in subiectis ꝑmis. ¶ Sz cōtra ista
est ꝑmo ⁊ directe opinio quozundā qui di
cunt ꝗ qdlibet accidens in sacramēto altaris
existēs est oīmino sine subiecto. tam ꝑmo q̄z
ꝑmo. Quia vt isti dicūt nihil potest dē
dere tali dependentia qualē terminat. sz oīme
accidens dependet dependentia subiectiua. q̄

Opio op/posita.

Cōtra opinionem.

Solutio Ad. 1.

Ad. 2.

Ad. 3.

Ad. 4.

Cōclusio secūda.

Opio contraria.

ꝓpēdēcia ꝑpe terminat̃ ad subiectū. ꝗ nullū
accidēs ꝑt ee subiectū. ⁊ p ꝯns sublata sba pa
nis vl' vini oia accidēcia remanēcia manēt si
2 ne sbiecto. ¶ P. sba ponit̃ i diffinitōe cuiusli
bet accntis. vt ptz. vij. methaphi. sz ñ ponit̃ i
hmōi diffinitōe nisi ꝓut ē sbiectū accntis. ꝗ
sba ē sbiectū cuiuslibet accntis. ⁊ p ꝯns accns
ñ sbijcit̃ accnti. Propt̃ q̃d ablata sba q̃libet
accidēs manet absq; subiecto. ¶ P. phs. iij.
3 metha. dicit q̃ accns ñ accidit accnti. nisi qz
ãtw accidūt eidē. s. sbe. nihil em̄ magis h̄ illi qz
illd huic accidit. sz i sacro dat; q̃buscūqz duo
b⁹ accidēcibꝫ illa duo ñ accidūt sbe. ꝗ nc vnū
accidet alteri. ¶ Sz ista opio ꝯdicit sensui.
Cōtra opinionem. Qz ad sensū videm⁹ q̃ albedo i sacro ē extēsa
ome aūt extēsuz vl' ē extēsū essentialr. vl' acci
dētalr. Et h̄ duplr. qz vl' recipit i se illd q̃d est
ēntialr extēsuz. vl' qz recipit i ēntialr extēso.
Primo mō albedo ñ est extēsa. qz illo mō ē ex
tēsa sola qztitas ꝯtinua. a q̃ differt albedo etiã
pdicamēto cū sit ēntialr d pdicamēto q̃litatis.
Nec secdo mō. qz sic ē extēsa ipa sba ⁊ speãliter
materia pma. q̃ a dimēsionibꝫ nūqz separat̃ ꝑm
intētōez cōmētatoris. vt pz i d sba ozb. ꝗ soluti
tercio mō albedo dicet extēsa. ⁊ p ꝯns ei qzti
Solutio. tate recepta tãqz i ꝓrio sbiecto. ¶ Ad primū
Ad.1. motiuū istoꝝ dom q̃ maior ñ ē vnū salr ꝓ
ꝓa. qz creata ꝓpēdet a deo i genere cause efficiēt;
⁊ tñ multe sūt create q̃ terminãt illi⁹ generis ꝓpē
dentiã. cū multe sint create aliq̃ꝫ rerꝫ ꝓductiue
Ad.2. ¶ Ad secdm dom q̃ sba ponit̃ i diffinitōe cui
uslibet accntis tãqz subiectū pmū. ⁊ p h̄ ñ ex
cludit ꝯn vnū accns possit ee alteri⁹ sbiectū p
Ad.3. primū. ¶ Ad terciū dom q̃ licz naturalr loqn
do q̃ mō loqt̃ aresto. vnū accns ñ possit acci
dere alteri tanqz subiecto ꝓmo. nisi ambo ac
cidāt sbe tãqz sbiecto pmo. supnaturalr tñ p
infinitã dei potētiã istud fieri pt.

Articulus tercius. Cōclusio. **Quo ad terciū arti**
culū dom q̃ licet illd q̃d petit̃ i articlo isto ab
aliqbꝫ ꝓbat̃ i dubiū. tñ h̄ faciūt absq; necita
te. Qz obiectū potētie sensitiue ꝓpa actōe agit i
hmōi potētiã Sz ista accntia qztitis sint sepa
ta a sba. tñ ꝑe retinēt ome illud q̃d spectat ad
obiectū potētie sensitiue. qz q̃litates sensibiles
sunt i ipo sacro ꝯiūcte qztitati. ⁊ p ꝯns actua
liter possunt agere i ipm sensū. Nã licet sensi
bile ꝓpriū puta color ñ possit mouere actua
liter visuz sine sensibili cōi. puta sine magni
tudine. qz albedo separata a magnitudine esset
indiuisibil'. nec ecōuerso sensibile cōe sine sen
sibili ꝓpo. Nūqz em̄ magnitudo vl' figura q̃
sunt sensibilia cōia separata ab omi q̃litate ꝑt
imutare sensū. qz vt sic eēnt res mathematice
q̃ abstracte sūt a sensibꝫ. tñ qñ ista sūt sil' ꝯiun
cta. tūc ꝑe ꝑt agere i ipm sensū. ¶ Sz ꝯtra Cōtra cō
istud aliq̃ arguūt sic. Solū illa agūt inuicē ⁊ clusionē.
patiunt̃ ab inuicē q̃ cōicant i materia. sz ista ac 1
cidēcia cū nlla re corpali cōicant i materia. cū
sint a materia separata. ꝗ ⁊c. Maior ptz ⁊ po
nit̃ pmo d generatōe. Minor supponit̃ ex de
terminatōe eccle supr allegata. q̃ dicit̃. q̃ sb
stātia panis ⁊ vini ꝯuertit̃ i corp⁹ ⁊ sanguinē
xpi ¶ P. agēs ⁊ patiēs q̃ꝫuis i principio actio 2
nis sint dissilia. tñ i fine debēt ee sil'lia. ꝗ si ista
accidēcia agerēt i aliquã rē corpalē. tūc in fine
actōis illa res careret materia. sic ista acciden
tia. alias passū in fine actōis nō esset assil'atū
ipi agēti. ¶ Ista nō ꝯcludūt. Qz ab istꝭ acci Contra.
dentibꝫ exprimētalr pcipim⁹ quēlibet nrm sen 1
sum imutari. Dic em̄ visus nr pcipit colorē.
odorat⁹ odorē. gust⁹ saporē. tactus duriciē ⁊
asperitatē. audit⁹ sonuz factū per fractionem.
¶ Itē si aliq̃d cadit in accidēcia vini q̃ rema 2
net. nō min⁹ humectaret ab ill' accidēcibꝫ q̃z
si mãsisset ibi sba vini. ¶ Itē si aliq̃s multuz
biberet d talibꝫ accidēcibꝫ a forti vino i sacro 3
relictis. nō min⁹ fieret ebri⁹ q̃z si biberet verū
vinū. ¶ Ex his ⁊ multis aliis cōsilibꝫ patz. q̃
istis accidēcibꝫ cōpetunt vere ⁊ reales actōes
¶ Ad primū i ꝯriū dicēdū q̃ autoritates are Solutio.
stotel'. nō valēt i isto ꝓposito. qz ipe nō ꝯcede Ad.1.
ret accidēcia esse sine sbiecto pmo. tñ si h̄ ꝯce
deret ipe ꝯseqnter hret dicere q̃ ad agere ⁊ pa
ti sufficeret cōmunicatio i materia ꝑm aptitu
dinē. talis aūt cōicatio est i ꝓposito. ideo ⁊c.
¶ Ad secdm dicēdū. q̃ tal' silitudo i fine trãs Ad.2.
mutatōis acq̃sita nō est attēdēda qztū ad ma
teriã. qz illa ꝑsupponit̃ vl' actualr sic in his q̃
naturalr existūt. vl' saltē aptitudinalit̃. sicut i
istꝭ accidēcibꝫ q̃ supnaturalr exist̃. Sz hmōi
silitudo est attēdēda penes formã. ⁊ h̄ est i p
posito. vt de se ptz. qz si ista accidēcia essent ca
lida. illud in qd̃ agerēt in fine efficerēt calidū.
⁊ sic de aliis.

Articulus quart⁹. **Quãtū ad quartuz**
articulū dico. q̃ accidēcia separata ꝓtute diuina
ꝑt i oēm opatōez i quã potuerūt qñ fuerunt
suis sbiectis ꝯiūcta. Qz si ñ. tūc sensibili expri
mēto possem⁹ pcipe seu cogscere sbam panis 1
esse ꝯūsaz in corp⁹ xpi. Falsitas ꝯseqntis ptz.
qz sola fide tenem⁹ corp⁹ christi esse sub illa

apparētia panis. Cōseqntia etiā ptz. qz si dictis ꝓbis ꝯsecratōis accidētia sepata ñ possēt ī hmōi opatōez ī quā añ ꝯsecratōez potuerūt. tūc vl'ḡ sp ꝯtigeret facta ꝯsecratōe. l'qñqz ꝯtigerz ⁊ q ñqz ñ. ¶ Si ꝑmo mō. tūc euidēti expimēto cogiscerem⁹ talia accidētia carere sbiecto sbali. ⁊ p añs ibi eē corp⁹ xpi in qd hmōi sba esset ꝯusa. ¶ Si scdo mō. tūc hmōi impedimētū opatōis ñ ꝓueniret rōe sepatōis accidētiū. qz ad vniformē positōez cause vniformit debet seq effect⁹. sz ī omī ꝯsecratōe eucharistie sepant accidētia pāis trāsubstātiata sba pāis ī corp⁹ xpi. ¶ P. talia accidētia sepata possūt ī opationē q attingūt sbe generatōez. ḡ mlto magz pñt ī oēm aliā opatōez ī quā potuerūt qñ suis subiectz ꝯiūcta fuerūt. Cōseqntia ptz qz generare sbam plus videt excedere virtutē accidētis q̃z opatio cui⁹ termin⁹ vltimat⁹ ē accidēs. Añcedēs ꝓb. qz illd qd p se pt corrūpe sbam. h̄ p se pt generare sbam. Ista ptz. qz sic agēs naturale ñ pt generare sbam nisi corrūpat sbam. sic nō pt corrūpe sbām nisi generet sbām. Sic em̄ generatio vni⁹ ē corruptō alteri⁹. sic ecōuerso corruptio vni⁹ ē generatō alteri⁹. vt dz ꝑmo d generatōe. Si ei agēs corrūperet vnū ⁊ ñ generaret altez. tunc penit⁹ ānihilaret. qd ꝯuenit soli deo Ipe em̄ qz pt aliqd d nihilo ꝓducere. ī ipe pt aliqd ī nihilū rēducere. Sz accidētia eucharistie pñt corrūpere sbām. nā si modicū d igne caderet ī calicē bñdictū. accidētia vini nō min⁹ corrūperēt ⁊ extīguerēt hmōi ignē. q̃z ipm vinū extinxisset añ ꝯsecratōez. ¶ Sz ꝯ añs isti⁹ rōis. ⁊ ꝯ ꝓbatō nē ei⁹. est qdā doctor. q ponit q accidens sine sba. nec pt generare sbām. nec corrūpe. Nā sicut ipe ait si oia accidētia spere ignis manerēt sepata. destructa substātia ī q fundant. ⁊ ī medio illoz accidētiū poneret vna gutta aq. oia illa accidētia ñ possent illā guttā aq corrūpe. ¶ Sz istud ñ valet. Qz vsqz ad sensū appet q si vna gutta aq caderet sup accidētia remanētia post ꝯuersionē panis ī corp⁹ xpi. satz cito hmōi gutta corrūpere a siccitate ipi⁹ hostie ḡ mlto citi⁹ corrūpere a siccitate ⁊ caliditate toti⁹ spere ignis. ¶ Et iō iste doctor videt q hmōi sensibil' expientia laborat ꝯ eū. inter mltas vias euadēdi ī ista videt vltimate ꝯtentari. q accidētia sepata nō corrūpūt substantiā. q̃z uis disponāt ad ei⁹ corruptōnez. Sz facta hmōi dispositōe p accidētia. tūc agēs vniūsale. s. celū corrūpit vnā substātiā ⁊ generat aliā ¶ Sz nec istud valet. Qz licet celū ī talib⁹ generatōib⁹ ⁊ corruptōib⁹ ꝯcurrat vt cā vniuersal'. h̄ tñ ñ obstat q̃n talia accētia qñ hñt p se eē alterēt corrūpāt ⁊ generēt tāq̃z q dā agētia ptic'aria ex sua natura determiata ad huiusmodi opatōes ¶ Ad argumētū ꝑncipale dōm. q loqndo d inesse accētis q̃z tū ad actu alē inherētiā. tūc maior ñ est ꝓa. qz adesse respicit relatōez maiori necitate. q̃z actual'r in esse respiciat accētis simpl'r absolutū. sz loqndo de inesse accidētis ꝑm aptitudinalē inherētiā tūc cōcesso toto argumēto nō est cōtra ea q dicta sunt in ista q̃stione.

Scotus

2

Ad principale argu.

Solet etiā quere.

Postq̃z mgr ī pte pcedēti pertractauit q̃stionē d accidētiū in sacro eucharistie appentiū existētia. h̄ ꝯsiderat q dā ad fracturā ⁊ diuisionē eorūdē accidētiū ptinētia. Et diuidit ī duas ptes Qz ꝑmo recitat diūsas opiones circa hmōi diuisionē Scdo mouet q̃stionē circa ptiū illi⁹ diuisionis significatōez. ibi. Quid aūt ptes. Prima ī duas. Qz ꝑmo recitat circa hmōi diuisionē triplicē opinionē ī probādā. Scdo ponit q̃rtā opinionē appbandā. ibi. Sz qz corp⁹ xpi Pria diuidit ī tres ptes fm q mgr recitat tres ñ tenēdas opiones. Scda ibi. Alij ꝯo dicūt Tercia ibi. Alij tradūt corp⁹ xpi ¶ Seqt illa ps. Sz qz corp⁹. Et diuidit in tres ptes. Qz ꝑmo circa fractōez sacri verā opinionē recitat Scdo multiplici autoritate hmōi opinionez ꝯfirmat. Et tercio aliq q ꝯ ipaz esse vident explanat. Scda ibi. Ūn apls ait. Tercia ibi. Ex his dat intelligi. ¶ Et hec ē sntia isti⁹ lectōnis ī generali. circa quā q̃ro in speciali.

Questio secunda.

Vtrū accidētia pāis ⁊ vini ī eucharistia exñtia sint corruptibilia. ¶ Videt q ñ. Qz qd ñ pt essential'r variari h̄ ñ pt corrūpi. sz nullū istoz accētiū pt essē tial'r variari. ḡ ⁊c. Maior patet d se. Probat minor. qz forma ē simplici ⁊ ꝓuariabili eēntia ꝯsistēs. vt dicit autor. vi. ꝑncipioz. Sz qdlibet istoz accidētiū ē forma pura. cū sit sepatū a materia. ḡ ⁊c. ¶ Cōtra. qd ē frangibile ⁊ diuisibile. h̄ ē corruptibile. sz qdlibet istoz accidētiū est frāgibile ⁊ diuisibile. vt ptz p mgrm h̄ ī lra. Nic em̄ ē q̃ztitas q ꝑmo ⁊ p se ē diuisibil'. cetera aūt fundant ī q̃ztitate. ⁊ p ꝯns diuidūt diuisa q̃ztitate ¶ Dic moze solito q̃ttuor sūt videda ¶ Prio vtz ista accidētia sint corruptibilia Scdo vtz aliq sba generet ex istz accētib⁹ qñ ipa corrūpunt. Tercio videbit quid sit illd qd frangit qñ hostia diuidit vel

masticat. ¶ Et q̃rto posito q̃ aliq̃s liq̃r i cali
ce bñdictũ fundat. videbit vtq̃ talis liq̃r acci
dentib̃ vini misceatur.

Articulus primus. Conclusio prima.

Quãtuz ad primuz

pono duas ꝯclones. ¶ Prima ē q̃ hmõi ac/
cidẽtia q̃nq̃z vere ⁊ real'r alterant. Qz illd qd̃
suscipit realē actõz agẽtis natural'ḡ vere ⁊ re/
aliter alterat. Sed ista accidẽtia suscipiũt re/
alē actõz agẽtis naturalis. Maior ē nota. mi
nor etiã pz. qz ad sensũ videm⁹ q̃ si aer circũ/
stãs ē frigid⁹. tũc accidẽtia vini in calice infri
gidant. ⁊ hoc q̃nq̃z intim. q̃ si sacerdos ē piger
ãnq̃z expediat se de canone. vera glacies appa
ret in calice. q̃ glacies itez dissoluit. ⁊ acciden
tia vini in pristinũ statũ reuertunt si actionẽ
ignis receperint sibi approximati. ¶ Etiaz si
hostia ꝯsecrata ponit in aere sicco. tũc indura
tur. si i humido tũc mollificat. vel saltẽ ab hu
iusmodi duricia remittit. ¶ Secda ꝯcl'o ē q̃
hmõi accidẽtia q̃nq̃z real'r corrũpunt Et ista
sequit ex p̃ma. Quia illud qd̃ actõne sui ꝓ̃ij
realiter alterat. hoc q̃nq̃z totaliter corrũpit. sz
ista accidẽtia realiter alterant rõne ꝓ̃ij circũ/
stãtis. ḡ ⁊c. Maior pz. qz hmõi real'alteratõ
inducit passionẽ q̃ magis facta abijcit a sba.
vt pz in li. de generatõe ⁊ cor. Minor pz ex p̃
dictis. Dico aũt ī maiori ponẽ. qd̃ actõe sui
ꝓ̃ij realiter alterat. ad ꝓuenientũ aliquas in
stãtias q̃ fieri possent de celo ⁊ de intellectu. q̃a
q̃uis celũ vere alteret a solo lumine ab eo reci
piẽdo. tm̃ nõ est corruptibile. qz hmõi altera/
tio nõ ē a ꝓ̃rio. nec ꝓprie ē realis. sz magis est
intẽtionalis. ¶ Etiã intellect⁹ vere alterat cũ
aliq̃d intelligit qd̃ p̃us nõ intellexit. tm̃ ñ cor/
rũpit. qz hmõi intellectio nõ est ꝓprie passio.
qz nõ ē alteratio a ꝓ̃rio. ⁊ ideo ē sal⁹ et pfectio.
2 vt dicit. iij. de aia. ¶ P. q̃ hñt idẽ ⁊ ꝯsil'e eē. ⁊
quib̃ rõne eiusdẽ ee ꝯpetit ꝯsil'r agere illis cõ
uenit ꝯsil'r pati. ⁊ p ꝯsequẽs ꝯsimilib̃ princi
pijs corruptiuis corrũpunt. Sed accidẽtia
panis ⁊ vini post cõsecrationẽ hñt tale esse et
agere q̃le habuerũt panis ⁊ vinũ añ ꝯsecrati/
onẽ. ḡ a q̃buscũq̃ agẽtib̃ poterãt panis ⁊ vi/
nũ corrũpi añ ꝯsecrationẽ. ab eisdẽ agẽtib̃ po
terũt corrũpi accidẽtia eoz post ꝯsecrationẽ.
3 ¶ P. ad sensũ apparet q̃ hmõi accidẽtia si ml'
to tpe seruat sacrm euanescũt ⁊ corrumpunt.

Instantia

¶ Sed ꝑ istã ꝯcl'oz põt argui sic. Nulla res
1 p se subsistẽs sine materia ē corruptibilis. sed
accntia panis ⁊ vini i isto sacro sũt res p se sb
sistẽtes sine materia. ḡ ⁊c. Maior pz. qz ma/
teria ē p̃mũ subiectũ corruptõis. vt pz. vij. me
taph. ⁊ in multis alijs locis phie. Propter hẽ
angeli sũt incorruptibiles. qz p se sbsistũt
sine materia. vt pz. xij. metH. Probat minor.
qz forma nulli inherẽs separata a sbiecto ē p se
subsistẽs sine materia. sed accntia sacri ē forma
nulli inherẽs separata a subiecto. vt ptz ex dictis
supius. ḡ ⁊c. ¶ P. si corrũpunt. aut talis cor 2
ruptio ē naturalis. aut supnatural'. Nõ p̃mũ
qz sicut generatõe naturali tm̃mõ generat cõ
positũ. vt pz. vij. metH. sic corruptõe naturali
nõ corrũpit nisi ꝯpositũ. Nec scdm. qz diuia
virt⁹ cui⁹ ꝓpriũ ē miraculose agere. nõ ē princi
piũ defect⁹ ⁊ corruptõis ¶ P. si p̃dictũ accntia 3
corrũpit. aut corrũpit i nihil. aut i aliq̃d. Nõ
p̃mũ. qz nullũ agẽs creatũ põt annihilare sic
nec põt creare. vt pz ex dictis supius dis. i. q.
i. Nec scdm. qz istud aliq̃d vel ē sba vl' accntia
Nõ sba. qz ex nõ suba nõ fit suba. vt dicit. i.
phic. Nec accidẽs. qz hẽ posito. tũc actõe na/
turalis agẽtis fieret accntia sine sbiecto. qd ēi/
possibile. ¶ P. accidẽs separatũ nõ põt ē subie 4
ctũ. ḡ nõ pt corrũpi. Cõseqntia pz. qz oē qd̃ p
se corrũpit. optet q̃ i se suscipiat actionẽ agen
tis corrũpẽtis. Antecedẽs etiã pz p Boe. i li. de
tri. vbi ait q̃ forma simplex subiectũ ē ñ pt.
sed accidẽs separatũ ē forma simplex. ¶ Ad. i. Solutio.
ddm q̃ licet maior sit vera loquẽdo de eo qd̃ Ad. 1.
fm cui sũ naturalē subsistit p se sine materia.
tm̃ nõ ē vera loqndo de eo cui hẽ ꝯuenit p sup/
naturalē dei potentiaz. sicut ē in ꝓposito. Ad
pbationem ddm q̃ tm̃mõ pcedit de naturali
cursu rez ¶ Ad scdm ddz. q̃ hmõi corruptõ Ad. 2.
põt dici naturalis. Nã licet hmõi accidẽtiũ
subsistẽtia puta q̃ p se subsistunt sit supnatu
ralis. tm̃ hoc posito naturale ē q̃ patiãt a suo
ꝓ̃rio sibi approxiato. Sicut dato q̃ de⁹ super
naturaliter poneret nauẽ supr⁹ i aere. illa tm̃ na/
uis naturaliter moueret a vẽto ipsã ipellẽte
¶ Ad pbationẽ ddm q̃ spẽs manẽs est vere
res ꝯposita. qz ē q̃litas in q̃ntitate. ¶ Et si dz
q̃ nõ ē ibi ꝯpositũ subale. dico q̃ licet non sit
ꝯpositũ subale. tm̃ hz virtutẽ et modũ ꝯpositi
subalis. ad cui⁹ similitudinẽ hz ē. ⁊ iõ agit ⁊ pa/
tit ad modũ ꝯpositi subalis ¶ Ad. iij. ddm. Ad. 3.
q̃ corrũpit i aliq̃d. Ad pbationẽ ddm q̃ q̃n/
q̃z illud aliq̃d ē accntia. puta si mutat hostia d
frigiditatez recipit caliditatẽ. d duricia i mol
liciẽ. vel remittit i albedine vel i q̃cũq̃z alia q̃/
litate. manẽte tm̃ hmõi remissiõe vel alteratõ
ne infra talẽ gradũ. q̃ si ect ibi sba panis fo/
ma subalis ipsi⁹ panis nõ tolleret p hmõi al/
terationẽ. etiã istud aliq̃d i qd̃ hmõi accntia

corrūpunt pōt ēē suba. qz si totaliter alterant hmōi accidētia. puta intm̄ q̄ si sub ipsis esset suba panis forma panis tolleret. tūc ex hmōi accidētibus corruptis generat suba. nec vl/terius ē ibi sacrm̄ corpis vel sanguis xpi. Et istud magis patebit ī sequēti articulo. ¶ Ad primā pbationē dicēdū. q̄ si hmōi alteratio terminat ad accidēs. tūc hmōi accidēs nō erit sine sbiecto. qz ēntitas manēs īcorrupta erit subiectū posterior accidētis sic̄ fuerat subie/ctū potis accntis iā corrupti. vel intēsi. seu remissi. si ē motus fm intēsionē vel remissionē. Ad secdam pbatōz. s. quō ex nō sba fiat suba.
Ad. 4. patebit. j. ¶ Ad ārtū nego añcedēs. qz ēntitas panis separata ē sbiectū eorūdē accntium q̄ añ separationē ī suba panis fundabāt mediāte ēntitate. Ad pbationē dōm q̄ Boe. loqtur ibi de forma oino simplici. q̄ ē de solus. q̄ nullius accidentis pōt esse subiectū. iō nō valet.

Articulus secundus.

Quantum ad secū

dū articulū sic pcedā. ¶ Primo ponā vnaz pclusionē. ¶ Secdo p̄ hmōi pclōez adducaz multaz opinionū motiua z ipsis rndebo.

Cōclusio

¶ Cōclo ē hec. q̄ qñ accntia pdicta intm̄ corrūpūt q̄ cessat sb eis ēē corp̄ xpi. tūc ex hmōi
1 accntibz generat vera suba. Qz id qd corpaliter nutrit de illo vere pōt generari suba. sz qñ pdicta accntia p modū cibi z pot̄ sumūt. tūc vere nutriunt corpaliter. ḡ ꝛc. Maior pz. qz nutrimētū conuertit in subam nutriti. qd̄ neq/q̄z fieret nisi ex ipso posset suba generari. Minorē ponit glo. sup illo ꝓb. 1. ad Cor. xi. Alius quidē esurit. alius aūt ebrius ē. Dicit etiā glo. illa. q̄ aliq̄ qñq̄z inebriati sunt ex vsu spē
2 rū illius sacri. ¶ P. illud qd̄ hz vim passiuā panis vel vini. d̄ illo pt generari sba. sz hmōi accidētia hnt vim passiuā panis z vini. Maiorē pb. qz quicq̄d pōt generari de pane z vino. hoc pōt generari de his q̄ hnt vim passiuā panis z vini. sz si panis z vinū corrūpūt. tūc de ipsis generat suba. Minor pz. qz si ista accidētia aliter se haberēt in agēdo vel patiendo q̄z suba panis et vini. tūc de isto sacro habēremus sensibilē expiētiā. z p cōs piret meritū fidei circa istud sacrm̄. qz fides nō habet meritū cui hūana rō pbet expimētū. ¶ Etiā ista minor pt̄z p Innocen. iij. in li. de officio misse. vbi loquēs de silitudine istoz accntiū ad ipm̄ panē z vinū ait. In quo silitudo deficeret in eo sacramentū nō esset. qz ibi se pderet z locū fidei auferret. ¶ Sed p̄ istā pclusionē

Opi. pria p̄ria.

sunt multe opiniones. Aliq̄ directe. z aliq̄ indirecte. ¶ Est em̄ opio q̄ dicit. q̄ licz ista accidētia corrūpant ſtute natural agētis. tm̄ ex hīs nihil generat. Quia illud genitū vel esset accidens. vel sba. vel creator vtriusq̄z. Sz nc sic. nec sic. Maior pz p Alpharabiū ī li. de ortu scia. vbi ait. Omne qd̄ ē. aut ē suba. vl accns vel creator vtriusq̄z. Minor pz q̄tū ad p̄mū. qz illd̄ accns ēēt natural sine subiecto. Quātū ad secdm̄. qz ex nō subjis nō fit sba. Quātū ad terciū. qz oē generabile actōe agētis natural ē corruptibile. sz de nō ē corruptibil. ¶ P. 2
pbat directe p̄ pclōz. q̄ ex hmōi accntibz nō possit generari suba. q̄a ex corpe non pōt fieri spūs. ḡ ex accnte nō pt fieri suba seu corpus. Añcedēs ponit a Boe. in li. de duab natur. Cōseqntia pz. qz plus dōt suba ab accnte q̄z spūs a corpe. sed symbolor facilior ē trāsitus. vt dr ī de generatōe. ¶ P. qd̄ nec ēi matia nec 3
hz materiā ptē sui hoc nō pducit de aliq̄ sba ḡ si corrūpit tūc nō corrūpit ī aliquā subam. sz ista accntia nec sūt ī materia. nec hnt materiā ptē sui. Maior pz tā ī ante q̄z ī añā. Minor etiā pt̄z ex pdictis. ¶ P. si dr istis q̄ ista 4
accidētia nutriūt. Rndet aliq̄ istor q̄ nō nutriūt sed reficiūt solū quadā accidētali mutatione. sicut qñq̄z aliq̄ inebriant ex odore vini z reficiunt ex odore aromatū. ¶ Q, autē p/prie nō nutriāt pbant. qz ex eisdē sum̄ et nutrimur. vt dr. ij. de generatōe. sed nos sumus ꝛpositi ex materia forma. ḡ nēcio nutriemur rebus ꝛpositis. z nō solis accidētibz. ¶ Confirmatur h̄ aūctē Amb ꝛosij. q̄ loquēs de isto sacro ait. Cibus iste nō vadit ī ventrē. sed illud quo corpaliter nutrimur h̄ intrat ventrē. ḡ ꝛc. ¶ Sed ista opio nō valet. Qz agēs na Cōtra cōclusionem
turale sicut nō pt d̄ nihilo aliq̄d facere. sic nō pōt aliq̄d annihilare. sed ꝛstat q̄ ista accidētia actōe agētis naturalis sepe corrumpūtur. z hoc qñq̄z p modū comestiōis z potus. put quotidie a fidelibz sumit istud sacramentū. Qñq̄z ꝓ alio mō. puta qñ ꝛbustione ecclie ista accidētia ꝛburunt. vl ex vetustate incinerant. Cū igit tali actōe nō possint annihilari necesse est ex eis aliq̄d generari. nō accidens. vt sufficiēter pbatū est p̄us. ḡ hmōi genitū necēio erit suba. ¶ Ad p̄mū igit dōm q̄ hmōi Ad. 1.
genitū ē suba. ad sensuz em̄ appuit qñq̄z q̄ ex nimia vetustate hmōi accntia fuerūt corrupta. z in loco eor cineres vel vermes repiebātur. qui ex talibus accidentibz generabātur. ¶ Ad pbationē dicendū q̄ licet nō ex q̄cunq̄z nō suba generet suba. tamē ex tali nō suba

q̃ p diuinã potentiã hz vim ⁊ modũ subē. bñ
poterit generari substãtia. Sic aũt est ĩ ppo/
sito. Nã accidẽtia panis ⁊ vini habẽt p se eẽ.
Ad.2. ⁊ p ꝓsequẽs p se agere ⁊ p se pati. ¶ Ad secũ/
dũ dicendũ ꝙ loquẽdo de potẽtia dei tunc añ
cedẽs ẽ falsum. qz nõ est maioris difficultatꝭ
spũm facere de corpe. q̃z spũm facere de nihilo
Sed loquẽdo de potẽtia naturali rei create.
tũc negãda ẽ ꝓsequentia. qz coipso ꝙ ista acci
dẽtia habẽt esse agere et pati ad modũ corpa/
lis substãtie. ideo maior ẽ ꝓformitas istoꝝ ac
cidẽtiũ ad subam corpalẽ. q̃z corpis ad spiri/
Ad.3. tũ. ¶ Ad terciũ dicendũ ꝙ aliq̃d nõ esse ĩ ma
teria põt dupl'r intelligi. Uno mõ naturaliẽ.
Alio mõ supnaturaliter. Mõ dato ꝙ maior
esset vera de eo qd̃ natural'r ẽ sine materia. sic
est intelligẽtia. tñ nõ est vera de eo qd̃ supna
turaliter ẽ separatũ a materia. ⁊ ex sui natura est
aptũ natꝰ eẽ in materia. sicut est in ppsito.
Ad.4. ¶ Ad quartũ dicẽdũ ꝙ falsũ ibi assumiẽ. q̃a
ista accidẽtia vere ⁊ realiter nutriũt Sati' em
insensibilis eẽ videẽ qui hoc nõ ꝓcipit. ¶ Pri
ma euasio eoꝝ nõ valet. qz licet odor aroma/
tũ ⁊ vini possit hoiem aliq̃liter refocillare. ta/
mẽ sine alio cibo nõ posset hoiem diu ꝓserua/
re. Sed si q̃s satis haberet de istis accidẽtibꝫ
ille eque bñ se ꝓseruaret a fame et a siti. sicut si
satis haberet de pane et de vino. Qd̃ nõ ꝓtin/
geret. nisi ꝑdicta accidẽtia vere nutriret ⁊ pa/
sceret. ⁊ tanq̃ verũ nutrimentũ ĩ substãtiã ipi
us comedẽtis ⁊ bibẽtis hm̃oi accidẽtia come
sta ⁊ bibita ꝓuerterenẽ. Unñ ego ꝑsonaliẽ au/
diui a quodã fidedigno sacerdote. ꝙ semel in
exercitu regis romanoꝝ imminẽte terribili p
lio. iste sacerdos multas hostias ꝓsecrauit p
ꝓmunicãdis militibꝫ ꝓflicturis. ⁊ casu inter/
uenẽte nullus illorũ militũ recepit ꝓmunio
nẽ Propter qd̃ ipse sacerdos solus oẽs illas
sumpsit hostias ꝓsecratas. ⁊ ex hoc ita satia/
tus fuit ꝙ vix aliq̃d de alio cibo sumere potu/
it. ¶ Nec valet scd̃m quz dicũt. ꝙ ex eisdẽ su/
mus ⁊ nutrimur. qz licet ista accidẽtia nõ sint
ꝓsita ex materia ⁊ forma. tñ qz habent mo/
dũ ⁊ virtutẽ ꝓsiti. s. panis et vini. ideo nos
qui sumus ꝓsiti ipsis possumus nutriri.
¶ Nec valet terciũ. qz Ambrosius loquiẽ de
corpe xpi ꝓtento sub accidẽtibꝫ. qui xpus est
cibus spũalis. et nõ loquiẽ de istis accidẽtibꝫ
Opi.scda. q̃ sunt cibus corpalis ¶ Aliꝫ dicũt ꝙ ex istis
accidẽtibꝫ nõ põt generari aliqua substãtia.
Quia ꝑncipia sube optet eẽ substãtias. vt pz
vij. metaph. q̃ nullũ accidẽs põt esse ꝑncipiũ
naturale alicui⁹ sube. ¶ Et si dicit istis ꝙ qñ
qz corruptis istis accidẽtibꝫ in loco eoꝝ cine/
res vel vermes inuẽti sunt. quos optz nos di
cere esse generatos ex hm̃oi corruptis accidẽ/
tibus. ¶ Rñdent isti ꝙ talia nõ generanẽ ex
istis accidẽtibꝫ. sed ex aere circũstãte. Imagi
nãtur em̃ isti et in hoc bñ. ꝙ agẽs naturale in
agẽdo repatiẽ. ideo aer circumstãs corrũpen/
do accidẽtia ista repatiẽ ab eis. ex qua repassi
one aliq̃d corrũpiẽ de aere. ⁊ ex hm̃oi aere cor
rupto generanẽ tales cineres vl' ỹmes. ⁊ alia
ꝓsil'ia. ¶ Sed nec istud valet. Quia cuz isti Cõtra opi
ꝓcedãt accidẽtia ꝑdicta corrũpi actõe natura nionẽ.
lis agẽtis. ⁊ omni tali corruptõi necẽo corrñde 1
at generatio. vt pz. ij. de generatõe ⁊ corrupti
one. q̃ nõ solũ aeri corrupto optet aliq̃d geni
tũ assignare. verumetiã accidẽtibꝫ corruptis.
Hoc aũt aliud fingi non põt nisi hm̃oi cine
res vel alia q̃ in loco illoꝝ accidẽtiũ repiunẽ.
¶ Nec valet illud qd̃ istẽ fingũt de aere corru 2
pto. qz licet agẽs naturale ĩ ꝑncipio actõis
notabiliter repatiẽ agendo. tñ ĩ fine actionis
cũ passum appꝛopinqt corruptõi. modicũ
vel nihil repatiẽ. eo ꝙ patiẽs totaliter sit su/
patũ. ⁊ ad ꝓformitatẽ agẽtis sit trãsmutatũ.
Juxta qd̃ dicit ĩ libro de generatõne. Agẽs ⁊
patiẽs ĩ ꝑncipio actõis sunt dissil'ia. in fine ve
ro sil'ia. igit̃ im minẽte istoꝝ accidentiũ corru
ptiõe. qualitas actiua istoꝝ accidẽtiũ nõ ẽ tã
te fortitudinis ꝙ de aere possit vermes vel ci/
neres generare. maxime cũ hoc nõ potuerint
diebꝫ multis ꝑcedẽtibus. quibꝫ illoꝝ accidẽ/
tiũ actiuitas multo fortior fuit. ¶ P. si ex ae/ 3
re hostiã circũstãte generarenẽ hm̃oi cineres
tũc licet cineres inuenirenẽ circa locũ hostie.
tamẽ nõ inuenirenẽ directe in loco hostie. cu/
ius oppositũ ꝓtingit. ¶ P. dato ꝙ hostia cõ 4
secrata poneret inter duas lamias aureas. vl'
cuiuscũq̃z alteri⁹ solidi metalli. adhuc ex vetu
state tpis hm̃oi accidẽtia mutarẽt in cineres.
vel in aliquã aliã substantiã. quod neq̃q̃z pos
set saluari p corruptionez corpis circũstãtis.
cũ hoc supponat̃ esse solidissimũ. ⁊ i nulla sui
pte corruptũ appareat. q̃ optet dicere ꝙ hu/
iusmodi cineres generenẽ ex corruptõne ꝑdi
ctoꝝ accidẽtiũ. ¶ Aliꝫ dicũt ꝙ corrupti istis Opi.tcia.
accidẽtibus bñ generet aliqua substãtia. sed
nõ generat̃ ex accidẽtibus. sed potiꝰ ex substã
tia panis. q̃ nunq̃z fuit separata vl' seiũcta ab ac
cidẽtibus. Ponũt em̃ isti substãtiã panis nõ
ꝓuerti ĩ corpus christi. sed manere cũ istis ac
cidẽtibus ĩ sacramẽto. De ista opiniõe ad p/
sens nihil dicã. quia ipsã supius improbaui
distinctiõe. xi. questione ꝑma. articulo scdo.

Opi. Innocentii lib. de offi. misse. pte. iij.

¶ Alij dicũt q substãtia panis que cõuersa est in corpus xpi reuertit. et ex illa generat illud qd fit qñ ista accidẽtia corrũpunt. ¶ Sz nec istud valet nec stare pot. qz tũc sequeret q corpus xpi ouerteret i substantiã panis. Cõsequẽs est incõueniẽs. qz si hoc fieret. tũc corpus xpi mediãte suba panis in quã ouersuz esset ouerteret vlterius in vermes z i cineres. Consequẽtiã pbo. qz sicut si lapis esset cõuersus in lignũ. tũc lapis nunqz posset redire nisi lignũ ouerteret i lapidẽ. sic in ꝓposito postqz substãtia panis ouersa est in corpus xpi. tunc nõ videt q talis substãtia panis possit redire nisi corpus christi ouertat i eã. ¶ P. si reuertit substãtia panis. vel reuertit in ipso instãti quo corrũpunt accidẽtia. vel añ illud instãs. vel post hmõi instãs. Si dicit q in ipo instãti. hoc ẽ impossibile. qz sicut impossibile est rẽ corrumpi in eodẽ instãti quo incipit esse. qz si sic. tũc simul esset z nõ esset. sic impossibile est rẽ corrumpi in eodẽ instãti quo redit ad esse. simul em esset z nõ esset. Esset quidẽ. qz ponit redire ad esse. Nõ esset. qz haberet corruptuz esse. nã cũ corruptio sit instãtanea mutatio. ergo corruptio z corruptũ esse sunt simul in eodẽ instãti. Sz si rediret substãtia panis. tũc corrumperet i instãti quo corrumpunt accidẽtia. als cineres qui vident generari ex accidẽtibus nõ generarent ex tali substantia panis cuz hmõi cineres generẽtur in eodẽ instãti in quo accidẽtia corrumpunt. g si substãtia panis pcise in pdicto instãti rediret. tũc simul esset z nõ esset. ¶ Et cõfirmat. qz redire ad esse est tẽdere ad esse. corrumpi est tẽdere ad nõ ẽ ergo in eodẽ instãti simul tẽderet ad esse et ad nõ esse. ¶ Si redit añ illud instãs. tũc quia corp xpi nõ desinit ibi esse añ corruptiõz pdictorũ accidentiũ. sequit q simul sit ibi substãtia panis cũ corpe xpi. Quod supius est improbatũ. ¶ Si autẽ redit post illud instãs. tũc frustra rediret. qz tunc nihil faceret ad generationẽ taliũ rerũ quevident ex accidentibz generari. cũ vt dictũ est illa generent in eodẽ instãti in quo accidẽtia corrumpunt. ¶ Alij sunt qui dicũt idẽ quod isti. nisi q magis determinate loquunt dicẽtes. q substãtia redit in ipso instãti corruptõis pdictoz accidẽtiũ. hoc tamẽ nõ requirit necessario ipm agẽs naturale corrumpẽs hmõi accidẽtia. ¶ Sz cõtra istud pot argui ex his que iã adduxi ꝓtra opinionẽ prime pcedentez. ¶ P. nulla actio corruptiua eucharistie reqrit substantiã redire. ergo hmõi substãtia i destructiõe accidentium eucharistie nõ redibit. Añcedẽs patz. qz omnis actio ꝓcurrẽs ad pdictã corruptionẽ. vel est actio dei. vl actio naturalis agẽtis. Sz actio naturalis agẽtis nõ requirit reditũ iam dicte substãtie. q̃a vt isti met dicũt. naturale agẽs pot alterare z corrũpere ista accidẽtia etiã si nulla substãtia redeat. ergo mlto minꝰ actõ dei. z p ꝓseqns nulla. Cõsequẽtiã pbo. qz si rediret suba cũ nullius agẽtis actio hoc reqrat. tũc frustra rediret. deus aũt z natura nihil faciũt frustra. vt dicit. i. celi z mũ. ¶ Etiã plures sunt alij modi dicẽdi circa istaz materiã. quas recitare z improbare ad pñs causa breuitatis omitto.

Cõtra cõclusionem 1

2

Scotus

Cõtra istũ

Quãtum ad terciũ articulũ pono duas ꝓclusiones.

Articulus tercius.

¶ Prima ẽ q qñ hostia ꝓsecrata frãgit seu diuidit. corp xpi nec frangit nec diuidit. Quia corpꝰ christi ẽ ipassibile. g nec pot frãgi nec diuidi. Añcedẽs pz. qz cũ corpus xpi sit glorificatũ. seqtur nccio q sit dotatũ dote impassibilitatis: Patet etiã ꝓntia. qz corpus viui hois nõ pt diuidi z frãgi sine eiusdẽ homis passiõe. ¶ P. ibi res nõ pot diuidi vbi nõ est mõ quãtitatiuo. sed corpus xpi nõ ẽ sub sacro modo quantitatiuo. vt declaratũ est supius disti. x. q. ij. arti. i. ¶ Sed ꝑ istã ꝓclusionẽ est quedã opinio que fũdat se sup ꝓfessione Berẽgarij. que ponit hic in lra. et scribit de ꝓse. dist. ij. c. Ego Berẽgarius. vbi postqz Berengarius errorẽ suũ coram papa Nicolao z. cxiij. epis publice recognouit. ipse iurauit se deceps semp credere z tenere verũ corpus christi manibus sacerdotũ sensualiter tractari. z frãgi. ac fidelium dentibus atteri. z sic ibidẽ ponit circa finẽ illius ca. hanc confessionẽ papa Nicolaus scripsit ecclesijs italie. germanie z gallie. vt ecclesie q prius doluerãt de auerso z puerso. postea gaudeant de reuerso atqz cõuerso. ergo videt q corpus xpi vere diuidat. z hoc tã ex predicta ꝓfessione. qz ex cõfessiõis sollẽni approbatione. ¶ P. quod vere manducat. hoc manducãtis masticatõe diuidit. Sed corpꝰ christi vere mãducatur. iuxta illud Joh. vi. Qui manducat meã carnẽ z bibit meũ sanguinẽ: habet vitã eternã. ¶ P. istud sacramentũ est signũ memoriale dnice passionis. vt patet ex dictis supius. ergo diuisione sacri diuiditur corpus xpi. Cõsequẽtia ptz. qz signũ debet ẽ ꝓforme sigto. sed in passione xpi fuit realis diuisio sui corpis. als nõ fuisset ibi vera vulne/

Cõclusio prima. 1

Opi. Berẽ 1

2

3

Cōtra opinionē.

ratio. ¶ Sed ista nō ꝯcludūt. ⁊ exp̄sse cōtradicūt verbis Aug. que ponunt de ꝯse. dist. ij. Qui manducat. Et accipiunt ex sermone de verbis dñi. vbi sic ait Aug. Christ⁹ viuit mā ducatus. q̄z surrexit occisus. nec q̄n manducamus ptes de illo facimus. ⁊ quidē in sacrāmēto sic fit.

Instantia

¶ Forte dicet q̄ ꝯtra istud esse videt illud qd̄ ibidē imediate seqūtur. Subdit em̄ Aug. Nozūt fideles quēadmodū māducāt corpus xpi. vnusquisq̄z accipit ptē suam. p ptes manducat in sacramēto. ⁊ manet integer totus i celo.

Solutio

¶ Respōdeo q̄ p ptes ibi intelligit Aug. ptiales gras. q̄z p̄m q̄ cū maiori deuotione sumit corpus christi. p̄m hoc ipse sumēs maiorē ⁊ vberiorē ptem gratie spūssanti conseqūtur. Et ideo ibidē addit Aug. Vñ ⁊ ipsa gratia ptes vocātur.

Solutio. Ad.1.

¶ Ad primū tñ dco cū Bart. brixiēsi in apparatu sup illo verbo frāgi. q̄ ly frangi ⁊ atteri nō debet referri ad corp⁹ christi. sed solū ad spēs sacramēti. Qd̄ pbat Bartholome⁹ ibidē p auctoritatē Augus. iā inductaz. Et idē apparator hortatur quemlibet legentē. vt iuxta istū intellectuz sane intelligat verba Berēgarij. ne incidat i maiorē errorē ac heresim q̄z ipse Berēgarius fuit. Quia reuera valde enormis error esset credere q̄ corpus christi realiter diuideret. Et iō sepius miratus sum q̄ papa Nicolaus cum tot ēpis vnq̄z acceptauerūt istā confessionē. sine lucidiori declaratione veritatis.

Ad.2.

¶ Ad secundū dicendū q̄ aliquid māducari pōt dupliciter intelligi. Vno mō corpaliter. puta si attingit immediate corp⁹ corpaliter ⁊ quātitatiue ab ipso māducāte. Alio modo spūaliter. puta si nō attingit immediate nec quātitatiue. De p̄mo mō manducādi maior ē vera. nō de scdo. Cū igitur corpus xpi nō māducetur primo mō sed scdo. ideo maior in ꝓposito est falsa.

Ad.3.

¶ Ad terciū dicendu q̄ licet illud qd̄ solū est sacramētū. puta ipsa spēs panis ⁊ vini sit signū passiōis xpi. tamē illud qd̄ est res ⁊ sacramētū. puta corpus ⁊ sāguis christi nō est signū sed magis ipm signatū. Et ideo licz spēs ⁊ accidētia diuidant. tñ corpus xpi non diuidit.

Cōclusio scda.

¶ Scda ꝯclusio est. q̄ spēs sacramēti puta accidētia panis ⁊ vini vere ⁊ realit frā
1 gūtur ⁊ diuidūtur. Quia q̄n totū ꝯtinuū discontinuatur. tūc ipm vere diuidit. sed hostia ꝯsecrata ē quoddā totū ꝯtinuū. ⁊ vere discōtinuat. q̄n sacerdos tres ptes facit de hostia. et etiā vlteri⁹ discōtinuat q̄n a sacerdote vel q̄
2 cūq̄z alio hoīe māducat. q̄ ⁊c. ¶ P. Mat. xxvi. saluator legit istud sacrm̄ bndixisse et fregisse. sed hm̄oi fractio nō potuit eē i corpe xpi vt patuit ex pcedēti ꝯclone. q̄ tm̄ fiunt i ipsis accidētibz seu spēbz sub quibz corp⁹ suū tradidit discipulis.

Instantia

¶ Forte dicet q̄ ista scda ꝯclio ꝯdicat p̄me. Qz q̄n aliq̄d ꝯtinet sub altero. si ꝯtinēs realr frāgit ⁊ diuidit. videtur q̄ etiam ꝯtētū frāgatur ⁊ diuidatur. sed corpus xpi cōtinetur sub accētibz panis. q̄ accētia realr diuidūt. vt dicit. ij. ꝯclo. q̄ etiā corp⁹ xpi realiter diuidetur. Cui⁹ oppositū ponitur i. i. ꝯclone.

Solutio.

¶ Rñ. q̄ aliq̄d ꝯtineri sb altero pōt dupliter intelligi. Vno mō ꝯmēsuratiue. ita q̄ totū cōtinet a toto ⁊ ps sub pte. Alio mō aliq̄d ꝯtinet sb altero sine ꝯmēsuratōe. ita q̄ totū ꝯtinetur sb toto. ⁊ totū sub q̄libet pte. Et isto scdo mō corp⁹ xpi ꝯtinetur sb q̄ntitate panis. ⁊ nō primo mō. vt declarau i supi⁹ di. x. q. ij. ar. iij. Et q̄z iuxta scdm modū maior ē falsa. iō nihil cōcluditur. Si em̄ maior eēt vera loq̄ndo d̄ eo qd̄ isto scdo mō ē sub altero. tūc pari rōe ꝯcluderetur aīaz rōnalē diuidi diuisiōe corpis humani. qd̄ tñ nō ꝯtigit. eo q̄ ipa nō sit extēsiue i hūano corpe. sic em̄ ē tota i toto corpe q̄ etiā ē tota i q̄libet pte corpis. vt pbaui li. i. di. viij

Opi. p̄ma ꝯ ꝯclōem.

¶ Etiā ꝯ istā scdaz ꝯclōz sūt duo opīones q̄s mgr recitat i textu istius lectōis. Quaz vna ponit q̄ i isto sacramēto nulla sit fractio. licet videatur q̄ aliq̄d frāgatur.

¶ Et si dz istis. q̄ tūc fieret hic deceptio ⁊ illusio. quod p̄m Ambro. nequaq̄z cōuenit huic sacrificio.

¶ Rñdent isti q̄ in apparētia istius fractōis non ē deceptio nisi crederet ibi eē fractō. In q̄ rñsione forte intendūt dicere. q̄ sicut i isto sacramēto apparet q̄ sit panis ⁊ nō est. ⁊ tñ ex h̄ nullus decipitur. nisi ille q̄ crederet hic esse panē q̄z talis crederet qd̄ nō est. ⁊ p ꝯseq̄ns sua credulitas falleret eū. Sic i ꝓposito ⁊c.

Cōtra rñ.

¶ Dicūt etiā q̄ hic nō ē illusio. q̄z fit ad vtilitatē fidei. Vñ sicut nō fuit illusio q̄n xp̄s appuit in spē pegrini duobz discipulis eūtibz in emaus. et oculi eoz tenebātur ne agnoscerent eū. sic nec hic ē illusio. q̄uis appareat fractio q̄ tñ nō ē igit ⁊c.

¶ Ista rñsio nō valet quo ad p̄muz. q̄z valde ē dissimile de subaz de fractione. Nā iudiciū de substātia nō spectat ad sensuz. sed ad intellectū. Judiciū aūt de fractiō e spectat ad sensum. Nā motus ē p se sensibilis. vt pz ij. de ania. sed fractio ē quidā motus. Ideo licet credētis i isto sacramēto nō esse substātiā panis sensus nō decipiat. q̄z nō iudicat oppositū illius credulitatis. tñ credētis hic non eē fractionē sensus vere decipetur. si hic nō esset fractio. q̄z iudicaret hic esse fractionē. ⁊ p ꝯs

iudicaret eē qd nō eēt. Et qz sensus a deceptione reddunt immunes, vt dicit in legēda de festo corpis xpi. ideo fractio q̄ virtute sensitiua iudicat fieri i isto sacro. nō solū apparēter sed
2 realiter fit in eo. ¶ Nec valz ista ñsio q̄ ad secundū. qz omnis xpi actio nostra ē instructio g̃ nulla christi actio esse pt illusio. Consequtia pz. qz nulla vera instructio ē illusio. ¶ Etiam illud qd christus i illa pegrina simulatōe exteri⁹ gessit. hoc aliquo mō significatiue fuit in mētib⁹ illo z discipulo z. Quod innuēs Gregorius in omel'. ait. Duobus discipulis ambulātibus in via. non quidē credētibus. sz tamē de se loquētibus dñs appuit. Sed eis speciē qua recte cognoscerēt ñ ostēdit. Hoc ergo egit foris dñs i oculis corpis quod apd ipos agebatur intus i oculis cordis. Et subdit infra. Nihil ergo simplex veritas p duplicitatē fecit. sed talē se eis exhibuit in corpe qualis apud illos erat in mēte. ¶ Sed nulla talis rō assignari pōt de apparētia et nō exñtia ipsius
Opi. scda fractionis. g̃ ꝛc. ¶ Opinio scda ponit q̄ ibi ē vera fractio. nihil tñ vt dicūt hmōi fractione frāgitur. Quia sicut spēs vel accidēs panis ē ibi. z tñ non ē in aliquo. sic p potentiā dei erit ibi fractio. q̄zuis i nulla re sit hmōi fractio.
Cōtra opinionē ¶ Sed nec istud valet. qz fractio cū sit q̄dam motus. g̃ vt pcedit ab agēte seu a frāgēte ē actō vt inferē ipsi patiēti ē passio. ideo ipossibile ē hmōi fractionē eē sine sbiecto. qz nec motus pt eē sine mobili. nec passio sine patiēte ¶ Secus aūt ē de accñtib⁹ panis. vt patet p ea q̄ dixi in q. prima pcedente.

Articulus quartus

Quantuz ad quartuz articulū sic pcedā.

¶ Primo ponā duas
Cōclusio prima. ꝛclusiones. ¶ Secdo moneb vnā dubitationē ortū habentē ex istis ꝛclusionib⁹ ¶ Pria ꝛclusio ē. q̄ si aliq̄s liquor. puta vinū vl' aqua infunderet i calicē ꝛsecratū. hmōi liquor pōt accidentib⁹ vini in calice pexistētib⁹ ꝛmisceri Quia fm Inno. li. iij. de off. misse. vt fides locū habeat. nihil pmittit de⁹ hic fieri quo sensibile possimus habere expimentū isti⁹ sacri. g̃ liquor infusus pdictis accñtib⁹ ipsis ꝛmisceturꝛ. Cōsequētia pz. si accidētib⁹ vini albi exñtib⁹ i calice ꝛsecrato vinū rubeū infusū nō cōmisceret ꝛmotō ē facta humor ad inuicē sufficiēti. tūc sensibiliter pcipem⁹ trāssubatōz facta circa illud vinū albū p ꝓba ꝛsecratōis eo q̄ añ plationē hmōi ꝓbꝛ fuerit cōmiscibile
Opi. ꝛria vino rubeo. vel cuicunqz alteri liq̄ri. ¶ Huic ꝛclusioni q̄dā antiqua opi. ꝛdicit. Cui⁹ motiua hec esse potuerūt. Dis liquor q̄ hmōi accidētib⁹ posset infūdi ē vera sba. sed accñs nō pt sbe pmisceri. vt pbat phs. i. d genera. g̃ nullus liq̄r accñtib⁹ calicis ꝛsecrati poterit permisceri. ¶ P. illud qd ꝛsecrato miscet hoc efficitur ꝛsecratū. sed liq̄r infusus accidētib⁹ nō efficit consecrat⁹. g̃ ipsis nō pmiscet. Dior pz qz ꝛsecratio fit p verba q̄ nō dicunt qñ hmōi liquor infundit. Pz etiā maior. qz si aq̄ non bñdicta infundit i aquā bñdictā immediate efficit bñdicta. ¶ P. si sic. tūc vna z eadē superficies eēt i sbiecto z nō eēt i sbiecto. ꝛñs ē ipossibile. eo q̄ implicet ꝛdictionē. Probat ꝛña. qz q̄cūqz simul pmixta sūt. illa vna superficie claudunt. Sz supficies illi⁹ infusi liq̄ris ē in subiecto. supficies pdictoz accñtiū ē sine subiecto. g̃ ꝛc. ¶ P. accñtia nō pñt alterari. g̃ nō pñt pmisceri. Añs pz p Boe. q̄ ait. Accñtia indignātis nature sūt. primi q̄dē pñt. alterari ꝓo nō pñt. Cōsequtia pz. i. de genera. vbi dr. mixtio ē miscibiliū alteratoz vnio ¶ Sz ista
Cōtra opionē. non ꝛcludūt. qz q̄ sūt i mima diuisibilia. illa sūt bñ miscibilia. vt dr. i. de genera. Sz vtraq̄s hec. s. accñtia z liq̄r ipsis infusus sunt i mima diuisibilia. g̃ sūt bñ miscibilia. ¶ Ad primū g̃ dōm. q̄ licet accidēs hñs modū accidētis nō possit sube misceri. tñ hoc non repugt
Solutio. Ad. 1. accidēti habēti modū sube. sicut ē in ꝓposito.
Ad. 2. ¶ Ad secōm dōm q̄ illud qd ē i calice ꝛsecratū hoc ē sanguis xpi. z nō ipa accidētia ꝓpie loq̄ndo. ideo liq̄r infusus nō efficit ꝛsecrat⁹. q̄zuis accidētib⁹ misceat. Nec est simile de aq̄ bñdicta. qz aq̄ infusa aq̄ bñdicte attingit illd qd est bñdictū. sed liquor infusus calici non attingit illud qd ē bñdictū seu ꝛsecratū. qz ñ attingit sanguinē xpi. q̄zuis attīgat accñtia vini sub quib⁹ ē sānguis xpi eo mō q̄ dictū ē supius.
Ad. 3. ¶ Ad terciū dōm q̄ sicut eadez supficies fm aliā z aliā ptē simul pōt esse alba et nigra. q̄zuis hoc esse non possit fm eandē ptē. sic illo casu posito eadē supficies fm illā ptē sui quā ambiret istū liquorē infusū. vel etiā ptes accidentū pmixtas isti liquori ē i subiecto. sz fm illā ptē sui quā nondū attigit iste liquor infusus eēt sine subiecto.
Ad. 4. ¶ Ad. iiij. dōm q̄ accñtia hñtia modū sbe pnt alterari. z p ꝛñs alterāti pñt misceri sicut ipsa sba. Sz i sacro aliqua sūt accidētia habētia modū sube i eēndo agēdo z patiēdo. vt pz ex dictis supi⁹. g̃ ꝛc.
Secda cōclusio. ¶ Secda ꝛclo ē. q̄ i illi ptib⁹ accidētiū q̄ infuso liq̄ri pmiscent nō remanet sanguinis xpi sacrm. qz nō manet sub illis accidētib⁹ corp⁹ et

sanguis xpi. nisi p eo tpe quo talia accidētia manēt sine sbiecto. Hz accntia hmoi liqri p mixta nō manēt sine sbiecto. g ꝛc. Maior pz ex dictis supi. Minor etiā pz. qz vel hmoi accidētia corrūpūt. vel hmoi liqri cui pmiscent iherebūt. Dic ex pdictis orit dubitatio. Qz exq liqr infusus pmiscet accidētibz. vt dz i. 1. cl'one. z quibz pmiscet his desinit ee sacrm. vt dz i. q. cōcl'one. nō imerito pt dubitari vtrz modicus liquor ad hoc sufficiat q ex toto i calice desinat esse sacrm. Et circa hāc dubitatōz sunt opposite opiniones. Nā quedā opinio antiqua dicit. q qzuiscūqz modicus liquor non cōsecratus infusus fuerit accidētibz sacri totaliter sacrm tollit. Qz ille liquor qzuiscūqz modicus. tm qz facillime diuisibilis. tō p totū diffundit. z oimibz ptibz accidentiū vini ꝛmiscetur. z p ꝛseques i omibz hmōi accidētibz desinit esse sacrm sanguis xpi. Sed oppositū isti tenēt doctores cōes dicentes. q qzuis modicus liquor infusus corrūpat ptē spēz. s. illā ptē quā diuidit. z p quā diffūdit. z p ꝛseqns desinat esse sacrm quo ad illā ptē. tamē qz nō pōt se p totū diffundere. ideo nō desinit ee sacramentū in omibz ptibz accidentiū. Dic ād magri sentiā inter has opiniones ad pns non explico. ppter multitudinē dubiorz circa hāc materiā emergentiū. Als vo qn occurret hec materia. intēdo circa eā seriosius insistere. Sed tn ad pēsens dico q pma opio nō est ita abusiua sicut cōiter reputat. qz ad sensum videmus q si i tātillo de vino claro sicut cōiter solet accipi p consecratōe sanguis. infūditur vna gutta de vino rubeo aliqztulū spisso z materiali. oēs ptes illius vini clari discolorant. qd fieri nō posset nisi illa gutta totū illud clarz vinū penetraret. z oimibz ptibz eius se coniūgeret. g consl'r hoc idē fieret si tal' gutta in accidētia vini post cōsecrationē fūderet. z p ꝛseqēs si in omibz ptibz accidētiū ad qs ptes infusi liquoris puenerint. desinit esse sacrm. sicut etiā dicūt doctores cōes. seqtur q ad infusionē vni gutte sacrm esse desinat i oibus ptibz accidētiū pdictorz. Ad argu. pnci. ddm q minor nō ē vera. Ad pbatōz ddm q aliqd ee variabile vl alterabile pt dupl'r intelligi. Uno mō eo q ipz pōt ee alteratōis terminus. Alio mō q pōt ee subiectū alteratōis. Prio mō nō negat autor. vi. pnci. formā accidētalē ee variabilē. sed solū scdo mō. qz isto scdo mō sba ꝛposita dz alterabilis fm cursuz naturalē. z qz qztitas i sacro altaris hz modū sbꝛpositē. qz existit p se. z subsistit ceteris accidētibz sacri. igit quantitas ambobz pdictis modis pōt variari. Ipa cm pōt ee terminus variatiōis put pōt terminare motū augmēti vel diminutōis. z pōt esse subiectū variationis inqztū accidētia in ipsa subiectiue fūdata intēdūt. remittūt. vel corrūpūt. Cetera autē accntia qbz substrata ē ipsa qztitas sbiectiue. qzuis nō sint variabilia scdo mō. puta p modū subiecti. tm ipsa sūt variabilia pmo mō puta p modū termini. ideo ꝛc.

Dubitatō

Una opi.

Tho. z pc.

Ad pnci/pale argumentum.

Sed caueat.

Postqz mgr determinauit de accntibz i isto sacro extrinsecis apparētibz. nūc determinat de vtilitatibz intrinsecis cālit exntibz. Et diuidit i tres ptes. qz pmo ad eurz q sumit istud sacrm mgr facit ꝛmēdabilē exhortatōz. scdo ondit rei sūpte vtilē fructificatōz. tercio mouet z solut icidētē qōz circa istis sūptōis freqntatōez. scda ibi. Institutū ē em. tercia ibi. Si āt qrit. Pria i duas. qz pmo volētē accedere ad istd sacrz mgr p sua exhortatōez reddit cautū. secūdo mouet qōz circa xpi imolatōz vt eundē reddat deuotū. ibi. Post hq qrit. Et hec i tres. qz pmo ia dictā mouet qōnez. scdo dat mote qōis rnsionē. tercio date rnsionis subdit pbationē sen ꝛfirmatōz. scda ibi. Ad hoc breuit dicit pt. tercia ibi. Un Aug. Dee ē snia isti lectionis i generali. circa quā qro i spāli.

Qō. iij.

Utrū vtile vel expediēs sit hoi freqnt accedere seu sumere istud sacrm Et videt q nō. Quia nō dz ee maior freqntatio i re significata qz i figura significate. Iz agnus pascal' q fuit figura isti sacramēti tm modo semel i anno comedebat. vt pz Exo. xij. g videt q sel' i anno debeam tm mō coicari seu reficiri illo sacro. Cōtra. qn aliqd sic se hz q eius accessu pctā delent. z virtutes augētur. ad hoc freqnter accedere ē homi expediens z vtile. sed p accessū ad istud sacramentū pctā delētur. et virtutes augent. vt patebit in ista qstione. g ꝛc. Dic quattuor sunt videda. Primo de istius sacramēti vtilitate exnte in pctōz deletione. Scdo de eiusdē sacramēti vtilitate exnte i virtutū pfectōe. Tercio vtrz hō sine pctō ad istud sacrm oi die possit accedere. Quarto vtrū homo sine pctō ab isto sacramēto possit sp abstinere.

Quantū ad primū

pono duas ꝛclusiones. Prima ē q istud

sacrm ꝓprie datũ ē homi remediũ venialiuꝫ
pctoꝫ. Et hoc est de intentione. s. Augus. q̃
vt patet hic in lra sic ait. Iterat quotidie hec
oblatio. licet christus semel passus sit. qꝛ quo
tidie peccamus pctis sine quibꝫ mortal' infir
mitas viuere nõ põt. Talia aũt pctã sunt ve
nialia. g̃ ꝛc. Unde sequitur ibidẽ. Dedit eĩ nobis
deus hoc sacramẽtum salutis. vt qꝛ quotidie
peccamus. ꝛ ille iã mori nõ põt. p hoc sacrm
Instantia remissionẽ pctõꝫ ꝯsequamur. ¶ Forte dicet
q̃ ille qui accedit ad recipiẽdũ istud bñdictũ
sacrm. vel ē cõtritus de suis pctis venialib⁹.
ꝛ tũc pctã venialia non remittũtur p istud sa
cramentũ. qꝛ anteqꝫ recipiatur istud sacrm de
leta sunt hmõi pctã p pnie sacrm. vel accedit
nõ ꝯtritus. ꝛ tũc fictus accedit. ac p ꝯñs rece/
ptõe istius sacri nõ remittetur sibi aliqd̃ pec/
Solutio catuꝫ. nec p ꝯñs pctm̃ veniale. ¶ Rñdeo q̃
hõ existẽs sine mortali pctõ. accedẽs accenso
ac deuoto desiderio istud sacramẽtũ. dato q̃ d̃
venialib⁹ pctis nõ habeat singularẽ ꝯtritõẽꝫ.
adhuc virtute istius sacramẽti delẽtur. nec ta
lis ꝓprie loquẽdo debet dici fictus. q̃a fictus
non ē in statu salutis. nõ penitẽs aũt de venia
li pctõ. sufficiẽter tamẽ cõtritus de mortali ve
Instantia re est ĩ statu salutis. ¶ Forte dices iteꝫ. q̃ nõ
apparet maiꝛ ratio quare magis deleat vnũ
q̃ aliud. ergo si istud sacramẽtũ delet pctã ve
nialia. igitur si delet vnũ delet oĩa. ꝛ sic eẽt ho
mo sine oĩ pctõ. qd̃ est contra illud. i. Joh.
i. Si dixerimus qꝛ pctm̃ nõ habemus. nos/
ipsos seducimus. ꝛ veritas in nobis non ē.
Solutio. ¶ Rñdeo q̃ nõ est necesse vno pctõ veniali
deleto virtute istius sacramẽti q̃ oĩa deleã/
tur. qꝛ hmõi peccatũ deletur mediãte motu fa
cto in aĩa ex feruore caritatis. hmõi aũt mo
tus ratõe sue cause ꝓticularis tenẽtis se ex pte
opationis humane. põt habere maiꝛẽ diffꝛ
mitatẽ ad vnũ peccatũ veniale q̃ ad aliud. p
pter qd̃ potest qñq̃ vnũ deleri alio remanẽte.
Etiã feruor deuotionis posset esse tãtus q̃ p/
tũc deleret oĩa venialia pctã. q̃uis hõ ratio
ne sue fragilitatis nõ diu maneret ĩ hmõi pu
ritate. Nec p illa verba hoc btũs Johes intẽ
dit negare. sed magis videt iã dictã fragilita
tẽ ꝛ instabilitatẽ hũane ꝯditionis innuere.
¶ Posset etiã dici q̃. b. Johes loq̃tur q̃tuꝫ
ad nraꝫ innotescẽtiã. qꝛ nobis ꝯstare de certo
non pt q̃ ũm⁹ sine pctõ. et ideo ipo suo verbo
peccaret hõ aliqli plũptõne. si diceret se pctm̃
non hre. Et credo q̃ ad istũ sensũ magis va/
Scda cõ/ dat intẽtio bti Johis. ¶ Scda ꝯclo ē q̃ isto
clusio. sacro non delet pctm̃ mortale cui⁹ actualẽ hõ
hꝫ memoriã absq̃ pnia. Quia qd̃ augetur hꝫ 1
non deletur. Sed accedens cũ actuali memo
ria seu cõscia mortalis pctĩ peccat nouo mo
tali pctõ. g̃ ꝛc. Maiꝛ patet. Minꝛ etiã no
ta est ex dictis supꝛ. ¶ Ꝑ. ex hoc q̃ sacraliter 2
q̃s sumit corpus xpi ꝛ non spũaliter. non re/
mittitur aliqd̃ pctm̃. sed magꝭ cumulat. ſz ac
cedẽs in mortali pctõ nõ sumit spũalr. Ma
iꝛ ꝛ minꝛ patẽt ex his q̃ dicta sunt dist. ix.
arti. i. ꝛ. ij. Et ꝯfirmat ista minꝛ p Aug. qui
ait. Ille spũaliter mãducat qui innocẽtiã ad
altare portat. ¶ Forte dicet q̃ istud ē contra Instantia
Greg. q̃ in quadã complẽda misse ait de isto 1
sacro sic dicens. Presta vt hꝫ tuũ sacrm sit ab
lutio scelerꝫ. sit fortitudo fragiliũ. Sꝫ scelera
sunt mortalia pctã. ergo ꝛc. ¶ Ꝑ. illd̃ qd̃ dat 2
vitã spũalẽ. hoc aufert mortẽ spũalẽ. ꝛ p cõse
quens mortale delet peccatũ quo morĩtur ipa
aĩa. sed istud sacramẽtũ dat vitã spũalẽ. iuxta
illud Joh. vi. Panis em̃ verus ē qui d̃ celo de
scẽdit. ꝛ dat vitã mũdo. g̃ ꝛc. ¶ Ad ꝑmũ pot Solutio.
dici q̃ Grego. intelligit de sceleribꝫ oblitis. ꝛ Ad. 1.
nõ de his quoꝫ hõ hꝫ actualẽ memoriã. De
pctis em̃ mortalibus quoꝫ memoriã non ha
bemus. ꝛ pati essemus emẽdare si eoꝫ haberẽ
mus memoriã. iudicandũ ē sicut de venialib⁹
pctis. et ideo talia delẽtur isto sacramẽto
sicut etiã ipsa venialia. ¶ Etiã posset dici q̃
istud sacrm dicit ablutio scelerꝫ. nõ q̃tũ ad de
letionẽ mortal' pctĩ. qꝛ hoc necesse ē vt deleat
vel sacro baptismi vel sacro pnie. sed q̃tũ ad
reatũ ꝛ penã. qꝛ tanta posset eẽ deuotio recipi/
entis istud sacrm. q̃ deus remitteret omnẽ pe
nã quã etiã p suis sceleribꝫ confessis tamẽ ꝛ
ꝯtritis deberet ĩ purgatorio sustinere. ¶ Possꝫ
etiã tercio dici q̃ hmõi ablutio scelerꝫ ē causa
lis. qꝛ istud bñdictũ sacrm punit ꝛ retundit
cãm mortaliũ pctõꝫ. q̃ cause sũt tres. s. mũd⁹
caro ꝛ demõ. Juxta illud qd̃ ait venerabil' be
da. Mũdus. caro. demonia: diuersa mouẽt
plia. Mã sacrm eucharistie deuote susceptũ ex
tinguit carnis ꝯcupiam. munit ꝗ demõis ne
q̃tiã. ꝛ ꝯfortat ꝗ mũdi tyrãnicã seuiciã. Pro/
pter hoc dicit q̃ñq̃ sacrꝫ vnionis. qꝛ ista tra
tollit cũ pctis venialib⁹. q̃ sepe impediũt inti/
mã vnionẽ aĩe rõnal' cũ ipso deo. ¶ Ad scdm Ad. 2
dm̃ q̃ vita spũalis ĩ hoc mũdo hꝫ tres gd̃⁹
generales. Prim⁹ ē penitẽtiũ. Scdꝰ pficiẽtiũ
Tercⁱ⁹ pfectoꝫ. Primũ gdũ istud sacrꝫ ñ dat
sed plũpponit. Cũ sine illo gradu nullus dꝫ
accedere ad istud sacrm. Naꝫ sine illo gradu
spũs homis ē mortuus. ꝛ ideo sibi nõ ꝯgruit
istud sacramentũ. quod ē cibus viui spũs. qꝛ

inutilr mortuo cibꝰ mistrat. Sz qtũ ad secdz
z terciũ gradũ. istud sacrm dat vitã mũdo. i.
homibꝰ corpalr exñtibꝰ i mdo. Nã de ẽ vita
aie. sicut aia ẽ vita corpis. Fm q ait. b. aug. sic
ḡ aia mortꝰ cũ a deo sepat, sic reuuiscit cũ p de
bitã pniam deo reunit. Et hanc vitã p sacrm
pnie ĩchoatã pficit sacramẽtũ eucharistie. cũ
sua virtute de penitẽte facit pficientẽ. et de pfi
ciẽte pfectũ z excellentẽ. vt sic aie cũ deo pfici
at vnionẽ p pniam ꝑmitus inchoatã.

Articulus secundus.

Quantum ad secũ

dũ articulũ ẽ aduertendũ. q licet isti sacramẽ
ti sint multi effectꝰ pter iã dictos in ꝑmo arti
culo. tñ ꝓprius effectus istius sacramẽti ẽ au
gere virtutes. qz ex quo est nutrimẽtũ spũ ale.
ergo ꝓpriũ suũ est augere illud quo spũ aliter
crescimus. hoc aũt sunt ꝑtutes theologice et
morales animã pficiẽtes. Et ideo ait. b. Dy
onisius. q eucharistia habet virtutẽ pfectiuã
Est etiã hic notandũ q iã dictis effectib
istius sacramẽti cũ alijs dicẽdis simul positz.
possem dicere q sacrm eucharistie habz. xij.
effectus i nobis. q sunt mirifice vtilitatis. qs
effectus vt melius memorie ꝛmẽdent. qbus
dam versiculis comphẽdendo. sic possum dic
cere de isto sacramẽto. Extinguit. munit. cõ
fortat. purgat. z vnit. Morbus. z memorez
facit. ac reficit. qz fi. ca. spem Firmat. dat fla
mẽ. est hostia sacra viamẽ. In his tribꝰ versi
bus sunt. xij. ꝛstructões. xij. effectus euchari
stie exprimẽtes. in quibꝰ ꝛstructõibus omni
bus ly hostia sacra supponit loco eucharistie

i. fructus eucharistie

Dicit ḡ ꝑmo q hostia sacra extinguit. sup
ple inordinatã ꝛcupiscẽtiã. Et ideo btũs am
brosius i orõne de eucharistia dñm ihm chri
stũ qui ẽ sacerdos z hostia orat sic dicẽs. Rex
virginũ. amator castitatis et integritatis deus
celesti rore bñdictõnis tue extingue in corde
meo totũ fomitẽ ardẽtis libidinis. vt maneat
i me tenor totius castitatis aie z corpis. Et
istud figuratũ esse videt. ij. machab. ca. i. vbi
legit. q flãma accẽsa in lapidibꝰ pfusis aqua
residua. a lumie qd refulsit ab altari ꝛsumpta
ẽ. Sepe em flãma ꝛcupiscentie que nascit ex
aqua residua. id ẽ ex tempaliũ rez affluentia
z supfluitate. qua lapides. i. homies mũdani
pfundunt. extinguit a lumine ab altari reful
gente. i. a grã sacramẽti eucharistie

ii. fructus eucharistie

Scdo
hostia sacra munit. supple ꝛtra demonis ne
quitiã Unde Ambro. vbi. s. orat dicẽs dño
Nuni me btorꝫ angelorũ pia ac fida custo
dia. atq fortissima tutela. vt hostes oim tw
norꝫ ꝛfusi a me discedãt p hoc magnificuz et
admirabile sacrm. Et de hoc patet figura
Exo. xij. vbi legit. q qñ filij Israel comedebant
agnũ pascalez. tũc posuerũt de sãguine i supli
minari. z i vtroq poste hostij sui. et sic domꝰ
eorꝫ fuerũt pseruate ab angelo percussore Etiã
habet Ezech. ix. q illi soli pseruati fuerũt ab
interfectione quos vir vestitus lineis. s. dñs
iesus christus signauerat thau in frõtibꝰ co
rum. Thau em est figura crucis. que cũ acce
dimus ad altare. in frõte. i. in pspectu ratõis
nostre debet esse depicta. Tercio ꝛfortat cõ
tra mũdi tyrannicã sentiaz. Et quo ad hoc
orat Ambrosius vbi supꝛ dicẽs. Dñe p hec sã
cta mysteria mitigent tribulatões plebiũ. pe
ricula populorꝫ. gemitus captiuorũz. miserie
orphanorꝫ. necessitates pegrinorũ. inopie de
biliũ. despationes languentiũ. defectus senũ.
suspiria iuuenũ. respice vota virginũ. lamen
ta viduarꝫ. Figura de hoc habet. iij. Reg. xix.
vbi helyas ꝓpheta fugiẽs a facie impijssime
Jezabel is. obdormiuit sub iunipero i deserto
z excitatus ab angelo comedit de pane subci
nericio. z ambulauit i fortitudine cibi illꝰ. xl
diebꝰ z. xl. noctibꝰ vsqz ad mõtẽ dei Quar
to purgat. supple pctã. Unde Amb. vbi
s. Scio dñe z vere scio. et idipm bonitati tue
ꝛfiteor q nõ sum dignus accedere ad tantuz
mysteriuz ꝓpter nimia pctã mea et infinitas
negligẽtias meas. sed scio z veraciter credo. z
ex toto corde meo ꝛfiteor. qz tu solus potes fa
cere mũdũ de imũdo ꝛceptũ semie. q de pctõ
ribꝰ iustos facis z sãctos. Et infra sbdit. Pa
nis sancte. panis viue. panis mũde qui de ce
lo descẽdisti. z das vitã mũdo. veni in cor me
um. z mũda me ab omni inquinamẽto carnis
z spũs. intra animã meaz. z sana me z sctifica
me interius z exterius. Et ad istã purgatõem
nos hortat apls p figurã pascalis panis q di
cit azima dicẽs. Expurgate vetꝰ fermẽtuz vt
sitis noua ꝛspsio sic est azimus Quito vnit
supple sumẽtes ipsi deo Et q ad hoc ait Amb.
vbi. s. Tu em dixisti dñe. panis quẽ ego da
bo caro mea ẽ p mũdi vita. q mãducat me vi
uit ꝓpter me. z ipe manet i me. z ego i eo Et
istud figuratũ ẽ Exo. xvi. vbi dr. q cũ incalu
isset sol mãna liqfiebat. z p ꝛdns p influxũ vni
tũ fuit cũ terra. Propter qd ipse qui ẽ cibꝰ
iste clamauit ad Aug. vt patet in li. ꝛfess. Ci
bus sum grandiũ. cresce et manducabis me.
nec tu me mutabis in te sicut cibũ carnis tue
sed tu mutaberis in me. Sexto morbus.

iii. fructus eucharistie.

iiij. fructus eucharistie.

v. fructus eucharistie

vi. fructus eucharistie.

id ē moralib⁹ virtutib⁹ supple ꝓficit hoīem.
q̄ sunt prudētia. tpantia. fortitudo ⁊ iusticia.
¶ Et quo ad hō orat Ambro. vbi. s. Rogo te
dñe p ipm sacrosctm ⁊ viuificuz corpis ⁊ san
guis tui sacrm. da mihi virtutes tuas sāctas.
quib⁹ repletus. bona ꝛscētia ad altare tuū ac
cedā. ita vt hec sacramēta celestia efficiant mi
hi salus ⁊ vita. vt quo ad hoc de sacra eucha
ristia dicat illud Sap̄. viij. Benerositatē illi
us glificat ꝛtuberniū hīs dei. Et parū infra
sequit. Laboꝛes hmōi magnas habēt ꝛtutes
Sobrietatē em ⁊ prudentiā docet. iusticiā ⁊
virtutē quib⁹ nihil est in vita vtilius homi/
bus. Hic p sobrietatē intelligit tēpantia. et p
virtutē intelligit fortitudo. ¶ Nota fm Hu
guicionē. q ꝛtuberniū dicit quasi ꝛtaberniū.
⁊ ē locus vbi q̄ñq̄z hoīes ꝛueniūt p sociali cō
uictu. ¶ Septimo memoꝛē facit supple ho
minē de passiōe dñi. ¶ Et q̄ ad hoc Ambro.
vbi. s. sic ait dño. Ego em memoꝛ venerāde
passionis tue accedo licet pctōꝛ. sumā de tuis
donis qd tuipse instituisti et offerri p̄cepisti.
⁊ a nobis in tui ꝛmemoratōe p salute nostra
sumi voluisti. ¶ De hoc ait apl's. i. ad Coꝛ.
xi. dicēs. Dñs ihs i qua nocte tradebat acce/
pit panē. ⁊ grās agēs fregit et dixit. Accipite
⁊ mādūcate. hoc ē coꝛpus meū qd p vob tra/
detur. hoc facite in meā ꝛmemorationē. Unde
dñs p Hieremiā Threnoꝛ. iij. hortat quemli
bet fidelē ad iā dicte passionis memoriā: di/
cēs. Recoꝛdare trās/gressionis ⁊ pauptat/mee
absinthij ⁊ fellis. Et rñdet immediate Hie/
remias i psona illius q̄ interna ꝛpassione ad
memoriā fideliter reuocat xpi dñi sui passio/
nē dicēs. Memoria memoꝛ ero: ⁊ tabescet in
me aia mea. ¶ Octauo reficit supple animā
ex iā dicte passionis memoria. ⁊ eiusdē ꝛpassio
ne medullitus debilitatā. Et hic ē rectus oꝛ/
do. qꝛ sicut ait Salomō. aīa q̄ nouit amari
tudinē ipsa ꝛsolabit. ¶ Et q̄ ad hoc ait Am
bro. vbi sup̄. Panis dulcissime sana palatuz
coꝛdis mei. vt nullā pter te sentiā dulcedinē.
panis suauissime hīs omē delectamētū ⁊ om
nē sapoꝛē suauitatis. qui nos semp reficis. et i
te nūq̄z deficis. comedat te coꝛ meū. ⁊ dulcedi
ne sapoꝛis tui repleant viscera anie mee. Uñ
talis aia bñ pōt dicere cū ps. Secdz multitu
diuē doloꝛ meoꝛ ꝛsolatōes tue letificauerūt
aiam meā. Cui⁹ ꝛsolatōis si petit rō. ipa pote
rit rñdere. Dñs regit me ⁊ nihil mihi deerit. i
loco pascue ibi me collocauit. Sup aquā re/
fectōis educauit me. aiam meā ꝛuertit. q̄ di
cat isto mō. a multitudīe doloꝛ ꝛuertit aiam
meā i latitudinē ꝛsolationū. Uñ ipse xps q̄ i
isto sacro est sacerdos ⁊ hostia. ait. Uenite ad
me oēs qui laboꝛatis ⁊ oneratī estis. ⁊ ego re/
ficiā vos Matth. xi. In rei em veritate dul/
cissime pōt reficere. qꝛ ipūs ei⁹ sup mel dulc⁹.
⁊ hereditas sua sup mel ⁊ fauū. vt patz Eccli
xxiiij. ¶ Mono fi. ca. spem. i. fidē. caritatez ⁊ ix. fruct⁹ eu
spem supple auget. Nā ppie he ꝛtutes the charistie
ologice augent p deuotā susceptionē sacre eu
charistie. ¶ Et hoc tāgens Ambro. vbi sup̄
orat dicēs. Sumāt q̄ dñe p hec sācta myste
ria i nobis vicia detrimētū. virtutes incremē/
tum. ¶ Et istud satis innuit Ezech. xvi. vbi
aie deuote sacrm eucharistie pcipiēti cū istaz
virtutū augmento sic dicit. Similā ⁊ mel et
oleū comedisti ⁊ decora facta es vehemēter ni
mis. ⁊ pfecisti in regnū. ⁊ egressum ē nomētu
um in gētes ppter speciē tuā. ¶ Ubi p simi/
lā ppter sui puritatē intelligere possumus fi/
dei sinceritatē. q̄ acquirit i spūali comestione
istius bñdicti sacri. quā sinceritatē ⁊ puritatē
fidei optās Ambro. vt. s. ait dño. Fac me q̄/
so dñe p gratiā tuā sp illud de tanto mysterio
credere ⁊ intelligere. sentire ⁊ firmiter retinere
dicere ⁊ cogitare. qd tibi placet ⁊ expedit anie
mee. ¶ Per mel ppter sui suauitatē possum⁹
intelligere digne sumēt/ istud sacramētū emi
nentē caritatē. cui⁹ caritatis excessu mellifluo
virtute istius sacramēti sublimi⁹ agitato. aia
deuota plibādo degustat eterna. ad cui⁹ gu/
stus suauitatē apiunt oculi interioris homi/
nis ad clare ꝛtemplandū. q̄ sub enigmate fi/
dei clausa p̄mitus tenebant. ¶ Qd bñ figu/
ratū est. i. Regū. xiij. vbi Jonathas filius re
gis isrl' ait. Illumiati sunt oculi mei eo q̄ gu
stauerim paululū de melle isto. Et infra sub
dit. Sustās gustaui i summitate virge que
erat in manu mea paululū mellis. ⁊ ecce mo/
rior. Et notanter dicit. ecce moꝛior. Quia vt
ait Gregorius. Sustato spū desipit omnis
caro. Cōtingit em quādoq̄z ex vehemētia ca
ritatis q̄ nō magis in sapoꝛē desideriū amātis
homis veniunt ista caduca. tpalia. s. ⁊ carna
lia bona. q̄z in desideriū moꝛtui hoīs. ¶ Uñ
de hmōi morte ait Gregoꝛ. sup illud Cātico/
rū. viij. Fortis ē vt moꝛs dilectō. Fortioꝛ ē in
q̄t q̄z moꝛs dilectio. qꝛ moꝛs separat aiam solū
ab vno coꝛpe. caritas ꝛo pfecta separat ab oī cre
atura. ¶ Per oleū ppt sit⁹ sui sblimitatē possu
mus intelligere btāz spem. Sicut em oleuz ē
virtutis penetratiue. ⁊ ceteris liq̄ib⁹ supna/
tat. sic spes diligētis anie oīa creata quasi de/
spiciens penetrat ⁊ transcēdit. et nō obstante

vij. fructus eucharistie.

viij. fruct⁹ eucharistie.

tempestate istius mūdi tāq; maris magni ⁊ spacioſi. ī quo ſunt reptilia quoꝝ nō ē numerus. anchorā ſue ꝛ fidēte figit ī ſolo ſuo creatore. et hoc maxime virtute pcepte eucharistie.

¶ Qd bñ notat ps. loqns ī psona homis ſic ſperātis. cū ait. Emitte lucē tuā ⁊ veritatē tuam: ipsa me deduxerūt ⁊ adduxerūt in montē ſanctū tuū. in tabernacula tua. Et q; iſti⁹ mōtis aſcēſus ad dei tabernacla fiat mediāte ipsa ſacratissima eucharistia. hoc oſtēdit cū immediate ſubdit. Introibo ad altare dei. ad deuꝝ qui letificat iuuentutē mēā. Et ex his concludit ſpei pfectionē dicēs. Quare triſtis es aīa mea ⁊ quare conturbas me. ſpera ī deo. qm̄ adhuc ꝛfitebor illi. ſalutare vultus mei ⁊ de⁹ meus. ¶ Et quaſi eandē deductionē facit pphēta in ps. primo pcedēti. niſi q; ſacramētū hic expſſū p altare. ibi exprimit p ſonū epulātis.

¶ Un taliter ſperās bñ pōt dicere illud Baruch. iiij. Ego ſpaui ī eternū ſalutē. ⁊ veniet mihi gaudiū. Sic em̄ ſperātibꝫ noua luꝝ oriri videt. que ē gaudiū et tripudiū om̄i populo. vt ptz Hester. viij. Et hoc ꝗtute eucharistie. que de ſeipſa loquēs ait Eccli. xxiij. Illuminabo om̄s ſperātes ī dño. ¶ Decimo firmat ſupple ī bono ope. Et iſtud bñ ſequit ad pcedentia immediate. q; ille qui credit aliqd magnū bonū. ⁊ diligit illud qd credit. ⁊ ſperat p aliquas opationes ſe poſſe ꝛſequi illud qd credit ⁊ diligit. tūc quāto ſinceri⁹ credit. ⁊ qnto feruētius diligit. ⁊ ſpe indubitata affectuoſius gliſcit. tāto magis in hm̄oi opationibꝫ ꝛfirmat. ppter qd hm̄oi firmitatem ⁊ pmptitudinē bone actionis Iſaias ꝛiūgit cū ſpe. ſuili. ca. xl. dicēs. Qui ſperāt in dño: mutabūt fortitudinē. aſſumēt pennas vt aquile. currēt ⁊ nō laborabūt. ambulabūt ⁊ non deficiēt. Et quaſi eandē ordinē tenēs ps. cū dixiſſet. Credo videre bona dñi in terra viuētiū. addit immediate de ſpe dicēs. Expecta dñm. et ſubdit de opationis firmitate. Viriliter age. ꝛforteur cor tuū ⁊ ſuſtine dñm. Et q; om̄ia hec fiant mediante virtute ſacre eucharistie. innuit pphēta ī pncipio eiusdē ps. dicēs. Dñs illuminatio mea ⁊ ſalus mea tē. ⁊ circa medū eiusdē ps. ſubdit. Circuiui ⁊ īmolaui ī tabernaculo eius hoſtiā vociferatōis. quaſi dicat. Nō immolabo hoſtiā thauroꝝ vl' ceteroꝝ iumētoꝝ ſicut olim ī lege: ſed hoſtiā vociferantis verbi. ī qua immolatiōe caro a verbo aſſūpta verbo ſacerdotis loquētis ī psona ꝗbi dei veraciter ꝛſecrat. iuxta illud qd cantat ī hymno. Uerbū caro panē ve; verbo carnē efficit. fitq; ſāguis chriſti me;. ⁊ ſi ſensus deficit ad firmādū cor ſinceꝝ ſola fides ſufficit. ¶ Un decimo dat flamē. ī. ſpūm ſanctū. Filius. n. dei qui veraciter ꝛtinetur ⁊ ſumit ī iſto ſacramēto. etiā auctiue dat ſeu mittit ipm̄ ſpūm ſanctū. eo q; vna cū patre pducit ſpūm ſanctū.

¶ Et ideo Ambroſius vt ſup̄ orās ad filū: ait. Doce me indignū famulū tuū p ſpm̄ ſanctū tuū corp⁹ ⁊ ſanguinē tuū ea reuerētia et timore. ea diligētia ⁊ amore ſumere quibꝫ oportet ⁊ decet. Et parū infra ſubdit. Intret ſpūs tuus bonus ī cor meū. ⁊ ſonet ibi ſine ſono. ⁊ ſine ſtrepitu verboꝝ. loquat omnē veritatē tātoꝝ myſterioꝝ. pfunda quippe ſunt nimis. ⁊ ſacro tecta velamine. Et infra ſubdit. Auferanobis dñe iniquitates noſtras. ⁊ ignē ſancti ſpūs ī nobis clemēter accēde. aufer cor lapideū de carne noſtra. ⁊ da nobis cor carneū. qd te timeat. te diligat. in te delectet. te ſequatur. te pfruatur. Et notāter dicit accēde. quia aniā deuota p virtutē eucharistie igne ſpūſſāti ſuccēſa. curruū igneū videt aſcēdere cū Helya. ⁊ relictis terrenis om̄ibus ī celeſtibꝫ conuerſari. dicēs cū apl'o. Noſtra ꝛuerſatio ī celis ē. ¶ Et q; in iſto ſacro ꝛniuio ī quo chriſtus ſumit ſpūſſanctus dat cuꝝ ſeptemplici ſua gratia ſeu dono. ideo iſtius figurā poſſumus attēdere Hester. i. vbi dicit. q; rex aſſuerus fecit inuitari omnē populū q̄ inuētus eſt ī ſuſis. ⁊ fecit pare conuiuiū ſeptē diebꝫ. Quibus diebꝫ moraliter poterūt expm̄i ſeptē dona ipsi⁹ ſpūſſcti. ¶ Duodecimo ſacra hoſtia eſt viamē. ī. viaticū omniū tendentū de pñtis pegrinatōnis exilio ad beatā ſupne patrie māſionē. Qd pulcre notat Ambro. vt ſup̄ alloquēdo filiū dei ī hoc ſacramēto ꝛtētū dicēs. Mādūcet te angelus pleno ore. mādūcet te pegrinus hō p modulo ſuo ne deficiat in via tali recreat⁹ viatico. Et infra circa finē ſepedictā orōem ſic ꝛcludit. Repelle vndiq; iſi diābꝫ tes mihi hoſtes. recedāt pcul a pñtia potētie tue ⁊ pnie mee. vt ſoris ⁊ int⁹ munit⁹ te ducente ad regnū tuū puenīā. vbi iā nō ī myſteriis ſed facie ad faciē videbimus te cū tradideris regnū deo patri. ⁊ eris deus oia in om̄ibꝫ. tūc em̄ me de te ſatiabis ſuauitate mirifica. ita vt neq; eſuriā neq; ſitiā in eternū amen. ¶ Un cū pphēta iſtud ſacramētū expſſiſſet p locuꝝ paſcue ⁊ p aquā refectionis. ꝛſiderans q; mōiam dicto ſecuriſſimū eſſet viaticū. ſbdit. Deduxit me ſup ſemitas iuſticie ppter nomē ſuū. Nā ⁊ ſi ambulauero ī medio vmbre mortis: non timebo mala qm̄ tu mecū es. Virga tua

ꝗ. fruct⁹ eucharistie

ꝗi. fruct⁹ eucharistie.

xij. fructus eucharistie.

re. vsqz ad finē ps. totū ē ad ppositū. ¶ Sic igit virtute istius viatici aia cōfortata veniet cū Helya ad montē dei oreb. qd̄ interpratur mēsa. z sigt futurā gloriā quaz deus istud sacrm digne sumētib felicissime ppauit. ¶ Virtus igit eucharistie merito poterit dicere cuilibet homi fideli i fine hui⁹ tpalis vite ipsā digne pcipiēti illud Prouer. iij. Viā sapie mōstrabo tibi. ducā te p semitas eqtatis. quas cū ingressus fueris. nō artabunt gressus tui. z curres nō habebis offendiculū. Lui⁹ rō pmittit ca. iij. vbi dicit. Vte illius vie pulcre. z oēs semite ei⁹ pacifice. ¶ Propter hos igit. xij. effectus fructuosissimos nō imerito sacra eucharistia Apoca. xxij. significat p lignū vite afferēs fructus. xij. p singulos mēses reddēs fructū suū. ¶ Et ideo lignū vite ē his q apphenderunt eā. z qui tenuerit eā btūs. vt dr Prouē. iij. Ipsa em ē lignū vite qd̄ posuit dnus in medio paradisi. vt dicit Gen. ij. Igit anīa devota sub vmbra istⁱ⁹ ligni reqescēs. et dulcissimos eius fruct⁹ psentiēs. bn̄ poterit dicere illd̄ Cā. ij. Sub vmbra illⁱ⁹ quē desiderabā sedi. et fructus eius dulcis gutturi meo.

Articulus tercius.

Quātum ad terciū

articulū distinguo. Quia vel hō ē in mortali pctō sciēter. vel nō. Primo mō nō pōt recipe illd̄ sacrm nisi ꝯmittat mortale pctm. Et istd̄ pz ex his q̄ dixi supius dist. ix. arti. ij. Si nescit se esse in aliq̄ mortali pctō. tūc vel hz aliqd̄ legitimū impedimētū. puta qz ē p suū superiorē suspēsus. vel excōicatus. vel interdict⁹. vel nō hz aliqd̄ hmōi impedimētū ¶ Si hz aliqd̄ impedimētoz p̄dictoz. tunc nō dz recipere istud sacrm. qz q̄libet p̄dictaz sniaz phibet ist⁹ sacri pceptioue. ¶ Forte dices q nullus pōt excludi a cōione fideliū nisi sit mortalis pctōr. sed snia excōicatōis excludit hoiem a cōione fideliū. g videt implicare ꝯdictionē aliquē eē sine pctō mortali. z tn eē excōicatū. ¶ R. q aliquē eē excōicatū pt eē duplr. Uno mō tā in facie eccl'ie qz corā deo. Alio mō in facie eccl'ie sed nō corā deo. Prio modo nullus pōt excōicari si fuerit sine pctō mortali. sed secūdo modo pt. ¶ Ntez forte dicet. Si exns sine pctō mortali non ē excōicat⁹ corā deo. tūc non ē exclusus ab hac sacra cōione. ¶ Rn. q ista ꝯntia nō tenet. qz multi nō sunt excōicati nec corā deo nec corā homib⁹. z tn excludūtur a sacra cōione. vt declarau supius dis. ix. arti. iiij. ꝯcl'oc. ij. ¶ Etiā dato q aliqs sit iniuste excōicatus. z p ꝯns non sit ligatus corā deo sed solū i facie eccl'ie. adhuc talis nō dz p cipe sacrm eucharistie. nisi sit absolutus. vel sua innocētia sit sufficiēter declarata. ¶ Qd̄ ista videt eē intētio. b. aug. sup ps. cxi. vbi sic ait. Qui iustus ēt iniuste maledicit. hic z si non teneat ligatus apud deū. snie tn parere dz. ne ex supbia liget q̄ pus ex puritate ꝯscie absolutus teneat. ¶ At q̄si eandē sniam ponit. b. Greg. i suo registro. vbi sic ait. Pastoz absolvere indiscrete timeat vel ligare. Is aūt q̄ sub manu pastoris ē sp ligari timeat iuste vel iniuste. nec pastoris sui iudiciū temere rephēdat. ne z si iniuste ligatus ē. ex ipsa tumida rephēsionis supbia culpa q̄ non erat fiat. ¶ Si āt talis q̄ ē sine mortali pctō non patit aliqd̄ p dictoz impedimētoz. tūc dico q sacrā cōionē ordinate z fm eccl'iasticā ꝯsuetudinē quotidie recipiēdo nō peccat. licet forte non sp p ficiat. In hoc em si ē homo ordiati z discreti iudicij ē suo iudicio relinquēd⁹. ¶ Et ista est intētio Aug. q̄ ait. Dicit quispiā nō q̄tidie sumēdā eē eucharistiā. alius affirmat q̄tidie sumendā. Faciat vnusq̄sqz qd̄ fm fidē suaz pie credit eē faciendū. ¶ Et istud ē rōnabile. qa sicut i comestione naturali videm⁹ q vn⁹ hō naturaliter indiget vt plus comedat. vel sepi⁹ comedat qz alter. fm q vnus hz fortiorē virtutē digestiuā z velociorē. alter fo debiliorē z tardiorē. Propter qd̄ nō possumus attēdere virtutē tpantie i oib⁹ homib⁹ fm mensurā eiusdē q̄ntitatis. qz illud idē qd̄ est tpantia i vno hoie. esset intpantia i alio hoie. vt pz. iij. ethicoz. Vñ ibidē dicit. Meloni q̄dē bnē. Quia ille melo ita fortē habuit digestiuā. q multo indiguit nutrimēto ppter calorē cōsumentē z deperiscētē humidū radicale. Sic etiam i comestione spūali istⁱ⁹ bndicti sacri illos sepius ꝯgruit sumere istū cibū spūalē q̄ spūaliter hnt fortiorē virtutē digestiuā. puta in q̄ bus magis viget amor z estuās desideriū ad sumendū istud nobilissimū sacrm Deⁱ⁹. n. nr ignis ꝯsumēs est. vt pz Deut. iij. Et ideo in q̄b⁹ calor igneus ab igne spūsancti pcedens ex frequētatōe istius sacri nō deperiscit. sed magis inualescit. illis pdest quotidie hāc sacrā cōionē recipe. ¶ In quib⁹ aūt ecōuerso fieret. illi expedit abstinere donec magis esuriūt. qz tūc sumptio istius cibi ad maiorē ipsis pficit sanitatē. ¶ Dixi aūt notāter. calor ab igne spūsancti pcedēs. qz compti sunt q̄nqz hoies sceleratissimi. q̄ nec mādata dei. nec pcepta sancte matris ecclie curauerūt obseruare. putātes

Instantia

Solutio.

Instantia

Solutio.

se viuere ī libertate spūs. cū tamē eos captiuos teneret ipse dyabolus. q̄ quotidie istud sacramentū receperūt vel recipe voluerunt. dicētes se ad hoc moueri maximo desiderio. ⁊ interna deuotōe. Quoꝝ tamē desideriū non ꝓcedit a spūsancto. sed potius a demonio meridiano. Unde notū sit omni homī mādata dei et ecclie nō obseruāti. si sumit istud sacramētū q̄uis cūq̄ cū magno desiderio. q̄ sumēdo mortaliter peccat. ⁊ p̄ ꝓsequēs hmōi desideriuz non erat verz sed fictū. nec ab igne spūssancti. sed a deceptione dyabolī. q̄ obseruātia mādatorū est de necessitate salutis. cuz ipse saluator dicat. Si vis ad vitā ingredi serua mandata. Unde isti miserrimi homies tale desiderū esse fictionem dyabolicā possent si vellent ex seipsis percipere. q̄a qui vere diligit. ille ipsius dilecti mādata custodit. Sed isti mādata dei nō custodiūt. q̄ non vere sed ficte desiderant ⁊ diligūt.

Articulus quartus

Quātum ad quartum articulū dicendū. q̄ christianus habens vsuz rationis ⁊ copiā sacerdotis nō pōt semper abstinere ab isto sacramēto sine pctō. Qz temere faciēs ꝓtra mandatū ecclesie mortaliter peccat. sed talis homo qui nūq̄z recipet sacramentū cū tamē posset recipe si vellet. ille temere faceret ꝓtra mandatuz ecclesie. q̄ extra de pnia ⁊ remissione. Omnis vtriusq̄z sexus. p̄cipitur omnib̄ xpianis qui peuenerūt ad annos discretionis. q̄ ad minus semel ī anno recipiāt ꝓmunionē sacraz. ¶ Ad argumentuz principale dicendū. q̄ maior nō est vera. vbi maior vtilitas est in vsu ⁊ frequētatione rei significate q̄z figure. sic autē est ī ꝓposito. vt patet in scdo articulo istī q̄onis. ¶ Etiaz istud sacramentū non soluz figurabat in agno pascali qui semel ī anno comedebat. sed etiā ī pane celi q̄ quotidie sumebat. d̄ quo ī figura istius sacri dicit Sap. xvi. Angelorz esca nutriuisti ppl'm tuū. ⁊ patū panem de celo p̄stitisti eis sine labore. oē delectamentū ī se hnte. ⁊ ois saporis suauitatē. Subaz em tuā ⁊ dulcedinē tuā quā in filios habes ostēdebas. ⁊ deseruiēs vniuscuiusq̄z voluntati ad quod quisq̄z volebat ꝓuertebat. ¶ Propter qd̄ ait Aug. ī epistola ad Januariū. Quotidie eucharistiā recipe nec laudo nec vitupero. oib̄ tm diebus dnicis coicandū hortor. Sed hoc de illo dico quē mortalia pctā non grauāt.

Ad argu. pinci.

¶ Distinctio decimatercia.

Solet etiā quēri. Postq̄z mgr determinauit de isti sacri ꝓsecratōe. nūc ī ista. xiij di. ingrit d̄ ꝓsecrātis ꝓditōe. Et diuidit ī duas ptes. q̄ p̄mo de ꝓditōe ꝓsecrātis determinat. scdo circa determīata epilogat. ibi. De h celesti. Pria ī duas. q̄ p̄mo tractat de ꝓsecrātis vita ⁊ pfessiōe. scdo de eī ordine ⁊ intētōe. ibi. In huī ātī mysterij. Pria ī duas. q̄ p̄mo tractat de sacerdotib̄ mortalib̄ pctis maclatis. scdo de sacerdotib̄ hereticis ⁊ excoicatis. ibi. Illi ño q̄ excoicati. Prima ī tres. q̄ p̄mo vtz p̄ui sacerdotes ꝓficiāt mouet qōem. scdo adiūgit suā mīsionē. tercio sue mīsionis īnuit pbatōz. Scda ibi. Ad qd̄ dici pt Tercia ibi Qz nō imerito ꝓsecrātis. ¶ Seq̄t illa ps. In huī ātī mysterij. Et diuidit ī duas ptes. q̄ p̄mo oñdit q̄ sacerdotal'ordo ⁊ ꝓsecrātis intētio necio reqrunt ad verā corpis xpī ꝓsecrationē. scdo determinat q̄ddā incidēs circa corporis xpī māducationē. ibi. Illud etiā sane. ¶ Tūc sequit illa ps. De h celesti. Et diuidit ī duas. q̄ p̄mo epilogādo innuit q̄ ille q̄ nō credit q̄ dicta sunt ī hoc tractatu de isto sacramēto ē reputādus heretic. Scdo gra h ostēdit q̄d sit heretic. ibi. Ne aūt ignores ¶ Circa istā dist. quero in speciali.

Utrū sacerdote defectuoso dicēte ñba ꝓsecratiōis cū intētōe ꝓsecrādi suba panis vere ꝓuertat ī corpus xpī Et videt q̄ nō. Quia q̄ non pōt bñdicere. ille nō pōt istud sacrm ꝓficere. nec p ono subam panis ī corp xpī cōuertere. sed sacerdos defectuosus ī moribz vl ī fide non pōt bñdicere. q̄ tc. Maior pz. Probz minorē. q̄ q̄ maledictus ē ille non pōt bñdicere. sed talis sacerdos est maledict. q̄ tc. ¶ In ōtrū videt esse Augu. qui ait. Intra eccliam catholicā in misterio corpis ⁊ sanguis dñi nihil a bono maius. nihil a malo min pficit sacerdote. q̄ nō immerito consecrātis. sed in verbo creatoris pficit. ⁊ ī virtute spūssancti. ¶ In ista questione q̄tuor sunt videda ¶ Primo q̄d intelligat nomie corpis q̄n suba panis dicit cōuerti ī corpus xpī. ¶ Scdo de principali q̄sito ¶ Tercio vtz ordo sacerdotalis sit de necitate consecrationis. ¶ Et quarto vtz intētio consecrādi necessario requirat ad hoc vt sacerdos ꝓficiat istud sacramentū.

Articulus primus.

Quātuz ad primuz

ēaduertēdū q̄ corp⁹ pt tripl'r accipi Uno mō
put ē de pdicamēto q̄ntitatis. ⁊ sic pcise dicit
trinā dimēsionē. Alio mō put ē directe ī pdi
camēto subē. ⁊ pdicat ēntialiter de hoīe et de
alīs rebꝫ corporeis directe ī pdicamēto subē
exñtibꝫ. ⁊ sic dicit rē ꝯpositā ex materia et for
ma sbali. Tercio mō put ī rebꝫ aīatis dicit al
terā ptez distinctā ꝯ aīam. fm q̄ ait phs. q̄. de
aīa. Aīa ē actus corpis organici phisici po/
tētia vitā habētis. ⁊ sic dicit ipsā materiā. nō
quōcūqz. sed modificatā quātitate. puta ma
teriā extēsam. Et isto modo nō ē directe ī pdi
camēto sz p reductionē. qz ps ēntial' reducit
ad pdicamētū sui toti⁹. nec pdicat ēntialiter de
hoīe. qz ps nō pdicatur ēntialiter de suo toto

¶ Et qz his trib⁹ modis repit corpus in hu
manitate xpi. ideo q̄stum ad istū articulū iu/
xta hāc trimēbrē corpis distinctionē pono tri
plicē ꝯcl'oz ¶ Prima ꝯcl'o ē. q̄ cū dr suba pa
nis ꝯuerti ī corp⁹ xpi. tūc noīe corpis nō intel
ligit corp⁹ p̄mo mō dictū. Qz si ꝯuerteret ī ta
le corp⁹ qd ē de pdicamēto q̄stitat'. tūc sba cor
pis xpi esset ī sacro mediāte q̄ntitate. ⁊ p ꝯñs
extēse ⁊ q̄ntitatiue. Sed ꝯñs ē falsū. q̄ ⁊ añs
falsitas ꝯñtis pz ex dictis in. x. dist. q. ij. ar/
ticulo. i. Cōsequētia etiā patz. qz sicut nūc po
nimus q̄ licet quātitas xpi sit in sacro. tñ nō
ē ibi q̄ntitatiue. eo q̄ ꝯcomitāter est ibi medi
ante suba q̄ de se ē indiuisibilis. sic ecōuerso si
p̄ncipaliter eēt ibi q̄ntitas. ⁊ suba ꝯcomitant
mediāte q̄stitate. tūc suba capet ibi modū q̄n
titatis. ⁊ eēt ibi diuisibiliter. eo q̄ q̄ntitas d̄ se
sit diuisibilis ¶ Cōtra istā ꝯcl'oz pt argui sic
Qñ aliq̄ sic se hñt q̄ sūt idē ⁊ indistincta real'r.
q̄cūq̄ real'r ꝯuenit vni ⁊ alteri. sz corp⁹ de pdi/
camēto q̄stitat' exñs ī xpo ē real'r idē cū suba
corpis xpi. q̄ si suba panis ꝯuertit ī subaz cor
pis xpi. vt dictū ē. sequit q̄ ꝯuertat ī q̄ntitatē
corpis xpi. qd ē directe ꝯ hāc ꝯcl'oez. ¶ Maior
pz. ¶ Sz minorē pbāt qdā anglici sic. Dez
rē pozē alia de pt facere ⁊ ꝯseruare. ⁊ posteriorē
destruere nō mutādo local'r rē pozē. sz si q̄nti
tas differret real'r a suba. tūc quātitas eēt po/
sterior ipsa sba. q̄ virtute diuīa destructa q̄nti/
tate pt manere sba nulla mutatōe locali facta
circa ipsā. ⁊ tūc locū occupabit sicut ꝑus. et p
ꝯñs erit ꝯtinua ⁊ quāta sine q̄ntitate ab ea re
aliter distincta. ¶ P. cōtingit ītelligere sba z
lapidis manere ī eodē loco. circūscpta p intel
lectū a tali sba oī re q̄ ē posterior ipa. sz suba la
pidis nō pt intelligi manere ī eodē loco circū
scpta oī q̄ntitate p intellectū. q̄ q̄stitas lapidis
ñ ē posterior sba lapidis. ⁊ p ꝯñs nō differt ab
ea. qz si differret tūc esset posterior ea. ¶ P. si quātitas dr̄t a suba. tūc de pt facere q̄ sba cor
pal' coexistat q̄ntitati. ⁊ tñ nō informet p eā.
q̄ talis suba eēt quāta seipsa sine aliq̄ q̄ntita
te p informatōz addita. Cōseq̄ntia pz. qz to/
ta illa suba cōrñderet toti quātitati cui dr̄ co
existere. ⁊ ps pti. qd fieri non possz nisi hmōi
suba eēt quāta. ⁊ h̄ seipa. qz supponitur q̄ nō
informetur quātitate cui coexistit. ¶ P. mgr̄
sniaz dicit. q̄ color. sapor. ⁊ cetera hmōi in sa
cro altaris sint sine subo. sed si esset ibi quāti/
tas q̄ esset res media differēs a suba ⁊ q̄litate.
tūc hmōi accidētia nō essent sine subiecto. qz
fundarētur in hmōi quātitate. q̄ ⁊c. ¶ P. si q̄n
titas dr̄t a suba. tūc ei⁹ subiectū adeqtū vl' est
materia. vel forma. vel ꝯpositū ex materia ⁊ for
ma. Nō materia. qz tūc aliqd̄ accñs p̄cederet
subalē formā in materia. Nec forma. qz tūc si
materia eēt separata a forma ipsa nō eēt quāta.
Nec ꝯpositū. qz tūc sbiectū q̄ntitat' eēt ꝯpositi⁹
quātitate. qd ē falsū. qz nullū accñs absolu
tū ē simplici⁹ suo subiecto. ¶ P. si q̄ntitas nō
eēt idē qd̄ sba. tūc suba nō eēt susceptiua ꝯrio
rū. ꝯñs ē falsū. qz ꝑpriū ē subē fm sui mutati
onē ē susceptiuā ꝯrioz. vt dr̄ ī pdicamēt' ¶ P. si dr̄ñt substātia ⁊ quātitas. tunc q̄ñ de tenso
fit raz. aut ē ibi noua quātitas. aut nō. si sic.
aut ē tota noua. ⁊ tūc tota p̄ma quātitas cor/
rūpit. qd̄ videt eē falsū. aut ꝑs est noua. ⁊ tūc
petitur de subiecto illi⁹ noue quātitat'. qz vel ē
tota sba aut ꝑs subē. q̄z vtrūq̄z ē incōueniēs.
qz q̄cūq̄z istoz dato. seqtur q̄ due quātitates
sint sil'ī eodē subiecto. qd̄ via nature ē ipossi/
bile. ¶ Si ꝯo ī illa suba nulla noua quātitas
ē acq̄sita. ⁊ tñ ē rarefacta. h̄ nō pt eē nisi qz ea/
dē quātitas coexistit nūc maiori loco q̄ ꝑus.
⁊ h̄ eq̄ bñ pōt dici de substātia. q̄ frustra pone
ret quātitas differre a substātia. ¶ P. alia d̄
q̄ vere pdicāt ꝑpetates quātitat' h̄ vere ē q̄nti
tas. sz de sba vere pdicāt ꝑpetates q̄ntitatis.
puta lōgū. latū. finitū. infinitū. h̄re positōz. et
cetera talia. ¶ P. cuicūqz ꝯuenit diffinitio et
diffinitū. sz subē corpee ꝯuenit diffinitō quā
titatis ꝯtinue. qz ptes ei⁹ copulāt ad cūdē ter
minū cōem. al's eēnt ab invicē disiūcte. q̄ ⁊c.
¶ Sed ista nō ꝯcludūt. Qz res simpl'r ab/
solute distincte genere pdicamētali nēcio dr̄ñt
real'r. sz suba ⁊ quātitas ꝯtinua de q̄ ad plens
agit sunt res pdicamētali genere distincte. vt
pz. v. metaph. ⁊ in li. pdicamētoz. q̄ ⁊c. ¶ P
vbi motus vel mutatōnes real'r dr̄ñt. ibi ter/
mi nō pñt eē idē. sed motus augmēti cui⁹ ter
min⁹ ē quātitas. ⁊ generatio ꝑpriē dicta cui⁹

Cōclusio prima.

Cōtra cō/clusionē.

Opinio ocheim

Cōtra opi ni. ocheim

termin⁹ē suba realiter dr̃ñt. vt pz. v. phicoꝝ ⁊ in li. p̃dicamētoꝝ. Maior pz. qr mot⁹ distinguūt p terminos ad q̃s sunt mot⁹. Minor
3 etiā pz ī locis iā allegatis. ¶ P. quātitas pedal' in lapide ⁊ ī ligno ē eiusdē speciei. g̃ quantitas realiter differt a substātia. Añs pbat. qr sicut sil'itudo fundat sup vno in qualitate. sic equalitas sup vno ī quātitate. sed lignū hñs quātitatē pedalē ē equale lapidi pedali. g̃ ⁊c. Cōsequntia pz. qr illa q̃ differūt specie nō pñt esse idē realiter cū his q̃ sunt eiusdē speciei. sed lapis ⁊ lignū differūt specie. ⁊ quantitas lapidis ⁊ ligni nō differūt specie. vt iā pbatū est. ergo nec quātitas ligni est idē cū substātia ligni. nec quātitas lapidis est idē qd̄ suba lapidis ¶ P. qñ aliqna sic se habēt q̃ vnū trāsub/
4 stātiatōne ī alterꝝ desinit esse. ⁊ alterꝝ manet ⁊ non desinit esse. illa nō sunt idē realiter. Sz ī sacro altaris substātia panis trāsubat in corpus xpi. ⁊ q̃ztitas manet. vt declaratū est supius di. xi. q. i. ergo substātia nō est q̃ztitas ¶ P
5 illud qd̄ est p se sensibile differt realiter ab eo qd̄ nō est p se sensibile. sed q̃ztitas est p se sensibilis. et substātia nō est p se sensibil'. ergo ⁊c. Maior pz p extrema ꝝ dictōis. Minor pz p phm. ij. de aīa. vbi ponit q̃ sensibilia cōia sūt sensibilia p se. magnitudo āt vt ibid̄ pz ēvnū de sensibilib⁹ cōib⁹. sed substātia est sensibilis
6 p'accidēs. vt dr ibidē. ¶ P. fm phm. i. phicorū. si substātia est ⁊ q̃ztitas ē. tūc multa sunt q̃ sūt. Hoc aūt nō seqrēt si quātitas ⁊ substātia
7 idē essent ¶ P. ibidē dr. q̃ si sola substātia est tūc non erit aliq̃ magnitudo. h̄ aūt nō seqrēt si magnitudo seu quātitas esset suba. ¶ Ad rōem factam ꝝ conclusionē dm̄ q̃ mior est falsa. ¶ Ad p̄mā pbatōz dm̄ q̃ suba pt dupl'r considerari. Uno mō fm se. ⁊ sic est p̄or q̃ztitate Alio mō vt locū occupat. ⁊ sic nō ē p̄or q̃ztitate. qr h̄ conuenit sibi pcise p q̃ztitatē seu mediāte q̃ztitate ¶ Et tūc ad formā argumēti dico q̃ licet maior sit vera. si illa res q̃ dr esse prior. sit p̄or alia fm esse locale. tñ opposito illi⁹ posito tūc maior ē falsa. Ad mior ē dico q̃ substātia nō est p̄or q̃ztitate q̃ztū ad eē locale fm q̃ locatū replet ⁊ occupat locū. suba em̄ fm se ē indiuisibil'. Iz ex h̄ sit diuisibil' q̃ ē sbm rei p se diuisibil'. s. ipsi⁹ q̃ztitatis. ⁊ ido fm se suba nihil replet nec occupat nisi mediāte q̃ztitate q̃ ipsā informat. Patz igitur q̃ si mediū accipit vniformiter sp vna p̄missaꝝ est falsa. qr si ī ambabus p̄missis accipit p̄us fm esse simpl'r. tūc licet minor sit vera. tñ maior ē falsa. Si aūt accipitur p̄us fm esse locale. tūc minor est falsa.

Solutio. Ad. 1.

Si vero ī maiori accipit p̄us fm esse locale. ⁊ ī minori fm esse simpl'r. tūc mediū mutat. ⁊ sylogizat ī q̃tuor termis. ⁊ p ꝝ nihil concludit. ¶ Et p idē pz solutio ad scōm. qr licet cōtingat vel possit intelligi substātiā manere in eodē loco circūscpto oī eo qd̄ posteri⁹ ē substātia put substātie conuenit eē ī loco circūscripti/ue. tñ nō pt suba intelligi manere ī eodē loco circūscpta q̃ztitate. qr vt sic q̃ztitas nō ē posterior sba. Sz cāliter p̄or suba. qr q̃ztitas ē cā q̃re substātia sic ē ī loco ¶ Ad. iij. nego ꝝ ñtiam. qr substātia corpis xpi coexistit q̃ztitati panis ī sacro. ⁊ nō informat illa q̃ztitate. ⁊ tñ nō ē q̃zta seipsa. Sz ē q̃zta p q̃ntitatē ipsā informātē. Ad pbatōz dm̄ q̃ falsum ibi assumit. qr nō oportet q̃ omne coexns seu alicui quātitati p̄sens sit ei coextensiuz. sicut pz ī exēplo iā dato nā q̃uis corp⁹ xpi coexistat quātitati panis. tñ non coextendit ei. ita q̃ totū rñdeat toti. ⁊ ps pti. ¶ Ad. iiij. dm̄ sicut etiā dixi supius dist. xij. duplex est subiectū. s. p̄mū ⁊ p̄ximū. Nō q̃uis intētio mgri sit q̃ oīa illa accidentia sint sine subiecto p̄mo. puta sine suba. tñ p h̄ nō intēdit dicere q̃ oīa sint sine subiecto p̄ximo. Sil'itudo em̄ ibi īmediate fūdat ī q̃litate. ⁊ q̃litas in q̃ztitate. sed nec qualitas nec q̃ztitas fūdat ī subiecto p̄mo. puta ī substātia qr illa ī corp⁹ xpi ē trāsubata. ¶ Ad. v. dm̄ q̃ nec materia sola. nec forma substātial' corporal' sola. nec ꝝpositū solū ē subiectū adeq̃tū q̃ztitatis. Sz oīa ista sil'sūt hm̄oi subiectū. qr dato q̃ materia poneret ī eē sine forma substātiali. adhuc ipsa esset subiectū adeq̃tū q̃ztitatis. Sz oīa ista sil'sūt hm̄oi. qr dato q̃ matia poneret ī esse sine forma sub'ali. adhuc ipsa esset subiectū q̃ztitatis. sicut patuit de materia xpi ī triduo mortis sue. qñ forma substātial'. s. aīa rōnal' ab ea fuit p mortē separata ¶ Et iā forma corporal' si daret sine materia. ipsa posset eē subiectū q̃ztitatis. sic Auerrois ponit ī celo nō eē materiā. ⁊ tñ ad sensuz appet q̃ substātia celi subiicit q̃ztitati. ¶ O, etiā res ꝝpositā sit q̃zta. h̄ oī hora exprimur. ¶ Nec reputo istos dicere verꝝ cū dicūt. q̃ nullū accidēs absolutuz sit simplici⁹ suo subiecto. loq̃ndo de simplicitate q̃ opponit ꝝpōni q̃ ē ex his ¶ Ad. vi. nego ꝝñam. Probatōz istoꝝ nō inuenio. tñ si pbarēt istā ꝝñaz sic. qr īdiuisibile nō est ꝝuoꝝ susceptibile. Sz si substātia nō eēt q̃ztitas. tūc eēt īdiuisibil'. ¶ Jtē qd̄ nō ē attigibile actiōe natural' agētis. h̄ nō ē susceptibile ꝝuoꝝ. Sz nullū īdiuisibile ē attigibile actōe natural' agētis. g̃ ⁊c. ¶ Tūc ad p̄mā pbatōz nego maiorē. q̃a

Ad. 2.

Ad. 3.

Ad. 4.

Ad. 5.

Ad. 6.

nia rōnal' ē indiuisibil' fm q̃titatē mol' ō cui⁹ diuisibilitate ad pñs loq̃mur. ⁊ tñ ē suscepti bil' gaudij ⁊ tristicie q̃ sūt ꝯtia. ⁊ amor ⁊ odij.

¶ Etiā mior nō ē vera. qz lz p ħ q sba nō ē q̃ntitas bñ ꝛcludat q nō sit diuisibil' p̄mo. ex ħ tñ inferre q oīno nō sit diuisibil'. ē fallacia ꝯntis. qz ipsa ē real'r diuisibil'. eo q extēdit extēsione quātitatis ipsā in formātis. ¶ Ad scdaz pbatōz nego minorē. loq̃ndo de eo qd ē indiuisibile fm ie acceptū. tñ diuisibile alteri adiūctū. sicut est ī pposito. Nā licet suba separata q̃titate sit indiuisibil'. tñ adiūcta q̃titati est real'r diuisibil'.

Ad.7. ¶ Ad. vij. quo ad p̄mā inq̃sitionē dico. q qñ de dense fit raz ibi ē noua q̃titas. Quātū ad scdam inq̃sitionez dico. q si tota suba densi trāsmutat. tūc tota q̃titas erit noua. si ps. tūc ps q̃titatis erit noua. ¶ Ad terciā inq̃sitionē qñ petit de sbo illi⁹ noue q̃titatis. dico q si tota suba rei dense trāsmutat. tūc noua sba genita ex illa trāsmutatōne erit sbm illi⁹ totī⁹ noue q̃titatis. puta si rarefactō ⁊ calefactio intm intēdūt q ex terra generat ignis. tūc ex q̃titate vni⁹ pugilli terre generant mille pugilli ignis. fm ꝓportōz quā facit aristo. ī li. meteorōz. ⁊ tūc subiectū illi⁹ q̃titatis puta mille pugillōz erit suba ignis q ex vno pugillo terre genita ē. Si vo ps trāsmutat. tūc illud qd ex illa pte generat. erit subiectū illius noue ptis ipsi⁹ q̃titatis. Sp em ī oī rarefactione aliq̃d corrūpit de ipso corpe denso: ex q̃ generant ipsa corpa subtilia que ingrediunt porositates corpis potis ipm dilatādo. in quibz subtilibz corpibz subiectiue fundat ps quātitatis de nouo genita. ¶ Et quocūqz istōz dato. nō sequit q due q̃titates sint sil' ī

Ad.8. eodē subiecto. vt pz ex iā dictis. ¶ Ad. viij. dicendū. q licet illud sit quātitas de q̃ p̄dicant ꝓprietates quātitatis p se ⁊ p̄mo. tamē non oportet q illud sit q̃titas de q̃ nō p̄dicāt hm̄oi ꝓpetates nisi mediāte q̃titate tali rei formal'

Ad.9. iherēte. sic ē ī pposito. ¶ Et eodē mō dico ad

Scda cōclusio. ix. argumētū. ¶ Scda ꝛcl'o ē q corp⁹ xp̄i terminās sup̄dictā panis ꝛuersionē nō ē corp⁹ scdo mō dictū. s. corp⁹ ꝯpositū ex materia et forma sbali. Qz si sic. tūc aīa xp̄i erit ī sacro ex vi sacri. sed ꝛnīs ē falsū. qz q̃uis corp⁹ xp̄i sit sub spēb⁹ hostie ex vi sacri. tñ vt cōiter ponit. aīa xp̄i solū ē ibi ꝛcomitāter. pbat ꝛntia. qz cū in xpo sic ī q̃libet alio hoīe nō sit nisi vna forma subalis q ē aīa rōnalis. q si ꝛuersio panis fieret ī subam ꝯpositā ex materia ⁊ forma sbali. tūc hm̄oi ꝛuersio fieret īmediate ī aīam xp̄i.

Cōtra ista ¶ Sed ꝯ ista ē opinio oīm doctōz de anglia ⁊ etiā aliquōz de parisi⁹. q ponūt q in xpo ⁊ ī quolibet alio hoīe sint pl'es forme subales. et p ꝯnīs ponūt q p̄dicta cōuersio fit in corpus xp̄i vt ē res cōposita ex materia ⁊ forma subali. quā forma appellant formā corpeitatis.

sūt rōes richar. de anglia. scoti ⁊ ml'tōz aliōz doctōz

¶ Primū dictū ipsi pbāt sic. Embrio p̄mo viuit vita vegetatiua. deinde vita sensitiua. et vltimo vita hūana. q̃ aīm̄ in fundat aīa intellectiua. tūc ī embrione ē aīa vegetatiua ⁊ aīa sensitiua. veniēte igit aīa intellectiua. tūc vel iste aīe corrumpunt. vel nō. Si nō. tūc pter formā corpeitatis erūt in q̃libet hoīe iste tres sbales forme. s. vegetatiua. sensitiua. ⁊ intellectiua. Si dz q corrūpāt. ħ ē ipossibile. qz dispositio disponēs ad aliquā formā nō corrūpit aduenīte tali forma. sed vegetatiuū ⁊ sensitiuū disponūt ad introductionē aīe intellectiue. ergo manēt cum anima intellectiua. 2

¶ P. si in homīe non esset aliqua forma sbalis q̃ remaneret post sepationē aīe rōnal'. tūc nullū accidēs maneret idē nūero in hoīe mortuo ⁊ viuo. sed ad sensū appet falsitas ꝯntis. manet em ī corpo mortuo eadē nigredo q̃ fuit in viuo. ⁊ albedo in cigno. figura. cicatrix ⁊ magnitudo in hoīe. Cōseq̃ntia pz. qz corrupto sbo corrūpunt oīa q̃ sūt in eo. sz si vna sola forma eēt in hoīe. tūc illa corrupta vel separata non maneret aliqd subiectū incorruptū. q̃ nec aliqd accnīs. cui⁹ oppositū expresse ponit Auicē. in. i. li. suōz naturaliū di. Que vo accidētia ꝯsequūt rōne materie aliq̃ñ remanēt post formā. sicut cicatrices vulneōz. ⁊ nigredo ethiopū post mortē. ¶ P. loq̃ndo de cā naturali. tūc vera ē illa ppo Arist. ij. de generatōe 3
Idē manēs idē sp̄ facit idē. Sed a materia ⁊ forma subali causant diuerse ꝓprietates ⁊ accidētia. Nā materia cū forma ē cā oīm accidētiū q̃ fiūt in ea. ⁊ manifestū est q alie ꝓprietates ꝛueniūt hoī vt hō. ⁊ vt aīal. et vt corp⁹. q̃ alia ⁊ alia forma erit p quā ē hō. aīal ⁊ corp⁹. maxime cū hm̄oi diuersitatē nō possimus reducere in diuersitatē materie. oportet q reducamus eā in diuersitatē forme. ¶ P. si in hoīe 4
nō essent plures forme substātiales. tunc vel hō nō poterit vere dici genit⁹. vel aīa intellectiua nō erit forma sbalis hoīs. sz falsitas ꝯntis q̃tū ad p̄mā ptē ptz. ij. phīc. vbi dz. q hō generat hoīem ⁊ sol. Pz etiā q̃tū ad scdam ptē. qz in ħ ē error Auer. quē ipse posuit. iij. de aīa. ⁊ ē error condēnat⁹ vl'r ab omibz catholicis. vt pz in ꝯstitutōibz clemētinis. Ptz etiā ꝯntia. qz genitū accipit formā subalē a generante. sed posito q sola aīa intellectiua sit for

ma substãtialis homis tũc hõ p actũ homis
vel solis nullã formã subalẽ accipet. cũ aia in
tellectiua a solo deo creet. ꝗ hõ non posset dici
5 genit⁹ ab hoie vel a sole. ¶ P. cã mere ꝑuati/
ua nõ inducit immediate effectũ positiuũ. sed
diuidẽs caput a corpe hũano ẽ vt sic cã mere
ꝑuatiua. ꝗ p solũ actũ diuisionis nõ inducit
aliquã formã. ⁊ p ꝯnis illa forma corpeitat; q̃
immediate ibi appet occiso hoie ꝑsistit in illo ho
mie cũ aia intellectiua iã p occisionẽ separata.
6 ¶ P. aia intellectiua ꝑsupponit corpis hũa/
ni formationẽ ⁊ mẽbrorꝫ dispõez seu organiza
tionẽ. sz tal' organizatio cuiꝫ sit accns ꝑsuppo
nit necio formã subalẽ. ꝗ ꝑter aiam intellecti
uã erit alia forma subalis ĩ hoie. Maior pz.
q: aia ẽ act⁹ corpis organici ꝑhici. vt dr. ij. d aia
Cũ ppt ꝯplemẽtũ hmõi formatõis nõ infũ
dit aia intellectiua añ q̃dragesimũ die fm ari
sto. in li. de aialib⁹. vel añ. xl vi. die fm Aug.
Pz etiã minor. q: act⁹ fm q̃d ꝑsupponit actũ
simpl'r. Sz organizatio cũ sit accns ẽ act⁹ fm
q̃d. ꝗ ꝑsupponit formã sbalẽ q̃ est act⁹ simpl'r
7 ¶ P. vna ⁊ eadẽ forma nõ ꝑt sil' eẽ corpalis ⁊
spũalis. sed forma p quã hõ ẽ corp⁹ ẽ corpalis.
q: q̃lis est forma tale dat eẽ. ⁊ forma p quã est
8 rõnalis ẽ spũalis. ꝗ ⁊c. ¶ P. si nõ eẽnt plures
forme substãtiales in aiali. tũc vn⁹ motus ꝯti
nu⁹ non eẽt ꝯtinu⁹. Cõseqns ẽ falsũ ⁊ impossibi
le. q: implicat ꝝ dictionẽ. Probatio ꝯnie. po
nat ꝗ vnũ aial valde infirmũ. ꝑꝓciat de altis/
sima turri. ita ꝗ moriatur ĩ medio illi⁹ descẽsi
onis añq̃ tãgat terrã. tũc si nulla forma suba
lis manet q̃ ꝑus erat necio oportet dicere ꝗ mo
tus sit discõtinuat⁹. q: ꝯtinuitas mot⁹ ꝑsup/
ponit vnitatẽ mobil'. hic aũt nõ eẽt vnũ mobi
le. q: ꝑmũ corruptũ ẽ. ⁊ aliud genitũ ẽ. Sed
ex altera ꝑte iste mot⁹ ẽ ꝯtinu⁹. q: nulla q̃ete ẽ
interrupt⁹. iõ simul eẽt ꝯtinu⁹ ⁊ nõ continu⁹.
9 ¶ P. si vna sola forma substãtial' eẽt in aiali
tũc in ꝑũcto mortis oia ossa caderẽt de iũctu
ris suis. nec manerẽt ferramẽta ĩ pedib⁹ eq̃rũ.
nec vngues in digit; hoim. nec digiti ĩ mani
bus. nec man⁹ ĩ brachijs. ⁊ sic d' alijs mẽbris.
oia ista sũt falsa. sicut ad sensũ pz. Cõseqntia
ꝓbatur. q: facta resolutõe vsqꝫ ad ꝑmã mate
riã. tũc omia q̃ ꝑus fuerũt ꝯiũcta ab inuicez
resoluũt. Sz si vna sola forma substãtialis ẽ
in quolibet aiali. tũc in corruptõne seu morte
cuiuslibet aialis fieret resolutio vsqꝫ ad ꝑmaz
10 materiã ¶ P. diffinitio hz plures ꝑtes. ꝗ. dif
finitũ hz plures formas. Añcedẽs ⁊ etiã aliq̃
modo ꝯnia patẽt p ꝑhm. vij. meth. vbi ait.
Diffinitio ratõ est. ⁊ ois ratio ꝑtes hz. vt aũt
ratio ad rẽ. sic ꝑs rõnis ad ꝑtẽ rei sil'r se habet
Consequntia etiã vlterius ꝑtz. q: quelibet ꝑs
diffinitõis indicat formã rei diffinite. si ꝗ di/
uersis ꝑtibus diffinitõis rñdent diuerse ꝑtes
in diffinito. oportet ĩ qualibet re diffinibili po
nere plures formas. ¶ P. si sensitiua. vegeta 13
tiua ⁊ intellectiua in hoie eẽnt vna forma sub
stãtialis. tũc vna ⁊ eadẽ forma eẽt corruptibi
lis ⁊ incorruptibilis. Falsitas ꝯnitis pz. q: in
corruptibile ẽ nõ corruptibile. ⁊ sic idẽ eẽt cor
ruptibile ⁊ nõ eẽt corruptibile. qd̃ est ꝝ dictio
Etiã corruptibile ⁊ incorruptibile dr̃ñt gene
re. vt dr. x. meth. Cõseqntia pz. q: h̃. s. intelle
ctiuũ separat ab alijs sic ꝑpetuũ a corruptibili.
vt dr. iij. de aia. ¶ P. si eẽt vna sola forma sba 12
lis in re cõposita. tũc ꝑter vltimã formã ipsi⁹
rei nõ eẽt dare aliquã aliã formã. ꝯnia pz. sed
ꝯnis ẽ ꝝ cõmen. i. ꝑhico. vbi ait. ꝗ oia q̃ sũt
inter ꝑmã materiã ⁊ vltimã formã sũt mate/
rie ꝯposite ⁊ forme ꝯposite. ¶ P. cõmẽ. ij. me 13
taph. ait. ꝗ materia ꝑus recipit formas ma/
gis vl'es. et postea min⁹ vl'es vsqꝫ ad formas
indiuiduales. ꝗ videt ꝗ forma generis diffe/
rat a forma spẽi ⁊ indiuidui ¶ P. sicut se ha 14
bẽt dimẽsiones determiate ad formã subalez
determinatã. sic se hñt dimẽsiones indeterm i
nate ad formã sbalẽ cõez ⁊ indetermiatã. sed
dimẽsiões determiate ꝑsupponũt formã suba
lẽ determinatã. vt cõiter ꝯcedit. ꝗ dimẽsiões
indetermiate ꝑsupponũt formã subalẽ cõez ⁊
indetermiatã. cũ igit dimẽsiões indetermina
te ꝑcedãt formã sbalẽ determiatã. vt pz p cõ/
mẽ. in de suba orbis. ꝗ dimẽsiones indetmia/
tas ꝑcedet forma indetermiata. et p ꝯnis erũt
due forme subales sil' eiusdẽ rei quarꝫ vna p al
terã determinat ¶ P. ꝑter formã subalẽ cuiusl 15
libet rei mixte sũt ĩ re mixta forme q̃tuor ele/
mẽtorꝫ. ꝗ plẽs forme substãtiales sũt ĩ eadẽ re
mixta. ꝯnia pz. Añs videt eẽ de intẽtõe ꝯmẽ.
vij. meth. vbi ait. Forma substãtial' ĩ q̃libet en
te ẽ aliq̃d additũ formis ꝯplexibilibus. i. for/
mis elemẽtarib⁹ Illas eim appellat cõmẽ. for
mas cõplexibiles. ¶ Itẽ istud añs. s. ꝗ q̃tuor
orforme elemẽtorꝫ maneãt in q̃libet re mixta.
ponit Auicẽna. vt cõmen. sibi imponit. iij. ce
li ⁊ mũ. cõmẽto. vi. vbi dicit cõmen. ꝗ Aui/
cẽna posuit elemẽta manere in mixto fm suas
cõpletas eẽntias. remissis tũ eorꝫ q̃litatibus.
¶ Sed ꝝ istã opinionẽ fm doctrinã in scho
la pisien si magis cõem ꝑt argui sic. Ex duo/ Cõtra opi
bus exñtib⁹ in actu nõ ꝑt fieri vnuz eẽntial'r. nionẽ.
sed q̃libet forma ẽ aliq̃d in actu. ꝗ si in homie
vel in q̃cunqꝫ alia re eẽnt plẽs forme subales

tunc illa res eēt ens p accidēs. qz nō hr̄et vnā essentiā. Maior pz p Arist. vij. metH. Minor pz p eundē. ij. phicor. ¶ P. de⁹ z natura nihil facūt frustra. vt dicit. i. celi z mū. sed si plures forme substātiales eēnt eiusde rei. tūc aliq̄ essent frustra. qz frustra fit p plura quod eq̄ fieri pōt p paucioza. vt dicit. i. phisicor. sz q̄cquid fieri vel saluari dz in entib⁹ hoc eq̄ bñ saluat positione vnius forme subalis in vna re. sicut si plures ponerent. vt patebit rñdēdo incōuenientijs ad quas deducūt rōnes istorūz doctor. g̃ zc. ¶ Ad pmū igit motiuū eorūz dicendū. q̄ qñcūq̄z recipit vna forma substātialis ī aliq̄ materia. tūc corrūpit alia q̄ pcessit in eadē materia. Cñ licet deus p suā oipotentiā posset facere oppositū. tñ via nature istud est neciuz. qz via nature sp generatio vni⁹ē corruptio alteri⁹. vt pz. ij. de genera. sed si pma forma subalis maneret veniēte scda. tūc eēt generatio sube sine corruptōe sbe. qd est īpossibile via nature. ¶ Et ista ē expssa intētio ꝓmē. in de substātia orbis. vbi ait. Si subiectū natural' trāsmutatōis ad formā substantialē hr̄et aliquā formā. tūc nulla aliā recipet nisi illa destructa. ¶ Ad pbationē dōm q̄ ī ipsa introductōe noue forme substātial' destruūt dispōnes p̄uie. qz hyle ē ppriū subiectū generatōis vt dz. i. de genera. z ideo ī instāti generatōis q̄ res noua generat. z noua forma substāl' introducit. tūc fit resolutio vsq̄z ad pmā materiā. z p ꝓñs forma substātial' pcedēs ī matia destruitur. Da oppositū. tūc hyle nō eēt subiectū generatōnis. sz res ꝓposita actu ens. z pfecta forma substātiali. qd negat oīs vera phia. q̄z uis ei trāsmutatio q̄ ē circa subiectū actu ens possit dici alteratio. tñ nūq̄z ē substantial' generatio. vt pz. v. phicor. ¶ Et ista videt eē intentio. b. Aug. xij. ꝓfes. vbi loq̄ns de trāsitu quo materia de vna forma subali trāsit ad aliā. ait sic. Eūdē trāsitū de forma i formā p informe q̄ddā fieri suspicat⁹ sū. sz nō p omino nihil.

Solutio. Ad. 1.

Instantia 1

¶ Forte dicet q̄ manētib⁹ formarūz opatiōib⁹ ꝓpriis neciō manēt ipse forme. qz forma ē pncipiuz opationis. z ideo opatio fecit scire formā. vt ait ꝓmenta. vij. metH. Sed veniente sensitiuo vere manet opatio vegetatiui. z veniēte intellectiuo vere manet opatio vegetatiui z sensitiui. g̃ veniēte aīa intellectiua vere manet aīa vegetatiua z aīa sensitiua ¶ P. nihil disponit ad corruptōz suūpsi⁹. sz aīa vegetatiua disponit p se ad introductōez aīe sensitiue. z aīa sensitiua ad introductōz aīe intellectiue. g̃ nec vegetatiua corrumpit introducta sensitiua. nec sensitiua introducta ītellectiua.

Rñ. ad. 1. instantiā.

¶ Ad. 1. dico q̄ formas manere pt dupl'r ītelligi. Uno mō ēntial'r seu fm suas ꝓpias ēntias. alio mō ꝓtual'r. puta qz forma supueniens ipas ꝓtual'r ꝓphēdit. Prio mō maior est falsa. scdo mō ē vera. tñ ex hc̄ non hr̄ pluritas formarūz. Unde ista se hñt p ordinē fm ꝓtualē inclusionē. s. forme elemētorūz. forma mixti vegetatiuū. sensitiuū z intellectiuū. nā forma mixti ꝓtual'r ꝓphēdit formas q̄ttuor elementorūz. vt pbaui li. ij. di. xv. aīa vegetatiua ꝓphēdit virtutē forme mixti. z sic deinceps vsq̄z ad aīaz intellectiuā. q̄ ꝓtutes oīm pcedētiū in se ꝓphēdit. z iō ipsa sola posita ī materia pt exercere opatōes oīm ceterarūz. ¶ Et hec ē intentio aug. ī li. de eccl'iasticis dogmatib⁹. c. xiij. vbi sic ait. Nō dicim⁹ duas aīas eē ī hoie. sicut Jacob⁹ z alij disputatores sideri dicūt. vnaz aīalē q̄ aiat corp⁹. z aliā spūalē q̄ rōem ammistret. sed dicim⁹ vnā eē eādēq̄z aīaz in hoie q̄ z corp⁹ sua societate viuificet. z semetipsā sua rōne disponat. ¶ Ista etiā videt eē intētio arist. ij. de aīa. vbi ait. q̄ vegetatiuū ꝓphēdit ī sensitiuo sicut trigonū ī tetragono. sz trigonū ī tetragono nō est duplex figura seu due figure. sed vna tm̄. g̃ vegetatiuū z sensitiuū ī eodē aīali ñ sūt due aīe. sz vna tm̄. Et eodē mō iudicādū ē de sensitiuo respectu intellectiui. qz sic se hz vegetatiuū ad sensitiuū. sic sensitiuū ad intellectiuū. ¶ Ad instātiā scdaz dōm. q̄ q̄z uis nō p se tñ p accidēs aliq̄d pt dispōnere ad corruptiōz suūpsi⁹. Frigiditas em̄ supueniēs aīali disponit ad ꝓstrictionē porōz. q̄by ꝓstrictio cōgregat calor intrinsec⁹ z corrūpit frig⁹. ¶ Posset etiā dici q̄ vegetatiuū z sensitiuū vt dispōnūt ad intellectiuū. dispōnūt ad sui pfectiōz. qz nobiliori mō hñt eē ī aīa intellectiua q̄z habuerūt ī sua formali z ppria exñtia ¶ Ad scdaz rationē pt ꝓcedi ꝓña. z negari falsitas ꝓntis. qz multi z magni doctores dicūt q̄ oīa accētia corrūpūt corrupta forma subali. Ad pbationē dōm ē fm illāz opinionē q̄ accētia q̄ apparēt in cadauere post mortē aīalis nō sūt eadē nūero q̄ pmo fuerūt. sed eadē spē cuz his q̄ pfuerūt in aīali viuo. nec illā mutationē sensus pt pcipe. qz sicut poza accidētia corrūpūt corruptione subiecti qñ corrūpit pcedēs forma substātialis. sic filia accidētia eiusdē speciei generant in eodē instanti quo alia forma substātialis introducit z prior corrumpit.

Ad. 2. instantiā.

Ad. 2. rōz ꝓ ꝓclusione.

¶ Sed fm aliā opinionē etiā valde sollemnium doctorūz negat ꝓsequētia. qz dicūt isti doctores cū Auicēna. q̄ tripliciā sunt accidētia

Alia solo eiusdem.

Qr qdã accidẽtia sequũt totũ ꝯpositũ rõe totiꝰ ſpẽi. ſicut ridere ſeqtur hoiẽz. Quedã rõne forme. ſicut ſentire. vegetare. et ſil'ia. Quedã ꝯo rõne materie. ſi cut figura. magnitudo. cicatrix ⁊ ſil'ia. Mõ ꝓm iſtos doctores lz ꝑma duo genera accñtiũ corrũpãt corrupta forma ſbali. tñ terciũ genꝰ ꝑt manere. eo q̃ mãeat eadẽ materia rõne cuiꝰ talia accñtia ſequũt ꝯpoſitũ ſeqns ſic ſeqbãt ꝯpoſitũ ꝑcedẽs. Sic em̃ color ẽ i corpe rõe ſupficiei. iõ ſi p potentiã dei vna ſupficies poneret ĩ duoꝫ corpiꝫ ſil' vel ſucceſſiue. idẽ color eẽt ĩ duoꝫ corpiꝫ. ſic qr eadẽ materia ſucceſſiue ꝯcurrit ad ꝯpões diuſos corpor. eadẽ accñtia q̃ ꝯſequũtur corpus rõne materie poterũt ſucceſſiue eẽ ĩ diuſis corpiꝫ ¶ Et iſta videtur eẽ in tẽtio Auic. i multis locis libror ſuor ¶ Et iã videt eẽ intẽtio ꝯmen. in de ſuba orbis. vbi ponit q̃ materia nũq̃ a morpheis ſepat Et licet ꝓm vtrãq̃z opinionẽ ſufficiẽter tollat argumẽtũ. tñ ꝓmã opinionẽ reputo magis phicã. iuxta aliq̃ q̃ al's ĩ

Ad.3. ij. li. dixi circa iſtã materiã. ¶ Ad. iij. dõz. q̃ licet idẽ eodẽ mõ ſe hñs ꝓm eẽntiã ⁊ virtutẽ q̃z tũ in ſe ẽ natural'r ſp faciat idẽ. tñ idẽ ꝓm eſſentiã multiplex ꝓm virtutẽ ml'ta ꝑt facere. ⁊ actꝰ multor ſupplere. Quãuis igit in homie ſint multe ꝓpietates q̃s non poſſumꝰ reducere ĩ diuerſitatẽ materie. tñ ex hoc ꝯcludere formarũ ſubaliũ diuerſitatẽ ẽ fallacia ꝯñtis. qr ꝓcedit ur a plib causis veritatꝭ ad vnã. qr hmoi diuerſitas ꝓpietatũ ꝑt eſſe ⁊ de facto eſt ab eadem forma ꝓm eſſentiã virtual'r ꝯphendente diuerſas formas a q̃bꝫ apte natẽſũt fluere hu

Ad.4. iuſmodi ꝓpietates. ¶ Ad q̃rtũ nego. ꝯñam. Ad ꝓbatoz dõm q̃ genitũ accipe formã ſbalẽ a generãte ꝑt duplr intelligi. Uno mõ productiue. puta q̃ forma ſit ꝓducta vel educta ab ipſo generante. Alio mõ diſpoſitiue. puta qr generãs ſufficiẽter diſponit materiã ad recipiẽdũ talẽ formã. Prio mõ de generat hominẽ. Et iõ dr hoi pctori Deutr. xxi. Deũ q̃ te genuit dereliq̃ſti. ⁊ oblitꝰes dñi creatorꝭ tui Secdo mõ hõ ⁊ ſol generãt hoiez. qr ita ſufficiẽter diſponũt materiã ad ſuſcipiẽdũ aiaz rõnalẽ. q̃ ꝓm cões legẽ ſeu curſũ nature deꝰ ſp introducit aiam rationalẽ. ab hoie ⁊ a ſole facta hmoi diſpõne. ⁊ ita coiter iſtud ſibi vendicat curſũ nature q̃ miraculũ fieri merito putaret ſi in materiã ab hoie ⁊ a ſole vltimate diſpoſi

Ad.5. tã deꝰ non infũderet rõnalez aiam. ¶ Ad. v. dõm q̃ licet cã ꝓuatiua vt ꝓuatiua ẽ nõ ſit p ſe cã effectꝰ poſitiui. tñ h̃ poterit eẽ p accidẽs ⁊ tanq̃z cã ſine q̃ non. qr ſi non ꝓuaret materiã vna forma. tũc non inducerẽt alia. Cũ igitur aliq̃s occidit hoiem. occiſor ẽ cã p accidẽs noue generatõis. q̃ ĩ materia ꝓuata forma hũana. inducitur forma corpeitatis. cuiꝰ generationis cã p ſe ẽ ipſe ſol ſeu agens vl'e. ¶ Forte dicetur q̃ agens vl'e non ꝓducit effectũ ꝑticularẽ niſi determinetur p aliquã cãm ꝑticularez q̃ ſit p ſe cã illius effectus. ¶ Rñdeo q̃ agẽs vl'e ꝑt formã corpeitatis inducere in materiã ſufficienter diſpoſitã. dato q̃ non ꝯcurrat ꝑticulare agens vniuocũ exiſtẽs p ſe cã illius effectꝰ. In regionibus em̃ calidis q̃ñq̃z ſine igne coagẽte ſol incẽdit ſtipulã in cãpis. Cum igitur ĩ pũcto mortis. licet materia ſit ĩdiſpoſita ad retinẽdũ aiam. tñ adhuc eſt ſufficiẽter diſpoſita ad recipiendũ formã corpeitatis. q̃ dato q̃ non ꝯcurrat ibi ꝑticulare agẽs ꝑticulare ad hmoi generationẽ qd̃ ſit p ſe cã eiꝰ. adhuc ſufficiet ad hmoi generationẽ ꝯplẽdã

causa vl'is. ¶ Forte adhuc dices ꝓm opinionẽ quã tu i ſolutiõe ſcdi argumẽti dixiſti magis eſſe phicã. corrupto ſubiecto oia accñtia corrũpunt q̃ fuerũt in eo. ideo nõ videt ꝓm h̃ q̃ materia ſit magis diſpoſita pro vna forma ſuſcipiẽda q̃z p alia. ⁊ p ꝯſequẽs agens vl'e nõ inducit formã modo quo dixiſti. ¶ Rñdeo negãdo ꝯſequentiã. qr eo ipſo q̃ iſte diſpoſitiones manẽt ĩ materia vſq̃z ad inſtãs quo introducitur forma ſubalis ad quã ſuſcipiẽdã inclinãt ipſam materiã. ideo materia ẽ determinate diſpoſita p illa forma ⁊ non p alia. ñ obſtãte q̃ tales diſpoſitões corrũpãtur corruptione ſubiecti. Si em̃ illa corruptio ꝑcederet generationẽ tpe vel inſtãti. tũc ꝑdicta ꝯñtia nõ eẽt negãda. Sed h̃ non ẽ. qr licet ꝓuna natura tñ ſimul duratõe ⁊ in eodẽ inſtãti corrũpitur ſubiectũ ꝑcedẽs. cuiꝰ corruptõe corrũpũtur iã dicte diſpõnes. ⁊ generat ſubiectũ ſequẽs. cuiꝰ generatõe inducit forma ſbalis. ad cuiꝰ receptionẽ iã dicta accñtia materiã ſufficiẽter inclinauerũt. Si em̃ in alio inſtãti corrumpetur ſubiectũ ꝑcedẽs. et ĩ alio generaret ſeqns. tũc qr inter duo inſtãtia cadit tpꝰ mediũ. ſeqretur q̃ in illo tpe medio materia eſſet ſine forma. qd ẽ incõueniẽs. ¶ Ad. vi. patz p iaz dicta. qr licet illa organizatio ꝓſupponat aliã formã ſubalẽ. tñ illa non manet in ꝓpria eſſentia ſua veniẽte aia intellectiua. q̃uis ꝓtu aliter poſſit aliq̃ modo dici manere inor̃tũ ꝓtus eiꝰ ꝯphẽdit ĩ ipa aia intellectiua. ¶ Ad. vij dõz q̃ maior nõ ẽ vera. qr aia rõnal'r tenet mediũ inter formas ſimpl'r immateriales q̃s intelligẽtias vocamꝰ. ⁊ ſimpl'r materiales q̃ edu-

Instantia

Solutio.

Instantia

Solutio

Ad.6.

Ad.7.

eat de materia sed a deo creet de nihilo. ⁊ in h̄
conueniat cū subijs separatis. tn̄ vere informat
materiā. ⁊ in hoc cōuenit cū formis materia/
libus. Et ꝓpter hūc medū statū quē tenet aia
rōnalis. ait auctor de causis. q̄ ipsa creat i ori
zonte eternitat̄. Nā sicut orizon tenet medi/
um inter emisperiū supius ⁊ emisp̄iū inferi⁹.
sic aia rōnalis tenet medū inter formas eter/
nas ⁊ incorruptibiles. ⁊ formas simpl'r corru
ptibiles. q̄ fm suas ꝗtutes iferiores aia ē cor
ruptibil'. puta fm potētias sensitiuas. ⁊ fm ꝗ
tutes supiores q̄ imediate fūdant i pte intelle
ctiua ē incorruptibil'. Et iō nō miⁿ si ipsa aia
dr aliq̄ modo forma corpal'. q̄ ꝗuis sit vere spū
alis. Nā licet sit spūalis ēntialiter. tn̄ vt sup
dictū ē ipsa ē corpalis ꝗtualiter. inq̄tū comp
hēdit virtutē formē mixti q̄ dat esse corpale.

Ad.8. ¶ Ad octauū nego ꝑntiā. Ad ꝓbationē di/
co q̄ illo casu posito tūc non eēt vnus motus
a summitate turris vsq̄ ad terrā. sed duo fm
dualitatē subiectorⁿ. q̄ accntia nūerant̄ si fue
rint i subiectis nūeral'r distinct̄. Qr tn̄ i eodē
instāti q̄ vnū subiectū corrūpit̄ aliud sbiectū
generat̄. ideo licet isti duo mot⁹ sint ab invicē
discōtinui. tn̄ sūt ꝑtigui. ⁊ pcnit⁹ nulla q̄ete in

Ad.9. terposita sunt interrupti. ¶ Ad.ix. nego ꝑn/
tiā. Ad ꝓbationes dōm q̄ licet fiat resolutio
vsq̄ ad primā materiā. tn̄ q̄ in eodē instanti
fit reunitio seu reformatio destructe ꝑiūctōis.
ideo pūenit̄ ille casus ne fiat. Motus em̄ ve
locior pūenit̄ tardiorē. vt ait phus. viij. phisi
corⁿ. ponēs ibidē exemplu de circulo reuolu/
to. in cui⁹ circumferētia posita est scutella ple/
na aqua. Nā q̄ꝗuis in aliqua pte illius reuo/
lutionis scutella sit trāsuersa. ita q̄ fundū ha/
beat supius. tamē nihil cadit de aqua extra il
lam scutellā. eo q̄ motus illius reuolutōis sit
velocior q̄ motus naturalis aque quo aqua
naturaliter mouet deorsum. Sic multo ma
gis in ꝓposito ferramēta nō cadūt de pedib⁹
equi. q̄ licet figura pedis ⁊ cetera accidētia de
struātur corruptōe ipsius equi. tn̄ q̄ hmōi
accidētia non hūt repugnātiā sed potⁿ cōfor
mitatē ⁊ ꝑuenientiā ad formā cadaueris. idō
in eodē instāti quo forma equi corrūpitur. et
forma cadaueris introducit. etiaⁿ ista accidē
tia renouātur. ⁊ p ꝑsequēs etiā innouat̄ vnio
ferri cuⁿ pede reformato. ꝓpter q̄d eius casus
pūenitur. ¶ Forte dicet q̄ ista videtur cōtra/

Instantia dictionē implicare. Nā si corruptio ꝑoris sb
iecti. ⁊ generatio posterioris sunt i eodē instā
ti. ⁊ idē accn̄s q̄d corrūpit̄ corruptōe ꝑor⁹ sub
iecti. generat̄ generatione posterioris subiecti
tūc idē accidēs in eodē instāti simul generat̄
⁊ corrūpit̄. q̄d impossibile eē videt̄ ¶ Rn̄deo Solutio.
q̄ hoc non sequit̄. q̄ licet illud q̄d generat̄ sit
idē q̄ꝗ spē cū eo q̄d corrūpit̄. est tn̄ aliud nu
mero. ⁊ realiter differēs ab eo. ¶ Forte iteruⁿ Instantia
dices q̄ motus ⁊ mutatōes sunt a ꝑrio in cō
trariū. vt patet. i. phisicorⁿ. sed duo accidētia
solo numero dr̄ntia non habēt aliquā ad iui/
cē ꝑrietatē. q̄ nō potest esse immediat⁹ trāsit⁹
de corruptione vnius ad generationē alteri⁹.
¶ Rn̄deo q̄ aliq̄d corrumpi pōt dupl'r intel/ Solutio
ligi. Uno mō actione sui ꝑrq̄. Alio mō corru
ptōe subiecti. Mō dato q̄ maior ꝑtineat ve
ritatē loquēdo d̄ his q̄ corrūpūtur actione sui
ꝑtrarq̄. tn̄ non ē vera de his q̄ corrumpūt̄ tn̄
modo corruptōe sui subiecti. in talib⁹ em̄ nō
ē necesse q̄ corruptū ⁊ genitū differāt spē. suf/
ficit em̄ q̄ subiecta differāt specie ad quorⁿ cor
ruptionē ⁊ generatōes sequit̄ natural'r hmōi
accidentiū corruptio ⁊ generatio. ¶ Adhuc Instantia
pōt instari sic. Termin⁹ ad quē ipsi⁹ corrupti
onis ē non eē. ⁊ termin⁹ ad quē ipsi⁹ generatio
nis ē eē. q̄ si i eodē instāti q̄ corru⁹ mouet̄ corrū
pit̄ nigredo corui ad corruptōes subiecti. ⁊ ge
nerat̄ alia nigredo ad generatōes cadauer⁹ tuc
simul ⁊ in eodē instāti erit eē nigredinis et nō
esse nigredinis ¶ Dicendū q̄ esse ⁊ non eē nō Rn̄sio.
contradicūt. nisi accipiātur respectu eiusdē et
fm idem. sed esse ⁊ non esse in ꝓposito accipi/
unt̄ in ordine ad duas nigredines realit̄ dif/
ferētes. Etiā est varietas ex pte subiecti. quia
nō esse ad quod terminat̄ corruptio prioris ni
gredinis. respicit nudā materiā in quā facta ē
resolutio prioris subiecti. sz eē nigredinis ge
nite respicit subiectū compositū ex materia et
forma cadaueris. ¶ Ad decimū nego ꝑntiā. Ad.10.
maxīe si ꝑns intelligit̄ de reali pluralitate for
marⁿ. Partes em̄ diffinitōis sūt pl'es fm rō/
nē. ⁊ iō ex eaⁿ pl'itate nō pt inferri real' pl'itas
i formis ipsi⁹ diffiniti. sed tn̄ mō fm rationē.
¶ Et ista videt̄ eē intētio Aris. vij. metaph. vbi
dicit sic. Partes diffinitōnis nō sunt vnū q̄
sint i vno. sed ꝑ tāto sunt vnū. q̄ dicūt vnaⁿ
naturā ⁊ vnū actū. ¶ Ad ꝓbationē dōm. q̄
licet q̄libet ꝑs diffinitōis dicat formā. tn̄ hu
iusmodi ꝑtes non dicūt aliā et aliam formaⁿ
realiter ⁊ essentialiter. sicut ista opinio intēdit
ꝑcludere. sed dicūt eandē formā seu naturam
fm rē. sub alia tn̄ ⁊ alia ratione. q̄ hoc q̄d dr̄
ntia exp̄mit sub ratione determinata. hoc idez
exp̄mit ꝑ genus sub ratione cōi ⁊ indetermi
ta. Et hoc intēdit Aristo. iiij. metaph. cum ait.
Idē est homo ⁊ vnus homo. ⁊ ens homo. et

nō diuersū aliquid ostēdit. ¶ Et ex istis au/
ctoritatib⁹ patet. q⁹ multi de ista opinione de/
cepti sunt qui ponūt q⁹ forma generis sit alia
realiter a forma speciei. puta forma corpeitatis
a forma humanitatis. Si em̄ sic eēt. tunc ge
nus diceret ptem. ⁊ nō totū. ⁊ p ꝯsequēs non
posset p̄dicari de specie essentialiter. q̄a ps nō
predicat de toto eēntialiter. ¶ Ult̄ ꝯtra istos
est expressa auctoritas. iiij. topicoꝝ. vbi dicit.
Genus nō dicit partē sed totū. q⁹ ps nō pre
dicatur de toto. genus autē de specie p̄dicatur.
¶ Patet etiā q⁹ isti ijdē falsum ponunt cū di
cunt. q⁹ destructa natura specifica res fm for/
mā generis manet eadē numero. puta corpu/
pto aīali manet idē corpus numero. Et licet
falsitas istius dicti satis pateat ex dictis supi
us. tū etiā ꝓprie ꝯ istud ē dictū Aristo. iiij. to
picoꝝ. vbi aut. Si destruit spēs: impossibile
ē indiuiduū generis idē nūero remānere Isti
etiā sic dicēdo tollūt omnē verā generationē.
q⁹ fm Arist. i. de genera. ⁊. v. phisicoꝝ. vbi sb
iectū manet vnū ⁊ idē numero. nō ꝓprie ē ge/
Ad.ii. neratio. sed alteratio. ¶ Ad. xi. nego ꝯnīam
Ad pbationē dōm. q⁹ illa auctas Aris. dz in
telligi de potētijs anīe rōnalis. nā licet ipsa sit
simpl'r incorruptibil' q̄ztū ad totā suā eēntiā.
tū ipsa habet potētias ⁊ ꝓprietates quaꝝ aliq̄
sunt corruptibiles. eo q⁹ sint ĩmerse materie. ⁊
subiectiue fundent̄ in organis corpalib⁹. alie
ꝯ incorruptibiles. eo q⁹ immediate fundent̄
Ad.xij. i essentia ipsius aīe. ¶ Ad. xij. dōm. q⁹ si p vl
timā formā intelligūt formā substātialē tunc
cōcedo ꝯnam. q⁹ ꝯns nō ē inconueniens sed
necessariū. nec pbatio istoꝝ ē ad ꝓpositū coꝝ.
q⁹ cōmē. non videt ibi compare diuersas for
mas ad inuicē que simul sint in eadē re. sz vi
det loqui de diuersis formis ĩ diuersis rebus
exīntib⁹. Ult̄ p ꝑmā materiā videt intellige/
re materiā nudaz. non magis dispositam ad
vnam formā q̄z ad aliam. p vltimā formā vi
detur intelligere formā elementi. q̄ est vltima
pfectione. licet sit ꝑma generatione inter oēs
formas substātiales. omēs igit materie ⁊ for
me cetere sunt composite. qd̄ patet ex pte ma/
terie. q⁹ oīs alia materia p̄ter nudā ꝑmā mate
riā ē materia dispositia. ac p ꝯns aliq̄ mō ꝯpo
sita. ⁊ q̄ztō magis ē dispositia. tāto magis pōt
dici cōposita. ¶ Patet etiā hoc de forma. q⁹ vt
suprius dictū est ascendendo a forma elemen
ti vsq̄z ad aīam intellectiuā. sp posterior inclu
dit pfectionē poris. et p ꝯsequēs omēs cetere
vt sic sunt composite respectu forme elementi
Instantia ¶ Forte dicetur q⁹ si ista expositio aliqd va/
let. tūc forma que de⁹ē: esset maxime composi
ta. Falsitas cōsequētis patet. q⁹ deus ē purus
actus. vt pbatur. xij. metaph⁹. etiā in ꝑmo li/
bro ostensū est q⁹ deus est ens simpl'r simplex
Cōsequētia etiā patz. q⁹ deus includit pfecti
ones oīm formarum ⁊ oīm generꝝ. vt patet. v.
metaph⁹. ¶ Ad̄eo q⁹ q̄ztū ad hoc tūc oppoſi Solutio.
to modo se habent forme materiā informan/
tes. ⁊ forme ab informatiōe materie penitus
separe. q⁹ ꝑme quanto sunt pfectiores. tanto
pōt dici compositiores. Sed secūde quanto
sunt pfectiores tanto sunt simpliciores. Et iō
q⁹ inter formas separatas deus est pfectissim⁹.
ideo est simplicissimus. Anima ꝯo intellecti
ua conuenit cū vtrisq̄z. q⁹ ⁊ si nō sit sp a mate
ria separata. tamē fm suaz essentiā sic informat
materiā. q⁹ etiā est separabilis a materia. ideo li
cet virtualiter includat ceteras formas mate
riales. tamē ꝓprie loquēdo non dicit compo
sitior eis. maxime loquēdo de ea fm portionē
superiorem fm quam ipsa est sup seipsam con
uersiua ⁊ separabilis a materia. ¶ Ad. xiij. di/ Ad.13.
cendū. q⁹ cōmen. p formas magis vl'es intel/
ligit formas imperfectas. ⁊ ideo p hmōi verba
nō vult cōmentator q⁹ forma generis differat
a forma speciei. sed vult q⁹ via generatiōis na
turalis est processus de minus pfecto ad magꝝ
pfectum. quod nec ego nego. ¶ Ad. xiiij. di Ad.14.
cendū q⁹ tota illa deductione cōcessa nō habe
tur ꝓpositū. q⁹ licet ex illis dictis bn̄ ꝯcludat
q⁹ via nature forma indetermiata et imperfecta
p̄us recipiat ĩ materia q̄z pfecta. tamen ꝑtute
istoꝝ verboꝝ non habet. q⁹ veniēte forma pfe
cta remaneat imperfecta. ¶ Ad. xv. dicēdu q⁹ Ad.15.
formas elementoꝝ manere in re mixta potest
dupliciter intelligi. Uno modo fm suas eēn
tias. Alio modo fm suas virtutes ⁊ qualita/
tes remissas. Primo mō ānecedēs ē falsum. si
cut pbaui li. ij. distin. xv. Et quid circa h̄ sen
serit cōmen. ⁊ Auicēna. ibi patet. Secdo mō
ꝯsequētia est falsa. put ꝯns trahit ad ꝓposi/
tū istⁿ opiniōis. ¶ Tercia ꝯcl'o istⁿ ꝑmi ar/ Cōclusio
ticuli est. q⁹ noīe corpis put corpus xpi termi tercia.
nat conuersionē panis. debet intelligi materia Dec est o/
extensa. seu materia cum quodā modo quem pi. Egidij
sortit a quantitate. ¶ Et ista conclusio patz
correlarie ex p̄dictis. Quia omne corpus vel
est p̄cise trina dimensio. vel cōpositū ex mate
ria ⁊ forma subali. vel est materia extensa ⁊ or
ganizata. Sed corpus christi terminās con
uersionē panis. nō dicit corpus ꝑmo mō. vt
pz ex dictis in ꝑma conclusiōe. nec secdo mō.
vt patet ex dictis in secda cōclusione. ergo cō.

2 ¶ P. de corpe in qd fit panis ꝯuersio loq̃tur
xps cũ ait. Hoc est corpus meũ. sed hoc non
potuit eẽ ꝯpositũ ex materia ⁊ forma. qz corp⁹
ꝯpositũ ex materia ⁊ forma ẽ directe in pdica
mẽto sbe. ⁊ pdicat de xpo ⁊ de q̃libet alio hoie
eẽntialiter pdicatõe dicente. hoc est hoc. et iõ
de monstrãdo corpus cõpositũ ex materia et
forma. nõ dixisset xps. Hoc est corpus meũ.
sed magis dixisset. hoc est corpus qd sũ ego.
Sicut loquẽdo de aiali qd ẽ i pdicamẽto sbe
non dixisset. hoc ẽ aial meũ. sed hoc ẽ animal
qd sum ego. Relinq̃tur g̃ q̃ corpus de q̃ loq̃
tur xps sit altera ps compositi distincta ꝯ for
mã substantialẽ. ⁊ hoc nõ potest esse pcise nu
da materia. qz nude materie non ꝯuenit no
men corpis. vt patet. i. meth. vbi ait Aristo.
ꝯtra antiquos phos. q modus errorꝭ suorũ
erat. qz dicebant materiã esse pncipiũ corpo
rũ. nõ corporꝭ aũt nõ. i. dicebant materiã esse
principiũ de numero corporꝭ. ⁊ nõ de numero
nõ corporꝭ Quomõ aũt pdict⁹ modus mate
rie nõ differt a materia. ⁊ tñ materia a seipsa ñ
modificata differt p talẽ modũ. dixi li. iij. di.
vi. ⁊ motiuis oppositę opinionis ibidẽ respõ
di. ¶ Sed ꝯ istã conclusionẽ sunt multi do
ctores. aliqui directe. aliq̃ vo indirecte ¶ Ali
qui em̃ de opinione iam prime improbata ar
guunt directe contra pdicta sic. Aut iste mo
dus quãtitatiu⁹ est pcisissime idẽ materie aut
non. Si sic. tũc cõuersio fieret in solã materi
am. qd tu negas. sola em̃ materia nõ est corp⁹
Si ẽ aliud a materia. tũc vel ẽ forma substã
tialis vel accidẽtalis. Si pmũ. tũc haberẽt pro
positũ q fieret cõuersio i corp⁹ ꝯpositũ ex ma
teria ⁊ forma sbali. Si scdm. tũc fieret cõuer
2 sio i aliqd accidens. qd tu negas. ¶ P. nihil
causatũ a posteriori pt eẽ realr idẽ pori. sz iste
mod⁹ causat a quãtitate q̃ ẽ posteriorꝭ ipa ma
teria. g̃ iste mod⁹ nõ pt esse idẽ realr qd mate
ria. sicut tu ponis. Maior pz. qz nihil reali
ter idẽ pori pt dependere a posteriori. sz causa
3 tũ dependet a sua cã. g̃ ꝛc. ¶ P. aut illd corp⁹
qd ponis eẽ pmũ terminũ isti⁹ ꝯuersiõis ẽ cor
pus mathẽaticũ. aut naturale. Si mathẽati
cũ. tũc ĩcludit q̃titatẽ. ⁊ p ꝯñs accñs p se ter mi
naret illã ꝯũsionẽ. qd tu negas Si naturale.
tũc vel erit naturale p formã sbalẽ. ⁊ tũc hr̃ p
positũ. qz erit ibi forma subalis pter aiam in
tellectiuã. Etiã ꝯpositũ ex matia ⁊ forma sba
li terminaret iã dictã ꝯuersiõz. qd ẽ ꝯ pdicta.
Vel erit naturale p q̃litatẽ. ⁊ tũc qz q̃litas p
supponit q̃titatẽ. ꝯuersio pdicta erit duplr i
4 accñs. puta i q̃litatẽ ⁊ q̃titatẽ. ¶ P. qñ vinũ
cõuertit i sãguinẽ. hm̃oi ꝯuersio nõ terminat
ad materiã cũ mõ q̃titatiuo. g̃ nec conuersio
panis. Añs pz. qz sanguis dr̃ suba q generat
ex nutrimẽto. ⁊ p ꝯñs hz formã subalem. alꝭ
nõ generaret. Pz etiã ꝯñtia. qz nõ sunt effica
cioza verba consecratõis sup sanguinẽ q̃z sup
corpus. ¶ P. caro xpi nõ dicit solã materiaz 5
cũ mõ q̃titatiuo. g̃ nec corp⁹ xpi i qd fit con
uersio dicit solã materiã cũ modo q̃titatiuo.
Añs pz. qz fictio videret si q̃s diceret carnez
vel ossa dicere materiã cũ hm̃oi mõ. Cõseq̃n
tia etiã pz. qz corp⁹ xpi i qd fit cõuersio inclu
dit carnẽ. ossa. neruos. ⁊ ꝯsilia ¶ P. adducit 6
iste doctor auctes multas de dictis Aug. gre
go. Damã. ⁊ leonis papę. q̃ oẽs videnẽt sonare
q corp⁹ xpi añ mortẽ ⁊ post mortẽ fuerit idez
numero. Hoc aũt non potuit esse p aiam ran
onalẽ. qz illa in morte fuit separata a corpe. ergo
oportet nos ponere pter animã intellectiuã i
xpo esse aliquã formã substantialẽ dantẽ esse
corporeũ p quã corp⁹ sit idẽ numero mortuũ
⁊ viuũ. ¶ P. arguũt quidã alij ꝯ istã positio Alij ad id
nẽ doctoris nostri dicẽtes. q istã positio non 7
possit stare saluis ꝓbis ꝯsecratõis. qz in con
secrãdo sacerdos in psona xpi dicit. Hoc est
corp⁹ meũ. Sz materia sine forma sbali nõ ẽ
demonstrabilis. g̃ non põt notari pnomie de
mõstratiuo. cũ dr̃. hoc. Nec põt dici meũ. qz
materia fm se accepta sine forma subali non
magis respicit corp⁹ istius q̃z alteri⁹ ¶ P. qñ 8
suba panis ꝯuertit in corp⁹ xpi. tũc dicim⁹ q
totũ cõuertit i totũ sz sola materia sine forma
subali nõ põt dici totũ. g̃ optet q corpus xpi
terminãs hm̃oi cõuersionẽ sit ꝯpositũ ex ma
teria ⁊ forma subali ¶ P. corp⁹ xpi qd est alte 9
ra ps cõpositi dicit formatũ de purissimis sã
guinib⁹ gloriose virginis. sed materia sine for
ma substãtiali nõ potest dici formata. g̃ dice
re q corpus xpi vt est altera ps cõpositi dicat
solã materiã sine forma subali. cõtradicit for
mationi corpis xpi. ⁊ p ꝯñs ei⁹ passioni. q̃a si
nõ accepisset a ꝓgine corpus passibile. tũc nõ
potuisset pati ¶ P. separata aia rõnali d corpe 10
mortuo qd erat altera ps ꝯpositõis humani
tatis xpi fluxit sanguis ⁊ aqua. vt pz Jo. xix.
sed de sola materia sine forma subali accepta.
nec põt fluere sanguis nec aqua. qz tam san
guis q̃z aqua includũt formã substãtialẽ ¶ P 11
corpus xpi mortuũ fuit graue. sz sola materia
nõ potuit dici grauis. Si dicit q separata aia
corpus xpi recepit aliam formã substantialẽ.
hoc nõ valet ꝓpter duo. Primo. qz tũc non
fuisset idẽ corpus numero mortuum ⁊ viuũ.

Cõtra Scotus ꝯ Egidiũ.

Sed dō q: tūc caro eiꝰ vidissz corruptōz. Oppositū ꝑmi hr̄ ex dictis Aug. in li. de fi. ad pe. Oppositū scdi hr̄ ex dictis. b. petri Act. ij. vbi exponēs illud ps. non dabis sctm̄ tuū videre corruptionē. ait. q̄ caro xpi nō vidit corruptionē. Sz ista licet sint satis apparētia. tn̄ suppositis aliquibz q̄ dicit fr̄ Egidius i tractatu suo de gradibz formar. tūc hec oia sine difficultate soluent. Ad. i. ḡ dōm. q̄ si appellas illd ꝑcisissime idem qd materia qd nulla alia res ē a materia. tūc iste modꝰ ē ꝑcisissime idez qd materia. q: iste modus nō est aliqua res addita differēs a materia. q: sicut quāntas se ipsa z nō mediāte aliqua alia re a se differente extendit materiā. sic materia seipsa extēditur. Et ideo sicut modus extēsionis actiue nō dicit aliā rē ab ipsa quāntate. sed ē idipm quod quāntitas extendēs. sic modus extēsionis passiue ñ dicit aliā rē a materia. sz ē idipm qd materia extēsa. Et sic q̄ztitas extēdēs non ē aliud q̄z q̄ztitas. sic materia extēsa nō ē aliud q̄z materia. Ad ꝓbationē dōm. q̄ hoc posito cōuersio nō fit i solā materiā. in q̄ztū ly solā excludit nomē z veritatē corpis. q: materia passiue extēsa vere dicit corpus. eo q̄ actualiter subiecta sit trine dimēsioni. Si aūt hoc solū appellas ꝑcisissime idē quod materia qd ꝓuenit ei fm se. z sine omīs rei extrinsece connotatōne. tūc iste modus non ēet ꝑcisissime idē qd materia. q: materia sic modificata cōnotat quāntitatē a se realiter differentē. Per hmōi tn̄ nō idēntatē non habet q̄ iste modꝰ sit forma substātial' vel accntalis. q̄z uis h bn̄ possit ꝓcludi de illa re connotata. Ad scōm dōm q̄ aliqd causari pōt dupl'r intelligi. Uno mō qn̄ ipm causatū hz rationē rei ꝓprie dicte. Alio modo qn̄ illud qd dr causatū nō hz fm se rationē rei ꝑpe dicte. sz magis rōez modi. Primo mō ꝓcedo maiorē. sed scdo mō nego eā. q̄a si modꝰ causat a posteriori in ꝑori eēt res differēs a re ꝑori. tūc illa res causata causaret aliū modū. z sic esset ꝑcessus in infinitū. nisi detur aliqs modꝰ causat a re posteriori q̄ sit in differēs realiter a re ꝑori. Cū ergo in aliquo modo opteat sistere istū ꝑcessum. q: in causis z causatis non ē ꝑcessus i infinitū. vt ꝓbat. ij. metaph. ergo pari z validiori ratione stādū erat in ꝑmo modo. Et ideo ē dicendū q̄ ille modus nō differebat realiter a re ꝑori. q̄z uis esset causatus a re posteriori. Ad. iij. dōm. q̄ illud corpꝰ ē naturale. q: sic ē q̄ztū q̄ tn̄ non ē a q̄litatibz abstractū. Un̄ hmōi corpus ꝑ dici naturale a forma sbali q̄ dat sibi ēē naturale. z etiā a q̄litatibz naturalibz q̄ ipm natural'r q̄licat. Ad ꝑmā ptē ꝓbatōis dōm q̄ ex hoc nō sequit hmōi corpus hr̄e aliā formā substālē ꝑter aiam intellectiuaz. q: tale ēē pōt hmōi corpus hr̄e ab aia intellectiua. Ad scdam ptē ꝓbationis dōm. q̄ nec h sequit. q: sic istd corpus dicit materiā extensā. q̄ tn̄ nō ē materia z q̄ztitas. sed ē materia sub quāntitate. z sic dicit materiā qualificatā. quod tn̄ nō est materia z qualitas. sed est materia extēsa q̄litati actual'r subiecta. Et iō q̄z uis illa ꝓuersio fiat i materiā extēsam z q̄licatā. tn̄ nec fit i q̄ntitatē nec i qualitatē. Ad q̄rtū forte dicerēt multi q̄ sanguis non est in corpe humano sicut ps i toto. sed magis sicut locatū i loco. q̄a i nulla sui ꝑte ꝓtinuat cū humano corpe prius q̄z fuerit cōuersus in carnē humanā. Qd si ita est. tūc sicut cibꝰ hz ꝑpriā formā substātialē añq̄z ꝓuertat in sanguinē. sic sanguis haberet ꝑpriā formā substālē ꝑter formā homis. Et isto mō negāda ē ꝓña. Sed posito q̄ sāguis sit ps corpis humani. sicut sūt carnes ossa z nerui. tūc sanguis homis nō hz aliam formā substātialē ab aia intellectiua. Nec vt distinguit i ꝓposito ꝗ aiaz dicit ꝓpositū ex materia z forma sbali. sz dicit materiā cū modo sortito ab aliq̄ determinata qualitate q̄ materia qualificata dicit sāguis. Et eodē mō dōz est de carnibz. ossibz z neruis. Nec em̄ omīa informant ꝑ vnam formā substātialē. z nō ꝑ plures. put hec omīa integrant vnū corpus. quod est altera ps compositi. Differūt tn̄ hec singl'a ab invicē fm ꝑprios suos modos q̄s sortiunt a ꝑpriis suis q̄litatibz. Et sic modus q̄ztitatiuꝰ rōne cuiꝰ materia dr corpꝰ non differt a materia q̄ cū hoc mō hz rōez corpis. sic modꝰ q̄licatiuꝰ seu q̄litatiuꝰ rōe cuiꝰ materia habz rōem sanguis. carnis. nerui vel ossis. nō dr̄ a materia. sz ē real'r idē cū ipa. Ad q̄ntū pz ꝑ iā dicta. q: materia vt sortit modū extēsionis passiue a q̄ztitate trine dimēsionis vere hz rōem corpis. sed vt sortit aliū z aliuz modū q̄licatōis passiue. sic vere hz rōez carnis. ossis. nerui. z sic de alijs. Ad. vi. dicē dū q̄ licet aīa ꝑ mortem fuerit separata a corpore xpi. tn̄ nec aia nec corpꝰ fuerūt a supposito verbi. vt ꝓbat li. iij. dist. xxi. z q: idēntitas numeralis principaliter attēdit ex identitate suppositi. ideo corpꝰ xpi viuuz z mortuū fuit vnū z idē nūero ꝑpter vnionē cū vno et eodē supposito. z non ꝑpter vnitatē alicuꝰ forme substātialis. q: dato q̄ in corpus christi mortuū noua forma fuisset introducta. sic ꝓtigit

Solutio.

Ad. 1.

Ad. 2.

Ad. 3.

Ad. 4.

Ad. 5.

Ad. 6.

ī morte alioꝝ hoīm. adhuc corpꝰ xpi vere fuis
set idē nūero ppter vnitatē suppositi diuini. a
q̄ fm Pam. ⁊ alios sctos doctores ipm nūq̄z
Ad.7. fuit separatū ¶ Ad. vij. dōz q̄ licet materia fm
se ⁊ nude accepta ppie nō sit demōstrabilis.
nec dicat mea vl' tua. tm vt ē signata hac quā
titate. ⁊ disposita his qualitatibꝫ. ⁊ determia
te sumpta sub hac forma substātiali tūc pōt
demōstrari. ⁊ mea vel tua dici. Sed nūc ita ē
q̄ corpus xpi de quo fit mentio in ꝯsecratōne
q̄ruis nō dicat materiā ⁊ formā. tm nō dic ma
teriā sine forma subali. qz dicit materiaz sub
forma substātiali. ⁊ dicit materiā q̄ntitate sig/
tā ⁊ organizatā. ⁊ certa qualitate vel qualita/
Ad.8. tibꝫ dispositā. ideo tc. ¶ Ad octauū nego mi
nore. qz aliq̄d dicit totū in ordine ad ptes. sz
materia quāta ⁊ organizata hz ptes etiā si eēt
Ad.9. ab ea separata forma sbalis. ¶ Ad. ix. dōm. q̄
materia q̄lis ⁊ q̄nta seu organizata vere ē for/
mata. Etiā nō dicimꝰ q̄ vnq̄z materia corpis
xpi fuerit sola cū exclusione q̄ntitatis ⁊ q̄litatꝭ
vel etiā sine forma substātiali. excepto triduo
mortis. in illo em̄ triduo licet remāserit qua/
lis ⁊ quāta. tm nō remāsit aīa rōnali in forma
ta. que sola erat forma sua substantialis aīa il
Ad.10. lud triduū. ¶ Ad decimū dicendū de sāgui/
ne sicut supius dictū est in q̄rta solutione. sed
de aqua distinguendū ē. qz vel illud fuit vera
aqua elemētaris. ⁊ tūc ille fluxus fuit supna/
turalis. qz aqua elemētaris accepta in sua pu
ritate nō habet in corpe humano fm cursum
nature. nisi forte ab extrinseco imponat. vel ñ
fuit aqua pura elemētaris. sed quidā humor
eque naturaliter se habēs ad corpus hūanuz
sicut sanguis. ⁊ tūc de isto humore eodē mō ē
dicendū sicut supius dictū est de sanguine.
Ad.11. ¶ Ad. xi. dicēdū q̄ licet sola. i. nuda materia
nō sit grauis. hoc em̄ esset ꝯtradictio. qz cū ḡ
uitas sit quedaz qualitas. ḡ si nuda materia
esset grauis. tūc eēt qualis sine qualitate. ⁊ ḡ/
uis sine grauitate. tm materia qualis et q̄nta
pōt eē grauis. dato q̄ cōseruetur ī esse sine for
ma substātiali. Sic aūt ē in ppositio ¶ Forte
Instantia dicet. q̄ ista ꝯ dicāt dictis ī scda ꝯcl'oe. ibi em̄
dixi q̄ dato q̄ aliqua accidētia non corrūpā/
tur actione ꝯrariꝰ. tm si subiectū corrūpitur:
tūc etiā talia accn̄tia corrūpunt corruptōe sb
iecti. hic aūt video: dicere q̄ eadē quātitas ⁊
qualitas remāserint ī corpe xpi corrupto hūa
Solutio. nitatis sine subiecto. ¶ Hic duo dico. Prio
q̄ doctoz nr frater egidiꝰ ē istiꝰ opīonis q̄ ac/
cidētia q̄ ī re ꝯposita se tenēt ex pte matie. ma
neāt eadē nūero pꝰ rei corruptōz. sic etiā māet
eadē materia. Et qz vt tetigi in pncipio ista/
rum solutionū. istis instātijs volui respōde/
re ex dictis fratris Egidij. ideo dato q̄ ī aliis
locis aliquo modo oppositū dictoz in his so
lutionibꝫ tenerē. ex hoc mihijpsi nō contradi
cerē. ¶ Secdo dico q̄ istud cōueniebat xpo
nō fm ꝯem cursuz nature. sed ex singulari p
uilegio. Propter qd ps. loq̄ns de christo ait.
Nō dabis sctm tuū videre corruptiōez. Qd
verbū nō intelligit de tota hūanitate. quia il/
la totalitas fuit dissoluta et p mortem corru/
pta. nec intelligit de aīa intellectiua. qz nec il
la corrumpit in morte ceteroz hoīm. ergo in
telligit de corpe quod ī humanitate xpi est al
tera ps compositi. ⁊ p ꝯsequēs etiā intelligit
de talibꝫ accidētibꝫ sine quoz ꝯseruatōe hu/
iusmodi corpꝰ nō mānisset incorruptū. ¶ Et
istū sensū magis expresse tetigit. b. petrus cū di
xit. Caro eiꝰ non vidit corruptionē. ⁊ accepit
ibi petrꝰ carnē p toto corpe qd ē altera ps com
positi. Et istud q̄ruis fuerit ex singulari pui
legio. tm fuit valde decēs ⁊ congruuz. qz istud
corpus a supposito filij dei a quo semel fuit as
sumptū nūq̄z fuit derelictū. ¶ Et ex his pos/ Correla/
sum elicere q̄tuor correlaria. ¶ Primū ꝯtra riā q̄tuor
eos q̄ ponūt formā corpeitatis eandē nume/ 1
ro manere ī quolibet aīali corrupto. qz hoc
posito. tūc nihil pdigiosum ⁊ singulare pdi/
xisset dauid de xpo in pallegata pphia. ¶ Se 2
cundū ꝯ eos qui ponūt pdicta accidētia fm
cōem cursū nature remanere. qz hoc posito ñ
apparet maior corruptio carnis in morte pe/
tri q̄z ī morte xpi. ¶ Terciū correlariū ē q̄ q̄/ 3
uis fm cōem legē nature nō possit esse noua
corruptō nisi fiat noua generatō. qz corrupta
vl' separata forma subali a matia. imediate in/
troducit alia. tm ī morte xpi hoc fuit de pnile
gio singulari. q̄ erat ibi vera corruptio absq̄z
generatōe. qz corpꝰ eiꝰ ita fuit puatū vna for
ma subali. q̄ tm nulla altera fuit introducta.
¶ Quartū est q̄ pdicta instātia ī nullo est ꝯ 4
me. qz qd de corruptōe ipsoz accntiū dixi ī p
cedēti ꝯcl'one. hoc dixi q̄tum ad cōem et na/
turalē cursū generatōis ⁊ corruptōis rez na/
turaliū. illud aūt qd ī ista ꝯcl'one dixi de xpo.
hoc vez ē de spāli pnilegio ¶ Secdo ꝯ istā ter Opi. scda
ciā ꝯcl'oez indirecte ē opinio q̄ dicit. q̄ corpꝰ ꝯ terciā cō
xpi terminās pdictā cōuersionē dicit materi/ clusionē.
am ⁊ aīam ī intellectiuā. vt virtualiter cōtinet
gradū forme mixti. Eadē em̄ aīa cōstituit rē
in esse homis. aīalis. corpis. ⁊ sube. ⁊ ideo si/
cut res pōt agere p aīam. vt dat esse corpore/
um. licet nō agat hmōi actionem p animam.

vt dat eē rōnale. ita pōt terminare actōz ſb ratione q̄ dat eē corporeū. q̄uis nō terminet eā ſub rōe q̄ dat eē rōnale ſeu eē hūanū. ¶ Sed nec iſtud valet. Qz ſi hoc eēt vez. tūc ſi aliqs

Cōtra opinionē.

1 apl'oz ꝛſecraſſet ī triduo. puta ab hora q̄ xps fuit mortuꝰ vſqz ad horā q̄ reſurrexit. ſba panis non fuiſſet ꝛuerſa in corpus xpi. Falſitas ꝛñtis patet apud oēs doctores. Conſequtiā ptz. qz ī morte xpi aīa totaliter ſepabat a materia eius. nec remāſit in ea fm aliquē gradū in anima ꝛtentū. ergo ī illo triduo nō potuit panis ꝛuerti in materiā xpi acceptā cuz aliq̄

2 gradu ipſius anie. ¶ P. ſic loquēdo de corpe tūc corpus nō dicit alteraz ptē compoſiti. ſed dicit totū ꝛpoſitū fm rōez generalē acceptū. qz dicit corpꝰ qd̄ directe ponit in pdicamento ſube. Sz vt pbatū ēī. ij. ꝛcl'oe. ꝛuerſio panis non fit in corpus compoſitū ex materia ⁊ forma ſubſtātiali. ⁊ in. iij. ꝛcl'one pbatum eſt q̄ hmōi conuerſio fit in corpus vt dicit alterā p ptē compoſiti. ergo ⁊c.

Articulus ſecūdus. Cōcluſio

Quantum ad ſecū

dū arti. pono hāc ꝛcluſionē. q̄ oīs ſacerdos p ferēs debitā formā verboz ſup debitā materiam panis et vini cū intētione conſecrādi. vel ſaltē cū intētione faciēdi illud qd̄ xps quo ad hoc fieri inſtituit. ille vere conficit ſacramētū corpis ⁊ ſanguis dñi noſtri ieſu xpi. nō obſtāte quacūq̄ malicia vel ſpūali ligamine ſacer-

1 dotis. Quia ſacerdotalis character eſt ſp manēs ⁊ indelibilis. ſed poteſtas conſecrādi con

2 ſequit characterē ſacerdotalez. ergo ⁊c. ¶ P. hoc videt eſſe intētio beati Augu. ad pmenianū. vbi ait. q̄ ſicut baptiſmus qui p conſecrationē datur nunq̄z amittit. q̄uis aliquis ī heresim vel ſcisma vel excōmunicationē labat. ita nec ſacerdotalis ordo aliquo modo amitti poteſt. ¶ Sed ſ̄ iſtud videtur eſſe alique

Instantia

1 auctes iuris canonici. Nā in libro decretoruz xxij. q. i. c. audiuimus. dicit. Quicunq̄z ab vnitate eccleſie fuerit alienus: execrare poteſt conſecrare nō valet. ſed heretici. ſciſmatici. excōmunicati ⁊ degradati. ſunt ab vnitate eccle

2 ſie alieni ⁊ ſepati. ergo ⁊c. ¶ P. i. q. ij. dicitur. q̄ ſacerdos degradatus nō habet poteſtatē cōſecrandi. q̄uis habeat poteſtatē baptizādi.

3 ¶ P. p iſta pte videtur eſſe opinio mgri ſinarum. vt apparet hic in lra. vbi multas aucto-

4 ritates p iſta pte adducit. ¶ P. habens ſacerdotalē poteſtatē non tradit puniēdus ſeculari poteſtati. ſed ſacerdos degradatus tradit ſeculari poteſtati. ergo nō manet in ipſo ſacerdotalis poteſtas. nec p ꝛſequēs poteſt ꝛſecrare. ¶ P. p̄uilegiū mereē amittere. qui permiſ-

5 ſa ſibi abutitur poteſtate. ſicut dicit extra de p̄uilegijs. c. vt p̄uilegia. ¶ Sed quilibet predictoz abutitur p̄uilegio ſacerdotalis digni-

Cōtra iſta

tatis ⁊ ptātis. ergo ⁊c. ¶ Vis non obſtātibz teneo pdictam concluſionez. eo q̄ ſatis cōiter a doctoribz teneatur. Videt etiā canon decretorum iſtud ſentire. i. q. i. c. q̄ quidā. §. de his vbi dicit. Sacramētoz ſanctitatē ſiue in peruerſis hominibz q̄ intus ſunt. ſiue q̄ foris ſunt

c

ꝛſtat impollutā inuiolabilēq̄z manere. ¶ Ad

Solutio. Ad. 1.

primū dicendū q̄ eſſe alienū ab vnitate eccle pōt dupl'i intelligi. Uno mō q̄tū ad formā conſecrādi. puta quia vtitur alia forma q̄z ea que inſtituta eſt a chriſto. ⁊ hacten obſeruata ī ſancta matre eccleſia. Alio modo q̄ ſit alienus ab eccleſia ꝓpter ſua demerita ⁊ peccata. ſeu etiā ꝓpter eccleſiaſticā ſniam ⁊ cenſuram. Primo mō ſūt intelligēda ꝓba canonis p argumēto adducta. ſed nō ſcdo mō. ¶ Ad. ij.

Ad. 2.

dōm q̄ ī iure dicimur hoc ſolū poſſe quod iuſte ⁊ ſine pctō poſſumus. et ideo q̄uis degradatus habeat poteſtatē ſacerdotalē qua abſolute poteſt conſecrare. tamē ius dicit ipz hoc non poſſe. quia executio illius poteſtatis ē ſibi interdicta. ideo nō poteſt hoc iuſte ⁊ ſine peccato facere. Dicit autē habere poteſtatē baptizādi. qz ī necitatis articulo hoc iuſte pōt et ſine pctō. ¶ Ad terciū dici pōt q̄ mgr ī hoc a

Ad. 3.

modernis doctoribz nō teneē. Ad auctes vero quas magiſter p iſta pte adducit dicendū q̄ vbicūq̄z in illis auctoritatibz dicit. extra eccleſiā. exponendū ē p eo quod ē extra formaz q̄ in ꝛſecrādo vtimur in eccleſia. Et etiā vbi dicit. q̄ non poſſunt. intelligendū eſt q̄ nō iuſte pñt. hoc em̄ poſſumus quod iuſte poſſumꝰ.

¶ Ad q̄rtū dicēdū q̄ degradatus tradit ſecu-

Ad. 4.

lari ptāti. non tanq̄z ſeculari. ſed tanq̄z inſtrumēto poteſtatis ſpūalis. ¶ Vel dicēdū q̄ nō ē de neceſſitate ſacerdotalis ordinis et ptātis. q̄ non poſſit tradi ſeculari poteſtati. ſed eſt ex p̄uilegio ſpecialiter clericis indulto. quod p̄uilegiū pdidit degradatus exigentibz ſuis demeritis. ¶ Ad quintū dicendū q̄ licet tales

Ad. 5.

perdāt p̄uilegiū eccleſiaſtice defenſionis. tñ ex hoc abſolute non pdūt ſacerdotalē poteſtatē. talis em̄ poteſtas non ē p̄uilegiū. ſed ē gratia a deo gratis data. non auferibilis humana actione. quia conſequit characterē indelibilē. ad cuꝰ ablationē nō extendit ſe actio humana.

Articulus tercius. Cōclusio. 1

Quatū ad tercium arti. dico. q̃ soli sacerdotes pñt ꝓficere seu cōsecrare istud sacr̃m Qz xp̃s sol' sacerdotib̃ cōmisit illud officiū. Et istud pz extra de sū. tri. z fi. ca. Firmiter credim⁹. vbi de sacro eucharistie dr sic. Et h̃ vtiqz sacr̃m nemo pt ꝓficere nisi sacerdos q̃ rite fuerit ordinat⁹ fm claues eccl'ie. q̃s ipse ꝓcessit apl'is eorūqz successoribꝫ ihs xp̃us. ¶ P. dispēsatio corpis xpi spectat ad solos sacerdotes. g̃ ml'to magis ꝓsecratō. Cōseqntia pz. qz digni⁹ ē corp⁹ xpi ꝓsecrare q̃z indigēti porrigere vel portare. pb̃ añs. q̃a de cōse. di. ij. puenit. dicit sic. Quidā pl'bri in tm̃ pupendunt diuina mysteria vt laico tradāt corp⁹ dñi ad referēdū infirmis. interdicit synod⁹ ne tal' temeraria p̃sumptio vlten⁹ fiat. ergo zc.

2

Articulus quartus

Quātum ad quartū arti. dico breuiter. q̃ intētio ꝓsecrādi reqrit̃ur i sacerdote ad hoc q̃ vere ꝓficiat. z hoc vel i pticulari. vel saltē i vl'i. Vñ ambro. alloq̃ns sacerdotē de ist⁹ sacri ꝓfectōe ait. Quātū intēdis tm̃ facis ¶ Forte dicet q̃ istud repugnet dictis in. ij. arti. Dictū em̃ ē ibi q̃ heretic⁹ pōt ꝓficere. sed heretic⁹ nō hz intētionē ꝓficiendi qz intētio nō pōt esse sine fide. sed heretic⁹ nō credit q̃ sacr̃aliter cōficiat corp⁹ xpi. ¶ Rñdeo q̃ si talis fuerit heretic⁹ q̃ nullo mō intendat ꝓficere. tūc nihil conficit. Et iō vt allegatū ē notāter dicit Ambro. quātū intendis tm̃ facis. Sed si non intendit i pticuiari. puta qz nō credit q̃ dictis ꝓbis ꝓsecratōis sub spēb̃ panis sit corpus xpi. tm̃ si intēdit in vl'i. puta qz intendit dicere illa verba i ordine ad finez illū ad quē xp̃s instituit esse hm̃oi ꝓba dicenda. tūc vt satis cōiter dicūt doctores. talis heretic⁹ ꝓsecrat corpus xpi. licet g̃uiter peccet in ꝓsecrādo. pt em̃ aliq̃s ē heretic⁹ i aliq̃s articul' fidei. dato q̃ nō erret circa ꝓsecratōz ist⁹ sacri

Instantia

Solutio.

¶ Ad argu. pnci. dom̃ q̃ mior nō est ꝓa. Ad pbatōz dom̃. q̃ licet aliq̃s sit i se maledict⁹. tm̃ si est ordinat⁹ ad h̃ q̃ bn̄dicat. tūc pt bn̄dicere. q̃uis hm̃oi bn̄dictio sibi ipsi possit ē maledictio. Sic vinū i se sanū z bonū ifirmo pt esse mortifer. Vñ sic bon⁹ dñs q̃nqz p malū z maledictū seruū trāsmittit bonū z bn̄dictuz donū. sic tota trinitas z appropōate spūsctūs istud bn̄dictū sacr̃m q̃nqz bn̄dicit z ꝓficit mediāte maledicto sacerdote. ¶ Et i h̃ ad p̃sens ist⁹ benedicti sacri sn̄ia terminat.

Ad pnci/pale argu mentum.

¶ Distinctio decima quarta.

Post hec de penitētia. Postq̃z mgr̃ dtermiauit de tribꝫ sacr̃is. i. baptismo. cōfirmatōe z eucharistia. q̃z i pmo gr̃a donat. z i scdo roborat. z i tercio ꝓsumat. nūc i ista. xiij di. incipit tractare de pnia. q̃ gr̃a si fuerit amissa miscditer recupat. Et diuidit i tres ptes. qz pmo agit de pnia q̃tū ad illud qd̃ est pnie p̃ p̃riū. Scdo de mistroz aucte pniam iniungentiū. Tercio de pctōz remissione ex pte suscipientiū. Scda dist. xviij. Hic queri solet. Tercia dist. xx. Sciendū est. Prima i duas Qz pmo tractat de pnia i generali. Scdo de ptib̃ pnie in spāli. dist. xvi. ibi. In pfectiōe aūt pnie. Prima i duas. Qz pmo excludit errorē eorz qui dicunt. q̃ vera pnia nō pōt iterari. Scdo refellit falsam opinionē q̃ ponit q̃ pnia potest diuidi. puta q̃ manēte vno peccato mortali. de alio possit vera pnia fieri. Secūda dist. xv. ibi. Et sicut pdictis. Prima i duas. Qz pmo ponit pnie descp̃tōez. Scdo circa hoc recitat pdictū errorem. ibi. Diuersis quidā vehementi⁹. Pria i duas. qz pmo tāgit pnie vtilitatē. Scdo i nuit eius dēdignitatē. ibi. A pnia cepit ¶ Sequit illa ps. his ꝓbis q̃dā vehementi⁹. Et diuidit i tres ptes Qz pmo pdictū errorē cuz suis motiuis recitat. Scdo auctes sup quib̃ fundat. dādoveruz intellectū explanat. Tercio veritatē huic erroꝛi ꝓtrariā sactoz aucte confirmat. Scda ibi. Sed Ambro. dicit. Tercia ibi. Q, vero pnia. Scda istaz diuidit i q̃ttuor. fm q̃ primo exponit aucte Greg. Scdo Isid. Tercō Aug. Et quarto Ambro. Scda ibi. Imsor autē ille est. Tercia ibi. Itē illud manifestum est. Quarta ibi. Illud aūt qd̃ Ambro. ait ¶ Dec est sn̄ia istius distin. i generali. circa quā quero in specīali.

Vtrū pnia sit virt⁹ moralis. ¶ Videt q̃ nō. Qz pnia nō ē virt⁹. g̃ nō ē virtus moral'. Cōseqntia pz a destructōne ꝓntis. qz ꝓtus ē nccius ꝓnis ad ꝓtutē moralē. Probat añcedēs. qz illud qd̃ ē passio habēs corpalē immutationē z nō ē dispositio p/fecti. hoc nō ē virt⁹. sed pnia ē hm̃oi. Maior pz. iiij. ethi. vbi Aristo. p hec duo pbat vere cūdiā nō esse virtutē. qz virt⁹ nō ē passio hn̄s corpalē imutatōz. z ē dispositio pfecti. Minor etiā patz q̃ ad pmū. qz pnia dz h̃re dolorem annexuz. z quo ad secūdū. quia pnia est

dispō incipiētiū. q̃ tenēt infimū. vl ipfectissimū statū eorū q̃ sūt i via salutis // Cōtra. pnia ē iusticia. q̃ pnia ē vt⁹ moral'. Cōsequntia ptz a positōe aūtis. pbatio aūtis. qz sup illo verbo ps. Sacrificate sacrificiū iusti. dicē glo. sic. quid iusti⁹ q̃z vt hō suis pctis poti⁹ q̃z alicis irascat seqz puniēs p pniam satisfactōz deo offerat.

¶ Hic q̃ttuor sūt videda ¶ Primo de eo qd q̃ rit ¶ Secdo de sbo pnie. puta in q̃ bēat eē sbiectiue. ¶ Tercio de pnie iteratōe. vtz. s. vera penitētia possit iterari ¶ Et q̃rto videdū ē q̃ sit cā penitētie. z q̃ sint effectus penitētie.

Articulus primus.

Quantū ad primū

Prima ps primi arti.

primo videdū ē qd sit pnia. ¶ Secdo qd sit virtus ¶ Et tercio ex his appebit de q̃sito // Quo ad primū dico cuz mgro q̃ pnia ē gra seu virt⁹ q̃ omissa mala cū emēdationis ppositō plāgimus et odim⁹. z plāgēda itez omittere nolumus. ¶ Et accipit ista descptio ex dicto Ambro. z Grego. Dicit enī Amb. sic. Pnia ē pterita mala plāgere. z plāgēda itez non omittere. Et Grego. ait. Penitere ē aliq̃ acta pcta flere. z flēda itez non cōmittere. ¶ Et. b. Aug. i libro de penitētia ait. Penitētia ē q̃dā dolētis vindicta. puniēs i se qd dolet omisisse ¶ Iste diffinitōes satis bñ videtur eē ordinate. Nā in qualibet istarū diffinitionū diffinit penitētia p genus. obiectū z actū. In diffinitōe enī data p magistrū tāgit pnie genus cū dicit. dolētis. obiectū. cū dicit. omissa mala. et actus i toto residuo. Sz in diffinitōe data p Aug. tangit genus cū dicit. dolētis vindicta. actus cū addit puniēs. obiectū cū annectit. in se qd ꝛc. ¶ Et licet vtraq̃z diffinitio sit bona. tamē data p Aug. in hoc ē melior q̃ magis dat per ppria. qz penitētia nō ē q̃cunq̃z virt⁹. sz ē virtus vindicatiua ¶ Forte dicet q̃ vni⁹ rei vna debet eē diffinitio. vt patet in li. topicorū. ergo male assignant plures diffinitōes ipsi⁹ penitētie. ¶ P. stulticia ē dolere de pctis pteritis. q̃ penitētia nō includit plāctū vel dolorē de cōmissis peccat'. cui⁹ oppositū assumit vtraq̃z diffinitio. Probat aūcedēs. qz magn videt esse stulticia dolere de h̄ qd impossibile est al'r se hābere. sz ipossibile ē z ōdictionē includit pteritū nō fuisse. Cōseqntia ptz. qz si datur oppositū ōnūtis stāte aūte. tūc seqt penitentiā eē stulticiā. z p ōnīs non erit virtus. qz omīs virtutes morales habēt annexā prudentiā. vt pbaui libro. iij. dist. xxxvi ¶ Ad primū dicēdū q̃ licet diffinitio data p ēentialia z p pncipia magis ppinq̃ seu ppria sit vna tm vni⁹ diffinit. qz talis diffinitio datur p primū genus z p dñam imediatā. q̃ nō pnt ostituere nisi vnā diffinitōem. tū res diffinibil' p additamēta pōt hābere plures diffinitōes. quarū vna dat iuxta oditōes magis cōes. alia ꝛo iuxta pp̄as z magis determinatas oditōes. Sic autē ē ppositō. Nā diffinitō accētis dat p additamēta. vt ptz. vij. meth. pnia autē ē accēs. vt de se ptz. ¶ Etiā vna istarū diffinitionū dat p magis cōia. alia p magis pp̄a. vt p dictū ē. ido ꝛc. ¶ Ad. ij. dōm. q̃ factū pteritū pt dupl'r intelligi. Uno mō pcise vt pteritū ē. Alio mō p ut derelinq̃t pnte effectū. Modo dato q̃ aūs sit verū de pterito primo mō. tū non ē verū de pterito secdo modo. qz si effect⁹ talis ē damnabilis z dolorosus. prudēs ē z non stultus q̃ dolet de tali pterito vt relucet in isto pnti malo. Sed nūc ita est q̃ pctm q̃uis sit preteritū. tū p ipm pctōr incurrit triplex malū. s. aīe maculam. rei offensā. z obligationē ad pnā eternā. ratione quorū etiā prudēs homo multū debet dolere de peccato pterito tpe cōmisso. ¶ Posset etiā dici q̃ licet prudēs nō doleat de eo qd impossibile ē aliter se habere volūtate absoluta. tū hoc facere pōt volūtate oditionata. puta sic dolet q̃ si nō esset factū. ipe ammodo nō faceret. cui⁹ signū est. qz semp de hoc vlterius pponit cauere q̃ztuz in se est. Ex quo patet. q̃ si esset possibile hmōi factū nō esse factū. hoc sibi placeret ¶ Quātū ad secdam ptē isti⁹ primi articuli. p̄ suppositis his q̃ dixi de virtutibus li. iij. dist. xxxiij. z dist. xxxvi. ad pnīs pci se tāgēdo illud qd petit dico. q̃ de virtute multiplex dat diffinitio. tā a phis q̃z a sanctis doctoribus. de quibus ceteris ptermissis capiā duas. Quarū vna trahit de dictis Aristo. ij. ethicorū. q̃ talis est. Virtus est q̃ habentē pficit. z opus suū bonū reddit. ¶ Aliā ponit. b. Augu. li. ij. de libero arbi. dicēs. Virtus ē bona q̃litas mētis. q̃ recte viuit. qua nemo male vtitur. quā deus nobis sine nobis opat ¶ Quarū diffinitionū pma ē vlior. qz ouenit virtutibus tā infusis q̃z acquisitis. Secda ē spālior. qz ouenit solū virtutibus a deo infusis ¶ Est etiā secda pfectior q̃z pma. qz licet detur p suum genus generalissimū. tū p adiūctas dñtias distinguit diffinitū. s. virtus infusa ab oībus cū quibus videtur i hmōi genere ouenire. Nā p h̄ q̃ dr bona. differt a mal' z nociuis q̃litatibus. p ly mētis a corpalibus qualitatibus. p ly recte viuitur a scientijs disputatiuis. quibus etiā mali hoīes interdū abundāt. q̃uis vera prudētia careāt.

Instantia 1

2

Solutio. Ad. 1.

Ad. 2.

Secda ps primi arti.

vt pz. v. ethicoꝝ. Per ly nemo male vtit. differt a potētijs aie. q̄ licet bone sint. tm̄ mali homines ipsis sepius male vtūtur. p ly quā deus ī nobis sine nobis opat. differt ab omnibus ꝗtutibꝫ acquisitis humanis actibꝫ. q̄s deus ī nobis mediātibꝫ nobis opat. ¶ Dis p̄missis pōt corclarie ꝛcludi veritas p̄ncipalis quesiti. s. q pnia sit virtus. Quia cuicūq ꝛuenit diffinitio eidē cōuenit diffinitū. Sz duplex p̄dicta diffinitio ꝗtutis vere cōuenit pnie. g̅ ꝛc. Maior patet. est em̄ maxima sup quā fundat locus a diffinitione. Pz etiā minor quo ad primā diffinitionē. qz pnia pficit penitentē. ꝛ facit opus suū bonū ꝛ meritorū. ¶ Pz sil'r quo ad scdaz diffinitionē. Est em̄ pnia bona qualitas. qz ipa mediāte efficit hō bonus. Ipsa etiā recte viuit. ꝛ nullus ea male vtitur. qz ois vere penitēs recte viuit. ꝛ bonū vsum hz. qz vere penitēs ē informat⁹ gratia ꝛ caritate. que nulli inesse pnt nisi recte viuat ꝛ bonū vsuz habeat. ¶ Etiā effectue ipa est a solo deo. qz nō sumus sufficiētes cogitare ex nobis tanq̄z ex nobis. sed sufficientia nra ex deo ē. vt ait apl's. ¶ Sed forte ꝛtra p̄maz partē istius minoris diceret. q pnia non pficit penitentē. qz illud qd destruit vel saltē ad destructionē disponit. hoc ꝓprie loq̄ndo nō pficit. pnia est hmōi. ergo ꝛc. Maior ptz. Probat minor. qz dolor ꝛ gemit⁹ dolentē destruunt. vel saltē ad destructionē disponūt. sed vt pz ex diffinitionibꝫ pnie ipsa sp hz dolorē annexū. ergo ꝛc. ¶ P. sicut res se habet ad cē sic se habet ad agere. sed vt tā pbatū est pnia nocet q̄ztū ad esse. ergo nō pdest q̄ztuz ad agere. nec p ꝛnis videt opus bonū facere. ¶ P. ꝗ secundā ptē cū dicit. qua nullus male vtit. oppositū istius appuit ī Juda. de quo scribitur Matth. xxvij. q pnia duct⁹ retulit triginta argēteos p̄ncipibꝫ sacerdotū dicēs. Peccaui tradēs sanguinē iustū. Et sequit ibidē. q pie ctis argēteis ī tēplo recessit. ꝛ laqo se suspēdit. Ex q̄ appet q Judas habuit magnā pniaz. qz pctm̄ suū publice ꝛfessus fuit. ꝛ turpe lucz seu pciū iuste acq̄sitū restituit. ꝛ tm̄ hmōi penitētia male vsus fuit. eo q p̄ dolorē ꝛ pnia se ipm̄ suspēdit. ¶ Etiā vltima pticula illi⁹ diffinitōis nō videt ꝓpetere pnie. qz vt ait aug. Qui creauit te sine te nō iustificabit te sine te. sed p pniam penitens iustificat. ergo de⁹ non opat pniam ī nobis sine nobis. ¶ P. ꝗ ipsaz ꝛclusionē sic. Si pnia ē virtus. tūc vel ē ꝗtus theologica vel moral'. Nō theologica. qz ꝗt⁹ theologica tā p obiecto q̄z p fine hz ipm deū. sz pnia q̄z uis aliq̄ mō p fine hēat ipm deū. in q̄ztū p pniaz ipe penitēs ītēdit recōciliari deo. tm̄ p obiecto hz malū culpe ꝓmisse. vt patz ex diffinitōe pnie. ¶ Itē ꝗtutes theologice sūt tm̄mō tres. s. fides. spes ꝛ caritas. vt pbatū ē li. iij. dis. xxvi. sed nulla istaz ē pnia. ergo ꝛc. Nec moralis. qz ꝗtus moralis tenet meduz inter duo extrema viciosa. sed pnia inter pctā nō tenet mediū. qz ipsa execrat oē pctm̄. ¶ Et confirmat. qz pnia non ē iusticia. q̄ non ē aliq̄ alia virt⁹ moral'. Cōseqntia pz. qz pnia maiorē conformitatē hz cū iusticia q̄z cū aliq̄ alia morali virtute. cū fm Aug. pnia sit q̄dā vindicta q̄ ad foꝝ iusticie videt ptinere. Probat añs. qz ois iusticia in q̄dā eqlitate cōsistit. siue sit iusticia ꝓmutatiua siue vindicatiua. Nā fm cōmutatiuā iusticiā tm̄ debes dare q̄ntuz accepisti. ꝛ fm vindicatiuā iusticiā tm̄ debes emēdare q̄ztū offendisti. Sed hmōi equalitatē pnia non pōt obseruare. qz offensa ē infinita ad cui⁹ emēdationē teneť pctōr. ꝛ pena ē infinita ad quā pctōr rōne hui⁹ offense q̄ offendit deū ppetue obligat. ergo pnia cū sit habit⁹ finit⁹ fm equalitatē iusticie nō poterit satisfacere. ¶ Sed ista nō ꝓcludit. Quia illd qd non ē viciū ꝛ formal'r opponit alicui vicio determiato. hoc de necitate ē virt⁹. sed pnia ē hmōi. g̅ ꝛc. Maior pz. qz oē qd formal'r opponit alicui vicio determiato. h vl' opponit ei p modum extremi. sicut pdigalitas pcitati. ꝛ tūc ē viciū. vl' opponit ei p modū medij. sicut liberalitas pcitati. ꝛ tūc ē ꝗtus. Mior pbat. ꝛ p̄mo q pnia nō sit viciū. qz actus nulli⁹ vicij ē meritorius. sed act⁹ vere ꝛ cōdigne pnie ē meritori⁹. vt. j. patebit. Pz etiā scda ps minoris. qz pnia formaliter opponit huic vicio qd ē impenitētia. ¶ Ad p̄mū dōm q hō penitēs diuidit seu distinguit ī hoiez interiorē ꝛ hoiez exteriorē. Et isti sic ordiati sūt q q̄ztū hō exterior p pniam debilitat. tm̄ hō interior pficit ꝛ roborat. Est g̅ minor isti⁹ rōis negāda. loq̄ndo de interiori hoie. ꝛ p ꝛnis ī ꝓposito illa minor ē falsa. qz interior hō ē subiectū pnie. ꝛ p ꝛnis de illo loq̄mur q̄n dicim⁹ hoiez pfici ꝗtute pnie. ¶ Ad. ij. dōm q pnia nō nocet q̄ztū ad cē interioris hois. qz disponit ad maxima pfectōz ei⁹. g̅ interioris hois p̄t op⁹ bonū reddere. ꝛ h sequit ex opposito minoris. assūpta eadē maiori isti⁹ argumēti. ¶ Ad. iij. dōz q pnia iude nō fuit vera ꝛ ordinata pnia. qd pz ex dispatione adiūcta. Pnia em̄ de q̄ ad pnis loq̄mur. q̄ ē habit⁹ g̅tuit⁹ a deo supnatural'r infusus. immunis ē a dispatōe. nec vnq̄z sequestrat a spe

Tercia ps p̄mi arti. Cōclusio

Instantia 1 2 3 4 5

Cōtra cōclusionē

Cōfirmat

Cōtra ista

Solutio. Ad. 1.

Ad. 2.

Ad. 3.

venie. Tenet em̄ ista pnia mediū inter despe/
rationē ⁊ temerariā plumptionē. ergo ī nullo
est ꝯtra pdictam minorē illud qd introducit
Ad.4. de Juda. ¶ Ad qrtū dōm q iste habit⁹ pnie
actiue totaliter ē a deo. ⁊ ideo de⁹ hm̄oi habitū
opat in nobis sine nobis. ¶ Etiā dispōnes p
nie sunt effectiue ab ipso deo. ꝗuis ī hm̄oi di
spositionib⁹ hō aliq̄ modo dicat coopari deo
sicut em̄ hō tract⁹ ab aliq̄ ꝯsentiēs ⁊ non resi/
stēs trahēti dr ei coopari. qz ex suo ꝯsensu tra/
ctus trahētis fortificat. sic homo consentiens
diuinis motib⁹ quib⁹ nos trahit pater celest⁹
iuxta illud qd ait fili⁹ Joh. vi. Nemo pt ve/
nire ad me nisi pater qui misit me traxerit il/
lū. vt sic puta q̄tum in se est obicē reponēdo
Ad.5. dicit deo coopari. et sic non iustificat nos sine
nobis. ¶ Ad quintū dōm. q vera ⁊ salutife/
ra pnia ē virtus moralis. nō natural'r acq̄sita
sed supnatural'r infusa. Ad pbationē dōm q
pnia mediat int̄ furorē ducentē ad desperatōz.
qualē furorē passus ē Chaym. cū dixit Gen.
iiij. Maior est iniquitas mea q̄z vt veniā me
rear. ⁊ inter finalē impenitentiā. q̄ semp habet
annexā temerariā plumptionēz. Exemplū de
Pharaone. de quo dicit Exo. vij. Induratū
est cor Pharaonis. Nec obstat q omne pctm̄
est execrabile penitēti. qz ppter ꝯnexionē ꝗtu
tutū q̄libet virtuosus debet abominari omne vi
ciū cuicūq̄z virtuti contrariū. ¶ Ad cōfirma
tionē dōm q ancedēs nō est vera vsqzquaqz.
qz pnia habet quēdā modū vindicatiue iu/
sticie. ppter qd reducit ad virtutē iusticie ꝑm
q q̄libet virt⁹ moralis reducit ad aliquā de q̄t
tuor cardinalib⁹ ꝗtutib⁹. Ad pbationē dōz.
q licet inter dōm ⁊ seruū nō sit simpl'r iustū.
vt dicit. v. ethicorz. tm̄ inter eos nō negat omne
iustū. qz vt pz ibidē. inter dōm ⁊ seruū ē dōna
tiuū iustū. ⁊ h̄ ratione inequalitatis q̄ est in/
ter dōm ⁊ seruū. hāc tm̄ inequalitatēz feruid⁹
amor si fuerit inter dōm ⁊ seruū minuit. ⁊ q̄n
q̄z ad placidā eq̄litatē reducit. Sic ī ppposito
licet oīs salutifere penitens sit seru⁹ dei. ⁊ deus
dōs su⁹. ⁊ rōne crimīs lese maiestatis q̄ dōm
suū offendit morte meruerit. ⁊ p ꝯnēs nō pos/
sit satisfacere de ꝯdigno. tm̄ qz hm̄oi vera pnia
nūq̄z est sine dei caritate annexa. ideo rōne isti
us ꝗtutis amicicie q̄ sp duc cū vera pnia. iste
seru⁹ pōt dōno suo satisfacere. Juxta illud qd
Nota rit equale. sed sufficit qd ē possibile. ¶ Et ē h̄
notādū q licet q̄libet gradus diuīe caritat⁹ et
amicicie ad hoc sufficiat vt iste seru⁹ penitens
successiue dōno suo valeat satisfacere. tamē tan
to feruore caritatis iste penitens posset hunc
dōm suum diligere. q dōs non solū relaxaret
offensā. verūetiā oem satisfactionē ⁊ vlteriorē
emendā libere ꝯdonaret. Sicut apparuit ī ma
ria magdalena. de qua iste dōs ait Luce. vij.
Remittunt̄ ei pctā multa. qm̄ dilexit multū.
¶ Est etiā hic aduertendū. q licet ista pnial'
iusticia aliqualē habeat sil'itudinē cū iusticia Nota
vindicatiua de qua scripserūt phi. tamē ī duo
bus differt ab ea. ¶ Primo qz iusticia vindi
catiua tacta p phos. ⁊ pena inflicta mediante
hm̄oi iusticia. nō sunt ī eodē. qz iusticia talis
est in iudice. pena aūt est in ipso reo qui iuste
corrigitur de forifacto. ⁊ ideo iusticia vindica
tiua vocat iudicialis iusticia. qz iusta vindi
cta a iudice debet pcedere vt nō liceat cuilibet
p suo sponte seipm de illata sibi iniuria vindi
care. Sed in pniali iusticia ī eodē sunt iusti/
cia ⁊ pena. qz habēs a deo hāc iusticiā sibijpsi
infert penā. q̄ hec merito vocat iusticia pnia/
lis. qz ille in quo est hec iusticia tenet penam.
⁊ inde penitēs dicit quasi penā tenēs. ¶ Se
cūdo dr̄ñt. qz sustinēs penam illatā a iusticia
iudiciali. q̄nq̄z inuitus sustinet cū salua tamē
iusticia. sed sustinēs penā a pniali iusticia illa
tam semp volūtarie sustinet. Si em̄ inuolū/
tarie sustineret eā. tūc non esset salua pnialis
iusticia. nec p ꝯsequēs esset vera pnia. ¶ Sz Opinio q
licet ista reputē bn̄ dicta. tamē sic dicēdo ha/ pnia ñ sit
beo ꝯtra me multas antiquoz opiniōes. ¶ Et virtus.
primo quorundā qui dicūt penitentiā non esse
virtutē. Quia qd est sacr̄m non ē virt⁹. pnia ē 1
sacr̄m. Maior pz. qz virtutes real'r distiguū
tur a sacr̄is. Minor etiā pz. qz pnia est vnuz
de. vij. sacr̄is. ¶ P. illud qd ē passio nō ē vir/
tus. pnia ē passio. q̄ ⁊c. Maior pz. qz oīs vir 2
tus ē habit⁹. passio ꝗo nō ē habit⁹. naz passio
ē tercia spē q̄litat⁹. habit⁹ aūt est ī prma spē q̄
litatis. Probat minor. qz pnia dicit quasi pe
ne tenētia. ¶ P. obiectū oīs virtutis ē bonū.
q̄ pnia nō ē virtus. Cōseqntia pz. qz obiectū 3
pnie nō ē bonū. cū obiectū suū sit ipm pctm̄ d
cui⁹ ꝯmissione dolet ipse penitēs. Ānis pbat.
qz sicut se hz scia ad verz. sic virt⁹ ad bonū. sed
obiectū cuiuslibet scie ē verz. q̄ obiectū cuiusli
bet virtutis ē bonū. ¶ P. si pnia eēt virt⁹. tūc
in quocūq̄z esset aliqua virtus in illo eēt pnia 4
Cōseqntia pz. qz oēs virtutes sunt ꝯnexe. vt
supius est pbatū li. iij. di. xxxvi. Falsitas aūt
ꝯnitis pz ex duob⁹. Primo qz in statu patrie
manēt virtutes. ⁊ tamē nō manet pnia. cum
ibi nulla possit eē pena. Secdo qz ī statu inno
cētie fuerūt ꝗtutes. ⁊ tm̄ nō fuit pnia. qz pnia

psupponit culpam de cui⁹ cõmissione dolere
debet ipse penitẽs. sed q̃diu fuit homo inno/
cẽs. tãdiu nullã cõmiserat culpã. ergo nõ po
5 tuit penitere. ¶ P. pnia nõ fuit nec est ĩ chri
sto. ergo pnia nõ est virtus. Antecedẽs ptz. et
ab omib⁹ ẽ ꝛcessum. Probat ꝛñtia. qꝛ oĩs vir
tus fuit in xpo. nulla em humana pfectio de/
fecit in eo. ¶ Sed ista nõ ꝛcludũt. qꝛ actus
Cõtra opi meritoꝛi⁹ ⁊ laudabilis ẽ act⁹ virtutis. sed act⁹
nionẽ. vere pnie ẽ act⁹ meritoꝛi⁹ ⁊ laudabilis. ḡ pnia
ẽ virtus. ¶ Ad ꝑmũ dõm q pnia q̃nq̃ ẽ vir
Solutio Ad. 1. tus. ⁊ nõ sacrm. puta qñ p̃iusq̃ hõ ꝛfiteat. ⁊
a sacerdote absoluat. ipse sufficienter ꝛterit de
pctis. tũc em deus infũdit ei cũ gra ⁊ caritate
hãc virtutẽ quã appellamus pniaꝛ. Et ĩ isto
pũcto dato q hõ moꝛeꝛet añq̃ confiteꝛet. dũ
solũ ipse haberet ꝓpositũ confitẽdi ⁊ satisfaciẽ
di. ipse esset in statu saluandoꝛ. Sed qñ hõ
de suis pctis attritus ꝛfiteꝛ sacerdoti hñti au
ctoꝛitatẽ ipm absoluẽdi. ⁊ sacerdos ipm absol
uit fm formã ⁊ modũ ecclesie. tũc ibi est pnia
que vere dicit sacramentũ. Ex quib⁹ pz q pe
nitẽtia vt virtus ẽ. se habet ad pniam vt sacra
mentuꝛ ẽ. sicut se habet baptismus flamis ad
Ad. 2. baptismũ flumis. de q̃b⁹ dictũ ẽ supꝛ⁹. ¶ Ad
secm nego minoꝛẽ. Nã pnia a deo infusa. de
qua ad psens loquoꝛ. ẽ habitus ⁊ nõ est pas/
sio. Ad ꝓbationẽ dicendũ q ꝓ tanto dicit pe
nitẽtia. quasi pene tenẽtia. qꝛ iste habit⁹ incli/
nat hominẽ ad hoc q ꝑ seipso exigat ⁊ sibij pi
inferat penã satisfactoꝛiã. p cõmisso delicto vt
reconciliẽtur deo. ¶ Etiaꝛ pena contritiꝛ coꝛ/
dis pcedit hunc habitũ. qꝛ est dispositio ppa
rans animã de cõgruo. licet nõ de ꝛdigno ad
Ad. 3. receptionẽ huiꝰ ꝓtutis q̃ dicit penitẽtia ¶ Ad
terciũ dicendũ. q añcedẽs nõ ẽ vez. quia for/
titudo. tempantia. ⁊ multe alie virtutes mo/
rales sunt circa malicias que p ipsas vincũ/
tur. Unũ nõ optet q obiectũ seu materia circa
quã ẽ virtus sit bona. sed sufficit q actus quẽ
elicit circa talẽ materiã sit bonus. Sepe em ꝓ
tus elicit bonũ actum circa malam materiaꝛ.
¶ Ad ꝓbationẽ dõm q similitudo assumpta ĩ
maioꝛi debꝛ attẽdi penes fines ⁊ nõ penes ma
teriã circa quã. qꝛ sicut finis scie salte speculatiue ẽ veritas. vt patet. ij. et. vi. meth. sic finis
virtutis põt dici bonũ. Cũ ḡ act⁹ pnie quem
elicit circa pctm sit bon⁹. nõ obstãte pcti ma/
licia. pnia vere põt dici virtus. ¶ Etiaꝛ ꝛñia
nõ ẽ vsq̃ quaq̃ vera. Ad ꝓbatoꝛ dõm. q ob
iectũ pnie nõ ẽ pcise pctm. sꝛ ẽ pctm vt detestã
dum. ⁊ sic ratione detestatõis est ibi aliq̃d bo
ni. Nã licet pctm in se malũ sit. tamẽ detesta/
tio pcti bona ẽ ¶ Etiã infra obiectũ pnie claudit emẽda p relaxation e diuine offense faciẽ
da. hmõi autẽ emẽda ẽ bonũ quoddã. vt ꝑ se
patet. Etiã finis eius bonus ẽ. puta recõcilia
tio homis cũ deo. ¶ Ad quartũ dicendũ q Ad. 4.
loquendo de virtute morali. tunc ẽ ꝛcedenda
ꝛsequẽtia. ¶ Ad ꝑmũ quo ꝓbat falsitas ꝛñ
tis dõm. q pnia put virtus ẽ manet ĩ patria
nõ quo ad actũ dolẽdi. sed quo ad actũ ornã
di. sicut multe alie virtutes morales ad ornatũ anime beate manẽt in patria. dato q nũq̃
ibi habeant actũ elicitũ. eo q ibi nulla sit ma
teria circa quã actus hmõi virtutuꝛ ẽ aptus
natus elici ¶ Ad secm dõm q si virtus aliq̃
moralis fuit in statu innocẽtie. tũc fuit ibi etiam virtus pnie. ⁊ hoc fm habitũ. ⁊ q̃ ad actũ
primũ. sed nõ quo ad actũ secm siue quo ad
actũ elicitũ. ¶ Ad ꝓbationẽ dõm. q sicut vir
tus magnificẽtie q̃tum ad habitus essentiã
põt inesse paupi. licet paup ꝓpter defectũ ma
terie nullo mõ possit elicere actũ magnificentie. qꝛ actus magnificẽtie nõ potest exerceri si
ne magnis sumptib⁹. quos paup carẽs diuitijs facere nequaq̃ põt. vt patet. iiij. ethicoꝛ.
sic virt⁹ pnie q̃tũ ad eẽntiaꝛ habit⁹ põt esse in
hoie innocẽte. q̃uis vt innocẽs ẽ nõ possit hre
hũc actum elicitũ qui ẽ dolere de peccatis. p/
pter defectũ talis materie puta pctõꝛ. Et cuꝛ
isti dicunt q pnia presupponit peccata. istud
nõ ẽ vez q̃tum ad essentiaꝛ habitus. dato q
sit vez q̃tum ad actuale exercitiũ act⁹. eo em
ipso q habitus ẽ naturaliter ꝓꝛ actu elicito
mediãte habitu ⁊ ẽ independẽs ab eo. iõ non
repugnat habitũ esse ⁊ manere. dato q nũq̃
eliciatur ipse actus. qꝛ illud qd ẽ naturaliter
ꝓꝰ altero ⁊ independẽs ab eo. semp potest eẽ
sine eo. ¶ Et si dicit q tal' habit⁹ eet frustra.
nego ꝛñam. qꝛ ꝓpter determinatõẽ vlis ꝛcilij quilibet xpianus hꝛ tenere q oẽs ꝓtutes infundant puulo baptizato. Nõ posito q tal'
puul⁹ baptizat⁹ imediate moriat. ipse nunq̃
eliciet actũ tpantie refrenãdo aliq̃s inordinatas delectatões. ⁊ tñ habit⁹ ꝓtutis tpantie nõ
erit frustra ĩ eo. vt al's dictũ est. sic etiã tali in/
nocẽti puulo ĩfundit virtus pnie. dato q nũ/
q̃ peccet. nec peccare possit ĩ futuꝛ ¶ Ad q̃n Ad. 5.
tũ dicendũ q doctoꝛes cões ꝛcedũt añcedẽs. Thoas et
scꝛ q virtus pnie nunq̃ fuit in xpo. nihilomi multi alij
nus tñ ipsi circa istam. xiij. distin. ponunt q doctoꝛes.
pnia ẽ virtus moralis. que etiã manet in beatis tanq̃ vez anime ornamentũ ¶ Ex quib⁹
ncẽio sequit. q vez aie ornamentũ deficit anie
xpi. qd videt esse inconueniẽs ¶ Nec valet si p

excusatõe istoꝝ doctoꝝ dicit q̃ christ⁹ habuit innocentiã. ergo non potuit hr̃e pœnitentiã. qz puulo baptizato ĩmediate p⁹ ipm baptismũ morienti infundit virtus que est pnia cũ ceteris virtutib⁹ etiã fm istos doctores. et tñ talis puulus postq̃z baptizatus ẽ innocẽs est nec vnq̃z nocens erit. nec nocẽs fieri poterit. quia in eodẽ die quo baptizatus ẽ morit⁹. ⁊ in gratia ⁊ gloria confirmabit. ¶ Saluo igitur semp̃ meliori iudicio. ad pñs p̃dicte rõis nego ãcedẽs ¶ Ad cui⁹ intellectũ ẽ aduertẽdũ q̃ inter alios effectus ⁊ actus pnie. inclia/re animã ad faciendũ emendã deo ꝓ offensa relaxanda. ẽ forte magis ꝓprius actus pnie. Ad hunc autẽ actũ potest aia dupl'r se habere Uno modo absolute. ⁊ sic nõ potest esse i aliquo innocẽte. quia eo ipso q̃ innocẽs nihil cõmisit quod sit emẽdandũ. ideo absolute ⁊ simpliciter nõ inclinat ad emẽdandũ delictum. Alio modo sub ꝛditione. puta q̃ hõ cogitet si offendisses deũ. vel si quocũq̃z modo ꝛtingeret q̃ tu offenderes deũ. tu velles emendare ⁊ ꝛcipit homo se inclinatũ ⁊ paratũ ad obseruationẽ hui⁹ emende isto modo ꝛditionaliter cogitare vel ꝓlate. Et hoc modo act⁹ penitentie debet esse in quolibet iusto q̃z iscũq̃z innocẽte. siue sit viator siue comp̃hensor. immo quãto homo ẽ iustior ⁊ pfectior. tanto magis actũ pœnitẽtie isto modo cõditionaliter accepti inuenit in seipso. Nõ em̃ esset innocens. quicũq̃z oppositus istius actus in se sentiret. Et ideo pnia non solũ q̃z̃tum ad ornatũ anie. verumetiã q̃z̃tum ad iã dictũ actũ videt esse i dño iesu christo nõ minus q̃z ĩ quocũq̃z alio homie iusto ⁊ innocẽte. ¶ Alij dicũt q̃ pœnitẽtia nõ ẽ virtus ꝓcialis. sed generalis p q̃n dã aggregationẽ oĩm virtutũ. qz comp̃hẽdit ceteras virtutes. sicut vna vinea comp̃hẽdit multas vites. ⁊ vna cithara comp̃hẽdit multas cordas. Uñ quãdo detestat ⁊ emendare ꝓponit peccatũ luxurie. tũc tangit cordã continẽtie ⁊ castitatis. q̃n ꝓ peccm̃ supbie. tũc tãgit cordã ipsius humilitatis. q̃n pccm̃ auaricie. tũc tãgit cordã largitatis. et sic de alijs. vt sic homo de cẽtre ꝛscie dãs sonũ pnie. dicere possit illud Isa. xvi. Uẽter meus ad moab q̃ si cithara sonabit. ¶ Et hãc dicũt esse intẽtionẽ beati Aug. in li. de. v. m̃sionibus. vbi ait. Penitẽtia est quedã res optima ⁊ pfecta. omnes defectus reuocans ad pfectũ. ¶ P. sicut facere omne bonũ non ẽ virtus ꝓcialis sz generalis comp̃hendẽs omnẽ virtutẽ. sic declinare ab omni malo nõ est virtus ꝓcialis. sed ẽ aggregatio oĩm virtutũ. Cum g̃ pnia declinet ab omni malo. g̃ ⁊c. ¶ Sed nec istud valet. Qz sicut magnanim⁹ facit op⁹ cuiuslibet virtutis. ⁊ tñ magnanimitas ẽ virt⁹ ꝓcialis. eo q̃ hec oĩa faciat sub rõne ꝓcali. puta sub hac rõne. vt sit dign⁹ honore. vt pz. iij. eth. sic q̃z̃ uis hec virtus q̃ dicit pnia declinet ab oĩ malo. tñ hoc facit sub hac ꝓcali ratiõe vt inclinet hoiem ad velle emẽdare ipsi deo de omni offensa. ⁊ hoc vel absolute vel sub conditiõe. sicut p̃dictũ est. ideo pœnitẽtia ẽ virtus ꝓcalis ¶ Uñ non obstãte vl'irate obiecti material'r sũpti. si habitus aliquis versat circa ipm sub ratione ꝓcali. ille habit⁹ poterit esse vn⁹ specifice. ⁊ non solũ aggregatione vt isti assumunt. Et p hoc patet solutio ad ea q̃ p se inducũt. ¶ Alij dicũt q̃ licet pnia sit virtus. tñ nõ ẽ virtus distincta ab ipsa caritate. Penitẽtia em̃ ⁊ caritas vt isti dicunt sunt idẽ fm rẽ. q̃z̃uis differãt ratione. Nã eiusde virtutis ẽ vnire deo. ⁊ detestari ea que separant a deo. sed caritas vnit deo. pœnitentia detestat peccatũ quo separamur a deo. g̃ ⁊c. ¶ Sed nec istud valet. Qz habit⁹ distinguit p obiecta ⁊ p rões obiectales. sz aliud ẽ obiectũ ⁊ rõ obiectal' caritatis ⁊ pnie. vt pz ex p̃dictis. g̃ caritas ⁊ pnia sũt duo hit⁹ real'r distincti. ¶ Ad rõem dõm q̃z̃uis caritas detestet ea q̃ separant a deo. tñ hoc facit sub alia rõne q̃z̃ ipsa pnia. ideo ⁊c.

Cõtra opinionẽ.

Solutio rationũ.

Opi. tcia.

Ratio.

Cõtra opinionẽ.

Solutio rationis

Quantũ ad secundũ articulũ dico breuiter q̃ virt⁹ que ẽ pnia ẽ subiectiue ĩ ipsa volũtate. Quia vt dixi in. iij. li. iusticia subiectiue ẽ in ipsa volũtate. sed vt pz ex p̃dictis. pnia ẽ quedã iusticia. ergo ⁊c.

Articulus secũdus.

Cõclusio

1

¶ P. ĩ illa potẽtia subiectiue hz ẽ pnia q̃ emẽdam ꝓ pctis faciendã sibi ipsi põt infligere. ⁊ sua aucte omnib⁹ alijs potẽtijs impare. sed voluntas ẽ hmõi. vt patet ex multis aucto⁹itatibus sctõ⁹. ⁊ ꝓcaliter. b. Bern. ⁊ Ansel. quarũ aliquas adduxi li. ij. dist. xxxviij. ¶ Sed ꝛ istud sũt multe opiniões. In ista em materia q̃si q̃libet vis aie suũ habuit iudicẽ. ¶ Uñ q̃dã dicũt q̃ pnia tanq̃z ĩ subiecto sit in irascibili. Quia vindicare spectat ad irascibilez. sed fm. b. aug. pnia est quedã dolentis vindicta ergo ⁊c. ¶ P. ira qua quis irascit pctis alienis ⁊ ira qua quis irascitur pctis ꝓprijs. sũt sbiectiue in eadẽ potẽtia. sed ira qua quis irascit pctis alienis ẽ ĩ irascibili. g̃ ⁊c. ¶ P. chrys. dicit. Perfecta pnia cogit pœnitẽtẽ oĩa libẽter sufferre. Sz cogere videt ad irascibilez ptinere.

2

Cõtra cõclusionẽ.

Opi. pria

1

2

3

Nota q̃ pnia fuit i xpo.

Opi. sda

1

2

4 ¶ P. ppriū ē ipsi⁹ irascibilis sustinere dura ⁊ pnosa. Sed fm Aug. penitere ē pnā tenere. g̃ pnia ad irascibilē videt ptinere. ¶ P. i glo. 5 supius allegata i argumēto pncipali. Quid iusti⁹ rē. expsse ptz g̃ irasci ē actus pnie. g̃ rē.

Cōtra opinionē. ¶ Sz ista nō ꝯcludūt. qz licz act⁹ ipsi⁹ irascibil' se possit extēdere ad detestationē mali sen/ 1 sibilis. tm̃ nō videt q̃ se extēdat ad detestatōz mali spūalis Da oppositū. tūc extēderet se ad illud qd̃ excedit suū adequatū obiectū. Nam spūale excedit sensibile. Sed adequatū obiectū ipsi⁹ irascibilis videt ē sensibile. eo q̃ irascibil' sit vis sensibil' fūdata i organo corpali. Est em̃ ps appetit⁹ sensitiui. q̃ diuidit i appetitū irascibilē ⁊ ꝯcupiscibilē. Sz p pnia nō solū detestamur pctm̃ seu malū sensibile. sed etiā spūale. ⁊ tāto magis spūale q̃z sensibile q̃z to pctm̃ spūale ē peius sensibili ⁊ magis pricu losū. g̃ pnia subiectiue nō ē i irascibili. sed potius i volūtate. q̃ pōt omne malū detestari.

2 ¶ P. irascibilis diuinā offensā nō pcipit obiectiue. g̃ pnia nō ē i ea ponēda sbiectiue. Cōseqntia ptz. qz pnia pncipal'r ordiat act⁹ suos ad emēdā faciendā deo offenso p pctm̃. Añs etiā pz. qz diuīa offensa nō pt pcipi obiectiue ab illa vi in cui⁹ adeq̃to obiecto non claudit ipse deus. Sz infra adeq̃tū obiectū ipsi⁹ irascibilis nō claudit ipse de⁹. vt pz ex iā dictis.

Solutio Ad.1. g̃ rē. ¶ Ad pmū dōm. q̃ sicut intellect⁹ se hz ad ꝓtures seu potētias cognitiuas sensitiuas. sic volūtas ad appetitiuas. sz q̃cq̃d pñt potētie cognitiue sensitiue p multos act⁹. h̃ totuz pōt intellectus eq̃pollēter p vnicū suū actuz. qz q̃ sparsa sūt i inferioribz. sūt vnita i supioribus. vt ait auctor de causis. g̃ vindicare. irascicupiscere. detestari. ⁊ quoscūq̃z alios act⁹ cōpetētes irascibili ⁊ ꝯcupiscibili appetitui ptis sensitiue. pt ipse appetit⁹ intellectiu⁹. q̃ est ipa

Ad.2. volūtas eq̃pollēter p seipsā. g̃ rē. ¶ Ad scdm dōm q̃ irasci pctis ppriis pōt dupl'r accipi. Uno mō simpl'r. Alio mō cū emēda dīne offense. Prio mō maior ē vera. sed nō scdo mō. marie si illa potētia i q̃ ē ira q̃ irascimur culpe aliene nō ē pceptiua fm se ipsi⁹ diuīe offēse ⁊ emēde faciēde p offēsa tali. Sic ē i ppposito. vt pz ex pdictis.

Ad.3. ¶ Ad terciū nego maiorē. q̃a istud cogere marie ꝯpetit volūtati. q̃ oībz alijs

Ad.4. viribz dīnat. vt pbatū ē li. ij. dist. xxxviij ¶ Ad q̃rtū dōm q̃ ꝯcessis ambabz p̃missis. nō seq̃tur ꝯclusio. qz penitere nō consistit pcise in eo qd̃ est pnā tenere vel sustinere. vt patet ex pdi

Ad.5. ctis. ¶ Ad quintū dicendū q̃ ibi nō expmit irasci simpl'r. sed taliter irasci vt satisfactō offeratur ipsi deo. tale autē offertoriū nō pōt fieri p virtutē sensitiuā. que dei nō est pceptiua.

Alij dicūt pniam subiectiue esse i concupiscibili. Opposita apta nata sūt fieri circa idē subiectiue. sed dolor ⁊ delectatio. gaudiū ⁊ tristicia sunt opposita. cū igit̃ gaudiū ⁊ delectatio sint i ꝯcupiscibili. sequit̃ q̃ pnia q̃ cōsistit i tristicia ⁊ dolore sit i ꝯcupiscibili subiectiue. Opi. scda 1

¶ P ꝯcupiscētia boni ⁊ detestatio mali ptinēt ad eandē vim ipsi⁹ aīe. sed ad ꝯcupiscibilē ptinet ꝯcupia boni. g̃ ad eā ptinet pnia q̃ est quedaz detestatio mali. ¶ Sed nec istud valet. 2 sicut patet p easdē rōnes p q̃s iā pbaui pniaz nō esse subiectiue in ipsa irascibili. ¶ Ad primū g̃ dōm q̃ dolor ⁊ tristicia vt sūt i ꝯcupiscibili sic sunt passiones. et p ꝯns nō sunt pnia de q̃ loq̃mur. qz illa ē virt⁹. passio aūt nō ē virtus. Uñ sicut pena a iudice illata ipsi reo nō est iusticia vindicatiua. q̃z uis aliq̃ mō sit effectus tal' iusticie. sic i ppposito dolor et tristicia vt sūt i ꝯcupiscibili nō sunt pnia. q̃z uis q̃ñq̃z sint effect⁹ pnie. ¶ Ad. ij. pz p pdicta. qz detestatio mali sub hac rōe vt ex illo malo offensus ē deus. sic spectat ad penitentiā. ⁊ vt sic nō est actus cōcupiscibilis ptis sensitiue. cui nō conuenit pcipe deū vl' offensam dei. ¶ Alij dicunt pniaz subiectiue esse in ratione seu i ipo intellectu. Oppnia ē quoddā iudiciū. vt ptz 5 i. ad Cor. xi. vbi tangēs apl'us actū penitēte ait. Si nosmetipsos iudicarem⁹. nō vtiq̃z iudicaremur. sed iudiciū ptinet ad intellectuz. g̃ rē. ¶ P. eiusdē potētie ē ordinare ⁊ deordīata reformare seu reordinare. sed ordinare spectat ad intellectū. g̃ ad ipm̃ ptinet pnia q̃ deordinata emēdant ⁊ reformātur. ¶ Sz nec istud valet. Oppicet iudiciū dictare spectz ad ipm̃ intellectū ⁊ rōem. tm̃ dictatū iudiciū auctoritatiue executōi mādare spectat ad ipsaz volūtatē. cū ergo pnia q̃ ē virtus nō ꝯsistat i dictamine iudicij. sed in valida eius executione (Multi em̃ bñ dicāt qualiter debet fieri pnia. tm̃ ꝓpter defectū executōnis. puta qz auctoritate voluntatis dictatū iudiciū nō mandant executōi. iō ꝯstat eos carere ꝓtute pnie) g̃ virt⁹ pnie nō ē subiectiue i rōne. sz i ipa volūtate. ¶ Ad pmū dōm. q̃ pnia nō ē iudiciuz dictatiue. sed magis executiue. ¶ Etiaz isto modo ē intelligendū dictū apl'i Nā multi iudicāt se esse pctōres. ⁊ dicāt q̃ deberent se emēdare. tm̃ qz tale dictatū non exequūtur. iō tādē damnabiliter iudicabunt. ¶ Ad scdz dicēdū eodē mō. Nā licet p modū ꝯsilij dictare tam ordinationē q̃z reordinationez spectet

Cōtra opinionē. Solutio. Ad.1. Ad.2. Opi. tcia. 5 2 Cōtra opinionē. Solutio. Ad.1. Ad.2.

ad rōem. tñ illud qd sic ē dictatū ⁊ consultū. auctoritatiue ⁊ impialiter executioni mādare

Opi. q̄rta 1 spectat ad voluntatē. ¶ Alij dicūt q pnia ēi qualibet aīe potētia. Quia ōtus ibi hz eē vbi agit. sed pnia agit in quālibet aīe poten tiā. cū

2 a qualibet expellat pctm̄. ¶ P. reformās op/ ret q sit i reformato. sed pnia solet quālibet po tentiā aīe si reformata fuerit reformare. g̃ ⁊c.

Cōtra opi nionē. ¶ Sed nec istud valet. Qz si sic. tūc vnuz ⁊ idē accns sil' eēt i pluribz subiectis. Falsitas ꝯ ntis pz. pbatio ꝯntie. qz virt q ē pnia ē in vno hoie vnū accidēs. sed in vno hoie sūt plures

Solutio Ad. 1. potētie aīe realiter distincte. g̃ ⁊c. ¶ Ad p̄mū dōm q virtutē actiuā eē alicubi pt dupl'r itel ligi. Uno mō subiectiue. Alio mō attinctiue Primo modo ēi agēte. Secdo modo i patiē te Quāuis g̃ pnia aliq mō agat i quālibz aīe potētiā mediate ipsa volūtate quā informat. tñ i sola volūtate ē subiectiue. i alijs aūt potē tijs ē solū attinctiue. qz volūtas informata pe nitētia. sua actione attingit alias potētias ip/ sas suo impio applicādo ad faciēdū emendā

Ad. 2. p relicto. ¶ Ad scdm dicēdū q reformās pt dici dupl'r. Uno mō formal'r. Alio modo ef fectiue. Prio modo maior ē verā. sed scdo mō ē falsa. Modo sola volūtas reformat formaliter ipsa pnia. qz ipsa volūtas sola fuit subie ctiue reformata pctō. Nā pctm̄ sbiectiue hz eēi sola volūtate. pprie loq̄ndo de pctō. vt p/ bau li. ij. di. xxxix. cetere aūt potētie p pniaz reformant effectiue seu motiue. Nā volūtas informata p pniam mouet alias potētias ad

Opi. q̄nta 1 eaz correctionē. ¶ Alij dixerūt q pnia ē sub/

2 iectiue in ipsa synderesi. Primo qz ipsi syn de resi pprie cōuenit gemere p pctō. ¶ Secdo. qz synderesi pprie cōuenit detestari pctm̄.

Cōtra opi nionē. ¶ Sz nec istud vz. Qz sicut pz ex his q̄ dixi li. ij. di. xxxix. arti. iij. synderesis nō est vis vl' potētia aīe. sz ē q̄dā habit ꝯnatural' ipi aīe. et p ꝯns nō pt eē subiectū pnīe. qz vn habit nō subijcit alteri hitui. h̄ em̄ ꝯuenit ipi potētie.

Solutio rationū. ¶ Ad motiua istoz dōm q gemere p pctō. ⁊ detestari pctm̄. natural' ꝯuenit aīe p ipsā syn deresim. sz p pniaz hec ꝯueniūt aīe volūtarie

Articulus tertius.

Quantuz ad terciū

arti. cū petit. vtz pnia possit iterari. vel petit d pnia vt virt ē. vel vt sacrm ē. ¶ Prio mō pie creden dū ē q toties deus iteret hmōi virtutē q̄ties pctō vere ꝯterit de pctis i q̄ relapsus ē. Propt qd Eze. xviij. dicit dns. Quacūqz ho ra ingemuerit pctō salu erit. ¶ Ibidē etiā dic dns. Nolo mortē pctōris. reuertimi ⁊ viuite

Nota. ¶ Si petit de pnia vt sacrm ē. tūc ē aduertē/ dū q tres sunt modi generales pnie sacralis. Quedā ei pnia dr puata. Alia publica. Ter cia sollēnis ¶ Pnia puata dr illa q a sacerdo te imponit ꝯfiteri p secretis ⁊ occultis pctis. Publica q imponit p manifestis et magnis pctis. sicut nudis pedib pegrinari. vel ōgis verberari. sicut solet in curia romana fieri p pe nitētiarios summi pontificis. ¶ Sollēnis pnia ē illa q iniūgit p manifestis ⁊ maximis sceleribz. quibus pctō tota coitatē ville. vr/ bis. vel puincie scādalizauit. sicut ē matrici/ diū. patricidiū. vxoricidiū. ⁊ cetera hmōi ne/ phāda ⁊ horrēda peccata. ¶ De pmis duo/ bus modis non ē dubiū apud veros catholi cos q̄n iterari possint. ⁊ de facto patet q iterā/ tur in ecclesia. licet aliqui erronei viri a verita te deuij oppositū tenuerint. ¶ Dicūt etiā ali/ qui de istis. q quicūqz semel in caritate dei fu erit. nunqz deinceps possit pdere caritatē. Et hūc errorē cū motiuis suis tetigi li. iij. di. xxxi

Instantia ¶ Forte dicet q Ambrosius videt eē p opio/ ne istoz. Nam de pnia dist. iij. c. repiunt. idu citur auctas ambrosij. qua sic ait. Sic ē vnū

Solutio. baptisma ita ē vna pnia ¶ Nunc auctī et mul tis alijs quibz isti suū errorē defendūt mgr suf ficiēter rndet in lra. ⁊ veritatē huic errori ꝯtra riā multipl'r confirmat. ideo de his nihil hic scribo. qz clare patet in lra istius. xiij. distin.

Instantia ¶ Sollēnis autē pnia fm iura antiqua ñ de bet iterari. qzuis fm aliquaz eccl'iaz ꝯsuetu/ dinē etiā iteretur. ¶ Forte dicet si sollēnis pe/ nitētia non est iterāda. quid faciet tunc pctō si post semel pactā sollennē pniaz relapsus fu

Solutio. erit in idē vel sil'e vel forte mai pctm̄. ¶ Rn/ deo q fm iura iuūgēda ē sibi grauis et magna pnia. sed non sollēnis. ne ex frequēti iteratio/ ne talis sollennitas minus terreat pctōres.

¶ Et hac forte de causa diuturnitas sollēnis penitētie stat in discretione epi. vt tādiu tene atur peccator in ista penitētia. donec sic assue scat bonis moribus q nō opteat verisimil'r ti mere de sua recidiuatione in delictū tam enor me. ¶ Modus aūt isti penitētie in multis p/ tibus iuris ponit. ⁊ specialiter di. l. ca. in capi te. ⁊ de pnia di. iij. ca. repiunt. ¶ Et vt ex istis ⁊ alijs locis iuris canonici colligi potest. mo dus iste deber esse talis. ¶ In capite q̄drage/ sime puta in die cinerū sacerdotes parochia/ les debēt venire cū taliter penitētibus ad eccle siā in qua epus die illa celebrabit. ⁊ tales su/ os subditos debent repsentare epo ante fores

ecclesie. ⁊ hmoi penitētes debēt esse induti sac/co. et nudi pedib⁹. rasis capitibus si viri fue rint. ⁊ q̄ ralura parcit si mulier fuerit. Quos ep̄us introducēs in ecclesiā cū toto suo clero: dicit septē psalmos penitētiales. Postmodū eis manū imponit. aquā benedictā spargit. ci nerem capitibus eorū imponit. cilicio colla eorum coopit. ⁊ voce lachrimabili eis denun ciabit. q̄ sicut Ad ā ꝓpter sua peccata eiectus fuit de paradiso. sic ipsi eijciendi sint de eccle/sia. Quo dicto. precipit ep̄us ministris vt eos expellant de ecclesia. ⁊ ipsis exēūtibus clerus psequitur eos cantando hoc responsoriū. In sudore vultus tui. Et tunc manebūt extra ec clesiam vsq̄ ad diem cene dñi. qua die p̄sen/tabunt se ad fores sue parochialis ecclesie. et tunc introducūtur in ecclesiā p̄ suos ꝓprios sacerdotes. et licebit eis interesse diuino offi/cio vsq̄ ad octauā pasce. ita tamen q̄ non cō/municabūt. neq̄ pacē accipiēt. Et ab illa die iterum manebūt extra ecclesiā vsq̄ ad diez ci nerum. Et sic fiet de eis quolibet anno. donec p̄ epūm cum eis fuerit misericorditer dispen/satum. ¶ Verum est tamen q̄ tantus rigor istis temp̄ibus raro seruat ꝓpter tepiditatez prelatorū. ⁊ ideo valde multiplicātur detesta biles ⁊ horrendi peccatores. totā ꝯmunitatē sua temeritate scandalizātes infra ambituz sancte matris ecclesie.

Articulus quartus

Quantum adquar

tum articulū petit de duob⁹. Primo de causa penitētie. Secdo de eius effectu. ¶ Accipien/do q̄ penitētiā vt sacramentū ē. tūc deus est cā p̄ncipalis. ⁊ sacerdos seu minister est cā instru mentalis. sicut etiā in alijs sacramētis cōiter habet esse. ¶ Sed accipiēdo penitentiā vt virtus est. tūc deus est causa eius effectiua. qz cū sit virtus infusa. ⁊ p ꝯns creata. solus deus p̄t eā effectiue causare. quia ipse solus p̄ot aliq̄d de nihilo creare. ¶ Sed causa eius dispositi/ua p̄ot ēe multiplex. ¶ Ad cui⁹ intellectū est aduertendū. q̄ penitētia ē q̄si quedā reuersio homīs a peccō ad ip̄m deū. ideo necesse est ho minē cognoscere peccm̄ a q̄ dz recedere. ⁊ deuz ad quē debet accedere. ⁊ ad hoc disponit hō p lumē fidei loquēdo de fide informi. ¶ Secdo necesse est hmoi hoīem retrahi ab affectione peccti. ⁊ ad hoc disponit timore pene debite pro peccato. qui timor seruilis appellat. vt decla/raui libro. iij. distin. xxxiij. ¶ Tercio ꝯgruit talē hoīez hre aliq̄d inclinatiuū. quo inclinet ad ip̄m deū. ⁊ quo ad hoc disponit p spem ifor/mē. ⁊ p naturalē amorē. Et appello hic infor/me omne illud quod stat in ania sine caritate infusa. q̄ oim virtutū dicit ēe forma. ¶ Quā tū ad secdam ptē isti⁹ articuli ē aduertēdū q̄ ef fectus pnie sunt multi ⁊ valde gliosi. quos si mul in vna aucte ꝯiūgit Lyp an⁹ in q̄dā sīmo ne sic dicēs. O pnia q̄ miserāte deo petā remit tis. padisū reseras. contritū sanas. tristē exhi/laras. ad vitam de interitu reuocas. statuz in stauras. hominē renouas. fiduciā reformas. gratiāq̄z abundantiorē refundis. O penitēn tia quid de te referaz. omnia ligata tu solus. omnia soluta tu reseras. aduersa tu mitigas. confusa tu lucidas. despata tu animas. O pe nitētia rutilātior auro. splendidior sole. quaz nec petm̄ vincit. nec afflictio supat. nec despa tio deijcit. Penitētia respuit auariciaz. horret luxuriam. fugat furorē. format amorem. cal/cat supbiam. continet linguā. mores compo nit. odit malicia. excludit inuidiā. Perfecta penitētia cogit omnia ferre libēter. vnam pen/tienti maxillā p̄bet alteram. supior suppleē inferiori subiacet. in corde contritio. in ore cō fessio. in ope tota humilitas. Nec est pfecta ⁊ fructuosa penitētia. ¶ Istoz gliosissimoz ef fectuū pnie distinctionē. ⁊ coz distinctā reci tationē cā breuitatis diligēti lectori cōmitto.

Secda pars qrti articli

Nota effectus pnie.

¶ Ad argumētū p̄nci. dōm. q̄ aīs nō ē vez

Ad p̄ncipale argumentum.

¶ Ad primā ptē pbationis dōm. q̄ equiuocat de pnia. qz vt est passio ē in pte sensitiua. ⁊ pnia que est virtus existēs in pte intellectiua de qua ad p̄sens locutus sū. vtit illa passione exīte in pte sensitiua tāq̄z materia sua quā of fert deo p emēda. ¶ Ad secdam ptē pbatiōis dicendū. q̄ licz incipiēs non sit pfectus perfe ctione excellenti. est tamen pfectus pfectione sufficienti

¶ Distinctio decima quinta.

Et sicut predi

ctis. Postq̄z mgr̄ reprobauit er rorem illoz qui dicebant veraz penitentiā non esse iterabilē. hic improbat er/rorem illorū qui dixerunt veram penitentiā esse dimidiabilē. Et diuidit i tres ptes. Naz p̄mo p̄dictū errorē cum suis motiuis recitat. Secūdo eundē errorem reprobat. ⁊ oppoſi/tam veritatē confirmat. Et tercio que sit ve/ra penitentia manifestat. Secunda ibi. Sa tis arbitroz. Tercia ibi. Ex p̄missis. ¶ Nir/

cā primū est aduertendum. q̃ iste error est bi
furcatus. Nam supposito q̃ quis de aliqui
bus peccatis conteraṫ ⁊ non de alijs. dixerūt
quidam istorū q̃ satisfactio p illis peccatis d̄
quibus conterit valet ⁊ est sufficiens etiā tūc
quādo agitur. Alij dixerunt q̃ hmōi satisfa
ctio a primo tunc incipit valere quādo talis
homo etiam de alijs peccatis conterit. Et fm
hoc magister duo facit. Quia p̄mo ptractat
p̄mū dicēdi modū Secō scd̄m. ibi. Quibus
dā tamē videt. Prima i duas. Q̃ p̄mo ostē
dit quō isti suum errorem colorare nitūtur p
phetica veritate. Secundo quō hoc idē faci
unt sanctorū auctoritate. ibi. Alias quoq̃ au
ctoritates. Prima in duas. Nam p̄mo recī
tat istum errorem ac eius probationē. Secū
do subdit veram solutionē p adducte aucto
ritatis expositionē. ibi. Sed de his tm̄ opor
tet. ¶ Sequitur illa pars. Alias quoq̃. Et
diuiditur in duas ptes. Nam primo osten
dit quō isti p se adducūt sctōr̄ auctes ac etiā
rōem. Secō ponit suaz rnsionē. ibi. His rn̄
demus. ¶ Sequit illa ps. Quibusdā tn̄ vi
det. Et diuidit i tres ptes. Q̃ p̄mo ostēdit q̃
satisfactio facta in mortali pctō nunq̃ valet
ad meritum vite. Secō innuit q̃ pōt valere
ad diminutionē pene. Tercio probat ⁊ decla
rat vtrunq̃. Secūda ibi. Potest etiam acci
pi. Tercia ibi. Ex his ostenditur. Prima in
duas. Nam p̄mo premittit falsam opinionē
ac eius pbationez. Secūdo submittit verita
tis declarationē. ibi. Sed hec dicta ¶ Circa
istā dist. quero.

Vtr̄ hō carēs caritate possit satisfacere
deo de aliq̃ mortali pctō. ¶ Videt
q̃ sic. Q̃ nō min⁹ e de⁹ misericors in ac
ceptādo satisfactiōz sibi factā q̃z homo. sz hō
q̃nq̃z acceptat solutionē si bi factā de dimidio
debito. g̃ deus acceptabit tē. ¶ Cōtra. cl'yna
facta extra caritatē nō valet. g̃ nec alia opa sa
tisfactōis valere pñt. Añcedēs ptz ex dictis
apl'i. i. Cor. xiij. vbi ait. Si distribuero in ci
bos pauperū omes facultates meas. ⁊ si tradi
dero corpus meū ita vt ardeā. caritatē aūt nō
habeā: nihil mihi pdest. Cōseqntia pz. quia
cl'yna est principalis ps satisfactōis ¶ Dic q̃t
tuor sūt videda. ¶ Primo vtrū de pctō mor
tali hō possit satisfacere ¶ Secūdo de modo
satisfaciēdi. Et p hoc etiā patebit ad p̄ncipa
le quesitū. ¶ Tercio de ptibus satisfactionis
¶ Et q̃rto de necessitate restitutōis. puta vtr̄
ad veritatez pnie req̃ratur necēcio restitutio rei
alienē iniuste detente.

Quātuz ad primū

Articulus primus.

est aduertendū q̃ hoīem satisfacere deo pōt du
pl'r intelligi. ¶ Uno mō ex merito sue actio
nis absolute ⁊ fm se accepte. Et sic nō pōt hō
deo satisfacere de q̃cūq̃z mortali pctō. Q̃ offē
sa capit mēsurā ex quātitate ei⁹ q̃ offendit. sed
quātitas ꝗtutis diuine seu ipsi⁹ dei q̃ offendi
tur p pcm̄ ē infinita. g̃ offensa q̃dammō est
infinita. et p ꝯns oīs nostra actio fm se acce
pta nimis esset exigua ad satisfaciendū p hu
iusmodi offensa ¶ Alio mō pōt accipi nostra
actio vt gr̄a dei ⁊ caritate informata coopan
te sibi merito passionis dñi nr̄i ihu xpi Et sic
pōt hō satisfacere ipsi deo. Quia q̃ sic agit q̃ Ratio
actio sua ē grata ⁊ accepta ei quez offenderat
ille satisfacit vel satisfacere potest de offensa. sz
actio hōis accepta mō pdicto ē grata ⁊ acce
pta ipsi deo. g̃ tē. Maior est nota. q̃ vbi sunt
grata ⁊ accepta seruitia ibi nulla mā et offēsa.
⁊ p ꝯns eius qui offēdit pfici pōt emēda. Mi
nor etiā patet. q̃ quasi videret implicare ⁊tra
dictionē. q̃ actio gr̄a ⁊ caritate informata seu
a gratia ⁊ caritate p̄ncipiata nō eēt deo grata.
¶ Etiā meritū passiōis xpi. qui ē ꝓpiciatio p
pctis nr̄is. ē adeo gratū ipsi toti trinitati. q̃ re
spectu cuiuslibz penitētis cui tale meritū coo
pat placat ipse deus. ⁊ p ꝯns acceptat opa sa
tisfactoria q̃ sunt ipsi penitēti possibilia ¶ Ista
ꝯcl'o etiā ptz p ea q̃ dixi supius qōne prima
pcedēte. arti. p̄mo. i solutōe q̃nti argumentiō
ꝯcl'oem. ¶ Et his bñ intellectis de facili rn̄
detur ad multa sophismata. quibz aliq̃ solent
arguere. q̃ nullus hō d̄ mortali pctō possit sa
tisfacere ipsi deo.

Quantū ad secun

Articulus secūdus.

dum articulū sic pcedam. ¶ Primo cm̄ po
nam vnā ꝯclusionē circa quesitū principale.
¶ Secō inferā aliq̃ correlaria circa modū sa
tisfaciēdi ¶ Cōcl'o ē hec. q̃ null⁹ hō carēs gr̄a
⁊ caritate ipsi deo de pctō pōt satisfacere. Q̃ Cōclusio.
opa hōis carētis gr̄a ⁊ caritate nō sunt deo 1
grata. cara vl'accepta. g̃ hō carēs caritate nō
pōt deo satisfacere de offensa. Añs ptz. q̃ ini
micus nō gratificat nec acceptat op⁹ inimici.
sz hō sine caritate ē iimic⁹ deo. ⁊ ira dei actual'r
est ⁊tra eū. q̃ omes nascimur natura filij ire.
sic ait apl's. Cōseqntia etiā ptz. q̃ deo satisfa
cere nō possum⁹ nisi inq̃ztū ipse acceptat ⁊ gti
ficat illud modicū q̃d facim⁹. ¶ P. deficiēte 2

vera ⁊ contritõe non ꝑt fieri debita satisfactio. sed
carẽs caritate nondũ fuit ĩ vera contritiõe illi
us mortalis pcti excludẽtis caritatẽ. ergo ꝛc.
Maior pz. ꝓb maiorẽ. qꝛ nõ min⁹ satisfactio
ꝑsupponit ⁊ contritionẽ q̃ ⁊ confessio. Nã sicut. j. pa
tebit. sacrm phie tres ꝑtes hz. quaꝝ ꝑma ẽ cõ
tritio. scda confessio. ⁊ tercia satisfactio. Sz ñ
3 min⁹ terciũ ꝑsupponit ꝑmũ q̃ scdm. sz ⁊ confessio
nõ valet sine ⁊ contritõe. g̃ nec satisfactio ¶ P. ab
eadem radice ꝓcedũt opa satisfactoria ⁊ me/
ritoria. sed sine caritate mereri non possumus
Iste em̃ fuit error pelagij. vt pz li. ij. di. xxvij.
sez q̃ ex puris naturalib⁹ mereri possimus. g̃
Instantia ꝛc. ¶ Sed adhuc forte existẽtes aliqui imita
tores Pelagij ⁊ tra pñtem ⁊ cl'iõem dicẽt sic.
1 ¶ Si satisfactio nõ ꝑt fieri ipsi deo sine cari/
tate. tũc nũq̃ homo posset esse cert⁹ de h̃ q̃ satis
fecerit ꝓ pctõ. sed ⁊ ñs ẽ incõuenies. qꝛ tũc sp
opteret hoiem pactã pniam reincipe. Proba
tur ⁊ ñia. qꝛ null⁹ homo ꝑt scire se h̃re caritatẽ.
2 vt pz ex dictis li. i. di. xvij. ¶ P. rex nabucho
donosor potuit satisfacere de pctis suis. g̃ hõ
carẽs caritate ꝑt satisfacere ꝓ pctõ. Consequ
tia pz. qꝛ ille rex non habuit caritatẽ. cum ipe
esset ifidelis. ⁊ sine fide impossibile sit placere
deo. vt patet ad Hebre. xi. Aũcedẽs etiã patz
Dañ. iiij. vbi Daniel ad illũ incredulũ regez
3 ait. Elemosynis redime pctã tua. ¶ P. btus
Ambro. ait. Et si fides deſit pena satisfacit ⁊ re
leuat. sed planũ est q̃ vbi fides deficit ibi deest
Solutio etiã caritas. ¶ Sed ista nõ concludunt. Er
Ad. i. go ad ꝑmũ dicẽdũ q̃ licet homo nõ possit eẽ
certus de hoc q̃ habeat caritatẽ certitudie eui
dentis noticie. tamẽ ꝑt esse certus certitudine
ꝓbabilis cõiecture. et hec certitudo sufficit ei
Ad. 2. ad hoc q̃ non teneat penitentiã iterare ¶ Ad
scdm dicendũ q̃ redemptio de qua loquit ibi
Daniel non fuit satisfactio digna ꝓ pctis. sed
fuit tẽpalis pene euasio. quã ibidẽ ꝑdixerat ei
Daniel. que etiam euenit illi regi. qꝛ immuta
uit deus sensuz eius. ⁊ factus fuit quasi silue
stris bestia. eo q̃ non fecit fm consiliũ sibi da
Ad. 3. tũ ꝓ ꝓphetã ¶ Ad. iij. dcdm. q̃ Ambro. ibi ñ
loquit de fide q̃ ẽ virtus theologica. sine qua
impossibile ẽ placere deo. sed loq̃tur ibi de cre/
dulitate quã homo hz de hoc q̃ sit in peccato
Ꝓ posito bñ q̃ homo sit in mortali pctõ. de
quo nondũ satisfecit. ⁊ credit se non esse ĩ pec
cato. quia hm̃oi peccatũ penitus est obli tus
tũc si isto modo fides deſit. q̃. s. homo nõ ha
bet credulitatẽ seu fidem de hoc q̃ ipse sit ĩ ali
quo mortali peccato. tũc de tali peccato pena.
id ẽ cois contritio ⁊ vniuersalis ⁊ confessio satisfa
cit ¶ Ex ista igit conclusione correlarie põt Correlari/
inferri. q̃ falsa est illa opinio que ponit q̃ ho/ um ꝑmũ.
mine ꝑmanẽte in vno mortali peccato. ipe di
gne possit satisfacere de alio. Quia si sic. tunc 1
talis homo simul esset amicus et inimic⁹ dei.
Esset em̃ amicus dei. qꝛ sine caritate nõ posset
satisfacere. vt ꝑdictũ est. caritas aũt facit ami
cum dei. Et esset inimicus dei ꝓpter transgres
sionẽ diuini ꝓcepti. qua supponit esse in mor/
tali peccato. ¶ Itẽ talis homo manens auer 2
sus a deo. nõ maneret auersus a deo. Nã om/
nis mortalis pctõ ⁊ est auersus a deo. cum in
auersione a bono incõmutabili omia morta/
lia peccata ⁊ ueniãt. q̃uiscũq̃ differãt in con
uersione ad ⁊ mutabile bonũ Sed omnis di
gne satisfaciens deo ille conuertit ad deũ. ⁊ nõ
potest esse auersus a deo. ¶ Sed aliqui veri/ Opi. erro
tatis inimici ⁊ tra istã veritatẽ arguũt sic. Il/ nea.
la que sic se habent q̃ ad inuicẽ non sunt con 1
nexa. de talibus potest tolli vnũ altero rema/
nẽte. ⁊ ꝓ ñs de vno potest fieri satisfactio sine
alter⁹ satisfactiõe. Sz vnũ pctm̃ mortale nõ
hz nẽciaz ⁊ nexiõz cũ altero. g̃ ꝛc. Maior pz.
ꝓbat minor. qꝛ licet ꝗtutes ratione prudẽtie
sint ⁊ nexe. fm Arist. vi. ethicoꝝ. tñ nusq̃ po
nit Aristo. conexionẽ vicioꝝ. ¶ P. vn⁹ mor/ 2
bus corporalis potest curari altero morbo ma/
nẽte non curato. ergo vnũ pctm̃ potest ꝓ satis
factionẽ curari altero nõ curato. ¶ Consequ
tia patet a similitudine morbi corporal' ad mor
bum spũalem. ¶ P. btus Aug. ait. Satisfa 3
cere est cãs peccatoꝝ abscidere. ⁊ eorũ suggesti
onibus aditũ mĩme vlterius indulgere. Sz
cã vnius pctĩ põt tolli manẽte altero pctõ. er
go ꝛc ¶ P. vnũ vinculũ excoicationis eccle 4
siastice potest tolli altero remanẽte. ergo vnũ
vinculũ excõmunicationis diuie potest ꝓ sa
tisfactionẽ tolli altero remanẽte. sed peccatuz
mortale ẽ diuina excoicatio excludẽs a dei cõ
sortio ¶ Ad primũ nego minorẽ. maxime lo Solutio/
quẽdo de pctis q̃ simul sunt ĩ eodẽ q̃tũ ad eo Ad. i.
rũ remissionẽ. qꝛ nullius pctĩ mortal' remissio
fit nisi ꝓ infusionem caritatis ⁊ gratie. quia ĩ
tali infusione ⁊ nectitur omis remissio morta
lis pctĩ. ⁊ talẽ infusionẽ ꝑsupponit ipsa satisfa
ctio de mortali pctõ. ergo si dat q̃ tollat vnuz
mortale pctm̃ ⁊ non alteꝛ. tũc ratione remis/
sionis vnius pctĩ talis homo h̃ret caritatẽ. ra
tione ꝗo alterius pctĩ remanẽtis nõ possz ha
bere caritatẽ. ⁊ sic haberet caritatẽ. ⁊ non habe
ret caritatẽ. q̃d ẽ ⁊ dictio. ¶ Et eodẽ modo ar
guat de satisfactione. qꝛ viuo deo ñ possum⁹ sa
tisfacere nisi viuis opib⁹. sed nullũ op⁹ nostꝛ

viuū esse pōt sine caritate. ergo si fieret satisfactio alio pctō manēte. tūc ratione p̄mi inesset caritas. rōne scdi excluderet caritas. ⁊ sic esset simul ⁊ nō eēt. ¶ Auctoritates etiā Aris. nō valēt ad ꝓpositum. qz ipse nō habuit scribere hec et ꝯsimilia que catholica fide tenemus.

¶ Etiā aliquo mō falsiz assumit. qz sic Aristo. posuit oēm hoiem virtuosum eē prudētē. sic posuit omnē viciosum esse ignorantē. Unde in codē. vi. ethicoz ait sic. Oīs igit mal⁹ ignorans. ¶ Ad scdm dicendū q̄ similitudo illa nō valet in ꝓposito. quia alio et alio medicamine curatur vnus morbus et alter. sed omne peccatum post baptismū curat vno medicamine. s. infusione penitētie cū gratia et caritate. q̄ius diuersa satisfactio ordinet p̄ emenda. ¶ Ad terciū dicendū q̄ manēte vno mortali peccato. tūc nō sufficienter abscidit causa vel radix alterius pcti. qz sicut ait Grego. peccatū qd̄ pnia nō diluit. mox suo pondere ī altez trahit. ¶ Ad quartū dicendū q̄ nō ē sil'e qz iudex ecclesiasticus nō infūdit virtutē ī absoluendo ab vno excoicationis vinculo. que virtus sit incompossibilis cum alio vinculo. Sz deus nō absoluit ab aliquo pctō nisi infundēdo ꝓtutes pdictas. q̄ incōpossibiles sūt cū q̄cūq̄z mortali pctō. ḡ ꝛc. ¶ Sedō ex pdicta ꝯcl'one sequit q̄ illa opio ē falsa q̄ ponit q̄ bona opa que facit homo in mortali pctō. q̄z uis non sint satisfactoria durāte illo peccato. tamē postea fiūt fructifera ⁊ satisfactoria. q̄ndo homo ꝯtritus erit de hm̄oi peccato. Exemplū de illo qui ficte recipit sacramentū baptismi. cui tm incipit pdesse baptismus recedēte hm̄oi fictōe. ¶ Sed nec istud valet. Quia illa q̄ nunq̄z vixerūt. talia p supueniētē ꝯtritionē nō reuuiscūt. nam reuuiscere p̄supponit aliq̄n vixisse. sed talia opa cū sine caritate fuerint pacta. aī illam supuenientē penitētiā nūq̄z vixerūt. ergo nec p hm̄oi pniam vita erūt ¶ Nec est simile exemplū assumptū de baptismo. qz ī baptismo imp̄mit character rōe cui⁹ fīm dei ordinationē baptizat⁹ ē disposit⁹ ad recipiēdū grāz sacrālē recedēte fictōe. sed nec in opib̄ pniam p̄cedētibus. nec etiā in ipa pnia imp̄mitur character. si em̄ imprimeret p penitentiā. tūc sacr̄m pnie non esset iterabile. sicut nec sacr̄m baptismi. ¶ Tercio ex p̄dict⁹ pz falsitas illius opionis q̄ ponit q̄ satisfactio inūcta ⁊ inchoata in caritate. q̄ pficit sine caritate puta cum anteq̄z fuerit pfecta penitēs relabit in mortale peccatū. sit sufficiēs etiā p̄ illa parte qua sine caritate pagitur. Quia sicut ille q̄ tenetur dare alicui centū marcas auri. si daret hodie quinquaginta marcas veri auri. et cras daret quīquaginta marcas falsi auri. puta nō de auro sed de auricalco. vtiq̄z tal' tm̄m mō satisfecisset de quinquagīta marcis. et adhuc teneret satisfacere de aliq̄s q̄nquaginta. sic ī ꝓposito ꝛc. ¶ Et sic aliq̄s obligat⁹ alicui dare equū viuū. si daret sibi cadauer mortuū ⁊ immūdū. nō satisfaceret creditori. sic ꝛc. Pēsatz em̄ nr̄is opib̄ sine caritate factis. tūc de ipsis verificat illud Isa. lxiiij. Justicie nr̄e tāq̄z pānus mēstruate in ꝯspectu eius.

Ad. 2.

Ad. 3.

Ad. 4.

Correlarium scdm.

Cōtra

Correlarium terciū.

Articulus tercius.

Quātuz ad terciuz

articulū ē aduertendū. q̄ ptes satisfactōis dupl'r accipi p̄nt. Uno mō p ptib̄ p̄ncipalib̄. Alio mō p actib̄ reducibilib̄ ad hm̄oi ptes p̄ncipales. ¶ Primo modo sūt tres ptes seu tres modi satisfactōis. s. elemosyna. ieiunū ⁊ oō. ⁊ hoc rōnabiliter. qz cause satisfaciēdi debent corr̄ndere causis peccādi. sed vniuersales cause peccādi sunt tres. sicut patet. ī. Joh̄is. ij vbi dicit. Omne qd̄ in mūdo est. aut est concupiscentia carnis. aut ꝯcupiscētia oculoruz. aut sūpbia vite. ḡ cause quib̄ satisfacere debemus tres esse debent. Et qz ꝯraria contrarij curātur. ideo ptes satisfactionis q̄dammō ꝯrie debent ordinari ꝯtra p̄dictas causas ipsius culpe. vt sic verificet illud verbū beati Augucū ait. Satisfacere est causas pctōrum abscidere. Debet ḡ ieiunū ordinari p̄ncipaliter cōtra carnis ꝯcupiscentiā. elemosyna ꝯtra oculorū ꝯcupiscentiā. que ē ipa auaricia. ⁊ oratio qua humiliamus aias nr̄as deo ꝯtra sūpbiā Unde iste ptes satisfactionis tāgūtur Thobie xij. vbi dicit. Bona est oratio cū ieiunio ⁊ el'yna. ¶ Forte diceret q̄ sola el'yna videt eē sufficiens satisfactio. Qz dz Lu. xi. Date el'ynam ⁊ oīa mūda sūt vobis. ¶ Rndeo fm glo. ibidē q̄ non loquit ibi de mūdicia aīe. sed de mūdicia reliq̄ ptis bonoz q̄ remanet his qui dādo elemosynā de suis facultatib̄ exercet opa pietatis. Unde a ꝯrio sensu auaris hoib̄ bona etiā licite acq̄sita nō dicunt eē mūda si rōe pcitatz de bonis suis nō faciūt el'ynas ¶ Sz si loquamur de ptib̄ satisfactōnis min⁹ p̄ncipalib̄ reducibilib̄ ad tres ptes p̄dictas. tunc p̄nt esse pl'es. puta pegrinatōes. discipline. vigilie. genuflexiones. ⁊ cetera ꝯsilia. q̄ q̄nq̄z penitētib̄ iniūgunt. Oīa tm̄ hm̄oi ad tres p̄dictas ptes sufficiēter reducunt. Quia oīa talia vel sunt spūales exercitatōes. ⁊ tūc reducūt ad oō ez.

Articulus tercius.

Instantia

Solutio.

vel corpales castigationes. et tũc reducũt ad ieiuniũ. vel primor subuentiones. ⁊ tũc reducũtur ad elemosynã.

Articulus quartus

Quantum adquartum articulũ est aduertendũ. q̃ restitutõz rei aliene ptinere ad satisfactionẽ pot dupl'r intelligi. Uno modo q̃ hmõi restitutio dicat esse ps satisfactionis. Alio mõ q̃ ptineat ad ipsã tanq̃z aliquid sine quo nõ pt fieri sufficiens ⁊ vera satisfactio ¶ Et fm hoc sic. p. c. edã ¶ Or primo iuxta duo mẽbra istius distinctõis pnã duas ꝓclones. ¶ Secdo circa restitutiõez mouendo q̃sdã casuales qõnes. ¶ Conclo prima ẽ ista. q̃ restitutio nõ ptinet ad satisfactionẽ tanq̃z ps eius. Or illud qd hõ exns i mortali pctõ sufficiẽter potest pficere hoc nõ ẽ ps satisfactõis. Sed exns in mortali pctõ sufficienter ⁊ bñ potest facere restitutionẽ de re iniuste possessa. g̃ ꝛc. Minor patet. quia etiã iudeus vel paganus manẽs i sua infidelitate posset integre iniuste possessa restituere. Maior etiã patet. qr nulla ps satisfactiõis potest sufficiẽter ꝓpleri in mortali pctõ. sicut pbatũ est supius i secdo articlo. ¶ P. licet canones penitẽciales sint valde graues ⁊ rigorosi. prout patet. xxiij. q. ij. hocipm. tñ omes pnie satisfactorie modo sunt arbitrarie. ⁊ ꝓmisse sũt arbitrio prudẽtis ⁊ discreti confessoris. vt patz xxvi. q. vij. tempora. Idẽ patet de pnia dis. i. mẽsura Sed restitutio rei iniuste possesse nõ est in arbitrio confessoris. vt de se patet. g̃ restitutio non ẽ ps satisfactionis. ¶ P. illud qd q̃ libet tenetur facere p seipm sine impositõne sacerdotis. hoc non ẽ ps pnialis satisfactionis. restitutio rei aliene ẽ hmõi. Minor pz. Maiorẽ pbo. qr quelibet ps pnialis satisfactionis debet in nũgi penitẽti ab ipso sacerdote cui confiteť ¶ Secda ꝓclo est. q̃ restitutio ptinet ad satisfactionẽ tanq̃z aliquid sine quo non pt fieri vera ⁊ sufficiẽs satisfactio. Or vt ptz ex pcedẽtibus. nullus exns in mortali pctõ pot satisfacere. sed vt habeť in lib. de creto rũ. xiij. q. vi. non dimittitur pctm nisi restituat ablatũ. ¶ P. q̃z diu quis violẽter iniuriatur primo. tãdiu non pot de offensa satisfacere ipsi deo. sz non restituẽs supposito tamẽ q̃ possit restituere violẽter iniuriatur primo. g̃ ꝛc. Minor patet. Probať maior. qr in omi iniuria violẽter illata primo offendit ipse deꝰ. Sz actual'r offendẽs nõ satisfacit de offensa ipsi deo ¶ His pmissis circa restitutionẽ pnt fieri. vij. qstiũculesub h̃ versiculo ꝓphẽse. Quis. cui. qd q̃z tũ. p quẽ. siue quomõ. qñ. ¶ Est ergo prima questio q̃s teneat ad restitutionẽ faciendam ¶ Rñdeo q̃ nõ solũ faciẽs damnũ. verũetiã qnq̃z multi alij tenẽtur ad restitutionẽ damni. qui comphendũtur i his duobus versib̃ Jussio. consilium. cõsensus. palpo. recursus. Participãs. mutus. nõ obstãs non manifestãs. ¶ Preter igit actorẽ q̃ actiõe ppria pncipal'r facit damnũ sunt hic nouẽ psone notate q̃ tenent ad restitutionẽ ¶ Prio si ille cuiꝰ iussione seu pcepto damnificãs ifert damnũ. Et hoc notať cũ pmittit. Jussio. ¶ Secdo ille cuiꝰ ꝓsilio illud agitur. Et hoc intelligẽ i tali casu vbi sine hmõi ꝓsilio damnificãs non fecisset illud malũ qd fecit. Et hoc notať cuz dicit ꝓsiliũ. ¶ Tercio ꝓsentiẽs. Et h̃ intelligendũ ẽ put dicũt Innocẽ. ac Hosti. ⁊ Raymũdus loquẽdo de ꝓsensu mõ quo loquũt leges hũane. s. qñ consentiẽt affectus apparet i opere coopationis. Et istud notať cũ dicit. Cõsensus. ¶ Quarto palpo. i. adulator. puta cũ aliquis dicit pdones esse viros strenuos. ⁊ p hoc allicit alios ad spolia facienda que nõ facerẽt si tales adulatores hmõi viciosos actus non ꝓmẽdarent. Et hoc notať cũ dicit. Palpo ¶ Quinto receptator. ad quẽ fur vel spoliator habet recursum qui hmõi malefactores recipit ⁊ defensat ne cogi possint ad restituendũ ea que abstulerũt iniuste. Et hoc notať cũ dicit. recursus. ¶ Sexto ille q̃ pticipat. s. in crimine cũ tali criminoso. Intelligũtur autẽ oẽs illi pticipare i crimine cũ hmõi criminoso qui ipm adiuuãt ad pficiẽdũ hmõi spoliũ vel furtũ. sine quoz adiutorio ipse fur vel spoliator hmõi malũ nõ faceret seu pficere ñ posset. ¶ Etiã pticipantes dicunť illi q̃ a spoliatoribus res furtiuas vl spoliatas recipiũt p modũ doni. vl q̃ tales emũt supposito q̃ sciant hmõi res eẽ furtiuas vel spoliatas. secꝰ ẽ aũt si q̃s bona fide emit res tales. qr ille nõ teneť p dere exquo nesciuit hmõi res eẽ furtiuas. Et ideo veri possessores si volunt res hmõi rehabere. tũc debet reddere preciũz capitale illi qui fuit emptor bone fidei. Et ista materia notať cũ dr. pticipãs ¶ Septimo ille q̃ tacet. cũ tñ suo clamore possz hmõi damnũ phibere. Et h̃ fm doctores iuris intelligit de illo qui sine suo periculo potest clamare. ⁊ ex officio teneť clamare. puta sicut vigil in castro. vel al's deputatus ad custodiã aliquaz rez. Et istud intelligit cũ dr. mutꝰ Octauo ille q̃ nõ resistit ⁊ tñ sine suo pic'o phibẽ pt ne fiat talia mala

Conclusio prima.

1

2

3

Secda conclusio.

1

2

Secda ps pmi articli

Questio pma.

Et istud fm doctores intelligit de eo q̃ ex dominio vel officio tenet resistere hmoi malhomibꝫ. qz redditus dnoꝝ sunt stipendia eorũ. q̃ p hoc mereri debent q̃ subditos suos defendant a molestijs hoim iniquoꝝ. Et istud notat cũ dicit. nõ obstans. ¶ Nono tenet ad restitutionẽ ille qui scit vbi ẽ hmoi res furtiua: vel als iniuste ablata. vel scit quis abstulit. ⁊ tñ detẽtibꝫ nõ vult indicare. cuz tñ hoc facere possit sine suo piculo. Et istud notat cũ dicit nõ manifestãs ¶ Oes isti pdicti tenent ad restitutionẽ damni. tñ si vnꝰ eoꝝ integre restituerit ceteri sunt absoluti. ¶ Questio secda nota tã ĩ pmo ꝓsiculo ẽ. Cui debeat fieri restitutio. Rndeo illi dz fieri de iure restitutio a quo facta est sine iure ablatio. Qui si mortuus ẽ. debet restitui primo heredi. vel primis heredibus si plures sunt equaliter ppinq̃ heredes. Et hoc intelligendũ ẽ si ille mortuus nõ ordinauit aliter faciendũ de istis rebꝫ in testamento vltime sue volũtatis. Si autẽ nescit heres nec pcipi pot. tũc de scitu ⁊ licẽtia dyocesani. talia bona sunt paupibus distribuẽda. ⁊ ali os pios vsus p aĩa illius qui verus debuit eẽ possessoꝝ hmoi rez. ¶ Si aũt ille cui debet fieri restitutio adhuc viuit. sed in tam remotis ptibus est q̃ hic qui dz restituere: nõ pot ad ipm ptingere. nec spatur q̃ sibi possit trãsmitti illud quod sibi debet restitui. tunc q̃uis doctores dicãt q̃ valoꝝ illius rei debeat dari pauperibus p anima illius cui d iure debet. tamẽ mihi consultius videret q̃ istud dareť alicui spũali collegio sub tali condicõne. si vnq̃z ille cui deberet fieri restitutio reuerteret. q̃ illd̃ collegiũ illud quod recepit sibi restituat indilate. Si aũt nõ reuerteretur. q̃ tunc illi de collegio habeãt istud p elemosyna. et orent p ania eius. ¶ Tercia questio ẽ. quid restituet. Ad cuius intellectũ est aduertendũ. q̃ q̃nq̃z res ĩ qua quis damnificatur non pot restitui in ppria specie. puta cũ aliquis incẽdit domũ. villam vel castruz. occidit hoiem vel enormiter vulnerat. vel aliquẽ impedit maliciose ne sibi aliquod bñficiuz conferat. vel inique ledit famã homis secrete vel manifeste. ¶ Rndeo q̃ ĩ his et multis alijs consilibus non pot poni aliqua regula cõis. qz q̃nq̃z talia fiũt a casu. q̃nq̃z ex iracũdo furore ⁊ indeliberato. q̃nq̃z deliberate ⁊ ex ppria malicia. puta cum patiens nec causã nec occasionẽ dedit ppter quam sic damnificari debuit. quãdoq̃z fiunt deliberate sed rationabili ⁊ iusta causa suadẽte. ¶ Pensatis ergo his ⁊ ꝓsimilibꝫ ꝓditõibꝫ taz aggrauãtibus q̃z subleuãtibus. debet fieri restitutio p alia bona. hmoi illata damna recompensantia. iuxta arbitriũ boni viri vel bonorũ virorũ qui hmoi causas et ꝓditiones tã aggrauãtes q̃z subleuãtes sciant ordinate ac debite ponderare. ¶ Quarta questio ẽ quãtũ. ⁊ hoc pt dupl intelligi. Uno mõ. qz q̃nq̃z restitutio fieri debet paupi mercatori q̃ diu caruit bonis suis q̃ si habuisset multa alia bona cũ istis lucratꝰ fuisset. Et forte interim soluit vsuras. q̃s non soluisset si bona sua fuissent sibi dimissa. vl debito tempe soluta. Et idẽ dubiũ habet locuz de his qui creditoribꝫ non soluũt in termino quo soluere pmittũt. ¶ Respõdeo q̃n hmoi damnũ certũ ⁊ euidens est. et quãtitas damni patens est. puta quãdo soluit vsurã. quaz nõ soluisset: si raptoꝝ sibi sua dimisisset. vel debitoꝝ statuto termino soluisset. tũc taz raptoꝝ q̃z debitoꝝ tenẽtur satisfacere de toto damno. Sed quãdo huiusmodi damnũ nõ est euidens ⁊ certũ. puta sicut dicebat d lucro quod ꝓsecutus fuisset si bona sua habuisset. de talibus enim ꝓtingẽtibꝫ nõ est determiata veritas. q̃nq̃z enim vbi homo credit se lucraturũ fuisse p didisset. si ptũc actũ mercantie exercuisset Et ideo in tali dubio iterum standũ ẽ iudicio et arbitrio boni et expti viri. ¶ Et in tali pũcto existimo q̃ fidelis et iustus mercatoꝝ melius posset iudicare q̃z vnus magnus clericus. qz ipse melius sciret ponderare cõditiones ⁊ circumstãtias facti illius tendẽtes ad lucrũ vel ad pditionẽ. vel ad mẽsurã mediã. ¶ Sedo mõ ista questio de quãtitate restitutõnis potest intelligi de eo qui tantũ fuit obnoxius q̃ omnia bona sua non sufficiũt ad plenariã restitutionẽ. ¶ Respõdeo. q̃ via salutis nulli est pclusa. Dato enim q̃ damnificatoꝝ nihil habeat quo possit restituere Si tamẽ habet pfectã voluntatẽ restituendi. ⁊ hoc citꝰ ⁊ immediate cũ talia bona habuerit seu ipm hreꝝ tigerit quibꝫ satisfacere possit in toto vel in pte. tunc nõ obstante q̃ actualiter restituere non possit tamẽ ipse est in statu salutis. illa enim bona voluntas ẽ sibi causa salutis. Si autẽ aliq̃d habet. tũc si nõ pot habere inducias ab illis quibus dz restituere. ipse tenet cedere bonis. vel vẽdere oia q̃ habet. ⁊ satisfacere quãtũ pot. etiam vsq̃z ad mẽdicã pauptatẽ. sic dicit Hosti. ⁊ multi alij doctores iurꝭ canõici. ¶ Quinta questio ẽ p quẽ. Ubi sciendũ q̃ q̃nq̃z ignoratur psona que fecit damnũ. et iõ ppter periculũ honoris sui ñ psumit seipm mãifestare. ⁊ p ꝓs necẽ hz restitutionez facere mediãte alia

Questõ secunda.

Questio tercia.

Questio quarta.

Questio quinta.

psona. Ideo merito hic q̃rit. p quē. i. mediante quo istud sic possit fieri. q̃ ipse restituēs sit absolutus coram deo. ¶ Respōdeo si restituēs habet idoneū confessorē qui est honeste vite ⁊ bone fame. tunc facta restitutione mediante hmōi confessore restituens est absolutus. Et dato q̃ confessor receptis talibus bonis non daret vlterius cui dare deberet. adhuc ille restituens esset absolutus coram deo. quia ignorat maliciā confessoris. ⁊ nō erat verisimile q̃ ad illud factū expediendū ipse posset inuenire psonam magis idoneā q̃z ipsum confessorez. maxime quādo de confessoris malicia nullā habuit suspitionē. ¶ Sexta questio est quomō. Quā questionē p tanto interpono. quia modū congruuz inuenire quo fiat restitutio. quādoqz est valde difficile. sicē apparet de muliere que falsum heredē constituēdo quē secrete concepit p adulterū. defraudat veruz heredem. ¶ De hoc aliqui doctores dicunt. q̃ talis mulier nō pōt satisfacere nisi reuelet istud marito suo. ad hoc. vt illū spuriū priuet hereditate. Sed istud non videt bn̄ dictū. qz sic faciendo illa mulier exponeret seipsam mortis piculo. ⁊ exponeret virū vxoricidio. quia forte maritus machinaret mortē mulieris.

Questio sexta

¶ Dico igit q̃ talis mulier quantū potest debet laborare ad hoc q̃ spurius ingrediat religionē. ⁊ talem religionē in qua non sit capax hereditatis Et si ille spurius nollet intrare religionē. tunc puto q̃ mater illi spurio debeat reuelare q̃ ipse nō sit heres. ⁊ q̃ pdat animaz suam si vez heredē defraudauerit. capiendo minus iuste hmōi hereditatē. ¶ Potest etiam in confessione istud reuelare ei cui confitetur ille spurius. ⁊ dare licentiā hmōi cōfessori vt de hoc loquatur cū illo spurio faciendo sibi conscientiā de pdictis ¶ Et si hec omnia nō valent auertere huiusmodi spuriuz a sua ptinacia. tunc talis mulier si superuixerit mortuo marito de bonis que sibi remanēt debet parcissimā accipe vite necessitatez. ⁊ quicquid sibi supest. debet dare filio legitimo. vel alteri vero heredi. si de marito suo nō habuit prolē. vt fraudem sibi factam recompenset quantū potest ¶ Septima questio ē quādo id est quo tempe teneē quis restituere Et ista questio potest tripliciter intelligi ¶ Uno mō de illo qui nunq̃z fuit possessor bone fidei. Et iste immediate teneē satisfacere in q̃tum pōt.

Questio septima.

¶ Alio mō de illo q̃ fuit q̃nq̃z possessor bone fidei. nihilominus tamē anteqz trāseat tempus pscriptionis ipse sufficienter informatur de hoc q̃ iniuste aliquid possideat. ⁊ q̃ illi per quos vel a quibus ipse habuit talē rem nunq̃z fuerint iusti possessores illius rei. Sufficienter etiā informatur seu doceē cui de iure talis res ab ipso iuste possessa debeat reddi. Et tunc etiā iste immediate ⁊ absqz vlla dilatione debet facere restitutionē. quia nō solum est peccatū tollere ab aliquo rem suam ipso inuito. verum etiā peccatū est retinere rē alicuius contra voluntatē suam. nisi p illam retentionem procureē bonum illius. sicut si alicui nō redditur gladius suus. quādo in ira furoris sui vellet interficere hominē innocentē Tercio modo posset ista questio introduci ppter tempus pscriptionis. ¶ Est autez pscriptio ius ex tempore capiens firmitatē. ¶ Tempo vero hmōi est tempus decem annorū contra psonam laicam ⁊ priuatā. si psens fuerit. sed ē tempus viginti annoruz contra psonam absentē. Intelligūtur autez esse psentes qui habitant in eadem ꝓuincia. absentes qui sunt ī diuersis ꝓuinciis. Contra eccclesiaz autē nō prescribit nisi tempore quadraginta annorū: sicut patet. xvi. q. iij. Et excipitur ibidē ecclesia romana contra quam non pscribitur nisi tempore centū annorū. ¶ Differt aūt prescriptio ab vsucapione. quia pscriptio cadit sup rem immobilez. sicut est domus. ager. villa. castrum. ⁊ sic de similibus. Sed vsucapio cadit sup rem mobilē. sicut pecunia. vestis. liber ⁊ sic de similibus ¶ Ponatur ergo q̃ aliquis dominus teneat aliquam villā de facto. nullo tamen iure sibi suffragante. ⁊ det illam villam alicui suo vasallo. qui quidē vasallus credit dominū suum fuisse iustū possessorē illius ville. et idem vasallus bona fide et quiete eam possidet p totum tēpus deputatū ex iure ciuili ⁊ canonico ad pscribendū. omnibus etiam alijs conditionibus integre obseruatis. que ad pscriptionē requirūtur. q̃ valde multe sunt. quas ad psens dimitto causa breuitatis. Et elapso huiusmodi tempe veniunt aliqui. ⁊ sufficienter ostendunt q̃ villa predicta erat eorū. ⁊ impetunt sup hoc istum vasallum qui actualiter eam possidet. Quo facto quātum ad psens petit vtrū nō obstāte q̃ elapsū sit tempus pscriptionis. iste actualiter possidens illam villam teneat eam restituere his qui eam impetunt modo iā dicto. ¶ Respōdeo q̃ nō teneē eā restituere. Qz cui iurisditionē possidendi tribuit ius canonicū ⁊ ciuile. ille non teneē restituere illud quod vt sic possidet. Sed obseruatis omnibus cōdicionibus

Prescriptio

Nota

Ponit casus.

Rñsio.

ad pscriptionē requisitis tūc elapso tpe pscri/
ptionis tam ius ciuile q̄z canonicū tribuit iu
risdictionē possidendi ei q̄ pscripsit. vt appet
ex multis textib⁹ ⁊ glosis vtriusq̄z iuris. ergo
Opio contraria. talis nō tenet restituere. ¶ Sz aliq̄ modo cō
tra istud sunt quidā doctores dicētes q̄ pscri
ptione existēte legitima quantū ad omia pū/
cta ad pscriptionē req̄sita. tūc q̄uis pscribēs
nō teneat ad restitutionē rei quā pscripsit i fo
ro exterioris iudicij. qz in omi exterioꝛ iudi/
cio tam ciuili q̄z ecclesiastico tollit actio i cō/
trariū. ⁊ excipit ⁊tra actoꝛē ⁊tute legis a qua
cōditū est ius pscriptōnis. tñ vt dicūt i foro
1 cōscientie pscribens tenet restituere. Qz prin
ceps qui est ist⁹ legis ⁊ditoꝛ. ⁊ maxime prin
ceps secularis nō potest facere de meo tuū. qz
ipe nō est dñs rez. sz est tutoꝛ ⁊ defensoꝛ earū.
Qd patet. qz ipe habet ppria ⁊ determinata
stipendia. nec iuste potest indifferēter a sub/
ditis accipere nisi ex certis causis. puta ppter
cōmune bonū pmouendū vel defensandum.
2 ¶ P. qd nō est fm se licitū. sz tantū est a iure
pmissuz. hoc nō pbet defensionē in foro ⁊scien
tie. sz pscriptio est hmōi. solū em est a iure per
missa ad vitandū maꝰ malū. puta iurgia q̄
3 possent oriri ppter indistinctōez dñoꝛ. ¶ P.
pscriptio nō est de iure naturali. ergo nō tuet
in foro ⁊sciētie eū qui pscribit. Cōsequētia pa
tet. Probat ant̄cedēs. qz nullꝰ perdit rē suā in
4 rerum natura ex solo trāsitu tpis. ¶ P. in foro cō
sciētie nullꝰ potest detinere rē alienā invito dño
rei. sz pscribēs detinet rē alienā invito dño rei
5 ergo tc. ¶ P. in foro ⁊sciētie nemo debet locu
pletari cū iactura aliena. sz pscribens ditat cū
Cōtra opinionem. alterꝰ dāno ⁊ iactura. ergo tc. ¶ Sz ista nō
⁊cludūt Qz qd autoꝛitate iuris possidet hoc
iuste possidet. Sz qd p pscriptōez possidet. h̄
autoꝛitate iuris possidet. vt isti inet ⁊cedunt.
Solutio Ad. 1. ergo tc. ¶ Ad primū dicēdū q̄ princeps nō
solū est rez tutoꝛ ⁊ defensoꝛ. vez etiā est rerum
distributoꝛ fm merita ⁊ demerita possidētiū.
Un̄ sicut iuste i penā aliquoꝝ criminū q̄nq̄z
res ab aliquo possessa auferit ab eo. ⁊ cadē res
in pmiū virtutū dat alteri. sic iuste ab aliquo
ppt suā negligentiā auferit illud qd q̄nq̄z pos
sedit. ⁊ iure pscriptōis dat ⁊ q̄ bona fide talez
rē coluit ⁊ diligentē curā circa ipaz adhibuit.
magna em negligētia in illo esse videt. q̄ p to
tū tempꝰ pscriptōis rē suā in manu aliena di
misit ⁊ eā toto illo tpe nunq̄z repetiuit. Sed
iura dicūt q̄ qui rē suā curare negligit h̄ meri
to eiꝰ ppietatē amittit. Ex q̄ patet q̄ ius pscri
ptionis est rōnabiliter institutū. puta ppter
cōmune bonū. vt. s. quilibet caueat ne rē suaz
negligat. sz eiꝰ diligentē curā gerat. ¶ Ad se Ad. 2.
cundū nego minoꝛē. Ad pbationē dicēdū q̄
pscriptō nō est a iure solū pmissa tanq̄z minꝰ
malū. sz est a iure instituta tanq̄z qd dā cōmu
ne bonū. qd est coꝛrectiuū toꝛporis ⁊ negligē/
tie. ⁊ pmiatiuū fidelis diligētie. ¶ Ad terciū Ad. 3.
nego cōsequentiā. qz mlte sunt leges positue
p bono cōmuni supaddite iuri naturali. q̄ tñ
in nullo ledūt bonā ⁊scientiā in sua obseruati
one. ¶ Ad quartū nego minoꝛē. pscribēs em Ad. 4.
nō tenet rē alienā sz suā. qz tenet rē quā iusti/
cia iuris ciuilis ⁊ canonici sibi tribuit. ¶ Ad Ad. 5.
quintū dicēdū q̄ maioꝛ nō est vniuersalit̄ ve
ra. qz dato q̄ aliq̄s mereat damnū seu iacturā
tūc salua bona ⁊sciētia pt aliq̄s ditari cū alie/
na iactura. puta cū iactura illiꝰ qui merebat
iacturā. sz ille ⁊tra quē pscribit ex sua negligē
tia meret iacturā. vt supra dictū ē. ¶ Nec ad
psens sufficiāt d̄ ista materia. qz alias cū opoꝛ
tunū fuerit ipam intēdo copiosiꝰ pertractare.
¶ Ad argumentū principale dicēdū q̄ nō ē Ad princi
simile de debito rei exterioris. ⁊ d̄ debito satisfa pale argu.
ctionis p offensa. Nā ad solutōnez debiti rei
exterioris sufficit restitutio rei fm eq̄litatē iu/
sticie. sz ad satisfaciendū p offensa necessario
requirit reformatio amicicie q̄ inter deū ⁊ ho
minē esse nequaq̄z pt deficiēte in homīe diui/
na gratia ⁊ charitate tc.

¶ Distinctio sedecima.

In perfectōe
i antē. Postq̄z mgr in duabꝫ di/
stinctionib⁹ prime pcedentib⁹
determinauit de sacramēto penitētie i vniuer/
sali. nūc in ista sedecima distinctōe determiat
de ptib⁹ ist⁹ sacramēti i speciali. Et diuidit i
duas ptes. Qz p̄mo ptes penitētiā integran/
tes enumerat. Secdo de hmōi partib⁹ distin
cte ⁊siderat dist. xvij. ibi. Nic oriit q̄stio. Pri
ma i duas. Nā p̄mo tāgit tres ptes penitētiā
integrātes ⁊ pficiētes. Secdo ondit tres mo/
dos penitēdi fm diuersa tpa penitētib⁹ ⁊ueni
entes. ibi. Predictꝰ vo adūciendū est. Pria i
duas. Nā p̄mo ondit vere penitētie sufficien
tiā. Secdo tanq̄z ex opposito inuit false penitē
tie deficientiā. ibi. Et sicut sūt digni fructus.
Prima i duas. Qz p̄mo ondit q̄ vera penitē
tia ⁊sistit in cordis ⁊tritōne. oris ⁊fessione. ⁊
opis satisfactōe. Secūdo h̄ manifestat ex te/
xtu sacre scripture. ibi. Cōpunctio nobis ibi

cōmendat. Et hec in tres fm q̄ p̄mo allegat scriptura qua indicit nobis cordis cōpūctio Secūdo qua oris ꝓfessio. Tercio q̄ opis satisfactio. Secūda ibi. Cōfessio. Tercia ibi. Satisfactio aūt. Et hec ī tres. Nā p̄mo inuit penitētiaḡ satisfactōis pfectōez ⁊ cōplemētū. Secūdo ponit ī ꝓposito valde excellēs ⁊ vtile documētū. Tercio ex p̄dictis ꝓcludit qd̄ dā correlariū. Secūda ibi. Ideo discretō penitēti. Tercia ibi. Ex his ostēdit. Istaz secda diuidit in duas ptes. Qz in isto saluberrimo documēto dato a beato augustino. p̄mo ostēdit q̄ fm verā penitētiā sint facienda Secūdo q̄ caūēda ⁊ fugiēda. ibi. Caueat ne verecūdia ¶ Hec est sentētia istiꝰ distinctōis ī generali. circa quā q̄ro in speciali.

Vtrū ꝓtritio ꝓfessio ⁊ satisfactio sint ptes penitētie. ¶ Et videt q̄ nō. Qz si essent ptes penitētie. tūc vel essent ptes eiꝰ integrales. vl ptes subiectiue. Nō integrales. qz totū integrale de nlla sua pte p̄dicat p̄dicatōe dicēte hoc est hoc. Sz penitētia p̄dicat de vera ꝓtritōe. Nec sbiectiue. qz totū vniuersale pfecte seruat in q̄libet sua pte sbiectiua. sz sacramētū penitētie ī nlla istaz partium pfecte seruat. si illa ps separatz ab alijs duabꝫ sumat. ḡ ⁊c. ¶ Cōtra. illud est ps alicuiꝰ qd̄ includit in sua integritate. sz integritas sacramētalis penitētie includit ista tria. qz q̄cūq̄z istoz deficiēte nō pt esse integra sacralis penitētia. vt patet ex ml'tis sctōz autoritatibꝫ. ḡ ⁊c. ¶ Hic p̄mo videndū est q̄ūo cōpunctio ꝓfessio ⁊ satisfactio sint ptes sacralis penitētie ¶ Secūdo de circūstantijs de quibꝫ penitēs teneat spēaliter penitere. ¶ Tercio de impedimētis vere penitētie a quibꝫ debet penitēs cauere. ¶ Et qrto vtz vez penitētē de petis venialibꝫ necesse sit dolere.

Articulus primus.

Quantū ad primū

sic pcedā. Qz primo ostendā q̄ūo cōpunctio ꝓfessio ⁊ satisfactio respiciūt penitētiā vt sacramentū est ¶ Secūdo q̄ūo respiciūt penitētiā vt virtꝰ est. ¶ Et fm b̄ pono duas ꝓclusiones

Cōclusio prima.

¶ Prima est. q̄ p̄dicta tria. s. cōpunctio seu ꝓtritio ꝓfessio ⁊ satisfactio sunt ptes integles penitētie vt sacramētū est. Qz illa q̄ sic se habent q̄ ipis positis sacramentū penitētie dicit esse perfectū. ⁊ quocūq̄z eoz omino deficiente sacramētū penitētie est impfectuz. illa vident esse ptes integrales hmōi penitētie. Sz positis ordinate p̄dictis tribꝫ habet pfecte sacrm penitētie. ⁊ quocūq̄z eoz omino deficiēte. s. taz in effectu q̄z in penitētis volūtate nō habet pfectū sacrm penitētie. ḡ ⁊c ¶ Sz ꝓtra istā cōclusionē sunt pl'es opiniones. ¶ Quidā em dicūt q̄ p̄dicta tria nō sunt ptes integrales penitētie. Qz ptes subiectiue alicuiꝰ totiꝰ ñ sūt ptes integrales. Sz p̄dicta tria sunt ptes sbiectiue ipiꝰ penitētie. vt ipi dicunt. ḡ ⁊c. Na 1oz patet. Probat minoz. qz illa est ps sbiectiua alicuiꝰ totiꝰ. ad cuiꝰ ptis positionē sufficiēter infert ipm totū. sic autē est in ꝓposito. qz si aliq̄s ꝓterit sequit q̄ penitet. ⁊ sil'r penitere sequit ad ꝓfiteri ⁊ ad satisfacere ¶ P. ptes integrales entis permanētis optet esse manētes. Iz sacramētū est ens permanēs. ⁊ p̄dicta tria nō sunt permanētia. vt de se patet. ¶ P. ptes integrales optet esse siml' ad b̄ q̄ totū habeat esse. Iz p̄dicta tria nō possunt esse siml' ¶ Sz ista opinio manifeste deficit in b̄. q̄ ponit p̄dicta tria esse ptes sbiectiuas ipiꝰ penitētie. Qz in q̄libet pte subiectiua seruat pfecta ratio totius vniuersalis. Sz pfecta ⁊ cōpleta rō penitētie nō seruat in aliq̄ istaz partū p se sumptaz exclusis alijs duabꝫ. ¶ P. totū vniūsale habēs ptes subiectiuas nō est vnū numero. Iz sacrm penitētie integratū ex his tribꝫ est vnū numero. ḡ ⁊c. ¶ Ad primū motiuū istorū dd̄m. q̄ minoz est falsa. vt patet p ia dicta Ad pbatōez dicēdū q̄ maioz nō ē vera. qz si est hora diei. tūc dies ē. ⁊ tn̄ ptz q̄ hora diei ñ est ps subiectiua diei. Iz est eiꝰ ps integralis. ¶ Itē si risibile est. hō est. ⁊ tn̄ risibile ñ ē ps subiectiua hoīs. cū sit ꝓpietas eiꝰ. ¶ Ad secundū nego minoz. ⁊ maxime in ꝓposito. qz materia penitētie sunt quidā actꝰ hūani. q̄ cū sint successiui ⁊ nō pmanētes. ḡ sacrm penitētie ꝓsistit in quadā successione. ¶ Ad terciū dicēdū q̄ maioz nō est ꝑa loq̄ndo de ptibꝫ totiꝰ successiui. sic est ī ꝓposito. ¶ Alia est opio q̄ ponit q̄ p̄dicta tria nō sunt ptes integrales penitentie. Iz sunt ptes potētiales. ¶ Sz nec istud valet. Qz ptes potētiales nō sunt actus eliciti. Iz sunt actuū elicitiui. p̄dicta vero tria sunt actꝰ eliciti. ¶ Sūt insup q̄dā q̄ arguūt ꝓtra ea q̄ p̄dicta ꝓclusio p̄supponit. Presupponit em duo. Primū est q̄ pñia habeat ptes Secdm est q̄ p̄dicta tria sint ptes pñie ¶ Cōtra primū arguūt sic. Nullū simplex hz ptes Iz omne sacrm ē simplex. vt ait beatꝰ ambrosiꝰ. ¶ P. baptismo nō assignant ptes distincte. ḡ nec debet assignari sacramēto penitētie. Antecedēs patet. Probat ꝓseqntia. qz ad p̄ia se extendit sacrm baptismi q̄z penitētie. eo q̄ per

Opio contraria. 1

2

3

Cōtra opinionem. 1

2

Solutio. Ad. 1.

Ad. 2.

Ad. 3.

Alia opio

Cōtra cā.

Cōtra sup positū.

1

2

baptismū hō absoluat a pena ⁊ a culpa. ⁊ a culpa originali ⁊ actuali. Sz p penitētiā absoluit solū a culpa actuali. ¶ P. peccatū nō habet ptes. g̃ nec penitētia. Ancedēs patz. Probat ꝯnitia. qz medicina debet morbo ꝓporcionari. sz penitētia ē medicina peccati. ¶ Cōtra secundū suppositū arguit sic. Minister eccl'ie ꝯfert totū sacrm̄ sine diminutione. sz talis minister nō ꝯfert ꝯtritionē. g̃ ꝯtritio nō ē ps penitētie ut sacrm̄ est. ¶ P. p sacrm̄ penitētie dimittit peccatū. sz vt mgr̄ ostēdit in ira. sepe dimissū est peccatū anteqz penitēs ꝯfiteat. ergo ꝯfessio nō est ps penitētie. ¶ P. qd̄ est fructus alicui⁹ h̄ nō est ps ei⁹. sz satisfactio ē fructus penitētie. vt patet hic in littera. ergo ⁊c.

Solutio Ad.1. ¶ Ad primū dicendū q̄ illud verbū ambo sq̄ nō debet intelligi de sacro q̄tū ad ei⁹ materiam. sz q̄tū ad ei⁹ virtutē. vel q̄tū ad eius effectū. qui est ipa grā ipi penitēti infusa. ¶ Ad secūdū nego ꝯsequētiā. qz materia baptismi est res exterior. puta aqua. q̄ i omib̄ suis ptibus est eiusdē rōnis. sz materia penitētie ꝯsistit in humanis actib̄. q̄ a se in nicē differunt ratōne. cū aliqui istoꝝ actuū sint interiores. ⁊ aliqui exteriores. ¶ Etiā antecedēs nō est vez. qz in baptismo ⁊ in omī alio sacramento aliqua cōcurrūt sicut materia. ⁊ aliq̄ sicut forma. ¶ Ad terciū nego ꝯsequentiā. Ad pbationē dicēdū. q̄ hmōi ꝓportio nō ꝯsistit in inmerositate. sz in virtute ⁊ qualitate ipsi morbo repugnāte. qz calida curant frigidis. ⁊ frigida calidis. Un⁹ em̄ ⁊ idē morb̄ idiget multiplici medicina. puta p̄mo medicina ꝓparatiua seu dispositiua. Secūdo medicina q̄ est sanitatis introductiua. Tercio medicina q̄ ē morbide qualitatis expulsiua. q̄ qualitas ē perfecte sanitatis impeditiua. Sic in ꝓposito attritio seu displicētia peccatoꝝ p̄cedens infusionē gratie est q̄ medicina dispositiua. pfecta ꝯtritio est sanitatis introductiua. sz ꝯfessio ⁊ satisfactio sunt reliquiaꝝ infirmitatis expulsiue. mitigāt em̄ illā violentā inclinatōez qua homo inclinabat ad peccandū prius q̄z penitēret. ¶ Ad quartū dicendū q̄ licet minister dicat ꝯferre sacramentū. tm̄ ipe nō causat materiā sacramēti sz ipam p̄supponit. Sicut ergo in baptismo minister p̄supponit elemētū. ad qd̄ accedēs verbū ministri fit sacramētū. sic in ꝓposito sacerdos absolutōnez cū iniunctione satisfactōis vnit ꝯtrite cōfessioni. ⁊ sic integrat sacramētū penitētie. ¶ Ad quintū pt dici q̄ si remittit peccatū anteqz quis ꝯfiteat ⁊ a sacerdote absoluat. hoc nō fit p penitētiaz vt sacramētū est. sz vt virt⁹ est. ¶ Potest etiā dici q̄ licet q̄nqz remittat peccatū priusqz cōfessio ⁊ satisfactio sicut in effectu. tm̄ nunqz remittit sine cōfessione ⁊ satisfactōe existētib̄ ī ꝓposito volūtatis. Tm̄ sicut aliq̄s ꝯsequitur gratiā baptismalē etiā anteqz baptizet. si cor de ꝯtrito indubitāter p̄ponit baptizari. sic in ꝓposito ⁊c. ¶ Ad sextū dicendū q̄ satisfactō est fruct⁹ penitētie. vt penitētia virt⁹ est. sz est ps ei⁹ vt sacramētū est. ¶ Secūda ꝯclusio ē q̄ p̄dicta tria nō sunt ptes penitētie vt virtus est. Quia via generatōis ps nō potest esse posterior suo toto. sz ista tria sunt posteriora penitētia q̄ est virt⁹. ergo ⁊c. Maior patet. qz totū ꝯstituit ex ptib̄. ergo p̄supponit ptes. Probat minor. qz penitētia q̄ est virt⁹ infundit in baptismo etiā ipis puulis baptizat. vt dictū est superi⁹. sz h̄ tria sunt posteriora baptismo ¶ Forte dicet. cū hec tria sint de genere bonorū. ⁊ sint act⁹ meritorū. oportet q̄ spectēt ad aliquā virtutē. sz nō appet q̄ ad aliquā aliā virtutē directi⁹ spectēt q̄z ad virtutē q̄ est penitentia. ¶ Respōdeo bn̄ ꝯcedo q̄ spectēt ad ꝓtutē penitētie. sz ex hoc inferre q̄ spectēt ad eā sicut ptes ei⁹. esset fallacia ꝯsequētis. qz spectāt ad eā sicut act⁹ ei⁹. ⁊ hoc vel eliciti. vel saltem imperati.

Ad.6. Ad.2. Ad.3. Ad.4. Ad.5. Aōclusio secūda. Instantia Solutio.

Quantū ad secūdū articulū est aduertēdū q̄ circūstantie quātū ad p̄sens spectat ꝓpositū vident eē tripartite. Qz q̄daz circūstantie nec aggrauāt peccatū. nec mutāt speciē pēti. sicut furari manu dextera vl' sinistra. de mane vl' de sero. in foro vel in domo. Quedā aggrauāt peccatū. tm̄ nō mutant speciē. sic furari multū est maiⁿ pctm̄ ceteris paribꝯ q̄z furari paꝝ. qz magis recedit de iusticie eq̄litate. tm̄ nō variat speciē. qz vtrūqz manet infra speciē simplicis furti. Sz quedā sunt q̄ cuz h̄ q̄ aggrauāt etiā mutāt speciē. sic furari rē sacrā vl' ꝯsecratā nō manet in specie simplicis furti. sz trāsit in speciē sacrilegij. Triplex em̄ est species sacrilegij. s. per modū furti vl' spolij tollere sacrū de sacro. sic calicē d̄ ecclesia. vl' sacz de nō sacro. sic tollere calicē ꝯsecratū de domo nō ꝯsecrata. vl' tollere nō sacrū de sacro. sic violēter rē nō sacrā tollere de ecclesia. ¶ Ut fm h̄ pono tres ꝯclusiones. ¶ Prima est q̄ ñ est necesse. nec forte possibile est hoiez specialiter penitere de oib̄ circūstantib̄ p̄mo mō dictis. Nā eoīpo q̄ tales circūstantie nec aggrauāt nec mutāt speciē peccati. ideo non

Articulus secund⁹ Conclusio prima

appet aliq̃ necessitas q̃re opteat circa ip̃as specialiter penitere ¶ Itē qz tales circũstãtie sũt q̃si infinite. nec pñt memorie cõmẽdari. ideo de q̃libet tali circũstantia nõ pt semp hr̃i spẽalis penitẽtia. ¶ Secũdo dico q̃ est valde decens ⁊ ꝛgruũ de circũstantijs secũdo mõ dictis spẽaliter penitere ⁊ ꝛfiteri. tñ h̃ nõ est simpliciter necessariũ. vt dicũt cõmunes doctores. sufficit em̃ vt ipi dicũt q̃ peccatorẽ ꝛfessione exp̃mat petm̃ p̃m ꝓpriũ genꝰ suũ. ¶ Oppositũ tñ istiꝰ tenẽt quidã alij doctores dicentes. q̃ q̃n circũstantia notabilit aggrauat peccatũ. tũc necesse est vt de ea fiat ꝛfessio spẽalis qz si aliq̃s furatꝰ esset centũ marcas auri. nõ sufficeret vt isti dicũt ad salutẽ si simpliciter cõfiteret se accepisse rẽ alienã. qz hoc ita bene posset intelligi de vno solo denario. ¶ Que ãt istarꝝ opinionũ sit verior ad p̃sens ñ determino. q̃ꝫuis secundã opinionẽ reputẽ securiorẽ. ⁊ dictis beati augustini magꝭ ꝛformẽ. vt apparet exp̃sse in ista dist. xvi. c. ij. ¶ Tercio dico q̃ de circũstantijs tercio mõ dictis necesse est hoiez spẽaliter penitere ⁊ ꝛfiteri. Qz ad integritatẽ ꝛfessionis necesse est exp̃mere genꝰ p̃petrati sceleꝭ. Sz talis exp̃ssio nõ fieret si nõ exp̃mereꝯ hmõi circũstantia rõne cuiꝰ variat peccati genꝰ. ¶ Notandũ ꝯo est q̃ xiij. circũstantias tangit tulliꝰ ĩ rhetorica sua. qz aliq̃ mutãt speciẽ pẽti. aliq̃ nõ mutãt speciẽ licet augeãt peccati grauitatẽ. q̃ cõprehendũt his ꝯsibꝫ. Aggrauat ordo: locꝰ: ꝑsona: sciẽtia: tps Etas: ꝛditõ: numerꝰ: mora: copia: causa. Est modꝰ in culpa. statꝰ altꝰ: lucta pusilla.

Quãtuz ad terciuz

articulũ est aduertẽdũ q̃ licz valde multa sint q̃ possũt impedire penitẽtiã. tñ aliq̃ pñie ip̃edimenta tãgit h̃ beatꝰ augustinꝰ in lra. ⁊ aliq̃ beatꝰ gregoriꝰ. ¶ Primũ qd̃ tãgit beatꝰ augꝰ. videt esse hypocrisis. ⁊ ratõ huiꝰ pt assignari qz ꝯe penitẽs nõ solũ intrinsecꝰ vez etiã extrinsecꝰ debet exercere opa sanctitatꝭ. quibꝫ sanctitatis opibꝫ de facili se iũgit hypocrisis. nisi penitẽs de h̃ caueat q̃ꝫtũ pt. cũ em̃ aliq̃s ieunat vl̃ facit aliq̃ alia opa iniũcte sibi penitẽtie. si simulat se coram hoibꝫ talia facere. nõ p modũ penitẽtie. sz p modũ superogatõis. vt ab hominibꝫ eo pfectior videat. iã vtiq̃ talis pñia esset inanis ⁊ frustra. qz ibi esset phariseorum hypocrisis cũ adiũcta supbia. q̃ p̃m augustinũ etiã bonis opibꝫ insidiat vt pereãt ¶ Secundũ est iudꝰ. hortat em̃ augꝰ. q̃ penitẽs abstineat a ludis ¶ Forte dicet q̃ materia virtutis nõ videt esse impedimẽtũ ꝯe pñie. sz iudꝰ est hmõi. vt ptz. iij. ethi. vbi dicit q̃ eutrapolia est virtꝰ q̃ hõ bñ se habet ad ludos seu circa ludos. ¶ Rñdeo q̃ ludi se habẽt ĩ triplici differẽtia. ¶ Aliq̃ em̃ rõne annexe turpitudinis alliciũt hoiez ad peccatũ. sicut sunt ludi q̃ antiquitꝰ fieri solebãt in theatris. de q̃bꝫ dicit Chrisso. q̃ eorꝝ spectacula adulteros ⁊ inuerecũdos hoies faciũt. ¶ Aliq̃ sunt ludi q̃ semp habẽt bonũ annexũ. sic q̃nq̃z p̃m ꝛgruentiã tẽporꝝ aliq̃ boni hoies faciũt ludũ vl̃ similatõnẽ de ascẽsione dñi. vl̃ de eiꝰ resurrectõe seu passione. ¶ Aliq̃ etiã ludi sũt indifferẽtes. q̃ si bene ⁊ ordinate fiũt. puta ad ꝛsolatõez bonã et honestã. tũc est ĩ eis virtꝰ q̃ dicit eutrapolia. Si aũt hmõi ludi inordinate fiũt. puta ad aliquorꝝ bonorꝝ hoim turbationẽ. tũc ĩ hmõi ludis est viciũ qd̃ dicit boniolochia. vt ptz. iij. ethi. De ludis p̃mis penitẽs debet omino cauere Secũdos pt licite exercere. Sz de ludo tercio mõ sumpto. ⁊ si ñ sit omino necessariũ penitentẽ abstinere. tñ h̃ decẽs est ⁊ ꝛgruũ. qz dato q̃ talis iudꝰ deceat innocẽtẽ. cui licita est oĩs ꝛsolatio honesta q̃ fieri pt sine pẽto. tñ nõ decet penitẽtẽ q̃ nõ in ꝛsolatõibꝫ vite hũane. sed potius in asperitatibus se debet exercere. ¶ Tercio hortat beatꝰ augustinꝰ penitẽtẽ abstinere d̃ spectaculis. ⁊ qz spectacula vt plurimũ solẽt fieri circa ludos. ideo distinguendũ videt de spectaculis. sic modo distinctũ est d̃ ludis. ¶ Beatꝰ ꝯo gregoriꝰ tãgit quinq̃z impedimẽta ꝯe penitẽtie. Uñ ista sũt ad lrãz verba sua Idcoq̃z miles. vl̃ negociator. vl̃ alicui officio deditꝰ qd̃ sine pẽto exerceri non potest. vl̃ q̃ bona alteriꝰ detinet iniuste. vel q̃ odiũ in corde gerit. recognoscat se verã penitentiã nõ posse pagere. nisi negociũ relinq̃t. vel officiuz deserat. ⁊ odiũ ex corde dimittat. ⁊ bona q̃ iniuste abstulit restituat. ¶ Sz licet ꝯitas istius autoritatꝭ pateat de tribꝫ vltimis. qz q̃libet illoꝝ videt in pẽto mortali manere. ⁊ p ꝛsequẽs vt sic nõ pt verã pñiaz agere. tñ de p̃mis duobus dubiũ esse videt. qz sic patet Luc. iij. io hãnes baptista instruẽs ip̃os milites ad ip̃m venientes d̃ ꝯa pñia. ñ p̃cepit eis militiã dimittere. sz dixit q̃ nulli calumniã deberẽt facere. ⁊ militie sue stipẽdijs deberẽt ꝛtenti esse. ¶ Etiam negociatores puta mercatores cõtinue a peccatis suis ĩ foro pñie absoluunt. ⁊ tñ ipsis nõ inũgit q̃ negocia talia dimittant. ¶ Potest dici q̃ clausula ꝛtrahẽs terciũ impedimẽtũ. puta cũ dicit. qd̃ sine pẽto exerceri nõ pot

Instantia

Solutio.

Cõtra gregoriũ.

Solutio.

Cõclusio secũda.

Thomas

Uulhelmus altisiodorẽsis.

Terciacõclusio.

Articulus terciuz.

Primũ

Secũduz

Terciũ.

Gregoriꝰ.

debet etiã determinare ⁊ ꝓtrahere duo ꝑcedẽtia puta militiã ⁊ negociatões. Qz aliq̃ sunt actꝰ de militari ꝓsuetudine q̃ sunt ꝓtra ꝑceptũ sancte matris eccl'ie. sicut exercere torneamẽtũ. ⁊ aliq̃ cõtra dei ꝑceptũ. sicut est oppꝝssio pauperꝫ. Aliq̃ liciti ⁊ honesti sicut defendere pauperes: orphanos: ⁊ viduas. pugnare ꝓ re publica i causa iusta. ¶ Sil'r negociatores q̃nq̃ mercantias suas exercent cũ mẽdaciis ⁊ deceptionib⁹. ⁊ ꝓtra eos a quib⁹ emũt vel quib⁹ vendunt fraudes moliunt. In quib⁹ omnib⁹ faciunt ꝓtra dei ꝑceptũ. Vel etiã temere cõtra dei ꝑceptũ die dñico. vel cõtra ꝑceptũ eccl'ie alio die festiuo vendũt ⁊ emũt. ¶ Sz q̃nq̃ exercent suas mercãtias saluis ꝑceptis dei ⁊ eccl'ie. ¶ Debet ergo intelligi ꝑdictũ verbũ gregorij de militib⁹ ⁊ mercatorib⁹ quãtũ ad actꝰ eorũ illicitos. ⁊ nõ quantũ ad licitos ⁊ honestos.

Articulus quartus.

Quãtũ ad quartuz

articulũ primo ponã hãc distinctionẽ. q̃ dolere seu penitere de venialib⁹ peccatis ꝑt dupliciter intelligi. Vno modo tanq̃ aliq̃d absolute necessariũ. ⁊ sine quo nõ potest esse salus. Alio modo tanq̃ aliq̃d expediẽs ⁊ penitẽti ꝓficuũ. ¶ Et fm hoc pono duas ꝓclusiones.

Cõclusio prima.

¶ Prima est q̃ primo modo hõ nõ tenet penitere de peccatis venialib⁹. Qz omis qui ab isto seculo migrat i gratia ⁊ charitate. ille saluabit. sz dato q̃ aliquis decedat sine mortali peccato q̃ multa secũ portat venialia peccata. talis migrat ab hoc seculo cũ gratia ⁊ charitate. qz sola venialia nec excludũt gratiã nec charitatẽ. cũ igit in alia vita nõ sit penitẽtia sacramẽtalis. ergo talis hõ saluabit sine penitẽtia ꝑhabita de peccatis venialib⁹. ¶ Sz ꝓtra istud ꝑt argui sic. Qua necessitate tenet quis

Cõtra cõclusionẽ.

1 tendere i aliquẽ finẽ. eadẽ necessitate tenet remouere oia impedimẽta ꝓsecutõis illi⁹ finis. Sz quilibet hõ tenet suo desiderio tẽdere ad eternã beatitudinẽ. ⁊ hmõi desiderio peccata venialia ꝑstant impedimentũ. ergo tenet hõ talia remouere. hoc aũt nõ ꝑt nisi ꝑ penitẽtiã.

2 ¶ P. de qualibet dei offensa tenet hõ penitere sed ꝑ peccatũ veniale hõ aliq̃ modo offendit deũ. qz illud q̃d deꝰ punit illo offendit. sz deus punit i purgatorio peccatũ veniale. sicut fide

3 tenemꝰ. ergo ⁊c. ¶ P. maxima offensa cõtra ꝓximũ nõ tollit sine penitẽtia. ergo nec minima offensa ꝓtra deũ. Antecedẽs patet. Probat ꝓsequẽtia. qz minima offensa ꝓtra deũ est maior q̃z maxima offensa ꝓtra ꝓximũ. qz q̃ntitas offense pensanda est ex q̃ztitate eiꝰ q̃ offendit. cũ ergo peccato veniali aliq̃ modo offendat deꝰ vt ꝑdictũ est. ergo ⁊c. ¶ P. cõtraria debent curari ꝓtrariis. sz q̃nq̃ in peccatis venialib⁹ est gaudiũ ⁊ delectatio. ergo talia debent curari penitẽtia ⁊ tristicia. ¶ P. illud q̃d tm̃ potest augeri q̃ ipm̃ fit mortale peccatũ. de illo tenet homo penitere. sz veniale peccatũ est hmõi. ergo ⁊c. Maior patet. Et minor ꝑt ꝑbari tripliciter. ¶ Primo sic. Q̃ncunq̃ aliq̃ nõ distãt i infinitũ. tũc de vno ꝑ sui augmẽtũ potest fieri trãsitus ad alterꝫ. Sz libido q̃ est in peccato veniali nõ est in infinitũ minor libidine q̃ est in peccato mortali. g̃ ⁊c. ¶ Secundo sic. Dispositõ vsũ firmata potest sic crescere q̃ fit habitꝰ ad quẽ disponit. vt patet. ij. ethicorꝫ. sz peccatũ veniale ẽ dispositio ad peccatũ mortale. ergo ⁊c. ¶ Tercio qz dicit augustinꝰ. nihil adeo veniale est q̃d ñ fiat mortale dũ placet. ¶ P. illud q̃d tantũ aiam oppimit quantũ mortale peccatũ. de illo ita necessariũ est penitere sicut de mortali peccato. sz vt hic dicit in littera. Venialia peccata tm̃ possunt mltiplicari q̃ ita oppimũt animã sicut vnũ peccatũ mortale. ergo ⁊c. ¶ Ista nõ ꝓcludũt. Qz d̃ tali facto nõ tenet homo d̃ necessitate salutis penitere. q̃d anteq̃z sit factũ ñ tenet hõ de necessitate salutis vitare. sz peccatũ veniale anteq̃z sit factũ nõ tenet hõ d̃ necessitate salutis vitare. Maior patz. Probo minorẽ. qz da oppositũ. tũc peccatũ veniale esset mortale. qz peccatũ q̃d anteq̃z sit factuz tenet hõ de necessitate salutis cauere hoc est mortale. ¶ Ad primũ dicendũ q̃ licet maior sit vera loquẽdo de impedimẽto ꝑpetuo. tm̃ nõ est vera d̃ impedimẽto qualitercũq̃z retardatiuo Tũc ad minorẽ dicendũ q̃ veniale nõ ꝑstat ꝑpetuũ impedimentũ. qz dato q̃ d̃ ipo nulla i hoc mũdo habeat penitẽtia. tm̃ debit i purgatorio. ⁊ sic hõ purgatꝰ finẽ de q̃ loq̃mur cõsequet. ¶ Ad secundũ dicendũ q̃ minor ꝑt negari. qz offendẽs ꝓprie loquẽdo nõ manet in gratia ⁊ charitate ipiꝰ offensi. sz venialiter peccans manet in gratia ⁊ charitate dei. g̃ ⁊c. ¶ Ad ꝑbationẽ dicendũ q̃ sepe pater disciplinat filiũ quẽ diligit. Dato q̃ filiꝰ nõ tm̃ exorbitauerit q̃ patrẽ ꝑdiderit. ¶ Ad terciũ patet ꝑ iã dicta. qz in ꝓsyllogismo assumit q̃ de peccato veniali offendat. ⁊ hoc legitime modo negatũ est. ¶ Etiã ꝑbatio ꝓsequẽtie non valet. qz offensa ꝓximi includit offensam dei. ¶ Ad quartũ dicendũ q̃ peccatũ veniale curat q̃d ãmodo suo ꝓtrario. qz vel curat in hoc

Cõtra ista

Solutio Ad. 1.

Ad. 2.

Ad. 3.

Ad. 4.

mūdo. vl'igne charitatis ⁊ penitētie. vel ī alio
mūdo igne penalitatis purgatorie. ¶ Ad ąn-
Ad. 5. tū nego minorē. ¶ Ad primā ꝓbatōez dicē-
dū q̄ licet ille due libidines nō distēt in infi-
nitū in genere entis. tm̄ ī genere moris distāt
absq̄ vlla ꝓportōe. Et ideo libido q̄ est in ve
niali fm q̄ hmōi. pt dici ī infinitū minor fm
gen' moris illa libidine q̄ est in mortali pecca
to. ¶ Ad secundā dicendū q̄ maior nō ē ꝓ na
nisi loquēdo de tali dispositōe q̄ est eiusdē spe
ciei cū eo ad qd̄ disponit. sic aūt nō est ī ꝓpōsi
to. ergo cē. ¶ Ad terciā patet q̄ augustin⁹ p
illa verba nō plus intendit dicere nisi q̄ ve-
niale peccatū qñq̄z est occasio mortalis pecca-
ti. ita q̄ occasionaliter dicit fieri mortale pec-
Ad. 6. catū qñ incipit nimis placere. ¶ Ad sextū di
cendū q̄ venialia peccata q̄tūcunq̄z ml'tipli-
cent. tm̄ nunq̄z fm se formaliter tm̄ opprimūt
animā q̄tū mortale peccatuz occasion alit. tm̄
dicunt tm̄ opp̄mere. eo q̄ possint esse occasio
mortalis ruine. sz loquēdo de tali occasionali
ter opprimēte. tūc maior nō est vera. ¶ Con
Cōclusio secūda. clusio secūda est. q̄ secūdo modo hō tenet pe-
nitere de peccatis venialib⁹. Qz hoc est sibi p
ficuuz in hac vita ⁊ in futura. Est em̄ sibi p-
ficuū in hac vita. qz penitēdo de veniali meli⁹
poterit se custodire de mortali. Etiā in alia vi
ta est sibi pficuū. qz hic debite penitēdo vita-
re poterit acerbissimū futuz purgatoriuz. qz
nullū est ita leue peccatū. quin ī futuro hō p
Ad princi pale argu. eo sustineat purgatorū. si ī hoc mūdo nō fu-
erit deletū. ¶ Ad argumentū principale dicē
dū q̄ sunt ptes integrales. Ad ꝓbationē di-
cendū q̄ h̄ nomē penitentia equiuoce dicit de
q̄tuor suis significat⁹. Accipit em̄ aliqñ p sa
cramēto. ⁊ tūc ꝓtritio ꝓfessio ⁊ satisfactio non
dicunt penitētia. sz ptes penitētie. Qñq̄z acci-
pit p virtute. ⁊ tūc p̄dicta tria nō dicunt peni
tentia. q̄tuis dici possint act⁹ penitētie. Qñq̄z
penitētia accipit p actu iā dicte virtutis. ⁊ sic
qd̄libet istoz triū penitētia solet dici. Accipit
etiā penitētia qñq̄z p passiōe ānexa actib⁹ vir-
tutis q̄ est ipa penitētia. ⁊ sic p̄dicta tria ñ sūt
pnia. sz dicunt habere annexā pniam.

¶ Distinctio decimaseptima.

Hic orit̄ que
h stio. Postq̄z mgr̄ in p̄cedenti
distinctōe de numero partiuz
penitētie p̄misit suā intentionē. nūc in ista de
cimaseptima distinctōe de p̄numeratis ptib⁹
facit distinctā ꝓsideratōez. Et diuidit ī duas
ptes. Qz ꝓmo mgr̄ tres q̄stiōes ad ꝓsens tra
ctandas insinuat. Quaz ꝓma est. vtz pctm̄
remittat̄ sola ꝓtritōe. vl'ad hmōi remissionez
necessaria sit ꝓfessio. Secda vtrū sufficiat ad
pcti remissionē facere ꝓfessionē soli deo. Ter-
cia vtz sufficiat confiteri bono ⁊ fideli layco.
Secdo p̄missas q̄stiones determinat. Secda ibi
Dicūt em̄ q̄dā. Et hec diuidit ī tres ptes fm
q̄ ꝓmo tractat q̄stionē primā. Secdo secūdā.
Et tercio terciā. Secda ibi. Iā scdm q̄stionis
articulū. Tercia ibi. Nūc p̄ulsq̄z. Prima in
duas. Qz ꝓmo circa ꝓmā q̄stionē recitat du-
plicē opinionē. Secdo ondit vnā illaz opini
onū ꝓbitati magis esse ꝓformē. ibi. Quid igit̄
sup his. ¶ Sequit̄ illa ps. Iā scdm. Et di-
uidit in duas ptes. Qz ꝓmo circa q̄stionē se-
cundā recitat vnā opinionē falsā ⁊ abijciēdā
Secdo sbdit opinionē verā ⁊ asserēdam. ibi.
Sz q̄ sacerdotib⁹. ¶ Dic quero
Questio ꝓma. Trū dolor ꝓtritōis de necessitate sa-
lutis req̄sit⁹ ī sacro pnie debeat eē ma
ior omī alto dolore. ¶ Et videt q̄ sic
Qz cū omis dolēs vl'doleat ꝓpter priuatōez
boni. vel ꝓpter illationē mali. sequit̄ q̄ de illo
maxie dolere debet hō. ratōe cui⁹ priuabit̄ sū-
mo bono. ⁊ affliget̄ maxio malo. sz peccatū ē
hmōi. qz ꝓpter peccatū ꝑuat̄ hō eterna beati
tudine. ⁊ deputat̄ infernali miserie. ¶ Cōtra
cōiter videm⁹ q̄ hoies q̄s reputam⁹ esse in sta
tu salutis. maiorē dolorē ostendūt ī morte pa
rentū ⁊ amicoz q̄z faciāt ī ꝓfessione suoz pec-
catoz. ¶ Dic q̄tuor sunt videda ¶ Primo
q̄d sit ꝓtritio. ¶ Secdo vtz de q̄libet mortali
pcto sit habēda spēalis cōtritio. ¶ Tercio de
ꝓncipali q̄sito. Et q̄rto vtz ꝓfessio soli deo fa
cta sufficiat ad salutē.

Articulus primus.

Quantū ad primū

sic p̄cedā. ¶ Primo em̄ ponā ꝓtritōis diffi-
nitionē. ¶ Secdo ex dicis aliq̄z doctoz ista-
b⁹ ꝓ cā. ⁊ instātijs rndebo ¶ Cōtritio diffinit
cōiter sic. Cōtritio est dolor volūtarie assum-
ptus p pctis cū ꝓposito ꝓfitēdi ⁊ satisfaciēdi
Ista descriptio seu diffinitio sat⁹ videt esse cō
uenīter assignata. qz dat̄ p gen⁹ ⁊ differētias
Nā dolor ponit in ea p genere. cetera aūt oia
ponunt p differētijs Nā p h̄ qd̄ dicit volūta
rie assumpt⁹. differt ꝓtritio a dolore naturali
⁊ violēto. Per h̄ qd̄ dicit p pctis. tangit ma-
teria ꝓtritōis. p quā etiā distinguit ꝓtritio a
dolore habito p quacūq̄z alia re q̄z p peccato

Diffinitio ꝓtritōis.

Per hꝰ qꝰ dicit cū ꝓposito ꝯfitēdi ⁊ satisfaciē di distinguit ab attritōe. ⁊ q̄libet alia displicentia pctōꝝ que hmōi ꝓpositū nō includit.

Instantia 1 ¶ Sz ꝯtra ista instat ꝑmo sic. Beat⁹ aug⁹. xiiij. de ciui. dei dicit. q̄ dolor est dissensus ab his rebꝯ q̄ nob nolētibꝯ accidūt. sz pēta accidūt nob volentibꝯ. q⁹ sic dicit idē aug⁹. pctm̄ tm̄ est pctm̄ q̄tū volūtariū. g̃ de peccatis nō videt esse dolor. ¶ P. ꝯtritio a deo infundit.

2 g̃ nō assumit volūtarie ¶ P. ꝯtritō e salubā

3 tur hoīes ī veteri testamēto. sz ptūc nōdū fuit instituta ꝯfessio. g̃ de rōe ꝯtritōis nō videt esse ꝓpositū ꝯfitēdi. ¶ Ad primū pt dici q̄ hꝰ verbū augu. nō est intelligendū de omī dolore. sz d̄ dolore naturali. q̄ fm q̄ ait aug⁹. est respectu p̄sentis mali. sic timor respectu futuri.

Solutio. Ad. 1. ¶ Vl' pt dici q̄ li nolētibꝯ nō debet referri ad tps in q̄ hmōi res accidit de q̄ dolor est. sz debet referri ad tps in q̄ ipe dolor cor dolētis afficit. ⁊ p illo tpe nō volum⁹ peccatū. q⁹ p tūc nobis displicet q̄ peccauim⁹. ¶ Ad secundū dicēdū q̄ licet sine grā dei cooperante nō possimus salutiferā hre ꝯtritōez. tm̄ act⁹ ꝯtritōis est libere a volūtate elicit⁹. ⁊ iō bn̄ dicit volūtarie assumpt⁹. ¶ Ad tertiū dicēdū q̄ ad institutōez ꝯfessionis potuit esse ꝯtritio. put ē act⁹ p̄nie vt p̄nia virt⁹ ē. sz n̄ put ē ps p̄nie vt p̄nia sacr̄z ē. q⁹ istō nō includit ꝓpositū ꝯfitēdi

Ad. 2.

Ad. 3.

Articulus secundus. Pria ꝯclo

Quantū ad secūdū

articulū pono duas ꝯclusiōes. ¶ Prima est q̄ general' ꝯtritio q̄ simul ⁊ indistincte ꝯterit hō de oibꝯ suis pctis q̄bꝯ aūsus est a deo ⁊ diuinā bonitatē offendit necessaria ē ad hꝰ q̄ peccata sibi remittant ⁊ grā dei ac charitas infun

1 dant. Q⁹ sic patet ex pcedentibꝯ vnū pctm̄ n̄ dimittit sine altero. g̃ necessaria est vniūsalis de oibꝯ pctis ꝯtritio ad hꝰ q̄ fiat peccatoꝝ re-

2 missio. ¶ P. istud dat intelligere hꝰ vocabulū ꝯtritio. Dicit em̄ a con qꝰ est simul. ⁊ tereteris qꝰ est minutim frāgere. q̄si simul cōminuere. Et iō si volūtas manet integ̃ respectu alicui⁹ mortal' pcti. tūc n̄ est vera ꝯtritio. igit cū mēs hūana n̄ possit se simul' ꝑuertere ad singula pēta fm distinctā rōnez cuiuslibet pcti. ideo necessariū est q̄ i momēto q̄ a deo iustificat habeat vniūsalē displicentiā respectu oīm mortaliū pctōꝝ. ¶ Cōclusio secūda ē. q̄ hmōi general' ꝯtritio simultanea sufficit ex pte penitētis ad sui iustificatōez. puta ad pctōꝝ remissionē ⁊ grē ac charitatis dei infusionez. Q⁹ sic dicit q̄dā pocta. Ultra posse viri. nō vult

Cōclusio secūda.

deꝰ vlla req̄ri. Sz sic iā dictū ē. hō n̄ pt simul hre distinctā displicētiā d̄ q̄libet distincto pctō g̃ ī ncēitatis articlo vbi n̄ pt hri distincta pctōꝝ ꝯsideratio. nec p ꝯseqns distincta detestatio. sufficit displicētia ⁊ detestatio vniūsal'. ¶ Forte diceꝰ q̄ ꝯriū isti⁹ videt dicere glosa sup illo ꝓb ꝑs. Lauabo p singulas noctes lectū meū lacrimis meis stratū meū rigabo. vbi fm glosaz p singl'as noctes intelligunt singl'a pēta. sup q̄bꝯ singularit flere debem⁹ ad hꝰ vt lauet lect⁹ q̄ ē hoīs ꝯscētia. ¶ Rndeo q̄ ista glosa pt hre duplicē bonū itellectū. q̄z in neuter ꝯdicit p̄misse ꝯclusioni Uno em̄ mō pt itelligi ista glosa d̄ tpe pcedēti ꝯtritōz sufficiētē. Tiā aliq̄ hoīes ita īfecti sūt aliq̄bꝯ pctis. q̄ licz ali q̄ pēta detestent. tm̄ n̄ habēt vniūsalē displicētiā oīm suoꝝ pctōꝝ. q⁹ illa q̄bꝯ vt dixi spēaliť infecti sūt ⁊ illecti nō ꝓponūt adhuc dimittere. Et ist' hoībꝯ necē est vt tādiu lamētent p singl'a pēta donec adiuuāte dño vniūsalē de oibꝯ incipiāt hre displicētiā. ⁊ tūc iste vniūsalis mot⁹ volūtatis q̄ oīa displicēt q̄bꝯ offensus est deꝰ a ꝑmo dicit ꝯtritio. q⁹ res nō ꝯterit nisi q̄n ī minima resoluit. vt ptz p aresto. li. iiij. metheororꝝ. Sz q̄diu volūtas manet īdurata p allectōez vni⁹ pēti. tādiu nō est ī minima resoluta. Ulī tal' mot⁹ pcedēs ꝯtritōez q̄ pctōꝝ successiue pcedit d̄ displicētia vni⁹ pēti ad displicētiā alteri⁹ pēti ꝑpe loquēdo vocat attritio. q⁹ tali motu pcedit hō de vno ī aliud seu ad aliud. volūtatē suā terēdo ⁊ frāgendo. Et hinc ē q̄ doctores q̄ñq̄z dicūt q̄ attritio sp ē īformis. hꝰ ē sine charitate. q⁹ q̄diu isto mō tenet volūtas de aliq̄bꝯ ⁊ n̄ de oibꝯ. tādiu caret ꝓtute ꝯrifice charitatis. Sz ꝯtritio semp ē īformata. hꝰ ē charitate associata. q⁹ ꝓa ꝯtritio q̄ ē vniūsal' oīm pctōꝝ displicētia nūq̄z ē sine charitate. ¶ Alio mō pt glosa ꝑdicta itelligi p tpe sequēti verā ꝯtritionē. q⁹ dato q̄ homo p gratiā gratis datā cito ⁊ sine magna difficultate cōteratur de omībus suis peccatis in generali. qua cōtritione cōsequitur remissionem omniū peccatoꝝ ⁊ gratiā gratūfacientē. tamē ad recepte gratie cōseruationē valde est necessariū tali homini vt act⁹ ꝯtritionis ī ipso cōtinueť. ⁊ q̄ de singulis peccatis quoꝝ potest habere memoriā singulariter cōterat. Nā infusa gratia in prima contritōne licet expellat peccatū. tamē nō expellit inclinationē ad peccandū. ⁊ iō nisi hmōi morbida inclinatio tollat p frequentatā displicentiā qua cor cōtritū singula peccata singulariter explorat. de facili penitēs recidiuabit ī peccatū. ⁊ erūt no-

Instantia

Solutio.

Nota.

Nota sup omia.

uissima homis illi⁹ peiora prioribꝫ. sicut di/
Instantia 1 citur Luc. xi. ¶ Forte ⁊tra hãc veritatẽ dice
tur sic. Post remissionẽ peccati nõ manet pu
dor. ergo nõ debet manere dolor. nec p ⁊seqns
manebit cõtritio. Antecedẽs patet p ambro/
siũ q̃ ait. Nihil habet qd̃ erubescat cui pecca/
tũ dimissũ est. Probat ⁊sequẽtia. qz sicut pec
2 cato debet dolor. ita etiã ei debet pudor. ¶ P.
dolor fm aug. est de malo p̃senti. sz postq̃ ma
lũ dimissũ ẽ tũc ñ ẽ p̃sens: sz pteritũ. g̃ ꝛc. ¶ P.
illud qd̃ de se est malũ ⁊ naturaliter fugiendũ
hoc nõ est assumendũ. nisi vltimate sit neces/
sariũ. sz dolor est quid malũ de se ⁊ naturaliter
fugiendũ. nec apparet necessitas cũ de⁹ dimi/
Solutio. Ad. 1. serit culpas. ¶ Respõdeo ad primũ nego cõ
sequentiã. Ad pbationẽ dicendũ q̃ nõ est si/
mile. qz pudor respicit peccatũ ratõe turpitu
dinis ⁊ macule. sz dolor ratõe damni ⁊ rõne
diuĩe offense. Et qz remisso peccato cessat ma
cula ideo cessat ⁊tritio quantũ ad actũ pudo
ris ⁊ erubescentie. damnũ aũt manet neglecte
virtutis ⁊ inclinatõis ad malũ. ideo q̃uis cũ
deo facta sit recõciliatio. tñ manere debet ⁊tri/
tio quantũ ad actũ doloris. semp em̃ sentit pe
nitens damnũ de quo dolere debet q̃diu sen/
tit in se difficultatẽ ad bonũ ⁊ pnitatẽ ad ma
lũ. imo qd̃ plus est semp inueniet in se de quo
dolere debet q̃diu viuet in hoc mũdo. qz veri
simile esse videt q̃ quilibet saluand⁹ quando
venerit ad supremũ gradũ pfectõis sibi a deo
p̃destinatũ. si tũc nihil in ipso est purgandũ
vlteri⁹. tũc ĩmediate ab hac mortali vita as/
sumet ad eternã vitã. tantũ ergo homo retar/
dat istũ beatificũ transitũ quantũ tẽpus expẽ
dit in peccatoꝝ duratõne. ⁊ expẽdere optebit
in peccatoꝝ emẽdatõne. Et ideo q̃diu viuit
sufficientẽ in hoc habet materiã doloris. ⁊ ge
mendo dicere poterit cũ ꝓpheta. Heu mihi
Ad. 2. qz incolat⁹ me⁹ plongat⁹ est. ¶ Ad secundũ
dicẽdũ q̃ bene aduertẽdo q̃ iã dicta sunt. tũc
si homo vnicũ mortale fecisset peccatũ. adhuc
tamẽ semp inueniret p̃sens malũ de quo dole
re posset ⁊ deberet. ¶ Potest etiã dici q̃ licet
pacta prima ⁊tritõe peccatũ ⁊ offensa quã in
currit homo p peccatũ vlteri⁹ nõ sint p̃sentia
in effectu. tñ sunt p̃sentia in recordatõis pspe
ctu. ⁊ hmõi p̃sentia sufficit ad dolorẽ. Nõ so
lum em̃ de p̃sentibꝫ. verũ etiã de pteritis ⁊ fu/
turis malis poterit esse dolor. dato q̃ mentis
pspectiu p̃sentialiter offerant. ¶ Ad tertiũ di
Ad. 3. cendũ q̃ minor nõ est vera. loquẽdo de dolo/
re q̃ p obiecto habet malũ culpe. qz opposita
circa idẽ opposito mõ se habẽt. sz gaudere de
malo culpe est malũ. ergo dolere de malo cul/
pe nõ est malũ. sz est bonũ.

Quãtũ ad tertium articulũ est aduertendũ. q̃ dolor ⁊tritõis du

Articulus tertius.

plicit p̃t accipi. Uno mõ vt est ĩ pte aĩe intel/
lectiua. Alio mõ vt est in pte sensitiua. Prio
mõ est displicẽtia volũtatis q̃ penitẽs pctm̃
detestat. Et isto mõ dolor vl est ipa ⁊tritio es
sential. vl saltẽ est d̃ essentia ⁊tritõis. Secdo
mõ est aliq̃ afflictio ꝓborta i sensualitate. ⁊ ꝗ
vl ex naturali seq̃la viriũ inferiorꝝ ad superiores
vel ex quadã redũdãtia ei⁹ qd̃ gerit in viribꝫ
superioribꝫ ad vires inferiores. Sicut em̃ gau
diũ ⁊ delectatio viriũ superiorꝝ redũdat q̃nq̃ ĩ
vires inferiores intm̃ q̃ etiã dotes glorificati
onis ex ꝗ causant in viribꝫ corporalibꝫ. sicut in
feri⁹ dist. xlix. q. i. appebit. sic etiã dolor ⁊ tri/
sticia a viribꝫ superioribꝫ q̃nq̃ ad vires inferio
res redundãt. Vel etiã tertio modo ex impio
volũtatis dolẽtis p̃t q̃nq̃ sensualitas incitari
ad dolorẽ ⁊ passionẽ. Et iste dolor existẽs in
sensualitate nõ est de necessitate vltimata ipsius
⁊tritõis. Potest em̃ q̃nq̃ ꝗa esse ⁊tritio ex so
lo dolore existẽte ĩ volũtate pctm̃ detestante.
dato q̃ nul⁹ dolor p tũc sit in ipa sensualita/
te. qz talis dolor nõ semp est in ptãte homis.
ideo diuina misericordia vsq̃z ad illũ dolorẽ
nõ limitat verã ⁊tritõez. Est tñ hmõi dolor
de pfectõe ⁊tritõis. qz q̃to pluribꝫ modis do
let hõ de cõmissis peccatis. tãto ceteris pari/
bus pfect⁹ videt esse ⁊trit⁹. ¶ Dis p̃missis
pono duas ꝛclusiões. ¶ Prima est q̃ dolor Conclusio prima
spũalis ipi⁹ ⁊tritõis puta dolor ⁊tritõis pri
mo mõ accept⁹ debet esse maior omni alio do/
lore. Qz q̃to alicui⁹ bni ꝛiũctio magꝭ debet
placere. tãto separans a tali bono magꝭ debet di 1
splicere. sz ꝛiũctio aĩe cũ deo q̃ ẽ summũ bonũ
debet sũme placere. ⁊ talis ꝛiũctio impedit p
pctm̃. omne em̃ mortale pctm̃ separat a deo. ergo
mortale pctm̃ debet homini maxĩe displicere.
hmõi aũt displicẽtia est dolor ⁊tritõis. g̃ ꝛc.
¶ P. q̃to tenemur aliq̃d magꝭ diligere. tãto 2
d̃ ei⁹ amissione tenemur magꝭ dolere. sz deũ te
nemur diligere sup oĩa. g̃ de pcto rõe cui⁹ deũ
nob̃ offensũ amittim⁹ tenemur maxĩe dolere
Maior ptz. qz fm beatũ aug. in de ci. dei. oĩs
dolor ĩ amore fundat. Et tõ sic ibidẽ aut aug.
necesse ẽ vt tm̃ vrat dolor q̃tũ deserat amor.
Minor etiã patz Matth. xxij. vbi dicit. Di
liges dñm deũ tuũ ex toto corde tuo. ⁊ ex tota
aĩa tua. ꝛc. ¶ P. sup illo ꝗb hiere. vi. Lucẽ

vnigeniti fac tibi planctū amarū. dicit glosa. docet penitentē quid debet facere. nihil enim dolenti mortē vnigeniti. Forte dices q̄ si istud esset verū. tūc raro aliq̄s homo haberet verā de suis peccatis contritionē. q̄ raro aliquis homo sentit in se tantū dolorē vel maorem p̄ peccatis quantū sentiret de vnigenito si esset mortuus. Ꝑ. quāto aliquis dolor est minus permixtus gaudio. tanto videt esse maior sed sepe cōtingit q̄ de perditōne rerū temporaliū oriunt tales dolores qui sunt minus permixti gaudio q̄z dolor ꝓtritōnis. Maior patet q̄ sicut dicit p̄mo topicorū. illud est albius qd̄ est nigro impermixtius. sic illud est dolētius ꝛc. Patet etiā minor. q̄ sepe cōtingit q̄ homo d̄ morte patris vel matris vel alterius amici p̄dilecti talē habet dolorē. q̄ nō p̄cipit aliqd̄ gaudiū permisceri tali dolori. s̄z dolor vere penitentis semp̄ habet annexū gaudiū. ⁊ hoc nō solū de reconciliatōne dei ⁊ euasione periculi. verū etiā hoc proprīū videt esse penitentis q̄ gaudet se dolere. Ꝑ. nō videt q̄ p̄m rectam rationē maiorē dolorē debeat quis habere pro damno recupabili. vl̄ etiā iā recuperato. q̄z p̄ damno omino irrecupabili. sed damnū euenīens homini ex peccato est recupabile. ⁊ iaz peractū cōtritōnis a penitēte recuperatū. sed damnū euenīēs ex morte patris est irrecuperabile. ergo ꝛc. Ꝑ. minimus gradus cōtritōis sufficit ad delendū omnē mortalē culpā. ergo de necessitate salutis nō oportet dolorē cōtritionis esse maiorē omī alio dolore. Cōsequētia patet. Probat antecedens. q̄ cōtritio p̄m omnē gradū suū est iformata gratia. Ista patet. q̄ toto existēte formato nulla pars eius potest esse informis. s̄z sicut supradictū est i hoc differt cōtritio ab attritōe. q̄ cōtritio est gratia informata. attritio autē nō. s̄z quilibet gradus gratie excludit omnē mortalē culpā. ergo ꝛc. Ꝑ. dolor cōtritōis nō debet esse inordinatus. ergo nō debet esse maior omī alio dolore. Antecedēs patet. Probo ꝓsequentiā. q̄ dolor qui est subiecti corruptiuus est inordinatus. sed dolor mortis est sbiecti corruptiuus. ergo si dolor cōtritōnis esset maior dolore mortis vel equalis ei. tūc corrūperet subiectū. ⁊ p̄ ꝓsequēs esset inordinatus. ⁊ sic ad oppositū cōsequētis sequit oppositū antecedēntis. ex q̄ patet vnitas ꝓsequētie prime. Ꝑ. sicut dictū est dolor cōtritionis est displicētia volūtatis respectu peccatorū. s̄z magis displicet cuilibet homini pena iferni q̄z peccatū. ergo dolor cōtritionis nō est maior omī dolore. Ad primū dicendū q̄ nō est necesse q̄ dolor ꝓtritōis sit sensibiliter maior omī dolore. sufficit eiz q̄ sit displicibiliter maior. puta si inter duo mala vnū oporteret hominē sustinere. vel malū mortalis culpe. vel mortez vnigeniti. magis eligeret secundū q̄z primū. ⁊ p̄ cōsequēs magis sibi displiceret primū q̄z secundū. Ūn illo casu posito q̄ vel necesse est mortaliter peccare. vel morte tēporali ab hac vita migrare. tūc necesse est hominē verā habentē cōtritionē eligere prius mortē temporalē. q̄z exponere se eternē mortis periculo mortale peccatū faciēdo. Dixi autē notāter posito casu. q̄ si de facto nō imminet homini tale periculosū ptrū. tunc nō est tutū q̄ de hoc fiat q̄stio ipi homini. q̄ ꝓpter impetū appetitus sensitiui qui oēm sensibilē penā abhorret quādoq̄z valde difficile est homini mortē vel aliquā aliā terribilē penam eligere. Si tamē fieret homini talis q̄stio. tūc vel p̄mpte p̄cipit apud se q̄ prius velle mori q̄z mortaliter peccare. hoc vtiq̄z est signum perfectōnis. vel p̄cipit voluntatē suaz hesitare. ⁊ tūc nō debet īmorari circa hmōi q̄stionē. sed debet īmediate hmōi q̄stionē a sua cogitatōne remouere. ⁊ oratōni vel alteri licite operatōi insistere. Et istud. s. qd̄ remouet a se istā cogitationē priusq̄z determinate eligat velle mori magis q̄z peccatis mortalibus vlterius deū offendere. quāuis sit infirmitatis. tamē adhuc nō est actus iniquitatis. Si aūt tādiu sistit circa questionē p̄dictā. donec determinate in sua cogitatōne cōcipiat ⁊ eligat q̄ prius vellet in peccatis mortalibus manere q̄z tēporalē mortē subire. hoc esset nō solū infirmitatis. verū etiā iniq̄tatis. ⁊ ideo cū isto tercio gradu nullo modo stare potest vera penitentia. Ad secundū dicendū q̄ licet maior sit vera loquēdo de tali gaudio qd̄ est distractiuum doloris. tamē simpliciter est falsa loquēdo de tali gaudio qd̄ est ꝓgregatiuū doloris. Sz gaudiū āmixtū dolori cōtritionis nō distrahit s̄z potius cōgregat hmōi dolorē. nā q̄n cunq̄z aliquis gaudet de actu quē elicit. tūc p̄ hmōi gaudiū nō debilitat talis actus. s̄z potius fortificat. Sic autē est in ꝓposito. q̄ sicut dicebat in probatōe minoris. proprīū est penitentis gaudere se dolere de peccatis quibus offendit deū. Gaudet etiā se dolere tali dolore quo meret reconciliationē dei. ⁊ euasionē p̄ciuli. Ad tertiū dicēdū q̄ dato q̄ maior sit vā suppositis his duobus. s. q̄ hō certus sit q̄ viuat donec recuperet illud damnū qd̄ dicit recuperabile. ⁊ q̄ hmōi dānū recupabile sit eqlis

Instantia 1

2

3

4

5

6

Solutio. Ad. 1.

Ad. 2.

Ad. 3.

ponderis ⁊ ñ maioris q̃z illud damnũ qd̃ dicitur irrecuperabile. Positis tamẽ oppositis his duobꝫ. tũc maior est falsa. Sic aũt est in ꝓposito. qꝛ nullꝰ peccãs mortaliter scit vtrũz viuat per vnicũ instans post peccatũ. ⁊ p cõsequẽs omino incertus est de damni ꝓpetui recuperatõne qd̃ p mortale peccatũ incurrit. ¶ Etiã tantꝰ est excessus istꝰ damni ad qd̃cunqz tẽporale damnũ qd̃ hõ potest incurrere. q̃ nulla ꝓportio est nec esse ꝑt inter hmõi damna. ¶ Et cũ dicit q̃ penitẽs p actũ ꝛtritionis recuperauit hmõi damnũ. dico q̃ licz de hoc possit habere piã ꝛfidentiã. tamẽ de h̃ nõ potest habere certã noticiã. quia nemo scit vtrũ sit dignꝰ odio vel amore. ⁊ omnia in futurum reseruantur incerta. sicut ait ille sapiens.

Ad.4. ¶ Ad quartũ dicendũ q̃ sicut minimꝰ gradus charitatis includit maiorẽ amorẽ q̃z quecunqz dilectio qua diligit res creata ab eo q̃ ẽ in charitate. qꝛ si nõ. tũc ille gradꝰ charitatis non esset gradꝰ charitatis. qꝛ quolibet gradu charitatis deꝰ amat sup omnia creata. sic quilibet gradꝰ ꝛtritionis includit maiorẽ dolorez loquẽdo de dolore qui dicit displicẽtia volũtatis respectu ipsiꝰ peccati. q̃z sit quicũqz dolor quo ipse cõtrito displicet qd̃cunqz damnũ vel periculũ tẽporale. qꝛ sicut amor charitatis ꝑm quelibet sui gradũ tenet in anima rõnali ꝑdominiũ quantũ ad dilectõnẽ boni saltẽ habitualiter. sic in eadẽ anima dolor ꝛtritionis ꝑm quelibet sui gradũ tenet ꝑdominiũ q̃z tuz ad refutationẽ ⁊ displicẽtiã mali. ¶ Dixi aũt notãter saltẽ habitualiter. qꝛ quãdoqz homo etiã existẽs in charitate magis ꝓcipit actualẽ motũ amoris quo tendit in creaturã q̃z i creatorẽ. tamẽ habitualiter plꝰ diligit creatorẽ. cuius signũ est. qꝛ si percipet q̃ istꝰ duo amores essent incõpossibiles. tunc vellet desistere ab amore creature. ⁊ ꝓsistere in amore creatoris. Sic licet quãdoqz horror dãni vel periculi tpalis magis actualiter cõcutiat animũ penitẽtis. q̃z horror diuine offense p peccatũ. tñ ad verã cõtritionẽ saluandã sufficit ꝑdominiũ habituale. puta si p necessitatẽ opteret incidere vnũ istorũ periculoꝝ. q̃ magis sibi displiceat offensa dei q̃z displiceat sufferre hmõi periculũ tẽporale. Et ex his patet ad formaz

Ad.5. argumẽti. qꝛ ꝛsequẽtia est negãda. ¶ Ad q̃ntũ nego ꝛsequentiã. Ad ꝓbationẽ dicẽdũ q̃ licet dolor mortis sit subiecti corruptiuꝰ. tñ dolor ꝛtritõis subiectũ suũ corrũpere nõ potest. qꝛ eiꝰ subiectũ est imateriale. ⁊ p ꝛsequẽs

Ad. 6. incorruptibile ¶ Ad sextũ dicẽdũ q̃ malũ displicibile q̃ñqz ꝑsupponit ⁊ includit peccatũ. ⁊ tũc nõ oportet q̃ sit minꝰ displicibile q̃z pctm̃ imo ꝑt esse magis displicibile. qꝛ sicut bonũ includẽs est magis placibile bono incluso. quia plẽs implicat rõnes bonitatis ⁊ placibilitatis. sic eadẽ ratõe malũ includẽs est magis displicibile malo incluso. Sz nũc ita est q̃ pena infernalis ꝑsupponit peccatũ mortale. qꝛ nullꝰ illa pena dãnat nisi p mortali peccato. g̃ dato q̃ pena inferni magis displiceat q̃z peccatũ. h̃ tñ nõ est cõtra ꝑsens ꝓpositũ. qꝛ cũ dicit q̃ malũ culpe magis est displicibile animo ꝛtrito q̃z qd̃cũqz aliud malũ. hoc intelligit d̃ alio malo ñ ꝑsupponẽte malũ culpe. g̃ ⁊c. ¶ Secũda ꝛclusio est. q̃ vera ꝛtritio haberi ꝑt sine dolore sensibili. q̃. l. subiectiue sit i potẽtia sensitiua. Et licet veritas ista pateat ex dictis superiꝰ in ingressu istꝰ articuli. tñ adhuc ꝑt ꝓbari sic. Solo actu volũtatis possumꝰ offendere deũ. ergo solo actu volũtatis q̃z tuz ad illud qd̃ est necessariũ ex ꝑte nostri possumus recõciliari deo. Antecedẽs patet. Probꝫ cõsequentiã. qꝛ deꝰ nõ est minꝰ ꝑnus ad misserendũ q̃z ad ꝛdemnandũ. ¶ Sz ꝛtra istud forte diceẽt q̃ cõtraria cõtrarijs curanꝫ. ſz quedã peccata fiũt cũ delectatõe sensibili. ergo curatalũ peccatorũ fieri debet cũ dolore sensibili. ¶ P. beatꝰ augustinꝰ ait. Sciat se culpabiliter duꝫ. q̃ deflet damna ꝑpis ⁊ mortẽ amici. ⁊ dolorẽ peccati nõ ostẽdit in lacrimis. ¶ Ad primũ dicẽdũ q̃ displicẽtia volũtatis informata gra dei q̃ penitens peccatũ detestat. illa ꝛtrariat in genere moris sensibili delectatõni inq̃tũ culpabilis est. ⁊ hmõi displicẽtia tãq̃z a suo ꝛtrario curat culpa que fit cũ delectatõe sensibili. dolor vero sensibilis licet ꝛtrariet delectationi sensibili in genere entis. nõ tamẽ genere moris. nisi inquantũ vtrũqz cadit sub imperio volũtatis. ¶ Ad secundũ dicendũ. q̃ in illa autoritate augustini li culpabiliter nõ debet intelligi de culpa actualiter inexistẽte. ſz dispositiue ⁊ aptitudinaliter. Talis ei hõ q̃ in virtutibꝫ seu potentijs sensitiuis maiori dolore tangit ꝓpter damnũ tpale q̃z ꝓpter offensam dei quã incurrit ex cõmissione mortalis peccati. ⁊ si in gratia dei sit ratõne incepte penitẽtie. tamẽ adhuc valde imperfectꝰ videt esse in gratia. quia si esset perfectꝰ. tũc ex imperio voluntatis etiã in viribꝫ sensitiuis excitaretur maior dolor ex consideratione culpe. q̃z ex perditione cuiuscunqz temporalis vtilitatis vel amicicie. Sed quãto homo est minꝰ ꝑfectꝰ in gratia. tãto ceteris paribꝫ magis vi

Secunda ꝛclusio

Instantia 1

2

Solutio Ad.1.

Ad.2.

deꝫ esse ꝑn⁹ ⁊ disposit⁹ ad culpã. iõ dicit aug. tale esse culpabilit dux ꝑ ꝑte dispositiue. sicut iã dictũ est. ideo ⁊c.

Articulus quart⁹.

Quãtũ ad quartuz

articulũ pono bimẽbrem distinctõez. ⁊ iuxta mẽbra distinctõis duplicẽ ꝯclusionẽ. ¶ Distinctio est hec. Qz ille q̃ soli deo corde ꝯtrito ꝯfiteꝫ. vl ꝑt sacerdoti ꝯfiteri aliq̃ mouat. vel ñ ꝑt. puta qz morte puenit. ¶ Si ꝓmo mõtũc tal ꝯfessio ñ sufficit ad salutẽ. Qz rebellis mãdat ecclie nõ ẽ in statu salut. sz potẽs cũl pã sua ꝯfiteri sacerdoti ꝑ uq̃z mouat. ⁊ ñ ꝯfitẽs. est rebell mãdat ecclie. sic ꝑtz extra de pe. ⁊ remis. ¶ P. autoritate beati iacobi apli dicitur nob oiby. Cõfitemini alterutz pcta vra. ¶ Sz ista est q̃dã opio hñs ꝑ se apparẽtia multaz autoritatũ. quã opinionẽ m gr in hac. xvij. dist. sat cõplete recitat. ⁊ sufficiẽter ꝓbat. iõ nolo ꝑsenti scripto ꝓsistere ei⁹ ꝓbationi. ¶ Secda ꝯclusio est. q̃ si hõ ꝯfitẽs de corde ꝯtrito. libẽter vellet ꝯfiteri sacerdoti. et ñ ꝑt. tũc si sic mouꝫ. hmõi ꝯfessio sibi sufficit ad salutẽ. Qz q̃cũq̃z mouꝫ iformat⁹ gra ⁊ charitate ille saluat. Sz tal rõne ꝯtritõis annexe huic ꝯfessiõi informat⁹ est gra ⁊ charitate. vt ꝑtz ex ꝑcedẽtib⁹. g̃ ⁊c. ¶ P. vt ꝑtz ezech. xviij Quacũq̃z hora ingemuerit pctõr salu⁹ erit ꝓm alia trãslatõez. Sz isto mõ de ꝯfitẽs habet gemitũ cordis ꝯtriti. ¶ Ad argumentũ ꝓncipale dõm q̃ bñ ꝯcludit de dolore q̃ ẽ displicẽtia volũtat mõ q̃ supi⁹ dictũ est. ¶ Argumẽtũ aũt in ꝯriũ ꝓcedit d dolore exnte in viribꝫ sensitiuis. Mouent em hmõi vires ĩmediate a rebꝫ sensibilibꝫ. ⁊ ideo citi⁹ ⁊ vehementi⁹ inualescit ĩ eis dolor ꝓpter taliũ rez sensibiliũ perditionẽ q̃z spũalium.

Cõclusio secũda.

1

2

Ad argumẽtũ ꝓnci.

Nunc postquã

Postq̃z mgr tractauit questionẽ vtz sufficiat ad salutẽ ꝯfiteri soli deo. nũc inq̃sitiue ꝑtractat vtz sufficiat ꝯfiteri fideli laico. Et diuidit ĩ duas ꝑtes. Nã primo circa hãc q̃stionẽ fitatẽ determiat. Secdo illas autoritates q̃ sue determinatõi videt eẽ ꝯrie iuxta catholicã fitatẽ explanat. ibi. Cũ igit ex his. Pria ĩ duas. Nã ꝓmo ꝑ continuationẽ dictoz cũ dicẽdis recolligit determinatõnẽ q̃stionis ꝑcedẽtis. Secdo inuit inq̃sitõez sbseqntis. ibi. Sz nunq̃d. Et hec ĩ tres ꝑtes diuidit. Qz ꝓmo mouet q̃stionẽ. Secdo rñdet ꝑ distinctõez Et tercio sue rñsionis sbdit firmatõez. Secda ibi. Sane ad h̃. Tercia ibi Uñ aug⁹. q̃ vult. Et hec ẽ diuisio ⁊ snia illi⁹ lectõnis. Circa quã q̃ro in speciali.

Pria pte

1

2

Tũ hõ d necitate salut teneat ꝯfiteri oia sua mortalia pcta

¶ Et videt q̃ nõ. Qz ꝯfessio ẽ pctõz manifestatio. g̃ hõ ñ teneꝫ ꝯfiteri oia sua pcta. Aũs ꝑtz autoritate bti aug. q̃ ait. Cõfessio ẽ ꝑ q̃m mortꝫ latẽs apit sb spe venie. Probat ñtia. qz illud qd de se manifestũ ẽ h̃ ñ ẽ necẽ ꝑ aliud manifestari. sz aliq̃ pcta sunt de se mãifesta. g̃ ⁊c. ¶ Cõtra. ad obꝑuatõez illi⁹ qd ẽ de iure naturali teneꝫ q̃libet hõ de necitate salutis. sz ꝯfessio oim mortaliũ pctõz videt eẽ de iure naturali Maior ꝑtz. Minor ꝓbat. qz medũ sapit naturã extremoz. sz ꝯtritõ ⁊ satisfactio sũt d iure naturali. iusticia ei h̃ exigit vt omne viciũ ꝑpetratũ displiceat ⁊ emẽdet. cũ igit ꝯfessio sit medũ int ꝯtritõez ⁊ satisfactõez. g̃ ⁊c ¶ Nic primo videndũ ẽ d principali q̃sito. Secdo q̃ iure teneamur ad ꝯfessionẽ pctõz Tercio cui faciend sit ꝯfessio. ¶ Et q̃to quotiẽs ⁊ quo tpe sit faciẽda.

Questio secunda.

Articulus primus.

Quantũ ad primũ

ẽ sciẽdũ q̃ h̃ vnũ q̃rit. ⁊ aliud ꝑsupponit. Supponit em q̃ teneamur d necitate ad pctoz cõfessionẽ Et h̃ supposito q̃rit vtz teneamur ad ꝯfessionẽ oim pctõz. ¶ Pri⁹ igit q̃z dicã de q̃sito. est adutendũ q̃ circa istd ꝑsuppositũ aliq̃ heretici etiã moderni tpis g̃uiter errauerũt. Quoz vnũ ego ꝑsonalr iueni cũ essem inq̃sitor hereticoz ĩ diocesi argẽtinẽsi q̃ dixit hoiez d pctis suis ꝯtritũ ñ obligari ad ꝯfitẽd hmõi pcta. ¶ Motiua istoz hereticoz sũt h̃ ¶ Cõfessio fit ad taxãdũ emẽdã ꝑ clpa ꝑpetrata. sz penitẽs ꝑt ꝑ seipm sufficiẽter hmõi emẽdã taxare. g̃ ⁊c. ¶ P. i ꝯtritõe fiũt talia circa hoiez q̃ sufficiũt ad ꝯseqndũ salutẽ. g̃ ꝯfessio ñ est d necitate salut. Cõseqntia patz. Probat añs. qz ĩ ꝯtritõe fit pcti mortal remissio. ⁊ gre dei ĩfusio ¶ P. maria magdalẽa ⁊ pet⁹ ac paul⁹ ⁊ multi alij post mlta pcta ꝑ solã ꝯtritõez iuenunt saluati. qz sz ĩ scriptur legam⁹ d eoz ꝯtritõe. tñ nusq̃z legim⁹ d ipoz ꝯfessiõe. ¶ P. turpia ñ sũt dicẽda. sicut nec faciẽda. sz mortalia pcta sũt turpia. g̃ ⁊c ¶ P. ea q̃ sũt secũda circa corp⁹ ꝑpt sui ĩhonestatẽ sũt abscõdẽda. g̃ etiã pcta q̃ sũt secũda circa aiaz sũt abscõdẽda ⁊ ñ mãifestãda. Aũs ꝑtz. qz etiã ꝓmi parẽtes ĩ padiso exñtes fecerũt sibi ꝓzomata quibus tegebãt corꝓris verẽda. Probat ñtia.

Opio heretica.

1

2

3

4

5

qz nõ sunt min⁹ inhonesta verẽda seu verecũ
6 da aĩe q̃z corpis.ḡ ꝛc. ¶ P.ex vera dilectõe
teneť hõ celare crimẽ ꝓximi.ḡ nõ teneť mani
festare crimẽ ꝓximũ. Probať ꝓsequẽtia.qz ma/
gis teneť hõ diligere se q̃z ꝓximũ.qz amicabi
lia q̃ sunt ad alterꝫ incipiũt ab amicabilib⁹ q̃
sunt hoĩs ad seipm.vt patet in lib.ethi.ergo
q̃ ad illud ad cui⁹ obseruatõem teneť hõ ex di
lectõne.nõ min⁹ teneť sibijpi q̃z alteri.ꝛ p ꝓse/
quẽs nõ min⁹ teneť abscõdere crimẽ ꝓximũ.
7 q̃z cuiuscũq̃z alteri⁹ amici. ¶ P.illud nõ ē de
necessitate salutis ad qd hõ nullo iure teneť.sz
ad ꝓfessionẽ peccatoꝝ nullo iure teneť.qz n' iu
re naturali.nec iure positiuo. Nõ naturali.qz
ius naturale est idẽ apud omẽs ꝛ in omi sta/
tu.sz ꝓfessio peccatoꝝ nõ est apud omẽs hoies
nec fm omnẽ statũ hoim.vt de se patet. Nec
iure positiuo.qz ius positiuũ non pt obligare
hoiem ad manifestãdũ cordis sui secretũ.sed
multa pcta hoim sunt secreta.ḡ ꝛc. ¶ Sz ista
Cõtra opinionem. nõ ꝓcludũt.vt patet ex his q̃ dixi q̃stione ꝓxi
1 me pcedẽti arti.iiij.ꝓclusione pma. ¶ P.vul
2 nus non sanať nisi medico manifesteť.sz sine
ꝓfessione nõ ostendit vuln⁹ spũale sacerdoti.
quẽ deus ꝓstituit medicũ hui⁹ vulneris. Et
hãc rationẽ videť innuere boeti⁹ in lib.d ꝓso.
dicẽs. Si opem medicãtis expectas.ncẽ est
3 vt vuln⁹ detegas. ¶ P.ordo secularis iudicij
req̃rit alterã esse pson̄ rei ꝛ iudicis.ḡ h̄ idẽre
quirit ordo iudicij spũalis.et p ꝓsequẽs in fo
ro ꝓscietie vn⁹ hõ debet aliũ iudicare.qd ordi
nate fieri nõ pt sine ei⁹ qui est iudicand⁹ ꝓfes
sione. Antecedẽs patet. Probatio ꝓsequẽtie.
qz nõ minor ordo sz poti⁹ maior requirit i iu
4 dicio spũali q̃z in iudicio seculari. ¶ P.ista ve
ritas etiã patebit infra p dicẽda i secũdo arti/
culo. ¶ Ad primũ dicẽdũ q̃ sicut fortitudo
Solutio Ad.1. medicine nõ debet taxari ab infirmo sz a me/
dico.sic emẽda p forifacto ñ debet taxari a reo
sz a iudice.sz iudices peccatoꝝ dei ꝓstituit sa
cerdotes.cũ dixit apl'is. Quoꝝ remiserit peccata
Ad.2. remittuntur eis Joh.xx. ¶ Ad secũdũ ne/
go ꝓsequentiã.qz in omi ꝓa ꝓtritõe vl' impli/
cite vl' explicite habet ꝓpositũ ꝓfitẽdi pecca/
Ad.3. ta de quib⁹ hõ cõtenť. ¶ Ad terciũ dicẽdũ q̃
tpe q̃ penituit maria magdalena petri⁹ ac pau
lus nondũ fuit instituta ꝓfessio sacramẽtalis.
sicut nũc dinosciť instituta.ꝛ dato q̃ aliq̃ mo
do fuerit instituta.tñ nõ fuit adhuc publice
pdicata. ¶ Etiã omia facta pticularia cuiusl
libet singularis pson̄e illi⁹ tpis non sunt scri/
pta.imo nec facta xpi omia scripta sunt.sicut
patet Joh.vlti.c.ideo nõ est bona ꝓsequẽtia.
qua dicit. Nos i scripturis nõ inuenim⁹ cõ/
fessionẽ illaꝝ pson̄aꝝ.ergo non fuerũt cõfesse.
¶ Ad quartũ dicẽdũ q̃ sicut turpia nõ sunt Ad.4.
cogitãda vt placeãt.ꝛ tñ in ꝓtritõe de ipis co
gitare debem⁹ vt displiceãt.sic nõ sunt dicẽda
vt alliciãt ꝛ inficiãt. Sed tñ in ꝓfessione ipa
debem⁹ exprimere vt purgenť ꝛ corrigaňť. De
facere ꝯo sec⁹ est.qz ex turpiũ factõe mihi bo/
ni ꝓsequit ille q̃ facit ea.sz tantũmodo malũ.
¶ Ad quintũ dicẽdũ q̃ verecũda corporis
possunt duplicit cõsiderari. Uno modo put Ad.5.
indigẽt medicina. Alio mõ put nõ indigent
medicina. Primo mõ ancedẽs est negandũ.
qz etiã secreta ꝛ verecũda loca corpis ncẽe est
ostẽdere medico p illo tpe quo necessario idi/
gent medicina. Secũdo mõ tũc negandũ est
ꝓsequẽtia.qz q̃z uis verecũda corpis q̃nq̃z non
indigẽt medicina.tñ verecũda aĩe de quib⁹
ad psens loq̃mur.puta mortalia peccata ne/
cessario indigẽt medicina.ꝛ ideo a sacerdote
q̃ ipoꝝ peccatoꝝ est medic⁹ abscõdi nõ debet.
suppositio q̃ in firm⁹ ea valeat reuelare. ¶ Ad Ad.6.
sextũ nego antecedẽs.qz hõ teneť reuelare cri
men ꝓximi sui ei q̃ pt ꝛ debet corrigere.obfua/
to tñ debito ordine iuxta euãgelicã doctrinã.
puta q̃ primo moneat criminosiuz inter se ꝛ ip/
siuz solũ. Postea si a crimĩe nõ cessauerit debz
adhibere testes. Tercio debet reuelare ecclie.i.
plato q̃ pest ecclie seu ꝓgregatõi ad quã spe/
ctat tal' criminosus. ¶ Et ista est etiã intẽtio
beati augustini i regula sua vbi ait. Si frater
tu⁹ vuln⁹ habet i corpe qd velit occultare dũ
timet secari.nõne crudeliter a te silereť ꝛ mise/
ricordiť indicareť.q̃ro magis debes indicare
ne deteri⁹ putrescat i corde ¶ Sicut ḡ crimẽ
alteri⁹ debet hõ indicare vt bonũ illi⁹ q̃ accusa
tur ex h̄ ꝓmoueať.sic etiã crimẽ ꝓximũ.qz ali/
as nõ diligeret seipm:sz poti⁹ odiret ¶ Ad se Ad.7.
ptimũ nego minorẽ. Ad ꝓbatõem ei⁹ patebit
i secũdo articulo ¶ De q̃sito pono ꝓclusionẽ Cõclusio de q̃sito.
affirmatiuã.addito tñ illo moderamine qd ta
ctũ est p distinctionẽ positã in q̃rto articulo
q̃stionis ꝓxime pcedẽtis. Qz d quolibet mor 1
tali peccato teneť hõ facere integrã penitentiã
q̃z in se est.h̄ est si tps habuerit faciẽdi.sz si
ne ꝓfessione nõ est integra penitẽtia.cũ ps in/
tegralis penitẽtie sit ipa ꝓfessio.vt patet ex di/
ctis supi⁹.ḡ ꝛc. ¶ P.ianua salutis nullus pt 2
intrare nisi aperiať ei ab illo cui tradite sũt cla
ues claudẽdi ꝛ apiẽdi ianuã hmõi. Sz ips
beato petro ꝛ mediãte ipo ceteris suis successo
ribꝫ ꝛ alijs pbiteris cõmisit claues regni celo
rũ.ḡ ꝛc. ¶ P. Prouerb.xxviij.dicitur. Qui 3

abscōdit scelera sua. nō diriget. q̄ aūt ꝓfessus
fuerit ⁊ reliq̄rit ea misericordiā ꝓsequet. Sed
q̄ nō diriget ille nō saluabit. g̃ ⁊c. ¶ Ps. sup il
4 lo ꝟbo Isa. xliij. narra si q̄d habes vt iustifi/
ceris. dicit ambro. h̄ intelligit d̄ narratōe cul
pe vt est in ꝓfessione. ¶ Forte dicet q̄ beatus
Instantia 1 gregoriꝰ dicit. euidētia patrari facinoris cla/
more nō indiget accusatoris. g̃ nō oportet q̄ ali
q̄s seipm accuset q̄n peccatū suū est mānifestū.
2 ¶ P. beatus augustinꝰ dicit. vbi peccatū oriť
ibi moriať. g̃ peccatū qd̄ nec in ope nec in ser/
mone ortū est. ſz ī sola volūtate. h̄ etiā morti/
ficari poterit infra voluntatē sine omī exterio
Solutio. Ad. 1. ri sermone. ¶ Ad primū rndeo q̄ grego. ibi
loquit de foro exteriori ⁊ ꝓtencioso. ⁊ nō de foro
cōscētioso. de quo ad pēsens loq̄mur. In isto
em̄ foro venia querit. ideo oportet q̄ culpa reco
gnoscat. ¶ Potest etiaz dici q̄ licet aliq̄d sit
notū iudici. h̄ tamē nō sufficit ad iudicandū
nisi fiat ei notū ī forma iudicij. Et ideo dato
q̄ peccata alicuiꝰ hominis manifesta sint sacer
doti. tn̄ nō absolueť a sacerdote nisi p ꝓfessio/
nē hmōi peccata reuelet sacerdoti ī forma spi/
Ad. 2. ritualis iudicij. ¶ Ad secūdū dicēdū q̄ licet
qd̄libet peccatū moriať infra voluntatē p suf/
ficientē ꝓtritionē. tn̄ ad sepeliendū debet porta
ri extra volūtatē p sacramētalē ꝓfessionē ne ex
permāsione mortui cadaueris noua pestilētia
oriatur.

Articulus secundꝰ

Quātū ad secundū

articulū est aduertēdū q̄ ꝓfessio tripliciter pt
fieri. Uno modo mentaliť. Alio mō cerimo/
nialiter. Tercio modo vocaliter. ¶ Ius etiā
tripliciter accipi pt fm tripicē legē. puta ius
Conclusio prima legis nature. legis mosaice. ⁊ legis euāgelice.
¶ Et fm hoc pono tres ꝓclusiones. ¶ Prima
est. q̄ ꝓfessio mētalis est de lege nature. Qz h̄
1 dictat naturalis ratio q̄ a sūmo deo p ppetra
to crimine sit venia postulāda saltē mētaliter
hmōi aūt postulatio merito dici pt mentalis
2 ꝓfessio. ¶ P. illud ad qd̄ tenebat adā fuit de
lege nature. ſz ipe ad hmōi mentalē ꝓfessionē
tenebať. Maior patet. q̄ tpe adā nōdū fuit
lex mosaica. nec etiā euāgelica. Minorē pb̄
q̄ sup illo verbo dñi Gen. iij. Adā vbi es. di
cit glosa. ꝟba sunt nō ignorātis: ſz increpan/
tis. ⁊ ad ꝓfessionē moueris. Sz fm apl'm deo
omne cor patet. ⁊ omis volūtas loquit. g̃ nō vi
deť q̄ dñs moueritꝰ ipz adā ad ꝓfessionē voca
Secunda ꝓclusio lē. ſz solū mentalē. ¶ Secūda ꝓclusio est q̄
ꝓfessio cerimonialis puta manifestare se pec/
casse aliq̄ statuto ⁊ determinato sacrificio fuit
de iure legis mosaice. Qz sic patet Leuit. iij. 1
⁊ v. capitul'. hoīes illuꝰ legis fm diuīsa genera
peccatoꝝ tenebant offerre diuīsa sacrificia. Et
ideo ī tali sacrificio videť fuisse cerimonialis
ꝓfessio q̄ruis nō vocalis. ¶ Etiā isto modo
sacerdos positis manibꝰ suis sup caput hirci
ꝓfitebat omēs iniq̄tates filioꝝ israel. vt ptz Le
uit. c. xvi. ¶ Tercia ꝓclusio est. q̄ solū tpe le/
gis euāgelice tenent hoīes ad vocalē ꝓfessio/ Tercia cōclusio.
nē suoꝝ peccatoꝝ. Qz nullꝰ tenebat ad voca/
lē ꝓfessionē anteq̄z esset p̄cepta vel instituta.
Sz hmōi ꝓfessio nec tpe legis nature. nec tē
pore legis mosaice. ſz solū tpe legis euāgelice
fuit instituta. g̃ ⁊c. Maior patet. Minorez
pb̄. q̄z tūc a primo vocalis ꝓfessio fuit insti/
tuta. q̄n his q̄ audire debēt ꝓfessionē fuit au/
toritas absoluēdi cōmissa. Sz ista autoritas
fuit sacerdotibꝰ cōmissa tpe legis euāgelice. ⁊
nō ante. g̃ ⁊c. Maior etiā patet. q̄z vocal' cō/
fessio fit ppter absolutionē. ergo frustra facta
fuisset hmōi ꝓfessio anteq̄z deꝰ cōmisit autori
tatē absoluēdi. Minor etiā patet. q̄z vel xp̄s
hāc autoritatē cōmisit. q̄n beato petro Mat.
xvi. dixit. Tibi dabo claues regni celoꝝ. ⁊ qd̄
cunq̄z ligaueris sup terrā erit ligatū ⁊ in celis.
⁊ qd̄cūq̄z solueris sup terrā erit solutū ⁊ ī celis
Ul'q̄n apl'is ⁊ mediantibꝰ ipis ceteris sacer/
dotibꝰ dixit Joh. xx. Quoꝝ remiseritis pec/
cata remittunť eis. ⁊ quoꝝ retinueritis retēta
sunt. ¶ Sz oppositū istiꝰ cōclusionis videť Opio contraria.
tenere glosator de pe. dist. v. qui circa principi
um illiꝰ distinctōis recitatis pluribꝰ opinio/
nibꝰ de institutōe ꝓfessionis. vltimo ponens
suā ppriā opinionē ait ꝓfessionē ee institutā
quadā vniūsali ecclie institutōne potiꝰ q̄z ab
autoritate noui vl' veteris testamēti. Qd̄ pbat Ratio.
p h̄. Qz ꝓfessio nō est necessaria apud grecos
g̃ p̄ceptū de ꝓfessione nō est d̄ autoritate sacre
scripture. Cōsequtia patet. q̄z si esset de autori
tate sacre scripture. tunc esset necessaria apud
grecos. cū p̄supponāt sacrā scripturā. ⁊ repu/
tēt se ad eiꝰ obseruātiā obligatos. ¶ Sz istd
nō valet. Qz vt appet ex illis duabꝰ autorita Cōtra opinionem.
tibꝰ p̄allegatis. s. Mat. xvi. ⁊ Joh. xx. xp̄s cō
stituit iudices q̄ in foro ꝓscietie possent a pec/ 1
catis absoluere. ergo cōstituit fieri ꝓfessionē.
Cōsequētia patet. q̄z si nō fieret ꝓfessio. tunc
frustra sacerdotibꝰ xp̄s cōmisisset autoritatē
absoluēdi. Falsitas istiꝰ ꝓsequentis patet. q̄z
cū xp̄s sit verꝰ deus. ipe nihil potuit facere fru/
stra. ¶ Etiā patet ista secūda ꝓsequentia. q̄z
absolutio de peccatis p̄supponit ꝓfessionē per

quã absoluẽs deueniat in noticiã peccatoꝝ de
2 quibꝫ debet absoluere. ¶ P. in eo qd̃ pcise est
ab institutõne eccl'ie. ⁊ nõ ex autoritate sacre
scripture. papa pt dispẽsare cũ hoie q ad hẹ ñ
teneat. sz nullꝰ sane mẽtis xpianꝰ diceret q pa
pa possit dispẽsare cũ aliq̃ hoie ad ulꝫ q nũqꝫ
cõfiteat. g ⁊c. ¶ Ad rationẽ nego antecedẽs.
Solutio rationis. qz greci ita tenent ad ꝓfitendũ peccata sua sic
⁊ alij hoies. licet forte p malã ꝓsuetudinẽ nõ
ita ꝓsuete ꝓfiteant sicut illi q̃ obediunt sancte
romane eccl'ie.

Articulus tercius. Pria ꝓclo

Quãtuz ad terciuz

articulũ pono duas ꝓclusiones. ¶ Prima ẽ
q homo tenet q̃ꝫtũ in se est ꝓfessionẽ peccatoꝝ
suoꝝ facere sacerdoti. Qz illi tenet ⁊ debet hõ
1 ꝓfiteri peccata q̃ potest absoluere a peccatis. sz
solis sacerdotibꝫ legit xps dedisse potestatẽ ab
soluẽdi de peccatis. vt patet ex p̃dictis. Illis
em̃ quibꝫ in cena dedit autoritatẽ cõficiendi
corpꝰ suũ. ⁊ p ꝓsequẽs eos pbiteros ordinauit
dicẽs. hec quotiẽscũqꝫ feceritis in mei memo
riã facietis. eisdẽ autoritatẽ absoluẽdi a pecca
tis dedit. qñ post resurrectõẽ suã ipis dixit.
Quoꝝ remiseritis pcta remittunt illis ¶ P.
2 sicut sacerdos veteris testamẽti se habuit ad
lepze examinatõẽ. sic se habet sacerdos noui
testamẽti ad pctõꝝ audientiã ⁊ absolutõẽ. sz
omis homo in q̃ lepza apparuit i veteri testa
mẽto tenebat se ostẽdere sacerdoti. ⁊ sacerdotꝫ
stare iudicio. sicut patz Leuit. xiij. ergo omis
xpianꝰ in nouo testamẽto tenet pcta sua cõfi
teri sacerdoti noui testamẽti vt p ipm absol
uat. Maior patet. qz lepza significat peccatũ
iuxta qd̃ dicit in iure. q sacerdos debet scire di
stinguere inter lepzã ⁊ lepzã. i. inter peccatũ et
peccatũ. Sacerdos etiã veterꝫ testamẽti figu
rabat sacerdotẽ noui testamẽti. ¶ Sz cõtra
Opio mala. istud est quedã heretica secta. ponẽs q eque
ordinate possit fieri ꝓfessio laico sicut sacerdoti
1 Quia beatꝰ iacobꝫ in sua canonica. c. v. expri
mẽs modũ faciẽdi ꝓfessionẽ ait. Cõfitemini
alterutꝫ peccata vestra. ⁊ orate p invicẽ vt sal
uemini. ergo sicut mutuo q̃libet p q̃libet debet
orare ⁊ ecõuerso. sic ꝑm istos hereticos q̃libet
cuilibet potest ꝓfiteri ⁊ ecõuerso. Et ideo no
tanter dixit. alterutꝫ. qd̃ significat mutuã eq̃
litatẽ ¶ P. sacramẽtũ necessitatꝫ potest q̃libet
2 homo cõferre. sz penitẽtia est sacrm necessitatꝫ
⁊ cõfert p absolutõẽ sequentẽ cõfessionẽ. g
⁊c. Minor patet ex p̃dictis. Probat maior a
simili. qz ꝓpter hẹ sacrm baptismi pt quilibet
hõ cõferre. qz est sacrm necessitatꝫ ¶ P. ad hẹ 3
fit ꝓfessio vt p audientiã ꝓfessionis taxet emẽ
da satisfactõis p ꝓfesso pẽto. sz multi q̃ ñ sũt
sacerdotes ꝓpter suã prudentiã ⁊ discretõẽ
melꝰ faciũt hmõi taxationẽ. q̃ꝫ mlti sacerdo
tes q̃ minori vigẽt prudẽtia ⁊ discretõe ¶ P. 4
sepe ꝓtingit q hoies iudicati ad mortẽ ꝓfitẽt
laicis. ⁊ tñ hẹ eccl'ia videt approbare. eo q nõ
phibet ¶ Ista nõ ꝓcludũt. Igit ad primũ pt Solutio Ad. 1.
dici q beatꝰ iacobꝫ ibi loquit ipis sacerdotibꝫ
qz supposito q ceteri hoies teneant ad ꝓfessio
nẽ faciendã ipis sacerdotibꝫ. ⁊ hẹ ex vi cõmissi
onis qua xps ipis cõmisit autoritatẽ absoluẽ
di. adhuc remãsit q̃stio. vtꝫ etiã ipi sacerdo
tes tenerent ad faciendũ ꝓfessionẽ de peccatis
suis. Et hãc q̃stionẽ videt determinare beatꝰ
iacobꝫ. dicẽs ipis sacerdotibꝫ. Cõfitemini al
terutꝫ pcta vestra. ⁊ orate p invicẽ vt salue
mini. ¶ Vl' dicendũ q beatꝰ iacobꝫ illis ver
bis omes hoies pcise hortat ad faciendũ cõ
fessionẽ. Sz cui sit faciẽda hẹ psupponit ex di
ctis euãgelij Johẹ. xx. ⁊ Matthẹ. xvi. vbi xps
absoluẽdi prãtez cõmisit solis pbiteris. g ar
gumentũ nõ ꝓcludit ¶ Ad secundũ dicẽdũ Ad. 2.
q sacrm esse necessariũ pt dupliciter intelligi.
Uno modo simplicit ⁊ absolute. Alio modo
supposita optunitate. ¶ Primo mõ maior ẽ
aliq̃ modo va. sz minor est falsa. qz vocal' cõ
fessio i articulo necessitatꝫ. vbi hõ. vl' nõ pt cõ
fiteri. vl' nõ habet copiã sacerdotis cui ꝓfiteat
pt supplere per mentalẽ ꝓfessionẽ. cũ ꝓposito
vocaliter ꝓfitẽdi. qñ optunitatẽ habuerit cõ
fitendi. ¶ Secũdo modo tunc q̃ꝫ minor
sit vera. tñ maior est falsa. nec ꝑ isto sensu p
bat. qz baptismꝰ est sacrm absolute ⁊ ineuita
bilis necitatis. saltẽ in puulis quibꝫ nõ valet
ad salutẽ motꝰ ꝓprie volũtatis q̃ p baptismũ
flamis suppleat baptismꝰ flumis. ¶ Ad ter Ad. 3.
ciũ dicendũ q ꝓfessio sacralis nõ solũ fieri de
bet p satisfactorie emẽde taxatõẽ. sz etiã p ab
solutõẽ q̃ sacerdotalẽ reqrit autoritatẽ ¶ Ad Ad. 4.
quartũ dicẽdũ q nullꝰ tenet ad ꝓfitendũ lai
co. Sufficit em̃ homi in extreme necessitatis
articulo va cordis ꝓtritio. cũ volũtate ꝓfiten
di sacerdoti si posset cũ habere ¶ Posito tñ q
aliq̃s ꝓfiteat laico i hmõi piculo. tal' ꝓfessio ñ
est sacralis. Propter qd̃ si evaserit illud picu
lũ. ipe tenet illã ꝓfessionẽ iterare coram sacerdo
te. Et cũ dicit q eccl'ia approbat hmõi ꝓfessi
onẽ. dico q eccl'ia sic ñ approbauit. qn si possit
teneat ꝓfiteri sacerdoti. ¶ Videt etiã ipis in
dicibꝫ esse phibita audiẽtia taliũ ꝓfessionũ.
p hẹ q in ꝓstitutõibꝫ clementinis pcipit omibꝫ

secularib⁹ iudicib⁹. q̃ hoīes ꝑdemnatū ꝑmittant anteq̃z moriat̃ sacerdoti ꝓfiteri. ⁊ fm ꝓsilii sacerdotis ꝓcipe corp⁹ xpi. ¶ Cōclusio secūda est. q̃ nō cuicūq̃z sacerdoti. sz ꝓpio sacerdoti teneť hō ꝓfiteri. Qz q̃libet teneť obedire mādatis sancte matris ecclie. Sz extra de pñia ⁊ remis. omis vtriusq̃z. ꝓcipit ecclia q̃ q̃libet hō semel ī anno ꝓfiteat̃ omia peccata sua suo ꝓpio sacerdoti. q̃ ⁊c. ¶ P. non exigit̃ minor ordo ī iudicio ꝓscictioso. q̃z in iudicio cōtentioso. sz fm iura talis ordo requirit̃ in iudicio ꝓtētioso q̃ ꝓfessio facta coram nō suo iudice nō dicit̃ valere. ergo ⁊c. ¶ Sz ꝓtra istā ꝓclusionē ꝓt argui sic. Multi religiosi taliter sunt p̄uilegiati q̃ autoritate sedis aplice possunt audire ꝓfessiones xpi fideliū. ergo hoīes talib⁹ religiosis ꝓfitētes. pēta ipis ꝓfessa ñ tenent̃ itē ꝓfiteri ꝓpio sacerdoti. Ancedēs est notū. Etiā ꝓseqntia patz. qz quicūq̃z ꝓfessus est ei q̃ habet autoritatē ipm absoluēdi. ille ñ teneť itē ꝓfiteri. sz tales religiosi habēt ex vtute suoꝝ p̄uilegioꝝ autoritatē absoluēdi eos q̃ ipis ꝓfitent̃. ergo ⁊c. ¶ P. aliq̃ sunt q̃ nō hñt ꝓpios sacerdotes. sicut ipi plati. ergo ñ omis teneť ꝓfiteri ꝓpio sacerdoti. ¶ P. si necesse est ꝓfiteri ꝓpio sacerdoti. tūc lasciuo existēte hmōi sacerdote. mlieres q̃ haberēt aliq̃d cōfiteri de pēto luxurie essent ī periculo. qd̄ eēt valde incōueniēs. qz fm bern. in lib. d̄ pcepto. qd̄ p charitate institutū est. h̄ ꝓtra charitatē militare ñ debet. Sz ꝓseqntia patet. qz sacerdos ille lasciu⁹ scies peccatū illi⁹ mlieris p ꝓfessionē. forte solicitaret eā magis ad peccandū q̃z ad peccatū detestandū. ¶ P. beat⁹ augustin⁹ dicit. Qui vult ꝓfiteri. querat sacerdotē scientē soluere ⁊ ligare. ergo nō teneť quilibet ꝓpio sacerdoti ꝓfiteri. Cōsequētia patz. qz da oppositū. tūc nō liceret sibi aliū q̃rere. ⁊ p ꝓseqns pnicioſiz esset h̄ dictū augustini. qz duceret hoīes ad faciendū qd̄ nō liceret. ¶ P. q̃libet sacerdos ꝓt corp⁹ xpi ꝓficere. ergo q̃libet ꝓt a peccatis sibi ꝓfessis absoluere. Ancedēs patz ex dictis supi⁹. Probatio ꝓsequētie. qz eodē ordine collato. s. ordine ꝑsbiterat⁹ ꝓferť autoritas ꝓsecrādi ⁊ ptās absoluēdi. ¶ Ad primū rndent aliq̃ negādo ꝓsequentiā. Quā negationē nituntur defendere sic. Dicūt em q̃ ꝓtradictionē implicat stante illa decretali. oīs vtriusq̃z sexus. dicere. q̃ aliq̃s hō xpian⁹ adult⁹ semel in anno nō teneat̃ ꝓfiteri ꝓpio sacerdoti quē appellāt sacerdotē parochialē. ¶ Dicūt etiā aliq̃ istoꝝ dato q̃ alibi ꝓfiteat̃ hō. tm non ꝓt absolui sine licētia parochialis sacerdotis.

Secunda ꝓclusio 1

Instantia 1

2

3

4

5

Solutio. Ad. 1. Cōtra p̄uilegiatos 1

2

Qz aut sacerdos parochialis ꝓt ꝓhibere suū subditū ne ꝓfiteat̃ alteri q̃z sibi. ⁊ tūc planū ē q̃ alibi nō ꝓt absolui. aut nō ꝓt ꝓhibere. ergo subdit⁹ su⁹ nō esset subdit⁹ su⁹. qd̄ est cōtradictio. ¶ P. aut absolut⁹ a religiosis p̄uilegiatis teneť itē ꝓfiteri parochiali sacerdoti. aut ñ. Si sic. tūc a p̄uilegiatis nō fuit sufficienter absolut⁹. Si nō. tūc cassata esset illa decretal. q̃ ꝓcipit. q̃ omes vtriusq̃z sex⁹. qui attigerint annos discretōis ꝓfiteant̃ semel in anno ꝓpo sacerdoti omia peccata sua. ¶ Etiā talis subdit⁹ esset exempt⁹ a ptāte ꝓpria sacerdotis. qd̄ est incōueniēs. ¶ P. p̄uilegiū nō solet dari in alicui⁹ p̄iudiciū. ergo p̄uilegiat⁹ nō pōt absoluere homiez sibi ꝓfitentē sine ꝓsensu ꝓpria sacerdotis. Antecedēs patet. qz sic debet gratia dari vni. q̃ ñ sit p̄iudicialis alteri. Cōsequētia etiā patet. qz magnū p̄iudiciū esset sacerdotib⁹ ꝓpriis. si ipis in uitis eorum subditi possent alteri ꝓfiteri. ¶ P. q̃ subdit⁹ nō ꝓfiteat̃ ꝓpio sacerdoti. est ipeditiuū diuini mandati. ergo h̄ nō debet alicui p aplicaz sedē indulgeri. Cōseqntia patet. Probat̃ antecedēs qz dñs p̄cipit ꝓpio sacerdoti puer. xxvij. dicens. Diligēter agnosce vultū pecoris tui. sed h̄ mandatū impleri nō ꝓt nisi subdit⁹ q̃ ibi intelligit̃ p pec⁹ in ꝓfessione reuelet faciē ꝓscientie suē hmōi sacerdoti. ¶ Sz quicq̃d sit de antiq̃s hec ⁊ cetera cōsimilia sophismata cōponentib⁹. tamē nullⁿ de his q̃ moderni tpis sunt. sine magno peccato ꝓt negare supradictā ꝓsequenciā. Quicūq̃z em negat religiosū (cui p summū pontificē est indultū. vt possit fideliū audire cōfessiones. ⁊ pñias salutares iniūgere) posse absoluere a peccatis sibi ꝓfessis ita q̃ ꝓfitēs nō teneat̃ hmōi peccata vlteri⁹ parochiali sacerdoti ꝓfiteri. talis vel h̄ negat ex malicia. vl ex iuris ignorātia. ¶ Istud ei ita expssū est ī iure. q̃ quicūq̃z nouit statuta apostolice sedis. nō ꝓt illud negare sine malicia. ¶ Qz clemēs papa iii. viij. lib. ti. de sepulturis. c. dudū. expsse ponit. q̃ religiosi pdicto modo p̄uilegiati habēt autoritatē absoluēdi ab omnib⁹ peccatis a quib⁹ possūt absoluere parochiales sacerdotes. ¶ Et innouat̃ ibidē ꝓstitutō sup cathedrā quā edidit bonifaci⁹ papa. iii. q̃ hoc idē asserit̃. ¶ Et ad maiorē declarationē istⁿ veritatis est aduertendū. q̃ his iuribⁿ ñ obstantib⁹. quidā mgr theologie nomie Johānes de poliaco tanq̃z iuris ignar⁹ tpe pape iohānis. xxij. parisi⁹ in sua determinatōe publice asseruit absolutū p religiosiz p̄uilegiatū. sine licētia parochialis sacerdotis. de necēitate

Pro p̄uilegiatis.

Johes de poliaco.

obligari ad hoc ꝗ eadē peccata cōfiteat ꝓpo sacerdoti. Qd percipiēs iā dictꝰ papa iohes. istū magistrū nō magistralit. sz vel in uidio/se vel ignoranter loquentē citauit. sic vt nō me diante ꝓcuratore. sz in ꝓpria ꝑsona teneretur cō parere. Quo comparēte. dato sibi spacio ve/ne quattuor mensiū ad deliberandū ꝑ defensi one iā dicte sue positōis. Idē papa ⁊ cardina les. ac ceteri doctores q̄ ꝑsentes erāt in publi/co cōsistorio arguebāt cōtra istū mgrīm Qui cū nō posset rationib⁹ veritatis contra se fa/ctis respōdere. oppositū predicte sue positio/nis verū esse publice recognouit. Quo facto idē iohānes papa determinauit. ꝗ quicunq; cōfitent peccata sua religiosis priuilegiatis ꝑ apostolicā sedē sup audiētia cōfessionis. vere sunt absoluti. nec magis tenent hmōi peccata iterū ꝓfiteri. q̄z si ea fuissent ꝓfessi suo parochi ali sacerdoti. ¶ Damnauit etiā grauiter oēs illos qui vnq̄z in futurū p̄sumūt oppositū isti us cōstitutōis asserere ¶ Precepit insup idē papa p̄dicto mgro iohānī de poliaco. ꝗ reuer tereat parisiꝰ. ⁊ supradictā suā positionē picu/losam ⁊ perperā sapientē. tam i lectōib⁹ q̄z i p/dicationib⁹ coram parisiēsi vniuersitate publi/ce reuocaret. ¶ Hec omia clare patet in ꝓsti/tutione que incipit. Clas electōis. quā idē pa pa iohānes edidit. determinādo iā dictā q̄sti onē. ¶ Ex his igit patulo patet. ꝗ nullꝰ obe/diens statutis sancte romane ecclie supradi/ctā ꝓsequentiā debet negare. intelligēdo ꝑ p/mum sacerdotē. sacerdotē parochialē. ¶ Ad primā ergo ꝓbationē adductā cōtra istā ꝓse/quentiā dicendū. ꝗ ibi nulla est cōtradictio. qr quicūq; homo cōfiteat religioso. habēti au toritatē audiendi cōfessionē ꝑ priuilegiū sibi ab aplica sede ꝓcessum. ille cōfiteat ꝓpio sacer doti. ¶ Ad cuiꝰ intellectū est aduertendū. ꝗ tres sunt ꝓprij sacerdotes ordinariā habētes iurisdictionē. s. sacerdos parochialis quo ad eos qui parochiā suā inhabitāt. ⁊ ꝓcesanus quo ad eos q̄ diocesim suā inhabitāt. ⁊ papa quo ad omes xpianos quācunq; partē mun di inhabitēt. ¶ Censeat etiā ꝓprius sacerdos in audiētia cōfessionis. ille qui ab aliq̄ istorū triū habet iurisdictionē delegatā. ¶ Hec oia ponit hostiēsis ⁊ plures alij doctores ¶ Sz nūc ita est ꝗ priuilegiatꝰ ꝑ summū pontificē quantū ad audientiā cōfessionis habet quo ad hoc iurisdictionē delegatā a summo ponti fice. ergo respectu eorū qui sibi cōfitent tenet ꝑ tunc locū ꝓprij sacerdotis. ¶ Et ex his patz ꝗ multe quāuis inutiles garrulatōes q̄ soli/to modo fiūt cōtra eos q̄ virtute priuilegij se dis aplice audiūt cōfessiones. omes peccāt ꝑ fallaciā cōsequētis. qr omes ꝓcedunt vl a po sitione ꝓsequētis. puta dicēdo. omis xpianꝰ teneat semel in anno cōfiteri ꝓprio sacerdoti. q̄ teneat cōfiteri parochiali sacerdoti. vel ꝓcedūt a destructōne antecedētis. puta dicēdo. iste ñ est cōfessus parochiali sacerdoti. ergo nō est cōfessus ꝓprio sacerdoti. Propriꝰ em sacer/dos in plꝰ se habet q̄z parochialis sacerdos. si cut aial in plꝰ se habet q̄z hō. ⁊ est cōseqns ad ipm. Et ex hꝰ decipiunt hmōi garrulatores.

Solutio ad primuz ꝗ p̄uilegia tos.

Nota.

¶ Ad secundū dicendū ꝗ parochialis sacer dos nō potest de iure subditū ꝓhibere q̄n ꝓfi/teat his qui autoritate sedis aplice ipm p̄nt absoluere. Et si ꝓhibet de facto. ꝓhibitio non obligat subditū. qr est illicita. ⁊ cōtra iura ex/ꝑssa superiꝰ allegata. Nec ex hoc sequit ꝗ nō sit subditꝰ suiꝰ. qr licet in ꝓfitendo peccata sua sit sb̄ditꝰ ꝓut sibi placet parochialis sacerdo tis. vel alteriꝰ qui equalē habet autoritatē cuz ipo parochiali sacerdote quantū ad audien/tiā ꝓfessionis. tamē in multis alijs manet sb̄ditꝰ tantūmodo sacerdotis parochialis. ¶ Ad tertiū dicendū ꝗ nō teneat iterū cōfiteri illa pec cata que cōfessus est habentib⁹ priuilegiū ab soluendi. sicut patuit superiꝰ per statutū pape iohānis. ¶ Ad primā ꝓbationē dicendū ꝗ ex hoc illa decretalis nō est cassata. sz est ꝑ no/ua iura quomodo intelligi debeat declarata. sicut patet i illo statuto. Clas electōis ¶ Forte dices ꝗ in illa decretali. Omis vtriusq; se/xus. dicit. ꝗ si subditꝰ voluerit alieno sacerdo ti ꝓfiteri. ꝗ hoc debeat facere de licentia ꝓprij sacerdotis. ergo videt ꝗ saltē teneat subditus petere licentiā a parochiali sacerdote. si volue rit religioso cōfiteri. ¶ Istā ꝓsequentiā nego qr sacerdos religiosus modo p̄dicto p̄uilegi/atus nō est sacerdos alienꝰ respectu illiꝰ qui si bi voluerit cōfiteri. qr ille dicit sacerdos alie/nus respectu illiꝰ qui vult cōfiteri. qui nec ha bet iurisdictionē ordinariā. nec iurisdictionē delegatā audiēdi ꝓfessionē illiꝰ. Et ideo ad cō fitendū tali sacerdoti necesse est vt interuen/at licētia. vel parochialis sacerdotis. vel epi. vel pape. Sz religiosus p̄uilegiatꝰ sup audiē tia cōfessionis. licet non habeat iurisdictionē ordinariā. tamē habet iurisdictionē delegatam equalē iurisdictōni ordinarie parochialis sa cerdotis. Ideo ad cōfitendū tali sacerdoti re ligioso nō requirit necessario licētia parochi/alis sacerdotis. qr fm iura par in parē nō ha/bet autoritatē. ¶ Etiā priuilegiū nulliꝰ esse-

Ad.2.

Ad.3.

Instantia

Solutio.

gratie vigoris vel vtilitatis. si necessaria esset hmōi licētia. qz dato q religiosus nullū habeat p̄uilegiū. nihilomin⁹ ipe potest parochianoz audire ɔfessiones. accedēte ad hoc licētia parochialis sacerdotis. ¶ Ad secundā p̄bationē dicendū q illa exemptio seu libertas subditi nō est inconueniēs. qz p salute aiaz cōcessa est. ¶ Ad quartū nego ɔsequentiā. Ad p̄bationē dicendū q p hmōi p̄uilegiū nō p̄iudicat sacerdotib⁹ parochialib⁹. sz poti⁹ subueniāt laboribꝫ eoz. z ɔsulāt saluti ipoz subditorū. Et ideo nul⁹ p̄udēs sacerdos parochialis debet istud reputare sibi foze p̄iudiciale.

Ad.4.

Ad.5. ¶ Ad quintū nego antecedēs. Ad p̄bationē dicendū. q illud verbū. diligēter agnosce vultum pecoris tui. nō solū intelligit esse dictuz parochiali sacerdoti. sz epo. z ipi pape. Et ō sicut huic mādato dei satisfacit parochialis sacerdos quādo assumit honestū sacerdotē dās sibi licētiā audiēdi aliquos parochianos q̄s ipe nō audit in ꝓpria p̄sona. sic etiā satisfit iā dicto mādato. quādo summ⁹ pontifex viris religiosis cōmittit equalē autoritatē cū parochialib⁹ sacerdotib⁹. ¶ Vis igit trāscursis respondeo ad primā rationē z dico. q ratio nō est ɔtra ɔclusionē. qz qui cōfiteāt religioso delegato ɔfiteāt ꝓpio sacerdoti. inquantū ille dicit ꝓpius sacerdos qui autoritatē seu iurisdictionē habet sibi delegataz ab eo qui pt hmōi iurisdictionē delegare. ¶ Ad secūdū nego antecedēs. qz sicut p̄dictū est. papa est ꝓpiu⁹ sacerdos cuiuslibet xpiani. ¶ Ad terciuz nego ɔsequentiā. Ad p̄bationē dicendū q hmōi periculū p̄uentū est per religiosos p̄uilegiatos. qz si mulier habet ō hoc suspectū sacerdotē parochialē. qui iurisdictōe ordinaria dicit ꝓpius sacerdos. tūc debet ire ad religiosuz p̄uilegiatū sup audiētia cōfessionis. qui vt dictū est iurisdictōe delegata dicit ꝓpius sacerdos z sic nō vadit de ꝓpio sacerdote ad alienū. sz vadit de ꝓpio ad ꝓpriū. ¶ Ad quartū nego ɔsequentiā. Ad p̄bationē dicendū q quāuis sine licētia ꝓpij sacerdotis ñ liceat q̄rere aliū alienū. tamē licet q̄rere aliuz ꝓpriū. h̄ est. alio modo ꝓpriū. sicut apparet ex dictis. ¶ Ad quintū nego cōsequentiā. Ad p̄bationē dicēdū. q quāuis vtraqz potestas eodē ordine sacerdoti ɔferat. tamē quantū ad executōez potestatis absoluēdi plus requirit q̄z ad executionē potestatis ɔficiēdi. Nā ad cōficiendū sufficit potestas ordinis. sz ad absoluendū requirit potestas iurisdictōis. z hoc vel ordinarie. vel delegate.

Ad.2.

Ad.3.

Ad.4.

Ad.5.

Solutio. Ad primū ɔclusionez.

Quātū ad quartuz articulū pono duas ɔclusiones. ¶ Prima ē q fm cursum cōmunē nō tenet homo ɔfiteri peccata sua nisi semel in anno. z hoc tali tpe q respiciat festū pasce. Qz fm cursuz cōmunez hō totiēs tenet ɔfiteri z tali tpe. quotiēs z q̄li tpe inuenit sibi p̄ceptū in iure. sz hoc nō inuenit nisi semel in anno. z h̄ circa festū pasce. ergo tē. Dato ɔ est nota. Dnoz etiā patet. qz in iure de hoc nō inuenit p̄ceptū nisi in illa decretali. omis vtriusqz sex⁹. Et in eadē decretali nō p̄cipit nisi de semel in anno circa festū pasce. ¶ Diri aūt notāter fm cursuz cōmunē. qz in aliquib⁹ casib⁹ spēalib⁹ nō tenet ista regula cōmunis. ¶ Quoz vn⁹ est. si hō vult recipere corp⁹ xpi vl sacros ordines. tūc debet ɔfiteri. si nosciat se habere aliqd mortale peccatū. etiā quacūqz pte anni hoc fecerit. ¶ Secūd⁹ casus est ratōe piculi. puta si debet intrare bellū. vel verisiliter timet sibi imminere q̄lecūqz mortale periculū. ¶ Terci⁹ casus est. si verisiliter timet q circa festū pasce nō possit habere copiā sacerdotis qui tūc possit ipm absoluere. tunc tenet ɔfiteri p̄uisqz appropinqt festū pasce si habuerit copiā sacerdotis. ¶ Quart⁹ casus si omino crederet aliqs se esse necessario obligatū ad h̄ q immediate ɔfiteat. z de h̄ haberet inuincibilē ɔscientiā. ille tenet satisfacere ɔscientie sue. dato q ali⁹ hō ad h̄ nō obliget. ¶ Sz ɔtra p̄dictā ɔclusionē est quedā opinio q̄ dicit q peccator habita optunitate sufficiēti ad ɔfitendū. tūc statim tenet ɔfiteri. Qz nul⁹ se ipm debet cōmittere discrimini. sz h̄ facit qui differt ɔfessionē. qz ipe subitanee posset mori. z nescit vtz tūc valeat ɔfiteri vel habere sacerdotē. ¶ P. p̄cepta affirmatiua obligāt p loco z tpe. sz p̄ceptū d faciēda ɔfessiōe est affirmatiuū. z loci z tpis ɔgruitas esse videt ad ɔfitēdū. quādo q̄s cognoscēs se esse in mortali peccato habet copiā sacerdotis vl ɔfessoris. ¶ P. habēs morbū periculosū peccare videt si ñ requirit medicū ipo existēte p̄sente. sz peccatum mortale est piculosi⁹ omi morbū. q̄ habēs copiā sacerdotis q̄ est medic⁹ peccatoz statim tenet reqrere. ¶ P. mortal peccator statim tenetur reconciliare se deo. z satisfacere de offensa. Sz vtrūqz istoz debet facere mediāte ɔfessore. ergo statim tenet ɔfiteri. ¶ Ad primū dicendū q si talis est ɔtritus. z habet voluntatem cōfitendi fm determinationē ecclesie. tūc nō exponit se discrimini. qz dato q subitanee

Articulus quartus.

Quattuor casus.

Primus.

Secūdus

Tercius

Quartus

Opio contraria.

1

2

3

4

Solutio. Ad.1.

Ad.2. moreret. ipe saluaret. ¶ Ad secūdū dicendū. q loc⁹ ⁊ temp⁹ put respicūt pcepta affirmatiua dupliciter possūt accipi. Uno mō fm cōgruitatē. Alio modo fm necessitatē. Primo modo nō obseruās locū ⁊ tps nō peccat moraliter. sz secūdo modo peccat. ¶ Sz fm cursum cōmunē tūc temp⁹ ꝯfitēdi necessitat⁹ est circa festū pasce. qz hmōi temp⁹ cadit sb pce-

Ad.3. pto. ergo ⁊c. ¶ Ad terciū dicendū q ver⁹ medic⁹ ist⁹ morbi est ipe ⁊c⁹. ⁊ ideo ipe hūc morbū curat in vera ꝯtritione, ppter qd nō est tātū periculū differre requisitōez actualē sacerdotis p vocali ꝯfessiōe. sicut medici p corpali curatōe. ¶ Ad quartū dicendū q recōcili-

Ad.4. atio peccatoris ⁊ satisfactio possūt dupliciter cōsiderari. Uno modo put sunt de lege natūre. ⁊ sic ad ea statiz teneť peccator. ⁊ talis recōciliatio ⁊ satisfactio fit in ipa ꝯtritōe. ad quā statiz obligat peccator. Alio modo possūt cōsiderari put habēt fieri fm modū ⁊ formā ecclesie. ⁊ sic obligat ad talia peccator semel i anno fm q pcipit eccl'ia. ¶ Cōclusio secūda est

Cōclusio secunda. q licet nō de necessitate tn de cōgruitate debet homo sep⁹ etiā in eodē anno ꝯfiteri. Qz ex hc cōtinue melⁿ⁹ disponit ad act⁹ meritorios et virtuosos. ⁊ delet purgatoriū cōfitendo etiaz venialia quoz non posset habere memoriā si tantūmodo semel in anno cōfiteret. ¶ Ad ar-

Ad princi pale argu. gumentū primū principale dicēdū q ꝯsequētia est falsa. Ad pbationē dicendū q sicut in iudicio seculari nō sufficit ad iudicandū si iudex cognoscit fornicatuz nisi cognoscat tanqz iudex ⁊ i forma iudicij. sic i iudicio spūali nō sufficit ad absoluēdū peccatorē si sacerdos cognoscit ei⁹ peccatū. Sz oportet q cognoscat i forma iudicij. puta p voluntariā cōfessionez cū pposito cauēdi semp in futuz de illo ⁊ quocūqz alio ꝯsimili peccato. ¶ Ad argumētū in

Ad aliud argumētū oppositū nego minorē. Ad pbationē dicēdū q licet cōtritio ⁊ satisfactio vt sunt act⁹ penitētie q̄ est virt⁹ sint d̄ lege natūre. tn vt sunt ptes pnie put pnia ē sacrm. sic n̄ sunt de lege natūre. Primo mō nō mediat int ꝯtritōez ⁊ satisfactōez ꝯfessio vocal'. sz solū mētalis. Et tō licet mētalis ꝯfessio q̄ fit ipi deo sit aliq̄ mō d̄ lege natūre. tn nō vocal'. hec em est d̄ lege euangelica. in q̄ pnie sacrm dinoscit esse institutū.

¶ Distinctio decimaoctaua.

Hic queri solet. Postqz mgr determiauit de numero ⁊ pfectōe partiū pniaz sacrālez cōstitutiū. nūc incipit de termiare de autoritate ministroz pniaz inūgentū. Et diuidit i duas ptes. Qz primo agit de sacerdotaliū clauiū ptate ⁊ vsitatōe. Secdo d̄ eiusdē ptātis collatione dist. xix. ibi. Postqz onsum est. Prima i duas. Qz primo ostēdit qliter peccator absoluit i spūali iudicio. Secdo innuit q i pctōre ē aliqd qd tollit a solo deo. ibi. Hic qrit q̄ sit illa. Prima i duas Qz primo inqrit q sit ptās ligandi ⁊ soluēdi. Secdo ondit q hmōi ligatōnis ⁊ solutōis sunt diuersi modi. ibi. Nō aūt hc sacerdotibz. Prima i duas. Qz primo inqrit de eccl'ie ptāte. Secdo de hmōi ptātis vsu seu fecūditate. ibi. Sz qrit vtrū. Prima i duas. Qz primo pponit q̄stionē d̄ ptāte ⁊ vsu clauiū i generali. Secdo tāgit de hmōi ptāte ⁊ vsu in spēali. ibi. Claues iste sunt. ¶ Sequit illa ps Sz qrit vtrū. Et diuidit in duas ptes. Qz primo circa vsū ⁊ fecūditatē sacerdotal' ptātis mouet q̄stionē. Secdo circa q̄stiū recitat duplicē opinionē. ibi. Quidā arbitrati sunt. Et hec i duas. qz primo recitat opinionē improbādā Secdo opinionē aliā approbādā. ibi. Alij vero dicūt. Et hec i duas. Qz primo recitat illā opinionē veriorē. ⁊ remouet quēdā errorē. ibi Nec ideo tn. ¶ Sequit illa ps. Nō hc aūt sacerdotibz. Et diuidit i tres ptes. Quia primo ostēdit qūo sacerdos absoluit ⁊ ligat q̄ ad culpā. Secdo qūo hc idē facit q̄ ad pnā. Et tercō qūo de⁹ approbat vtrāqz sniaz. Secda ibi. Ligāt quoqz. Tercia ibi. Secdm hos ¶ Et hec ē snia ist⁹. xviij. dist. i generali. circa quā quero in spēciali.

Utrū ptās clauiū se extēdat ad remissionē culpe ⁊ pne ¶ Uidet q sic. Qz virt⁹ clauiū extēdit se ad celi apertōez q extēdit se ad culpe ⁊ pne remissionē. Cōsequntia patet. qz nlli apit celū nisi ipe sit absolutus a pena ⁊ a culpa. Ancedēs etiā pt̄z Mat. xvi. vbi dns claues celoz cōmisit beato petro ⁊ mediāte ipo ceter⁹ sacerdotibz ¶ Cōtra. virtus finita nō extēdit se ad effectū ifinitū. Sz culpa mortalis qdāmodo est infinita. inquātū implicat offensam dei infiniti. Etiā pena sibi debita est ppetua. ⁊ p cōsequēs infinita. ergo ⁊c. ¶ Dic primo videndu est de clauibz eccl'ie fm se. ¶ Secūdo qūo ptās hmōi clauium se habeat ad ablationē pne. ¶ Tercio qūo se habeat ad remissionē culpe. ¶ Et q̄rto qz remissio culpe nō pt fieri sine infusione grē ideo videndū est. vtrū infusio grē. ⁊ remissio culpe. sint simul in eodē instanti.

¶ Dist. XVIII.

Articulus primus.

¶ Quantũ ad primũ

tria sunt videda. ¶ Primo an sint hmõi claues. ¶ Scdo qd sint. ¶ Et tercio quot sint.

¶ Quo ad primũ dico q̃ eccliaz hre claues ligãdi ⁊ soluẽdi negare nõ possum⁹. cũ h̃ pateat tam ex textu q̃z ex glosa Matth. xvi. vbi capiti ecclie beato. s. petro xps hmõi claues legit cõmisisse. ⁊ hec cõmissio mediãte beato petro descẽdit in alios sacerdotes. Qd figuralit tãgit ps. sub methaphora vngẽti dicẽs. Sicẽ vngentũ in capite qd descẽdit in barbã. barbam aaron. qd descẽdit ĩ oꝛã vestimẽti ei⁹ ⁊c. vbi p caput intelligit xps. a q̃ ptãs absoluendi ⁊ ligãdi descẽdit in barbã. i. beatũ petꝛ. ⁊ de indei barbã aaron. i. in quẽlibet epm̃ ieu ma/ioꝛẽ platũ. ⁊ vltimo i oꝛã vestimẽti. i. in quẽlibet sacerdotẽ simplicez. Cũ hmõi claui gera ptãte quilibet sacerdos xpianũ sibi sbditũ pt soluere a peccatꝭ. ⁊ ligare ꝯ gruis emẽdatõibꝫ ⁊ apire portã celi dignis: ⁊ claudere indignis

Instantia 1 ¶ Forte dicet hostiũ celi apertũ est. q̃ frustra cõmitit alicui clauis ad aperiendũ illis. Cõsequẽtia patet. Probat añcedens. qꝛ sup illd apoc. v. vidi hostiũ apertũ in celo. dicit q̃ a tẽpore passionis xpi hostiũ celi semp apertũ est

¶ Etiã Isa. xxij. sup illo ꝗd. dabo claue. dicit glosa. Nemo pt claudere qd xps i sua passione reseravit. 2 ¶ P. solus xps claudit regnũ celoꝝ ⁊ apit. q̃ nullꝰ aliꝰ habet claues claudẽdi vl apiendi. Cõsequtia patet. qꝛ solꝰ idẽ est qd nõ cũ alio. vt patet. i. topicoꝝ ⁊. i. phi. silit Añcedẽs habet apoc. iij. vbi d xpo dicit. Qui aperit ⁊ nemo claudit. claudit ⁊ nemo aperit.

3 ¶ P. solꝰ ⁊c introducit in graz. q̃ solꝰ habet claues introducẽdi ĩ celi gloriã. Añcedẽs patet. qꝛ habitꝰ gre a solo deo infundit aie. Consequẽtia etiã patet. qꝛ plꝰ est introducere ĩ gloriã q̃z in graz. Et ideo ps. vtrũq̃z deo tribuẽs ait. Gratiã ⁊ gloriã dabit dns

Solutio Ad. 1. ¶ Ad primũ dicẽdũ q̃ de clausura celi dupliciter possum⁹ loq̃. puta vniũsaliter ⁊ pticulariter. Vniũsalis fuit a pẽto primoꝝ parentũ vsq̃z ad passionẽ xpi. Particularis ꝗo est fm q̃ q̃libet peccator post passionẽ xpi ꝓprio suo peccato sibi ipi ponit impedimẽtũ intrãdi celũ. Quantũ ad primã clausurã añcedens est vez cũ sua p bationc. sz nõ q̃z tũ ad secũdã. Et ideo q̃z tum ad istã secũdã clausurã cõmittit de⁹ suis mini

Ad. 2. stris claues ad apiendũ. ¶ Ad scdm dicẽdũ q̃ licet solꝰ xps habeat ptãtez excellẽtie apiendi cclũ. puta sine sacꝝ collatõe posset si vellet saluare hoiez. tñ p h̃ nõ excludit sacerdos a misteriali potestate. inq̃z tũ ipe est sacꝝ minister ⁊ dispẽsator. Sacerdotes ei fm qd ait apls sunt dispẽsatores ministerioꝝ dei. Et iõ ait idẽ apls. Nic iã q̃rit inter dispẽsatores. vt fidelis qs inueniat. ¶ Ad tercũ dicendũ q̃ Ad. 3.
licet solꝰ de⁹ habeat ptãtez autoritatiuã claudendi ⁊ apiendi thesauꝝ gre ⁊ glie. ⁊ solꝰ xps q̃z tũ ad h̃ habeat ptãtez excellẽtie inq̃z tũ meritorie p sue passionis virtutẽ imediate pt apire. tñ ex duobꝫ istis nõ excludit sacerdos ab apiendi ⁊ claudẽdi misterio. qꝛ licet pnceps habeat pncipalẽ autoritatẽ apiendi sui pncipatꝰ ciuitatẽ. tñ p h̃ nõ habet quin portarius portat claues. ⁊ ministerialiter apiat ipaz portã. Sic in ꝓposito ⁊c. ¶ Quo ad secũdũ dicendũ q̃ sic habet in glosa sup illud Matth. xvi. qd cũq̃z ligaueris sup terrã ⁊c. clauis ecclie de q̃ ad pſens loq̃mur sic diffinit. Clauis ẽ ptãs ligãdi ⁊ soluẽdi. qua ecclĩastic⁹ iudex dignos recipe. ⁊ indignos excludere debet a regno celoꝝ. Que diffinitio satis ordinate videt esse data. Nã cũ dicit ptãs. tangit genꝰ ipsi⁹ clauis ecclie. Cetera aũt sunt aliq̃ mõ differentiaꝝ exp̃ssiua. In diffinitõe em̃ accidentis sepe subiectũ ponit loco differẽtie. Qd tangit hic cũ dicit. ecclĩastic⁹ iudex. Itẽ potẽtia diffinit p actũ. vt patet. ij. de aia. actꝰ aũt specificat ab obiecto. Cũ igit clauis sit quedã ipi rituaiis potẽtia seu ptãs. ideo ĩ sua diffinitõe ponit actꝰ suꝰ. Cũ dicit dignos recipe ⁊ indignos excludere. Ponit etiã obiectũ illi⁹ actꝰ cũ vltimo addit a regno celoꝝ. ¶ Forte dicet Instantia 1
q̃ istud nõ bñ stat cũ pdictis. Dictũ est em̃ q̃ p passionẽ xpi sblata est vniũsalis clausura. ⁊ nõ claudit amplius hostiũ celi. nisi clausura pticulari. puta fm q̃ pctõr ꝓprio suo peccato sibi ipi ponit impedimẽtũ. Sz ille q̃ dignꝰ est nõ habet peccatũ. q̃ sibi est semp hostiũ apũ. ⁊ p ꝯseqns clauis nõ videt facere ad dignorũ receptionẽ. sicut dicit in ista diffinitõe. ¶ P. 2
clauis pt esse in aliq̃ q̃ nõ est ecclĩastic⁹ iudex. q̃ in diffinitõe clauis nõ debuit poni ecclĩastic⁹ iudex tanq̃z subiectũ ipi⁹ clauis. Cõsequtia patet. Probatio añcedentis. qꝛ clauis cõuenit cuilibet sacerdoti. sz nõ q̃libet sacerdos est ecclĩastic⁹ iudex. Maior patet. qꝛ clauis ꝯferit in sacerdotalis ordinis collatõe. Patet etiã minor. qꝛ oĩs iudex habet iurisdictionẽ. sz nõ quilibet sacerdos habet iurisdictõez. vt ptz ĩ q̃stione prima pcedẽte. ¶ P. ecclia orat 3
vt pctõres ad regnũ celoꝝ recipiant. q̃ p clauẽ ecclie nõ excludunt indigni. Cõsequtia patet. qꝛ pctõres sunt indigni regni celoꝝ.

Secũduz primi articuli.

orās g p aliq vt possit intrare. nō videt ipz ex
4 cludere ab itroitu. ¶ P. scientia ñ ē potētia seu
ptās. g ptās nō videt esse genus ipi ecclīastice
clauis. Añcedēs patz. qz scientia cū sit habitus
ē in pma specie qlitatis. ptās ro videt eē i scda
specie qlitatis. Cōsequtia patz ex dictis mgri. q
h aut in lra. q vna clauis est scientia discernēdi
Solutio. ¶ Ad primū pt dici q eorpo q digno ē aptū
Ad.1. hostiū. ideo respectu eius act ipsius clauis dicit
recipe ¶ Vl pt dici q digni regni celoz sunt
in duplici ordine. Nā qdā sic sūt digni q nec
excludunt p culpā nec retardant ppter emē/
dā faciēdā in hō mūdo vl in purgatorio. Aliq
sunt q qzuis nō excludant ppter culpā. tñ ex/
cludunt ppter emēdā faciēdā. Dato g q cla/
uis ecclīastica nō habeat actū q ad pmos. vt
ad intrandū pmoueant. habet tñ q ad scdos
qz virtute clauiū pt emēda abbreuiari. vt pate
Ad.2. bit i scdo articulo. ¶ Ad scdm dicēdū q cla/
uē esse i aliq pt dupliciter itelligi. Vno modo
qztū ad actū primū. puta qztuz ad esse. Alio
modo qztū ad actū scdm. puta qztū ad opari.
Primo mō añcedēs est verū. sz scdo mō ē fal/
suz. Propter qd negāda est ꝛsequtia. qz cla/
uis in pposito diffinit vt ꝛiūcta est actui se/
cūdo. qz sic dixi potētie diffiniunt p act. acci
piendo actū p actu scdo. licet igit qlibet sacer
dos recipiēdo ordinē recipiat clauē. tñ nullus
habet clauē put in pposito diffinit. nisi habe
Ad.3. at iurisdictōez. z hō vl ordinariā vel saltē dele/
gatā ¶ Ad terciū nego ꝛsequētiā. Ad pbati
onē dicēdū q ecclīa nō dicit excludere ponen
do impedimētū intrādi. Sz dicit excludere
eo q nō tollit impedimētū. Et iō licet ozet p
pctōrub. tñ tādiu dicit eos excludere qdiu
Ad.4. nō tollit hmōi impedimētū. ¶ Ad quartuz
dicendū q scientia vt clauis est nō dicit forma
liter habitū cognoscēdi. sz dicit potētiā seu au
Terciū primi articuli Nota. toritatē discernēdi. ¶ Quo ad terciū pmi ar
ticuli dicendū. q due sunt claues in virtute
seu opatōe. z vna i radice. ¶ Ad intellectum
cui est aduertendū q sicut in igne potētia ca
lefaciēdi z potētia liqfaciendi radicaliter est
vna. in effectu tñ multiplicat. sic radicalit est
vna clauis spūalis ecclie. bifurcata tñ in effe/
ctu. Nā vt prius dictū est clauis est potestas
ecclesiastici iudicis. Sz ad potestatē iudicā
di duo requiruntur. s. potestas discernēdi. qztū
ad cause examinationē. z potestas diffinien/
di. quantū ad cause determinationē ꝛdemnā
do nocentē vl absoluendo innocentē ¶ Pri
ma potestas appellat clauis scientie. Altera ap
pellat clauis potētie. ¶ Et his bene intellect
patet respōsio ad multas cauillatōes. quib
pbatur q scientia nō possit dici clauis. Omes
em huiusmodi obiectōnes accipiūt scientiaz
put est habitus cognoscēdi. z non p potestate
discernēdi. Sicut em doctrina potest dupli
citer accipi. Vno modo p ipo habitu docen
di. Alio modo p ipsa autoritate docendi. sic
eodē modo scientia. Et pmo modo nō est cla/
uis. sz secūdo modo. sicut dictū est. ¶ Forte Instantia
dices q clauis dat cū ordine sacerdotali. sed
scientia discernēdi ñ datur cū hmōi ordine. ñ
em habet qs maiorē scientiā discernēdi post/
qz recepit ordinē sacerdotalez. qz habuit ante
hmōi ordinē. vt ō se patet ¶ Respōdeo q li Solutio.
cet cū ordine nō det scientia discernēdi vt habi
tus est. tamē cū ordine dat autoritas discer/
nendi que dicit clauis scientie. z hec pslippo/
nit scientiā que est habitus discretiue cognitio
nis discernēs inter lepzā z lepzā. i. inter vnuz
peccatū z alterū. alias si deficeret talis habitus.
licet ordinatus recipet clauē que est autoritas
discernēdi. tamē illi autoritatis nō possz ha
bere ordinatā executionē. ¶ Propter qd gra
uiter peccant epi ordinātes eos in quib defi/
cit talis habitus. qz dant autoritatē his qui su
scepte autoritatis nō possunt habere ordina/
tam seu regularē executionē. ¶ Peccat etiaz
iste qui carens scientia seipm ingerit vt iā dictā
autoritatē suscipiat. cū se sentiat minus idoneū
ad eius executionē.

Quantū ad secūdū articulū est aduertēdū q duplex est pena cul/ Articulus secundus

pe. s. eterna z tpalis. Etiā tpalis est duplex. qz
vna est de foro penitētiali. sicut pena satisfacti
onis. Alia in foro iudiciali. sicut excōicatio.
q etiā est pena culpe. qz nunqz debet infligi. n
si p mortali pcto. Quāuis em aliqs qnqz ci/ Nota.
det sine culpa. tñ si nō cōparet z recusat pare
re mādatis sui iudicis. tūc excōicat p ꝛtuma/
cia q reputat mortalis culpa. ¶ De ista tñ pe
na ad psens cā breuitatis nihil dicā vsqz ad se
quētē distinctōez ¶ De pmis igit duabz pe/
nis est aduertēdū. q sic cōius dicit. actus seu ex
ercitiū clauiū ad penā eternā non attingit. qz
ante exercitiū clauiū qd est in absolutōe q se/
quit cōfessionē. virtus diuina dimittens culpā
in ipa cōtritione etiā penā eternā cōmutat in
tpalem. Et ideo pt dici q virtus clauiū se exten Cōclusio.
dit ad pene tpalis diminutionē in quā virtus
diuina cōmutauit penā eternā. ¶ Sz ꝛtra Opio contraria.
isti ab aliquib arguit sic. Pena tpalis ma/

net post absolutionē q̃ fit virtute clauiū. ergo
nō remittit ꝟtute clauiū. Ant̃cedens patet. qz
si absolut⁹ vixerit. ipse teneꝫ ad satisfactionē.
Si aūt ĩmediate moriꝫ tūc purgatoriū susti
2 nebit. Cōsequtia patet. ¶ P. virt⁹ clauiū li/
gat hoiez ad penā tpalez. ergo nō tollit penā
3 tpalez. Antecedēs ⁊ ꝛsequtia patēt. ¶ P. po
testas clauiū nō ꝓt ꝓiudicare taxatōi diuine
iusticie. Sed hmōi pena tpalis est taxata a
4 diuina iusticia. q̃ ⁊c. ¶ P. in p̃ absolutionem
vnius ꝛfessionis relaxaꝫ aliq̃ ꝑs pene satisfa
ctorie p̃ pēto. q̃ totiēs posset hō ꝛfiteri. q̃ to/
ta pena relaxareꝫ absq̃ satisfactōe. qd̃ est incō
ueniēs. Cōsequētia patet. qz cū illa pena sit fi
nita. q̃ p̃ ablationē ꝛtinuā partis post partē.
5 tandē tota ꝛsumereꝫ. q̃ ⁊c. ¶ P. sacerdos nō
ꝓt sibiꝫpi ꝛ pena tpali remittere. ergo nec al/
teri. ¶ Dicūt ergo isti q̃ sacerdos absoluēdo
nō remittit penā tpalez. sz remittit penā eter
Cōtra opi nionem. nā. ¶ Sz istud nō valet. Qz cōstat p̃ omes
sanctos doctores q̃ in ꝛtritōe culpa remittit
1 ⁊ grā infundit. q̃ si vsq̃ ad sacerdotis absolu/
tionē ꝛtrit⁹ maneret obligat⁹ ad penā eternā
tūc homo existēs in gratia gratūfaciente ⁊ si/
ne culpa. esset obligat⁹ ad penā eternā. toto il
lo tpe qd̃ currit inter p̃cedentē ꝛtritōez ⁊ ab/
2 solutionē sequētē ĩpaz ꝛfessionē. ¶ P. si sic. tūc
posito q̃ moriaꝫ añq̃ ꝛfiteaꝫ ⁊ absoluaꝫ. tūc
quāuis esset vere ꝛtritus eternaliꝫ damnareꝫ
Falsitas ꝛsequētis patet ex dictis in p̃ceden
tibꝫ q̃stionibꝫ. Cōsequtia etiā patet. qz fm te
Solutio a p̃mo ĩ absolutōe remittit pena eterna. ¶ Ad
Ad. 1. primū nego cōsequentiā. qz q̃uis maneat tñ
nō manet tāta quāta fuit ante absolutōez sa/
cramentalē. que fit potestate clauiū. Unde etiā
si hō cōtrit⁹ tantū viuit q̃ absoluit ꝟtute cla
uiū. ⁊ absolut⁹ ĩmediate moriaꝫ. ipse minorē
penā sustinebit in purgatorio. q̃z fecisset si cō
Ad. 2. trit⁹ ꝛcessisset anteq̃z absolut⁹ fuisset. ¶ Ad
secundū nego cōsequentiā. qz quāuis tollat
Ad. 3. aliquā p̃tem. tamē obligat ad residuū. ¶ Ad
tertiū dicendū q̃ maiori ⁊ minori ꝛcessis. ni/
hil sequit ꝛtra p̃dictā cōclusionē. qz ex tali re/
missione nō fit p̃iudiciū diuine iusticie. qz to
tū qd̃ tollit ꝛ taxato iusticie. hꝫ recōpensaꝫ ꝛ
thesauro ecclie ac diuine misericordie. sicē pa/
Ad. 4. tebit in sequēti articulo. ¶ Ad quartū ꝛcedo
ꝛsequtiā. qz hō posset totiēs idē peccatū cor/
de ꝛtrito ꝛfiteri. ⁊ ab eo absolui. q̃ p̃ hꝫ lueret
totā penā purgatorij. tñ qz hꝫ ñ ꝛstat sacerdo/
ti. ĩo ĩpe nūq̃z ꝛbet dimittere q̃n aliq̃d iniūgat
Ad. 5. ꝛ satisfactōe. ¶ Ad q̃ntū nego ꝛnsiaz. qz p̃tās
clauiū se extēdit ad alterꝫ ⁊ ñ ad ꝓbiectū p̃ꝑuz

Quātū ad tertium articulū ē aduertēdū q̃ virt⁹ clauiū duplicit̃ ꝓt ꝛsiderari. Uno mō vt est in fide penitent̃ ꝑponētis ꝛfiteri ⁊ absolutōez a sacerdote q̃re re fm formā ecclie. Alio mō vt ꝛcernit actua lē ꝟbꝫ platōez sacerdot̃ absoluētis. ¶ Primo mō facit ĩstrumētaliꝫ ⁊ dispositiue ad pec catoꝝ remissionē ⁊ grē infusionē. quā p̃ncipa liter facit virt⁹ diuīa. coexistēs ꝟtuti ipi⁹ sacri eo mō q̃ dictū ē supi⁹. dist. ij. q. 1. arti. i. ¶ Se cūdo mō accipiēdo ꝟtutē clauiū. tūc q̃uis ñ faciat ad culpe remissionē. qz iā supponit̃ esse remissa p̃ p̃cedentē ꝛtritōez. tñ facit ad grē iā recepte augmētatōez. ⁊ infusaꝫ virtutū accu/ mulationē. ¶ Et p̃ hāc distinctōez ꝓt ñderi ad obiectōes diuīsaꝫ opinionū. Quibꝫ aliq̃ ꝑbāt q̃ solⁿ ꝛ dimittit pēta. ⁊ p̃ ꝛsequēs vir tus clauiū nō extēdit se ad remissionē pētōꝝ. Alij ecōtra dicūt q̃ sacra noue legis efficiūt qd̃ figurāt. nō ꝟt⁹ sacralis q̃ est virt⁹ clauiū se ex/ tendit ad culpe remissionē ⁊ grē infusionē.

Articulus tertius.

Quātū ad quartuz articulū pono duas ꝛclusiones. ¶ Prima ē q̃ remissio culpe ⁊ ifusio grē fuit in eodē instā ti. Qz si ĩ alio ⁊ alio tūc qz int̃ q̃libet duo in/ stantia cadit tps mediū. esset dare aliqd̃ tps q̃ hō esset in grā cui tñ culpa nō esset remissa. vl ecōuerso aliq̃ tpe hō esset sine culpa ⁊ tñ ca reret grā. q̃z vtrūq̃z videt esse incōueniēs sal/ tē secūdo modo quē a ꝛeo credim⁹ institutū. ¶ P. in generatōe naturali corruptio forme p̃cedentis ⁊ introductio forme sequētis sunt in eodē instāti. q̃ expulsio culpe ⁊ infusio grē sunt in eodez instanti. Antecedēs patet. viij. phisicoꝝ. Cōsequētia etiā patet. qz nō appa ret maior incōpossibilitas istoꝝ in generatōe spūali q̃z illoꝝ in generatōe naturali. ¶ Sz ꝛtra istud ꝓt argui sic. Illa que sic se habēt q̃ vnū necessario est p̃ altero nō possunt esse ĩ eodē instāti. sz expulsio culpe est prior infusio ne gratie. ergo ⁊c. Maior patet. Probaꝫ mi nor. qz gratia nō daꝫ nisi digno. sz nullus est dign⁹ grā dū est in culpa. q̃ ⁊c. ¶ Sz istud nō valet nec ꝛcludit. quia ĩ eodē instāti quo lumen corporale corpori. puta aeri infundit. tenebre expellunt. ergo in eodez instanti quo lumē spirituale spiritui infundit tenebre spi/ rituales ab eo repellunt. sed gratia est lumen anime rationalis spirituale. ⁊ peccata sunt te/ nebre huic lumini spūali opposite. ergo ⁊c.

Articulus quartus. Pria ꝛclo

1

2

Contra.

Cōtra.

Li. IIII.

Solutio argumēti.

¶ Ad argumentū dicendū q̃ aliq̃d esse prior altero ꝑt dupliciter intelligi. Uno mō prioritate ꝛtis. Alio mō prioritate nature seu naturalis ꝑsuppositōis. De ꝑmo modo maior est vera. sz nō de secūdo. q̃ vna ꝑs aeris naturaliter seu prioritate nature est prior illumiata q̃z alia. q̃ sol partē aeris remotiorem illuminat mediāte ꝑte ꝓpinquiori. ⁊ tm̄ omēs ꝑtes illuminat in eodē instāti. vt patet. ij. de aia. Sz secūdo modo minor est vera q̃uis maior sit falsa. nō homo dimittēdo culpā recipit grāz ⁊ deꝰ dando grāz expellit culpā.

Secunda ꝛclusio

¶ Cōclusio secūda est q̃ expulsio culpe ⁊ infusio grē ñ sūt formaliter vna mutatio. q̃uis sint in eodē instāti. Quia q̃ sic se habēt q̃ vnū vere multiplicat altero nō multiplicato illa nō sunt formaliter vna mutatio. Sz expulsio culpe multiplicat nō multiplicata infusione grē. Maior patet. Probat minor. q̃ ꝑm multiplicatōem peccatorꝫ multiplicat expulsio eorꝫ. sz q̃ñq̃z ab vno peccatorꝫ simul expelluntur multa peccata. cui tm̄ vna infundit gratia.

1

2

¶ P. vna simplex mutatio sicut vnū habet terminū ad quē. sic vnū habet terminū a quo. Sz hic essent plures termini a quibꝫ inciperet ista mutatio. vt patet in exēplis iā datis.

3

¶ P. generatio ⁊ corruptio nō sunt vna mutatio. vt patet in lib. p̄dicamentorꝫ ⁊ in multis etiā partibꝫ naturalis philosophie. Sz expulsione peccati corrumpit aliqua q̃litas viciosa. ⁊ infusione grē virtus generat. ergo ⁊c.

Opio contraria ꝑma

¶ Sz cōtra istud sunt due opiniones. Una directe ⁊ alia indirecte. Quidā em̄ dicūt q̃ sunt simpliciter vna mutatio. Quia si expulsio peccati esset alia mutatio ab infusione grē. aut talis mutatō esset acquisitiua ⁊ positiua. aut additiua ⁊ priuatiua. Nō primo modo. q̃ nihil positiuū est in aia de nouo post expulsionē culpe nisi gratia ad quā terminat infusio gratie. Sz mutatio nō dicit positiua nisi ꝑut terminat ad terminū positiuū. igit si expulsio peccati dicit positiua ex hoc q̃ terminat ad gratiā. sequit q̃ sit eadē mutatio cū infusione gratie q̃ etiā terminatur ad gratiā. q̃ vnus terminꝰ arguit vnā mutationē. Nec secūdo modo. q̃ si expulsio peccati esset mutatio priuatiua. tūc oporteret q̃ terminaret ad aliquā priuationē. q̃ mutationis priuatiue terminꝰ ad quē est priuatio. Sz hō est falsiz. q̃ q̃ñcunq̃z alicuꝰ mutationis terminꝰ a q̃ est priuatiuꝰ. tūc terminꝰ ad quē nō potest esse priuatiuꝰ. Sz peccatū qd̄ est terminꝰ a q̃ ipiꝰ expulsionis ē terminꝰ priuatiuꝰ. vt de se patet. nā cū omne positiuū sit a deo. q̃ si peccatū nō diceret puram priuationem ipm̄ esset a deo.

1

¶ P. si essent duo mutatōes. tūc ñ possent esse i eodē instāti. Cōsequēs est falsū. q̃ si essent i duobꝫ instātibꝫ. tūc si i tpe medio moreret homo. ipe nec dānaret q̃ nō haberet culpā. nec saluaret q̃ nō hret gratiā. Probat ꝛntia. q̃ int illas duas mutatōnes esset ordo prioris ⁊ posterioris. q̃ nō ꝑt esse i eodē instāti.

2

¶ Sz ista nō ꝛcludūt. Q̃z si essent vna mutatio. tūc nunq̃z posset esse grē infusio nisi esset culpe expulsio. Cōseq̃ntia ꝑtz. q̃ vna simplex mutatio nō ꝑt a seipa separi. Falsitas etiā ꝛcseq̃ntis est patēs. q̃ btē ꝗgini ⁊ aie xpi ita ifusa fuit grā. q̃ nlla fuit ibi expulsa culpa. Qd̄ d̄ xpo ꝑtz. q̃ ipe ꝑtm̄ nō fecit. nec est inuentꝰ dolꝰ in ore eiꝰ. vt dicit. i. petri c. ij. Etiā patet d̄ beata ꝗgine. q̃ ipa nullū habuit peccatū nec originale nec actuale. vt ꝑtz ex his q̃ dixi li. iij. dist. iij. Etiā mō posset deꝰ creare vnū hoiez innocētē. cui ita infunderet grāz q̃ tm̄ nullā ab eo expelleret culpā.

Cōtra opinionem. 1

¶ Ad primū igit dicēdū q̃ expulsio culpe aliq̃ mō ꝑt dici mutatio acq̃sitiua. ⁊ aliq̃ mō ꝑuatiua vt patebit i dicēdis ꝗ opinionē seq̃ntē. ⁊ ex eis dē patebit ad ꝓbatōes istꝰ rōis. ⁊c.

Solutio. Ad. 1.

¶ Ad secūm nego ꝛntiaz. Ad ꝓbatōez dicēdū q̃ ordo ꝑoritatis ꝑm naturā ꝑt esse i eodē instāti. vt patz ex dictis i ꝑcedēti ꝛclusiōe. Sz int expulsionē culpe ⁊ infusionē grē ñ est ordo duratōnis sz nate. q̃ ⁊c.

Ad. 2.

¶ Forte dicet aliq̃s q̃ ifusio grē sit ꝑor duratōe expulsiōe culpe. q̃z grā expellit culpā. sz vnūqd̄q̃z ē priꝰ q̃z agat. q̃z agere ꝑsupponit esse. q̃ grā habet esse ꝑuscq̃z expellat culpa.

Instantia

¶ Rndeo q̃ loq̃ndo de ꝑoritate durationis. tūc minor ē falsa. q̃z i eodē instāti q̃ sol habuit eē. habuit illūinare. qd̄ ē suū ꝓprū agere.

Solutio.

¶ Etiā maior ē distinguēda. q̃z aliq̃d expellere culpā ꝑt dupliter intelligi. Uno mō effectiue. Alio mō formaliter. Nō dato q̃ expellens effectiue sit priꝰ expulsione. etiā q̃ñq̃z duratiue. hō tm̄ ñ ꝛtingit d̄ expellēte formaliter. nūc ꝗo ita est q̃ grā expellit formaliter ipm̄ ꝑtm̄ tā q̃z defectū sibi omino incōpossibilez. deꝰ vero expellit peccatū effectiue dando ipsam gratiam que formaliter expellit.

¶ Ex quo etiā patet q̃ mutat medū. q̃z in maiori fit mentio de formaliter expulsiuo. ⁊ in minori de agēte seu effectiue expellente.

Opinio secunda Scotus

¶ Alij qdām modo indirecte sunt cōtra ꝑdictā cōclusionē. Ponūt em̄ q̃ expulsio culpe ⁊ ifusio gratie sint due mutationes. nō tm̄ ambe reales. sz vna vt dicunt est realis. puta infusio grē. ⁊ altera rōnis. puta expulsio culpe. Ponunt enim istꝰ q̃ nihil

remaneat ĩ aĩa p actũ pcti. postq̃ trãsiuit talis act⁹. nisi obligatio quedã ad pnã. q̃ est relatio quedã rõnis in aĩa inq̃ztũ intelligit a deo iuste obligata ad pnã eternã p actũ volũtatẕ diuine. ideo expulsio peccati est mutatio fm rationẽ. ¶ Iste etiã doctor rñdet ad aliquas ratões q̃s p ꝛclusione adduxi. ¶ Sz qz solutiones sue fundant sup fundamẽto iã dicto. qd̃ non reputo esse verẕ. ideo eas nõ adduco. sz simpliciter arguã ꝛtra istud fundamentũ sic. Si istud esset verẕ. tũc quidã respect⁹ rõis esset causa q̃re spũs damnat⁹ ppetue infernali flãmis cruciaret. sz ꝛseq̃ns est incõuenies. Probatio ꝛseq̃ntie. qz ignis infernal' nõ agit in spũm nisi p quãto peccatũ habet annexũ. sz fm istũ doctorẽ postq̃ expletⁿ est actⁿ peccati. nihil remanet de pcto in aĩa peccatrice nisi relatio rõis siue respect⁹ rõnis. ¶ Est igit ad uertẽdũ q̃ trãseunte actu mortal' peccati. tũc ꝑter istã obligationẽ d̃ qua loquit iste doctor manet in aĩa ex hmõi ppetratõe peccati seu p petrata malicia aliq̃d se habẽs priuatiue. ac etiã aliq̃d se habẽs positiue. ¶ De priuatiuo patet. qz q̃zuis act⁹ pcti nõ corrũpat totaliter naturã. tñ grauit vulnerat eã. ꝛ minuit in ea habilitatẽ ad opa virtuosa. ꝛ tollit grãz dei. ceteraq̃z virtutes ¶ Et huic virtuti alludit pabola euãgelica luce. x. asserẽs pctõrẕ sb metaphora hoĩs descẽdẽtis a hierl'm ĩ hiericho spoliatũ ꝛ denudatũ q̃ztũ ad gratuita. vulneratũ q̃ztũ ad naturalia. ꝛ semiuiuũ relictũ q̃ztũ ad habilitatẽ ad bona opa. qz talis habilitas q̃zuis ex pctõrẕ ꝛtinuatõe semp minuat. tñ nũq̃z in hac vita totaliter tollit. sic patz ex his q̃ dixi lib. ij. dist. xxiiij. arti. ij. Et ideo q̃ ad hc pctõrẕ nõ dicit mortu⁹ sz semiuiu⁹ ¶ Qz etiã act⁹ pcti relinq̃t aliq̃d positiuũ patz. qz ĩ mortali pcto nõ solũ est auersio ab incõmutabili bono. sz etiã ꝛuersio ad cõmutabile bonũ. rõe cui⁹ ꝛuersionis derelinquit in aĩa peccatoris quedã affectio ad hmõi bonũ cõmutabile. q̃ quidẽ affectio vt plurimũ est ĩ ipo pctõrẕ mãsiua. vel p modũ dispositõis. ꝛ hc si act⁹ illius peccati nõ fuerit frequẽtat⁹. vl' p modũ habitus viciosi. si hmõi act⁹ fuerit frequentatus. ¶ Et ideo ꝛtra ꝓbatões assũptas in prima rõe pcedẽtis opinionis possũ dicere. q̃ expulsio pcti est mutatio positiua. inq̃ztũ incipit a priuatõe alicui⁹ grad⁹ habilitatis ad act⁹ virtuosos. ꝛ terminat ad positionẽ eiusdẽ grad⁹. Nã sicut nõ pt cõmitti peccatũ mortale. nisi aliq̃d d̃ hmõi habilitate minuat. sic necfit expulsio mortalis pcti nisi aliq̃d de hmõi habilitate acq̃rat vel recuperet. ¶ Potest etiã hmõi peccati expulsio aliq̃ modo dici mutatio priuatiua. inq̃ztũ incipit a pdicta viciosa inclinatione q̃ est q̃litas quedã positiua. ꝛ terminat ad priuationẽ eiusdẽ q̃litatis. ꝛ hc vl' fm se totã. vl' fm aliquẽ gradũ sui. qz sicut ĩ ppetratõne mortalis pcti semp aliq̃d ꝛtrahit de hmõi viciosa q̃litate. sic ĩ expulsione hmõi pcti semp aliq̃d tollit de tali q̃litate. ¶ Et ex his patẕ ꝗ primã opinionẽ q̃ expulsio pcti est mutatio alia ab ifusione gre. ꝛ pt aliq̃ mõ puta materialiter rõe ãnexorẕ dici puatiua ꝛ positiua. ¶ Patẕ etiã ꝗ scdaẕ opinionẽ q̃ ñ ẽ mutatio rõis tñ sz realis. ¶ Ad argumẽtũ principale primũ patẕ p ea q̃ dicta sũt ĩ scdo ꝛ tercio articulo. Ũñ ꝛseq̃ntia debet negari. qz q̃zuis virt⁹ clauiũ instrumẽtaliter extẽdat se ad celi reserationẽ. put est in fide ꝛ ppposito penitẽtis. tñ hc facit plupposita satisfactõe fiẽda. q̃ exp̃mit autoritate clauiũ a sacerdote cõfitentẽ absoluente ¶ Ad argumẽtũ ĩ oppositũ dõm q̃ maior nõ est ꝓa loquẽdo de virtute instrumẽtalit agẽtis. dato q̃ sit ꝓa loq̃ndo de virtute pncipalis agẽtis. sz tã ĩ remissione culpe q̃z pene de⁹ q̃ est virtutis infinite est agẽs pncipale. ideo rẽ.

Contra sco.

Nota bñ.

Ad argumẽtũ pnci.

¶ Distinctio decimanona.

Dstquã ostẽ

p suz est. Exq̃ mgr ĩ distinctõe pria pcedẽti determinauit de spũaliũ clauiũ ptãte. nũc ĩ ista dist. xix. determinat de hmõi ptãtis collatõe. Et diuidit in duas ptes. Qz pmo tractat d̃ hmõi ptãtis collatõe ꝛ receptõe. Scdo d̃ recipiẽtiũ q̃litate et ꝛditõe. ibi. Qualẽ aũt opteat esse. Pria ĩ duas. Qz pmo tractat d̃ collatõe clauis scientie Scdo d̃ collatõe clauis potẽtie. ibi. Cũq̃z iã ꝛstet. Et hec ĩ duas. Qz pmo circa clauis potẽtie receptõẽz mouet q̃stionẽ. ꝛ recitat q̃ ad hc q̃zundã falsã opinionẽ Scdo opioni opposite ꝛsentiẽdo ponit virtatẕ determinatõnẕ. ibi Alijs aũt. Et hec ĩ duas. Qz pmo determiat pdicte q̃stionis virtatẽ. Scdo ꝗ hmõi virtatẽ inducit ꝛ soluit duplicẽ dubietatẽ. Quorẕ dubiorẕ pmũ tangit ibi. Huic tñ augustini snie. Scda ibi. Premisse ꝗo snie ¶ Seq̃t illa ps. Qualẽ ãt. Et diuidit ĩ duas ptes. Qz pmo mgr tãgit eorẕ q̃ claues recipiũt ꝛditõẕ Scdo circa pdicta facit epilogatõẕ. ibi. Ex his satẕ ppedit. ¶ Et hec ẽ diuisio ꝛ sñia istⁿ distinctõis ĩ generali. circa quã q̃ro ĩ spẽali.

Trũ soli sacerdotes habeãt ptãtem clauiũ. ¶ Et videt q̃ nõ. qz excõicare z ab excõicatõe absoluere ad ptãtẽ clauiũ videt ptinere. sz multi pñt excõicare z ab excõicatõis vinculo soluere q̃ nõ sunt sacerdotes. sic appet ꝛ officialib ĩ foro ꝛtẽtio so. g̃ ꝛc. ¶ Cõtra. solis apl'is z eoꝝ successoꝛ ibus sunt claues date. vt patet ex p̃cedentib. g̃ solis sacerdotib. Cõseqntia patz. qz soli sacerdotes sunt apl'oꝝ successoꝛes q̃ztũ ad ecclesiastica dignitatẽ. Aĩcedẽs etiã patz ex dictis supi. ¶ Dic ꝑmo videndũ est vtꝝ aliq̃s nõ sacerdos habeat claues eccl'ie. ¶ Secdo vtrũ q̃libet sacerdos habeat hmõi claues. ¶ Tercio vtꝝ claues possint tolli ab eo q̃ habet eas. ¶ Et qrto gra ꝑmi argumẽti videbunt aliq̃ circa excõicatõis sniaz z ei⁹ absolutõez.

Articulus primus.

Quantũ ad primũ

est aduertendũ q̃ d̃ clauib eccl'ie possum⁹ dupliciter loq̃. Uno mõ ꝓut extendũt se ad foꝝ ꝛscietie. Alio mõ ꝓut extendũt se ad foꝝ exterioris iusticie. ¶ Et ꝑm h̃ pono duas ꝛclusiones.

Cõclusio prima.

¶ Prima est. q̃ claues eccl'ie ꝑmo mõ accepte ꝛueniũt solis sacerdotib. Oꝛ illis solis ꝛueniũt claues eccl'ie extẽdentes se ad foꝝ ꝛscietie. quib ex ordine ꝛuenit q̃ possint esse iudices ꝛscietie. sz h̃ tantũmodo ꝛuenit sacerdotib. ergo ꝛc. Maioꝛ patet. qz claues iste dant ad iudicandũ ĩ foro ꝛscietie. z p ꝛseqns talib debẽt ꝛuenire p̃cise q̃ possunt esse iudices ꝛscietie. Minoꝛ etiã patet. qz ꝛ ꝛscientia hoĩs nõ possum⁹ bene iudicare nisi ꝓut eũ cognoscim⁹ ex ei⁹ ꝓpria ꝛfessione. Sz ex diuĩa ordinatõne sol⁹ sacerdos est ꝓprius auditoꝛ ꝛfessionis. sicut patet ex dictis p̃cedentib. g̃ ꝛc.

2 ¶ P. ista est expꝗssa intẽtio sancti ambrosij q̃ loquẽs ꝛ clauib quaꝝ ptãte iudicat in foro ꝛscientie ait. q̃ eccl'ia ĩ solis sacerdotib habet claues. ¶ Sz ꝛtra istud arguit sic.

Instantia 1

¶ Illis ꝛueniũt claues eccl'ie qui habẽt iudicare inter dignos z indignos. z habẽt dignos admittere z indignos excludere. Sz h̃ cõueniũt non solũ sacerdotib. sz etiã hostiarijs. q̃ sunt multo minoꝛis seu inferioꝛis ordinis q̃z sacerdotes. ergo hmõi claues nõ ꝛueniũt solis sacerdotib. Maioꝛ patet ex diffinitõe clauis posita ĩ p̃cedenti q̃stione articulo ꝑmo. Minoꝛ etiã patet ex dictis Isidoꝛi q̃ ait. q̃ hostiarij int̃ bonos z malos habẽt iudiciũ. dignos recipiũt. z indignos reijciũt. ¶ Et cõfirmat. qz q̃n hostiarij ordinant. tũc dant eis claues coꝝpales ad tangẽdũ. q̃d̃ videt esse signũ recepcõnis clauiũ spũaliũ. ¶ P. q̃libet abbatissa habet claues p̃dictas. g̃ nõ soli sacerdotes habẽt hmõi claues. Cõseqntia patz. Probat añ cedẽs. qz q̃libet abbatissa habet spũales ptãtez sup sb̃ditas sibi cõmissas. cũ igit spũalis ptãs sit clauis eccl'ie. g̃ ꝛc. 2

Solutio Ad. i.

¶ Ad ꝑmũ dicẽdũ q̃ licet maioꝛ sit aliq̃ mõ ꝓ̃a. loqndo ꝛ admissione z exclusione q̃ztũ ad regnũ celoꝝ. tñ nõ est ꝓ̃a loqndo ꝛ admissiõe z exclusione q̃ztũ ad materiale tẽplũ. z maxie q̃n nec h̃ ꝛueniũt autoꝛitate ꝓ̃pa. sz ex impio supioꝛis. Sz excludere aliq̃s z aliq̃s admittere q̃ ad templũ materiale est ꝛ officio hostiarij. z nec h̃ hostiarijs cõpetit autoꝛitate ꝓ̃pria. sz tãq̃z subfamulantib impio z iudicio sacerdotis.

Ad. 2.

¶ Ad secũdũ dicẽdũ q̃ ꝑm phm. viij. ethicoꝝ. ad mulierẽ ptinere dominiũ ẽ vꝛbanitatis coꝝruptio. cũ igit ptãs seu dominiũ spũale sit maioꝛis dignitatis q̃z ptãs coꝝpalis. ideo claues eccl'ie q̃ sũt spũalis ptãs. nõ sũt cõmisse alicui mlieri. Uniciuq̃z g̃ monasterio mulierũ ꝛbet aliq̃s vir p̃esse q̃ztũ ad claues eccl'ie. ꝓpter hmõi claiũ dignitatẽ. dato q̃ ãministratio tpaliũ ali q̃ mõ abbatisse vl' ꝓuisse ꝑmittat. ¶ Et h̃ a ꝑncipio ꝓ tãto videt fuisse ꝑmissuz. ne si viri haberẽt hmõi tpaliũ ĩmediatã ãministrationẽ ex q̃tidiana freqntia viroꝝ cũ claustralib mlieribꝫ: scandalũ hoĩm z aiaꝝ piculũ oꝛiret

Secunda ꝛclusio

¶ Cõclusio sẽda ẽ. q̃ loqndo d̃ clauib eccl'ie sẽdo mõ. tũc claues pñt cõpetere ei q̃ nõ est sacerdos. Oꝛ sic ĩ foro ꝛscietie iudex ẽ mediatoꝛ int̃ ꝛeũ z hoĩez. sic ĩ foro exterioris sniie iudex ẽ mediatoꝛ int̃ hoĩez z hoĩez. sz licet p modũ iudicis mediare int̃ ꝛeũ z hoĩem soli sacerdoti ꝛueniat. tñ mediare p modũ iudicis int̃ hoĩez z hoĩez. etiã nõ sacerdoti ꝛueniẽter pt ꝛueniꝛe. g̃ licet ptãs iudicãdi. z autoꝛitas discernẽdi ĩ foro ꝛscientie. q̃ dicunt claues oꝛdis. eo q̃ tantũmodo mediãte sacerdotali oꝛdie ꝛferãt solis ꝛueniãt sacerdotib. tñ ptãs iudicãdi. z autoꝛitas discernẽdi in foro exterioris sniie. q̃ dicunt claues iuꝛisdictõnis. eo q̃ ꝛferant ab eo q̃ potest hmõi iuꝛisdictõez ꝛferre. poterũt ꝛuenire etiã his q̃ nõ sunt sacerdotes. dũmodo ipis hmõi iuꝛisdictio in subditos ꝛferat.

Instantia

¶ Forte dicet q̃ ista distinctio qua claues ꝛ foro ꝛscientie dicunt claues oꝛdinis. z claues ꝛ foro exterioris sentẽtie dicunt claues iuꝛisdictõis. nõ sit ꝓ̃pa distinctio. nec p ꝛñs bona Oꝛ illa distinctio ñ ẽ bõa cui⁹ mẽbꝛa coincidũt sz sic ẽ ĩ ꝓposito. g̃ ꝛc. Maioꝛ patz. Probo minoꝛẽ. qz absolutio ꝛ peccatis cõfessis spectat

ad foꝝ cōscientie. sz talis absolutio necessario
p̄ꝛsupponit iurisdictionē. sicut patet in p̄cedē-
ti questione. vbi dictū est. q̄ etiā religiosi p̄ui
legiati ⁊ si nō habēt iurisdictionē ordinariā.
habēt tamē iurisdictionē delegatā ad hꝰ q̄ poſ-
ſunt absoluere homies q̄ ipis ꝓfitenť. q̄ clauiſ
de foro cōscientie nō solū est clauis ordinis.
sz etiā est clauis iurisdictōis. ⁊ p̄r cōsequens
male distinguit ꝯ clauē iurisdictōis. ¶ Re-
Solutio spōdeo q̄ minor nō est vera. ¶ Ad p̄batōez
dicendū q̄ cōcessa maior ⁊ minor. adhuc ñ
Nota. habēt intentū. ¶ Ad cuꝰ intellectū est aduer
tendū q̄ clauis de foro cōscientie potest dupli
citer cōsiderari. Uno modo ꝑm se. Alio mo-
do ꝑm suū vsum ⁊ executōez. Modo licet
q̄ztū ad secundū. s. quantū ad executōez istiꝰ
clauis requirat iurisdictio. tamē nō requirit
quantū ad primū. qz a multis habent iste cla
ues. quibꝫ tamē deficit hmōi iurisdictio. Nā
iste claues cōferunť ei cui cōfert ordo sacerdo
talis. dato q̄ respectu nullorꝝ subditorꝝ sibi cō
ferat iurisdictio. Et p̄ hoc claues de foro ꝓsci
entie ꝓprie differūt a clauibꝫ exterioris iudi-
cij. qz iste p̄cise cōferunť collatōe iurisdictōis
in subditos ¶ Et ideo merito ⁊ ꝓprie p̄rime
claues dicunť claues ordinis. qz nunq̄z poſ-
ſunt cōferri sine ordine. quāuis bene cōferanť
sine iurisdictōe. ⁊ ecōuerso alie ꝓprie dicūtur
claues iurisdictōis. qz nunq̄z possūt cōferri si
ne iurisdictōne. q̄uis bene possunt ꝓferri sine
ordine.

Articulus secundꝰ

Quantū ad secūdū

articulū pono duas ꝓclusiones q̄ quasi corre
Cōclusio secunda. lare sequunť ex iā dictis. ¶ Prima est. q̄ lo-
quēdo de clauibꝫ respicientibꝫ foꝝ interioris
cōscientie. tūc quilibet sacerdos habet claues
1 eccl'ie. Qz sicut iā dictū est hmōi claues semp
cōferunť cū ordine sacerdotali. Sz quilibet
2 sacerdos habet hmōi ordinē. ergo quilibet sa-
cerdos habet tales claues. ¶ P. vt cōmunit
dicit claues hmōi dat deꝰ. quādo in ordinati
one eps dicit. accipite spūmsanctū. quoꝝ re-
Instantia miseritis peccata remittunť eis. sz hꝰ dicit eps
1 omnibꝫ sacerdotibꝫ qui ordinanť. q̄ ⁊c. ¶ Sz
forte ꝓtra istud diceť. q̄ multi ordinanť in sa
cerdotes qui sunt peccatores. ergo multi ordi
nanť in sacerdotes qui nō recipiunt p̄dictas
claues. Antecedēs patet. Probatio ꝓsequentie
qz qui nō recipiūt spūmsanctū. nō recipiunt
claues. sz nullꝰ peccator recipit spūmsanctū.
Maior patet. qz sicut iā dictū est in receptōe
clauiū dicit eps. accipite spūmsanctū. q̄ q̄ nō
recipit spūmsctm ñ videť recipe claues. Pz
etiā maior. qz spūssanctꝰ disciplinę effugiet fi-
ctū. vt dicit sap. i. c. ¶ P. rex sapiēs thesaurū 2
suū vl' claues thesauri sui nō cōmittit his q̄s
ꝓputat suos mortales inimicos. sz claues iste
sunt claues diuini thesauri puta grē ⁊ glorie.
⁊ mortalē peccatorē deꝰ reputat inimicū suū. q̄
⁊c. ¶ P. exclusus a regno nō habet claues re 3
gni. Sed quilibet sacerdos existēs ī mortali
p̄cto est exclusus a regno celoꝝ. q̄ nullꝰ tal' sa-
cerdos habet claues regni celoꝝ. ¶ P. q̄ ñ pt 4
apire seu absoluere nō videť hr̄e claues. sz qn̄
q̄z sacerdos est suspēsus excōicatꝰ hereticꝰ scis
maticꝰ vl' degradatꝰ. ⁊ nullꝰ istoꝝ pt regnū ce
loꝝ apire. vl' a peccatis absoluere. q̄ nullꝰ istoꝝ
habet claues. ¶ P. frustra ⁊ inutilis est potē 5
tia q̄ nunq̄z exit in actū. sz ptās clauiū ī sacer-
dote nullā habēte iurisdictionē nunq̄z exit in
actū. q̄ vl' in talibꝫ sacerdotibꝫ nō sunt claues
⁊ tūc habet intentū. vl' si sunt. frustra ⁊ inutili
ter sūt. qd̄ nullo modo est ponendū. cū deꝰ ⁊ na
tura nihil faciāt frustra. ¶ Ad primuz nego Solutio.
ꝓsequētiā. Ad p̄batōez dicēdū q̄ ibi fit men Ad. 1.
tio de receptōe spūssancti. nō p̄ tāto q̄ sine re-
ceptōe spūssancti nullo modo recipiant claues
Sz p̄ tanto. qz q̄ idonee ⁊ ꝓgrue ⁊ ad salutē
aie sue recipit claues ille vtiq̄z recipit grāz spi
ritussctī. Sic ei ficte recipiēs sacrm baptismi
recipit characterē baptismalē. q̄ ē grā grat; da
ta. licz ñ recipiat spūmsctm. seu grāz gratū fa
ciētē. sic ille q̄ cū p̄cto mortali recipit ordinez
sacerdotalē etiā recipit claues eccl'ie q̄uis nō
recipiat spūmsanctū seu donū gratūfaciētis
grē. qz sic p̄dictꝰ character p̄ tāto qz sibi ñ re-
pugnat sil' esse cū mortali p̄cto. iō p̄ recipi ab
eo q̄ ēi p̄cto ⁊ retineri. ñ obstāte q̄ maneat pec
catū. sic in ꝓposito ⁊c. ¶ Forte dices q̄ ñ ē sil'e Instantia
qz clauis dat ad expellēdū pctm seu ad absol
uendū d̄ p̄cto. q̄ licz character ñ habeat repu
gnātiā ad pctm. tn̄ clauis videť hr̄e repugnā
tiā ad pctm. ¶ Rn̄deo q̄ clauis ista non dat
ad expellēdū pctm ꝓprij sbiecti. sic ei dat grā Solutio.
gratūfaciēs. illi em formal'r repugnat esse ī eo
dem sbiecto cū mortali p̄cto. Sz clauis dat
contra peccatū subditi ꝓfitentis vel ꝓponen-
tis confiteri ei qui habet claues absoluendi
¶ Ad secundū dicendū q̄ maior nō est vera Ad. 2.
suppositio q̄ thesaurꝰ sit illiꝰ cōditionis. q̄ q̄z-
uis dispēsator sit inimicus regis. tamē ipse ñ
potest hmōi thesaurū distribuere inimicis
ipsiꝰ regis sz tm modo amicis. sic aūt ēi ꝓposito
qz r̄gnū celoꝝ qd̄ claudit ⁊ apit p̄dictꝰ clauibꝫ

tantūmodo supni regz amicis est cōicabile.

Ad.3. ¶ Ad tertiū dicēdū q̄ licet exclusus a regno nō habeat claues regni p se. tamē nihil repugnat quin possit habere hmōi claues p alios.

Ad.4. ¶ Ad quartū dicendū. q̄ maior nō est vera qz sicut aliq̄s posset habere clauē materiales q̄ tamē aperire nō posset. si manꝰ ligatas haberet. vel si sera aperiēda sibi subtraheret. sic ī p posito. q̄zuis sacerdos suspēsus excōicatꝰ heretic⁹ hoc est in heresim lapsus postq̄z vere fuit sacerdos ordinatꝰ. z scismatic⁹ ac degradatus vere habeat claues ecclie. tamē qz cuilibet istoz vsus clauiū est interdictꝰ. ideo q̄si manus ligatas habēs nec pt claudere nec aperire. nec soluere nec ligare. ¶ Etiā subtrahit sibi materia. i. ppls qui prius fuit sibi subiectꝰ. eximit ab eo ne cōpetat sibi spūalis actio ī hmōi populū qualis sibi cōpetebat prius q̄z esset suspēsus vl excōmunicatꝰ zc. ¶ Ad quintū dicendū q̄ maior nō est vera. nā multis sanctis dedit potentiā generatiuā q̄ nunq̄z exiuit in actū. z tamē nō fuit frustra. cū deꝰ nihil faciat frustra. Unde vanitas z inutilitas potētie nō potest argui ex hoc q̄ ñ prumpit ī actū.

Ad.5.

Nota. Sz ex hoc q̄ positis omibz que sunt ad hoc req̄sita vt potētia actū eliciat adhuc hmōi potētia nō potest prumpere in actū. Sic aūt nō est in pposito. qz cōmunicata iurisdictōe huiusmodi sacerdoti. tūc ptās clauiū q̄ est ī ipo imediate pt hre vsuz suū. ¶ Cōclusio secunda est. q̄ claues ecclie respiciētes foz exterioris iudicij nō ꝛueniūt cuilibet sacerdoti. Qz tales claues nō cōueniūt alicui nisi ipe sit iudex hoim. sz multi sunt sacerdotes q̄ nō sunt iudices hoim. ḡ zc. ¶ P. sicut pdictū est iste claues nunq̄z ꝛferunt alicui nisi ei ꝛferat iurisdictio. sz ml'ti sunt sacerdotes q̄bz nll'a collata est iurisdictio. ḡ zc. ¶ Forte dicet. cui cōcedit illud qd ē maiꝰ. eidē videt esse ꝛcessū illud qd ē minꝰ. sz claues respiciētes foz ꝛscientie sunt ml'to maioris dignitatis: q̄z claues respiciētes foz exterioris snie. z pme claues sūt ꝛcesse cuilibet sacerdoti. ḡ z secūde. cui oppositū ponit ista ꝛclusio. ¶ P. cui negat illd qd est minꝰ illi ñ videt esse ꝛcessū illud qd ē maius. sz ptās exterioris snie q̄ ē minoz q̄z ptās ī foro ꝛscientie negat alicui sacerdoti. sic ponit ista ꝛclusio. ḡ eidē nō videt esse ꝛcessa ptās in foro ꝛsciētie q̄ est maior. qd est oppositū pme ꝛclusionis. Et sic secda ꝛclusio videt pme repugnare. ¶ Rñdeo ad ambas rōnes q̄ licet aliq̄d ꝛcludāt qñ maiꝰ z minꝰ sūt eiusdē rōis tñ nihil ꝛcludūt qñ sunt diuersaz rationuz.

Cōclusio secūda.

1

2

Instantia

1

2

Solutio Ad.1.et.2

Qz em potētia volādi z potētia ratōcinandi sūt diuersaz rationū. ideo licet potētia volandi sit minoz q̄z potētia rōcinandi. tñ nō seqt. homī ē ꝛcessa potētia rōcinandi. ḡ ei cōicata est potētia volādi. nec ecōuerso sequit. homī ē negata potētia volādi. ḡ homī nō est ꝛcessa potētia rōcinandi. Sz nūc est ita q̄ iste claues sūt diuersaz rationū. qz tā eaz origines: q̄z eaz vsus z executōes differūt rōe. nā vnꝰ origo est cū collatōe ordinis. alterꝰ origo est cū collatōe iurisdictōis. vnꝰ vsus est in foro interiori. alterꝰ ī foro exteriori. ergo zc.

Quātū ad tertiū

Articulus tertius.

articulū pono tres ꝛclusiones ꝛformes iā dictis in duobz articulis pcedētibz ¶ Prima ē q̄ claues respiciētes forū ꝛsciētie nō pñt tolli q̄z tū ad essentiā suā ab eo q̄ semel recepit eas. Qz iste claues. vl' sūt idē qd sacerdotal' character. vl' saltē inseparabiliter ꝛsequunt hmōi characterē. sz character iste est indelibil'. ḡ claues iste tolli nō pñt ab eo q̄ habet eas p cuiuscūq̄z hoīs ptātez. Maior ptz ex cōmuni doctorū cōcordia q̄ ad h. Minor etiā patet ex dictis supi⁹ dist. vi. arti. i. ¶ P. si ab aliq̄ tolleret. hoc maxime videret de sacerdote degradato. vl' deposito ab officio z beneficio. sz hoc nō. qz posito q̄ aliq̄s illoz restituat ad pristinā dignitatē. de nouo itez nō cōferunt ei claues p iterati ordinis collationē. hoc autē oporteret si claues ecclie q̄z tū ad essentiā suā fuissent ab eo prius ablate. ¶ Cōclusio secūda est. q̄ ptās clauiū pdictaz potest tolli z de facto qñq̄z tollit q̄z tū ad vsum z eiꝰ executionē. Qz ab illo sacerdote q̄ nō pt absoluere ī foro cōscētie z si d facto absoluit hmōi absolutio nulla est siue hic q̄ dicit absolui nō est absolutꝰ. ab illo inquā ablata est executio iā dicte potestatis. Sz sacerdos excōmunicatus eū qui sibi cōfitetur nō potest absoluere. z si de facto dicit verba absolutionis. cōfitens tamē nō est absolutꝰ. ergo zc. Maior patet de se. Minorē pbo. qz nullus dū actu peccat z est alteri causa mortalis peccati absolutit a peccato. Sed petēs absolutionē ab eo quē noscit esse excōmunicatū. actu quo petit peccat. z est illi a quo petit causa mortalis peccati. Maior est nota. Mior etiā patet quo ad primā sui partē. quia petēdo ab excōmunicato absolutionē cōmunicat excōmunicato cōtra mandatū ecclesie. z per cōsequens peccat. Patet etiā q̄ ad secdaz partē. qz absoluēs mortaliter peccat. qd peccatū

Cōclusio prima.

1

2

Cōclusio secūda.

nõ cõmitteret. si iste absolutõnez nõ peteret.
Ista etiã minor patet p augustinũ in li. de va
& falsa penitẽtia. & habet i decretis de pnia dist.
vi. vbi sic dicit. Nemo penitere digne pt. quẽ
nõ sustinet vnitas ecclie. Judas em penitẽs
iuit ad phariseos. & reliqt aplos. nihil auxilij
nisi augmentũ desperatõis inuenit. ¶ Forte
Instantia 1 dicet q ista ꝛclusio cõtradicit pme. Qz ptãs
actiua manẽs in habẽte libẽ arbitriũ exit in
actũ qñ illi placet qui habet eã. Sz ptãs cla
uũ est potestas actiua. & a sacerdote qui est li
beri arbitrij nõ potest tolli. sicut dicit pma cõ
clusio. ergo pt exire in actũ qñ placet hmõi sa
cerdoti. qd implicat oppositũ secũde ꝛclusio
2 nis. ¶ P. vsus & efficacia spũalis potestatis
magꝭ videt impediri p culpã q̃z p penã. sz cul
pa mortalis nõ tollit vsum clauiũ. vt patz ex
dictis i secũdo articulo. ergo nec excõicatio q̃
3 de se nõ est culpa sz pena. ¶ P. que eq̃liter de
pendẽt ab aliquo. equaliter debẽt manere illo
manẽte a quo dependẽt. sz potestas cõficiendi
corp9 xpi. & potestas absoluẽdi equaliter depẽ
dent ab ordine sacerdotali. & p excõmunicati
onẽ nõ tollit a sacerdote vsus ꝛficiendi. si em
excõmunicatus celebraret. ipe vere cõficeret.
q̃uis celebrãdo peccaret. ergo etiã excõicatus
sacerdos audiẽs ꝛfessiones vere dicit absol
uere. dato q peccet absoluẽdo. & p ꝛsequẽs ñ
videt q possint tolli claues quantũ ad eax ex
Solutio. Ad. 1. ecutionẽ. ¶ Ad primũ dicendũ q maior nõ
est vera deficiẽte materia correspõdẽte illi acti
ue potestati. Sicut em ignis existẽs iuxta ce
lũ lune. quãuis habeat potentiã calefaciendi
tamẽ nõ calefacit. eo q nõ attingit materiã q̃
sue actõis sit susceptiua. sic sacerdos excõmu
nicat9 nõ potest absoluere. nõ obstante q ha
beat potestatẽ absoluendi. eo q p suũ superio
ris sententiã subtracti sint sibi subditi i quos
Ad. 2. agere deberet pm illã potestatẽ. ¶ Ad secũdũ
dicendũ q dato q maior aliquo modo possit
ꝛcedi. loquẽdo de pena tali q̃ nõ includit seu
pslupponit culpaz. tamẽ nõ est vera loquẽdo
de tali pena que pslupponit culpã. sicut est ex
cõmunicatio. ¶ Etiã maior nõ est vera sup
posito q culpa sine tali pena ñ subtrahat ma
teriã correspondẽtẽ hmõi spũali ptãti. & pena
subtrahat hmõi materiã. sicut est in ꝓposito.
Ad. 3. ¶ Ad terciũ dicendũ q maior est vera equa
liter manẽte materia correspõdente illi vtriq̃z
potestati. Sz sic nõ est in ꝓposito. qz q̃uis
cunq̃z sacerdos sit excõmunicatus. si tñ habet
panẽ & vinũ. tũc nõ est sibi subtracta materia
correspõdens ptãti ꝛficiẽdi. sicut est sibi sub
tracta materia correspõdẽs ptãti absoluẽdi.
Uñ sicẽ sacerdos deficiẽte pane nõ pt corpus
xpi ꝛficere. sic excõicat9 nõ pt absoluere. qz si
bi subtracta est materia per ipm absoluẽda.
¶ Cõclusio tercia est. q ptãs clauiũ q̃ iudi- Cõclusio tercia.
cat i exteriori iudicio seu i foro ꝛtẽtioso. pt tol
li nõ solũ quantũ ad vsuz & executõnez. verũ
etiã q̃tũ ad essentiã taliũ clauiũ. Qz iurisdi
ctio quã q̃s habet sup subditos ex certis cau
sis pt tolli p suũ superiorẽ. q̃ claues tales tol
li possunt. & q̃tũ ad vsuz. & q̃tũ ad executõez
nec nõ q̃tũ ad suã essentiã. Cõseqntia patet.
qz hmõi claues nõ possũt alicui cõpetere sine
iurisdictõe. vt patet expdictis. Ñcedẽs etiã
patet. qz omis spũalis iurisdictio. vl ẽ ãn exa
officio. vl bñficio. sz demeritꝭ exigẽtibꝫ pt infe
rior a suo superiori puari q̃ñq̃z officio & bñficio
¶ Forte dicet q papa nõ habet aliũ i mũdo Instantia
superiorẽ supra se. q̃ iste claues ab aliq̃ puta sal
tẽ ab illo q̃ est papa nõ pñt tolli. ¶ Dico q ra Solutio.
tione delicti. puta si ille hõ q̃ esset papa effice
ret heretic9. tũc collegiũ cardinaliũ esset supi9
eo. & tal papa posset deponi. & puari officio et
bñficio. & sic qz careret iurisdictõne sublate es
sent ab eo claues de q̃bꝫ locut9 sũ i ista ꝛcl'one

Quãtũ ad quartuz

Articulus quartus.

articulũ est aduertẽdũ q fm generalẽ distin
ctionẽ duplex ẽ excõicatio. s. excõicatio maior
& excõicatio minor. In maiorẽ excõicatõnez
null9 incidit. nisi vl p sniaz iurꝭ. vl p sniaz iu
dicis. Tũc em icidit p sniaz iurꝭ. qñ fac aliq̃d
qd expsse ꝓhibitũ est sibi p modũ statuti. sb Nota.
pena excõicatõis late snie. Sz tũc incidit p
sniaz iudicꝭ. qñ vl a iudice excõicat9 denũcia
tur. vl ꝓtumacit se habet ꝫ monitõez vl pce
ptũ iudicꝭ vallatũ lata snia excõicatõis Si
primo mõ. s. p sniaz iuris q̃s incidit in excõica
tionẽ. tũc vl superiori ẽ reseruata absolutio. puta
si ꝛtinet i statuto q ab hmõi snia null9 debeat
absoluere nisi papa. vl nisi eps. tũc inferior ñ
potest talẽ excõmunicatũ absoluere. Si aũt
absolutio nõ est reseruata alicui superiori. tũc
ille qui a mortali peccato potest hmõi excõ
municatũ absoluere. hic etiã potest eũ ab hu
iusmodi vinculo excõmunicatõis absoluere
sicut patet extra de snia excõmunicatõnis. c.
nup. vbi dicit. q cũ cõditor canonis ei9 absol
utionẽ specialiter sibi nõ retinuit. eo ipo ꝛcel
sisse videt facultatẽ alijs relaxandi. ¶ Si se
cundo modo. s. per sententiã iudicꝭ incidit. tũc
talis excõmunicatus absolui nõ potest. nisi

vel ab eodē iudice. vl'a supiori illi⁹ iudicij. vel ab aliq̄ sibi pari. puta si ille iudex mortu. vl' de sinit esse iudex. tūc a suo successore pt hmōi excōmunicat⁹ absolui. ¶ In minore ꝯo excōmunicatōez incidit q̄s ex eo. q⁹ ꝯtra mādatū ecclie cōmunicat ei q̄ est excōicat⁹ maiori excōmunicatōne. suppposito tñ q⁹ nō cōicet ei in crimine. ⁊ q⁹ ꝓpter ꝯtumace cōmunionē ñ sit denūciat⁹ notaliter excōicat⁹ a iudice. qz quocūqz istoꝝ duoꝝ posito. tūc pticipās est excōmunicat⁹ maiori excōicatōe. Propter q⁹ talis nō pt absolui nisi ab eo a q̄ absoluend⁹ est ille cui cōicauit. qz facientē ⁊ ꝯsentientē par pena ꝯstringit. sicut dicit in pallegato. c. nup. ¶ A maiori ꝯo excōicatōe ꝯtracta p simplice pticipatōez pt q̄s absolui a tali sacerdote qui eū pt absolucere a peccato q̄ trāsgressus est mādatū ecclie. vt ptz eodē. c. ¶ Dixi aūt notāter illū incidere minorē excōicatōez. q̄ ꝯtra mādatū ecclie cōicat excōicatis. qz cū aliquib⁹ psonis ius ecclīasticū dispensauit. q̄ h̄ ꝯsiu comp̄hendunt. Utile: lex: hūile: res ignorata: necessitas. ¶ Per li vtile excusat psona q̄ loquit cū excōmunicato p sua spūali salute. ⁊ vt ipm inclinet ⁊ inducat q⁹ pcuret absolutōez ab eo quo pcurare tenet. Excusat etiā petēs debitū ab excōmunicato. qz si h̄ nō liceret. tūc excōicat⁹ de pcto suo reportaret cōmodū. ¶ Lex. i. matrimoniū excusat vxorē legitimā. ¶ Humile. i. stat⁹ hūilis. puta seru⁹ vl' filij⁹ sil'r excusant et intelligit h̄ de filio familias. ⁊ nō de eo qui est emācipat⁹ a patre. ¶ Res ignota. puta q̄ñ aliquis ignorat illū excōicatū esse cui cōmunicat. ¶ Necesse. puta pauperes ⁊ pegrini q̄ aliū de nō possūt h̄re necessaria nisi ab excōicatis. ¶ In istis quīq̄ casib⁹ pticipatio cū excōicato fit sine pcto. nec ꝯtrahit ibi minor excōmunicatio. eo q⁹ talis pticipatio in nullo obuiet mādatis sancte matris ecclie. ¶ Forte dices si isti tantūmodo excusant. tūc videt p locū ab oppositis. q̄ loc⁹ multū appciat in iure. q⁹ omnes alij q̄ excōmunicatis pticipāt mortal'r peccēt. ¶ Cōclusionē isti⁹ instātie cōcedit q̄dā opinio dicēs. q⁹ omis hō q̄ incidit minorē excōicationē p h̄ q⁹ cōicat excōicatis mortaliter peccat. Qz illud q⁹ sic se habet q⁹ hō pt⁹ debet eligere mortē q̄z ipm cōmittat. h̄ videt esse mortale peccatū. Iz pticipare excōicatis est hmōi. Maior patet. Probat minor autoritate innocētij tercij. q̄ extra de his q̄ causa metus fiūt. c. sacris est canonib⁹. ait. q⁹ ꝓpter metū mortis nō debet aliq̄s excōicato cōmunicare. Cui⁹ ratio ibidē subdit. Qz pri⁹ debet q̄s subire mortē q̄z peccet mortal'r. ¶ P. facere ⁊ pceptū ecclie videt esse peccatū mortale. Iz pticipās cū excōicato pter q̄z in casib⁹ pdictis facit ꝯtra pceptū ecclie. vt pt h̄ri ex his q̄ ponunt. xi. q. iij. c. qm̄ mlt⁹. ¶ P. null⁹ phibet a sacroꝝ pceptōe nisi rōe mortal' pcti. Iz incidens minorē excōicatōez ꝓpter pticipatōem cū excōicato licet nō phibeat a fideliū cōione tñ phibet a sacroꝝ cōione. sicut patet extra de sniā excō. c. nup. q̄ hmōi pticipatio videt ē mortale peccatū. ¶ P. nullus debet excōicari maiori excōicatōe nisi p mortali peccato. sed ꝓpter pticipationē cū excōicato pt q̄s excōicari maiori excōicatōe. vt patet i iā dicto. c. q̄ tē. ¶ Sz ista opinio est nimis dura. ⁊ p mltitudinē hoīm valde piculosa. qz sic innocentes etiā hoīes q̄ñq̄z nimis de facili laberent in mortale peccatū. dū q̄ñq̄z leui verbo loquunt excōicato. ¶ Ad primū q̄ dicendū. q⁹ debere eligere aliq̄d pt dupliciter se h̄re. Uno modo tanq̄z illud qd̄ est de necessitate salutis. Alio mō tanq̄z illud qd̄ est ꝯditio pfectōis. Prio mō maior est ꝯa. Iz minor est falsa. sic vniuersal'r accipiēdo etiā p quacūqz minima pticipatōe. Sz secūdo mō tūc maior est falsa. q̄z uis minor sit ꝯa. Perfectōnis em̄ esset ꝯditio q⁹ hō pri⁹ subiret mortē q̄z cōmitterz etiā veniale peccatū. q̄z uis nō sit de necessitate salutis. Ad probationē minoris dicendū q⁹ ꝯba illi⁹ decretal' sunt intelligēda de his q̄ pticipant excōicato criminoso crimine. vl' de his q̄ pticipāt cū excōmunicato in diuīs. vl' tercio de his q̄ pticipant cū excōicato temerarie ⁊ in ꝯtemptū ecclesie. Q, em̄ istis trib⁹ modis pticipās excōmunicato mortaliter peccet h̄ ex multis loc⁹ iuris canonici patet. Iz de alijs modis pticipādi. nō sunt intelligēda illa ꝯba. ¶ Ad secūdū dicendū q⁹ aliquē facere ꝯtra pceptū ecclie. pt ꝯtingere dupliciter. Uno modo simplicit et directe. Alio mō fin q̄d ⁊ indirecte. Primo modo facēs ꝯtra mādatū ecclie mortal'r peccat. Sz nō secūdo modo. Et qz vt cōiter dicit ecclia directe phibet cōicatōez cū excōicato in diuinis ⁊ ī crimine. ideo his duob⁹ modis pticipās cū excōicato mortal'r peccat. ex ꝯsequēti ꝯo ⁊ q̄si indirecte phibet cōmunionē q̄ alias legitime fieri poterat in actib⁹ hūanis. ⁊ ideo in his cōicans excōicato simplicit ⁊ sine cōtemptu ecclie. nō peccat mortalit sz venialiter. qz talis nō facit directe ꝯtra pceptū ecclie. quāuis faciat pter pceptū ecclesie. ¶ Ad tercīū dicendū q⁹ maior nō est ꝯa. vt apparet ex his que dixi dist. ix. arti. iij. Ad

Versus.

Opinio q⁹ oīs q̄ incidit minorē excōicationē p pticipatōez peccet mortaliter.

1

Cōtra opinionem.

Solutio Ad. 1.

Ad. 2.

Ad. 3.

Ad.4. quartū dicēdū q̃ rōne ꝓticipatōnis nō ꝓt q̃s
excōicari. nisi pr̃ꝰ sup h̃ fuerit noialiter ām o
nitꝰ. vt patet ī nouellis tā gregorij q̃z innocē/
tij. Sz ꝓticipās excōicato ꝺ hmōi āmonitio
nē ī spēali sibi factā videt esse ꝺtumax. ⁊ teme
rarie seu ex ꝺtemptu ecclie excōicato cōicare
seu ꝓticipare. ⁊ iō mortaliꝰ peccat. Et per ꝺse/
quēs patet. q̃ argumētū nō ꝺcludit de eo qui
simplicit ꝓticipat sine temeritate. ¶ Sz iur
Johānes de gāduno ⁊ marsilius de padua. reperūt quidā alij moderni tpibꝰ nimis plū
ptuosi. q̃ totaliꝰ altez extremū tenuerūt ꝺ iam
dictā opinionē. dicētes q̃ nullꝰ peccat ī eo q̃
1 excōicato ꝓticipat. ¶ Poterāt aūt isti moue
ri his motiuis. Qz cōicans iudeo vel paga/
no nō peccat. g̃ nec cōicans xpiano excōicato
peccat. Antecedēs patet. Probat ꝺsequntia. q̃z
plꝰ est separatꝰ ab vnitate ecclie iudeꝰ vel paga/
nꝰ. q̃z excōicatꝰ xpianꝰ. ¶ P. si ꝓticipās excōi
2 cato efficit excōicatꝰ. eadē ratōe alij ꝓticipan
tes cū illo secūdo excōicato efficerent excōica
ti. ⁊ pari rōne ꝓticipātes cū illo tercio excōicatꝰ
efficerent excōicati. Et sic vno excōicato. oēs
homes efficerent excōicati ⁊ peccarēt. q̃d ē ma/
3 gnū incōuenies etiā cogitare. g̃ ⁊c. ¶ P. ex p̄/
cepto dei tenemur indigēti subuenire. Sz ex
cōicatꝰ ꝓt esse indigēs. imo q̃ magꝰ ī mūdo ex
cōicatī vt plurimū sunt magꝰ indigētes. cuz
g̃ ꝓceptū ecclie nō possit homez obligare ad fa
ciēdū ꝺ ꝓceptū dei. g̃ dato q̃ indigēs sit excōi
catꝰ. adhuc tenemur ei cōicare sbueniēdo sue
necessitati. ¶ Et ad maiorē velāniā sui erro/
4 ris addunt isti ꝑditi homes. ⁊ dicūt q̃ excōica
tio nō sit aliud q̃z clericoz fictio. ¶ Et istud
ꝓt colarari sic. Nullus ꝓt separari a dilectōne ⁊
charitate fideliū. g̃ nullꝰ ī vnitate ꝓt excōicari
Antecedens patz. qz xps ꝓcipit fideliby q̃ etiā
inimicos diligāt dicens. Diligite inimicos
vestros. ⁊ bñfacite his q̃ vos oderūt. Cōsequ
tia etiā pz. qz excōicatio ē a fideliū cōione ex
5 clusio. sz fideliū cōio ē in charitate ⁊ dilectōe.
¶ P. si excōicatio esset aliq̃d. vl esset morby.
vel medicina. Si ē morby. tūc ñ est infligēda
alicui. qz oīm salꝰ est desiderāda. Si ē medi/
cina. tūc esset affectāda. q̃d falsiz ē. qz nullus
debet desiderare q̃ sit excōicatus. ¶ Sz q̃ isti
contra istos 1 heretice loquant ptz. qz oīs opio directe ꝓpu
gnās sacre scripture ē heretica. ista est hmōi.
qz expsse inuenimꝰ ī sacra scriptura aplos tu/
lisse ꝛniaz excōicatōis ꝺ aliq̃s rebelles pctōes
Nā. i. ad Choz. c. v. aplꝰ paulꝰ tulit sniam
excōicatōis ꝺ illū qui fornicatꝰ fuit cū vxore
pris sui. sic dicēs. Ego absens corpore. psens
aūt spū. iā iudicaui vt psens cū q̃ sic opatꝰ est
ī noie dñi nri ihu xpi. ꝺ gregatꝰ vob ⁊ meo spū
cū ꝑtute dñi ihu tradere hmōi homez satha/
ne ī interitū carnis sue. vt spūs salꝰ sit in die
dñi nri ihu xpi. ¶ Itez ad Gal. i. excōicauit
illos q̃ falsam doctrinā ꝓdicat sacre scripture 2
repugnātē dicēs. Si q̃s vob euāgelizauerit
ꝑter id q̃d accepistꝭ anathema sit. ¶ Itē. i. ad
Thy. i. idē aplꝰ excōicauit q̃sdā apostatātes 3
a fide dicēs. Quidā circa fidē naufragauerūt.
ex q̃by est ymineꝰ ⁊ alexāder. q̃s tradidi satha
ne. vt discāt nō blasphemare. Ūn tales here/
ticos q̃si iā p ipm excōicatos mādat esse vitā
dos. ad thitū. iij. c. dicens. Hereticū homiez
post primā ⁊ secdaz monitōez deuita. ¶ Et si 4
militer iohes euāgelista ī sēda sua canonica.
false doctrine semiatores denūciat excōicatos
⁊ esse vitādos dicens. Si q̃s venit ad vos ⁊
hāc doctrinā ñ affert. nolite eū recipere ī domo
nec aue dixeritꝭ ei. q̃ eīm dixerit illi aue. cōicat
eiꝰ opibꝰ malignis. ¶ Autoritatē etiā excōi/
candi aplī ⁊ p ꝺsequēs ceteri ī ecclia dei plati 5
vident accepisse a dño ihu xpo Mat. xviij.
vbi cū de eo q̃ mādata ꝺtemnit ecclie saluator
dixit ad beatū petꝝ. Si aūt ecclia nō audie
rit sit tibi sicut ethnicꝰ ⁊ publicanꝰ. Quo dicto
īmediate ꝺuertit sm̄onē ad aplos dās eis au
toritatē ligādi vinclo excōicatōis hmōi rebel
les ⁊ cōtumaces. ⁊ soluēdi ab hmōi vinculo
dicēs. Amē dico vob quecunq̃z ligauerit sup
terrā erit ligatꝰ ⁊ ī celo. ⁊ quecūq̃z soluerit sup
terrā erit solutꝰ ⁊ ī celis. ¶ Autoritates etiaz
valde mlte aug. ⁊ ceterozꝝ doctozꝝ ac sanctozꝝ
q̃ habent ī varijs locis libri decretoz possent
adduci ꝺ istos temerarios ⁊ pslūptuosos he/
reticos. q̃s tū ñ adduco cā breuitatis. ¶ Ad Solutio.
primū dicēdū. q̃ ꝺsequntia est falsa. Ad ꝺsequ Ad. 1.
tie ꝓbatōez dicēdū q̃ valet ad nostꝝ ꝓpositū
qz ex h̃ q̃ iudeꝰ vl pganꝰ est magꝰ extraneꝰ ab
vnitate ecclie. iō ecclia nō habet eū coīgere.
Et h̃ videt innuere aplꝰ. i. ad Choz. v. dicēs
Quid eīm mihi d̃ his q̃ foris sunt iudicare. q̃
si dicat. Nō spectat ad pslonā ecclīastica iudi
care de his q̃ sunt extra ecclīam. Sz ille q̃ est
mēbꝝ ecclie debet coīgi p platū ecclie. ⁊ h̃ re/
cto ordie. puta pmo correctōe leniori citādo
⁊ āmonēdo. Secdo correctōe seueriori puta
excōicando ⁊ a ꝓticipatōne fideliū separando.
Sic eīm fidelis medicꝰ q̃n tāta est infectio q̃
ñ pdest emplastꝝ leue. tūc vtit remedijs aspe
rioribꝰ ⁊ q̃nq̃z resecat vnā prē ne totuz corū/
pat ⁊ iuficiat sz pseruet. ⁊ ad pleniorē sanitatē
reducat. sic ī ꝓposito q̃n aliq̃s ꝺtumax ē post
āmonitionē. tunc nō restat aliud q̃z q̃ acrius

resecet a cõione fideliũ p sniam excõicatõis.

Ad.2. ¶ Ad secundũ dicendũ q excõicatio rõe simplicis pticipatõis nõ extendit se vltra secundã psonã. qz excõicat⁹ minoz excõicatõe nõ ē phibit⁹ a cõione fideliũ. licet sit phibit⁹ a pceptione sacroz.

Ad.3. ¶ Ad terciũ dicẽdũ q sicut ñ excõicat⁹ in articulo necessitatis pt sine pcto cõmunicare excõicato ab eo pxtẽdo emẽdo et accipiendo talia quibꝫ occurrit siue succurrit siue necitati. sic excõicato i tali necessitate posito. q ex pcepto charitat⁹ hõ tenet ei subuenire tũc subuenies bona intentõe z pure ex charitate. nec ꝯtrahit excõicationẽ nec peccatũ. reducit em act⁹ tal⁹ ad quintũ in q dispsauit ecclesia. qd tangit i ysu superi⁹ dicto cũ dicit. necesse.

Ad.4. ¶ Ad quartũ nego ꝯsequẽtiã. Ad pbationẽ dicendũ q triplex est fideliũ cõmunio. Una mẽtalis. Alia sacralis. Et tercia corpalis. Prima ꝯsistit i charitativa dilectõe. Secũda in sacroz pceptõe. Et tercia i cõuictu et exteriori cõuersatõe. A pma cõione nõ separat hõ p aliquã excõicationẽ. qz etiaz excõicatos tenemur diligere. A secũda licet nõ a tercia separat hõ p minorẽ excõicatõez. qz exñs i minori excõicatõe phibet a sacroz pceptõne. qz vtis nõ arceat a fideliũ cõuictu z cõuersatõe. Hz excõicat⁹ maior excõicatõe separat a secda z tercia cõione. dato q nõ separet a pma. Et sic appet q mutat mediũ i illa pbatõe. qz maior est vera mõ q dictũ est de secda z tercia cõione

Ad.5. sz minor expsse loquit de pma cõione. ¶ Ad quintũ dicẽdũ q qztũ est ex pte ferẽtis sniam excõicatõis. tũc excõicatio debet dici medicina. qz sub hac intentõe iudex debet ferre sniaz excõicatõis vt excõicat⁹ emendet. z a sua pti naci rebellione resipiscat z corrigat. qd si fecerit excõicat⁹. tũc etiã ex pte excõicati debet dici medicina. Si aũt excõicat⁹ non corrigit. z tãq inobediẽs medico ingerit se temerarie diuinis officijs z fideliũ cõmunionibꝫ sibi phibitis. tũc talit⁹ faciẽti excõicatio ē morbꝫ. Nec mirꝫ. qz raro est aliq medicina ita bona q̃n ex eiꝰ abusu ꝯ mandatũ medici cõmisso morbꝫ possit augeri. Hz cũ dicit si est medicina tũc est affectanda. ista nõ est ꝯa. qz qñ q̃s pt adipisci sanitatẽ sine medicina mordẽte. tũc hmõi medicina nõ est appetẽda. Hic aũt est in ꝓposito. Propter hꝰ em pmittit citatio z ãmonitio. q̃ten⁹ citat⁹ se excuset. vl' post citationez ãmonit⁹ cõponat anteq excõicet p sua cõtumacia. z ideo si vult tũc pt sanari anteq excõmunicet. vel in sanitate manere sine excõmunicatõne

Instantia I ¶ Forte dicet q aliq paup citat p soluẽdis debit⁹ q̃ soluere nõ pt. ideo talis nõ pt puenire excõicatõez. ¶ P. forte citat ad respondẽdũ illi cui nihil tenet. ideo ñ curat parere coramiudice. ¶ Ad primũ dicẽdũ q licet nõ possit soluere. tñ pt si vult excõicatõnez puenire. qz si declarauerit coramiudice q nõ habeat ad psens vnde possit soluere. z cautionez fideiussoriã vl' iuratoriã pstiterit de hoc. q soluat q̃zto citi⁹ possit. tũc iudex nõ debet eũ excõmunicare. imo si hec fecerit etiã postq excõicat⁹ est iudex tenet sniaz relaxare. vt expsse habet in iure. ¶ Ad secundũ dicẽdũ q qztis nihil teneat illi. tñ debet parere. z coramiudice citante suã innocẽtiã declarare. alias p ꝯtumacia pt iuste excõicari ¶ Forte dices q multũ distat a iudice. ppter qd magnas oporteret eiz facere expensas si deberet cõparere. ¶ Rñdeo ppter hꝰ nõ debet omittere q̃n cõpareat. qz declarata sua innocẽtia tũc iudex tenet partẽ adueraz i hmõi expẽsis ꝯdemnare. z istũ innocentẽ reddere immunẽ ab omni dãno. ¶ Ad argumentũ pncipale patet p ea q dicta sunt in pmo articulo ¶ Ad argumẽtũ in ꝯrariũ neganda est ꝯseqntia. qz aplis ñ solũ date sunt claues ordinis q cõuenit sacerdoti. vez etiã claues iurisdictõis q possũt cõuenire talibꝫ q nõ sunt sacerdotes. ¶ Ad pbationẽ dicẽdũ. q licet soli sacerdotes sint apl'oz successoz i his q fm ecclia'sticã dignitatẽ respiciunt claues ordinis. tñ aliq q nõ sunt sacerdotes possũt eẽ apl'oz successoz q̃ztũ ad ea q respiciũt ecclia'sticã dignitatẽ fm claues iurisdictõis.

Solutio. Ad.1.

Instantia

Solutio

Ad.2.

Ad primi pale argu.

Ad aliud argumẽtũ.

Distinctio vicesima.

Sicẽdum tamẽ est. Postq̃z mgr determinauit de pnia q̃ztũ ad diuersitatẽ suarũ partiũ. ac etiã de ptãte ministroz pniaz iniungentiũ. nũc incipit determinare de qlitate subditoz pniaz suscipientiũ. Et diuidit i duas ptes. Qz pmo tractat de remissione pctoz ve penitẽtiũ. Secdo d reuersiõe dimissoz ingte se habentiũ z ꝯsiteri ꝯtemnentiũ. Distinctione. xxij. ibi. Cũq mltis autoritatibꝫ. Prima i duas. Qz pmo agit de remissione pctoz q̃ztũ ad statũ psentis vite. Secdo q̃ztũ ad statũ vite future. dist. xxi. ibi. Solet etiã q̃ri. Prima i duas. Qz pmo inq̃rit vtz hõ vsq̃z ad finẽ vite valeat penitere. Secdo ostẽdit qliter circa hmõi hoiez i fine penitẽtẽ ꝯfessoz se debeat habere. ibi. Solet etiã q̃ri vtz. Prima i tres. Qz

primo tractat de pnia illoꝝ q̃ circa finē a primo penitere incipiūt. Secdo de pnia illoꝝ q̃ aū finē incipiūt sz ñ pficiūt. Tercio d̃ his q̃ pniaz iniūctā pficiūt. sz ꝛfessores sufficientē pniam ipis ñ iniūxerūt. Secda ibi. Si vo q̃rit. Tercia ibi. Si vo de illo. ¶ Sequit illa ps. Solet etiā q̃ri. Et diuidit in tres ptes. Qz primo oñdit q̃liter circa illū q̃ a primo i fine penitet sacerdos debet se hr̄e q̃ztū ad satisfactōis impositionē. Secdo q̃ūo debet se hr̄e circa absolutōis umptionē. Et tercio q̃ūo circa oblatōnez q̃ fit p illo q̃ ex carētia sacerdotis mozit̄ pter absolutōez. Secda ibi. Sciēdū ē etiā. Tercia ibi. Si aūt q̃rit. Istaꝝ secda diuidit in duas. Qz primo oñdit q̃liber sacerdos pt̄ z tenet absoluere penitētē i necessitatē articlo. Secdo oñdit q̃ ñ imminēte hmōi articlo sacerdos de aliq̃bz ñ debet absoluere irreq̃sito ep̄o. ibi. Nō tm̄ debet. ¶ Circa hāc distinctōez vicesimā q̃ro.

Vtrū aliq̃s sit absolut⁹ ab oīm pena purgatorij q̃n cōplenit pniam a sacerdote sibi ipositā, p oīb⁹ petis suis supposito q̃ nō iniūxerit sibi ꝛdignā pniam. Videt q̃ sic. Qz ignorātia inuincibil̄ totalit̄ excusat hoīez. put dixi lib. ij. dist. xxij. Sed q̃ñq̃z penitēs iuincibilē habet ignorantiā de h̄ q̃ peta sua indigeāt maiori pnia q̃z sit illa q̃ p sacerdotē sibi ē iniūcta. g̃ rc. ¶ Cōtra. iusticia h̄ exigit vt fm mēsurā delicti fiat plagaꝝ modⁿ. ¶ Hic primo videndū est vtꝝ hō in extremo mortis articulo possit ꝛte z meritorie penitere. ¶ Secdo vtꝝ vnⁿ hō p altero possit satisfacere. ¶ Tercio de principali q̃sito. ¶ Et q̃rto vtꝝ p indulgētias a papa vl' ab ep̄is largitas homo possit purgatorij suū extinguere absq̃z alia satisfactōne.

Articulus primus. Cōclusio prima.

Quantū ad primū

pono tres ꝛclusiones. ¶ Prima est q̃ i extremo mortis articulo hō pt̄ salutifere penitere. Qz q̃z diu hō i hac vita pt̄ peccare. tādiu pt̄ d̃ cōmisso peto penitere. Sz i extremo mortis articulo ꝛpposito solū h̄ q̃ hō adhuc habeat vsuz rōis. hō pt̄ peccare. g̃ rc. Maior ptz. qz pnior est de⁹ in hac vita ad miserēdū q̃z ad cōdemnandū. g̃ dū solū hō faciat h̄ qd̃ in se est q̃ztū ad displicētiā peti. nō min⁹ miserebit̄ eiⁿ influēdo ꝛtutē salutifere pnie. q̃z ꝛdēnet eū si fecerit qd̃ in se est q̃ztū ad voluntatē peccādi. Q̃ūo aūt hō possit se ꝓpare faciēdo qd̃ i se est z q̃ūo nō. patz ex his q̃ dixi lib. ij. dist. xxviij. arti. i. z. ij. Minor etiā patet. qz dato q̃ talis hō nō possit peccare actu exteriori. tm̄ pt̄ peccare actu interiori. quia pt̄ velle se posse peccare. ¶ P. ecclesia dei vult q̃ q̃libet sacerdos absoluat quēlibet hoīez i mortis articulo ab oīm pec 2
cato z sniā. etiā si talia fuerint sedi aplice restituata. g̃ hō in mortis articulo vere pt̄ penitere. Cōsequentia patet. qz ecclia dei frustra iuberet talē absoluere q̃ vere nō posset penitere. Aūce/dens ptz ex mlt̄is allegatōibz positis in libro decretoꝝ. xxvi. q. vi. z. q. vij. patet etiā autoritate iulij pape z habet h̄ in lr̄a. ¶ P. p ista cō
clusiōe sunt mlte autoritates. q ponunt d̃ pe. 3
dist. vij. ¶ Exēplū etiā ad h̄ patz de latrone pendēte ad dexterā manū dñi ihu xpi. q̃ penituit i fine vite. z tm̄ eodē die salutē z beatitudinē cōsecut⁹ est. vt patet Luc. xxiij. vbi aut saluator ad illū latronē Hodie mecū eris i paradiso. ¶ Istud etiā patet autoritate leonis pape z habet h̄ in lr̄a. ¶ Autoritates aūt beati augustini q̃ h̄ in lr̄a z etiā i libro decretoꝝ ponūt ex q̃bz oppositū istⁿ ꝛclusiōis posset appere. nō innuūt impossibilitatē penitēdi salutifere i extremis. sz tm̄ innuūt difficultatē. qz in rei veritate valde est difficile i extremis sic mētē colligere. q̃ hō nō solū tmore pene: sz ex dei dilectōe doleat se deū p peccatū offendisse z ppo nat etiā si diu deberet viuere semp de h̄ i futurū cauere. In his em̄ duobz ꝛsistit vez z salutifez penitere. ¶ Difficultatē aūt istⁿ possumⁿ ex h̄ attēdere. qz cōiter videmus q̃ q̃ñ hō intēsiuz patit dolorē in vno sui corpis mēbro puta i oculo vl' in dente. ita rō absorbet hmōi dolore. q̃ modicū cogitat d̃ alio q̃z de illⁿ dolōris remedio. Quid g̃ faciet hō q̃ñ in hora mortis oculi trāsuertunt. z cor rūpit. z iūcture musculoꝝ dissoluūt p nimio dolore. Valde em̄ magna dei misēdia opat̄ tūc in hoīe. q̃ cuz tantis doloribz salutifere pt̄ cogitare de sua spirituali salute. Timēdū est ei illd verbū aug. i fmone de innocentibz. Hac animauersione peccat̄ peto: vt mortēs obliuiscat̄ sui. q̃ dū viueret oblitⁿ est dei. Et iō ait ille sapiēs Eccli. xvij. Viuⁿ z sanⁿ ꝛfiteberis. Quoꝝ primū. s. q̃ viuⁿ cōfiteat est d̃ necēcitate. qz a mortuo perit ꝛfessio. sicē dicit eodē capitulo. Sz secdm. s. q̃ sanⁿ ꝛfiteat est d̃ ꝛgruitate. Et iō ne aliq̃s i sine desperet. sz potiⁿ corde ꝛtrito ꝛuertat ad deum. iō post ꝟba p̃dicta sb̃dit ille sapiēs. Quā magna misēdia dei. z ppiciatio illⁿ ꝛuertētibⁿ ad se. ¶ Ad intellectū etiā istⁿ ꝛclusionis valet ea q̃ dixi supⁿ dist. xvij. q. i. arti. i. z arti. iij. ¶ Secda ꝛclusio est q̃ tali homi penitēti q̃. s. laborat i extremis. ñ est pnia satisfactoria Secunda ꝛclusio.

1 iniũgenda. Qz nlli debet iponi onꝰ qd̃ neq̃q̃z
portare pt. sz tal hõ nequaq̃z pt explere aliqd̃
2 opꝰ satisfactoriũ. g̃ ꝛc. ¶ P. illud nõ debet fie
ri circa laborantẽ i extremis q̃ inordinate ipse
posset terreri. sz si sibi pñia satisfactoria iniũge
ret. ipe posset inordinate terreri ꝛ forte desperare
ex eo q̃ videz se ipotentẽ ad faciẽdũ illud qd̃
sibi esset iniunctũ. g̃ ꝛc. ¶ Tercia ꝯclusio ẽ q̃
Tercia cõclusio. q̃uis i extremis penitẽti ñ sit satisfactio iniũ
gẽda. tñ ẽ sibi insinuãda. puta sacerdos debet
dicere. Fili si sanꝰ esses. tũc talẽ satisfactõem p
pctis tuis explere deberes. nũc aũt qz hec suf
ferre nõ potes. volo rogare deũ vt tibi parcat.
ꝛ a purgatorio qd̃ sustinere debes te cito liberz
Vis ꝛ ꝯsilibꝫ ꝓbis infirmꝰ pt incitari ad de
uotionẽ. ꝛ ad maiorẽ cordis ꝯtritõem. q̃ tanta
posset esse q̃ deꝰ omnẽ satisfactõem sibi ꝯdona
ret. ꝛ ab igne purgatorij cũ penitꝰ suppoꝛtaz
¶ Veritas etiã ista duaz ꝯclusionũ expsse
habet i decretis. xxvi. q. vij. c. i ¶ Cõcordãt etiã
i his ꝯclusionibꝫ Raymũdꝰ ꝛ Hostiẽsis. ac
mlti alij doctores iuris ꝛ sacre theologie ¶ Ad
dit etiã hostienꝰ q̃ sacerdos pt infirmo ꝯsule
re vt elemosinas faciat loco ꝯsinuate pñie. sic
em extinguere pt pcti reatũ in ipo purgatorio
luendũ. Qd̃ attẽdẽs ille sapiẽs eccli. iij. c. ait
Ignẽ ardẽtẽ extinguit aq̃. ꝛ elemosina resistit
pctis. Et beatꝰ ambrosiꝰ ait. Sic aq̃ extinguit
ignẽ. sic elemosina extinguit peccatũ ¶ Forte
Instantia 1 dicet ꝯ secdaz ꝛ terciã ꝯclusionẽ ꝫ mõ. Infir
mo ñ sufficit oñsio medicine nisi det sibi. Sz
pñia satisfactoria est quedã medicina ꝯ lesio
nẽ aie inflictã p peccatuz. g̃ nõ sufficit penitẽti
solũ insinuare hmõi medicinã. qd̃ est ꝯ terciã
ꝯclusionẽ. sz debet ei dari. qd̃ est ꝯ secdam ꝯclu
2 sionẽ ¶ P. nihil valet homini scire talia que
ipe nequaq̃z pt facere. sz iste nequaq̃z pt facere
opa satisfactoria. g̃ frustra insinuat ei hmõi
3 pñia. ¶ P. pñie insinuatio terorẽ incutit in
firmo. sz i tali casu ꝯsolandꝰ ẽ infirmꝰ ꝛ ñ ter
rendꝰ. ¶ Ad primũ dicendũ q̃ maior est ꝓba
Solutio. Ad. 1. de corpali medicina. qz illa nõ sanat nisi cor
porali tãgat. sz ñ est ꝓba d̃ medicina spũali. cu
iusmodi ẽ pñialis satisfactio. hec em opat fm
q̃ apphendit amore ꝛ cognitõem. Cũ igit talis
apphensio nõ possit fieri sine eiꝰ ostẽsione. iõ
Ad. 2. vtil est ifirmo ei ꝯsinuatio. ¶ Ad secdm nego
maiorẽ. qz licet hõ in tali casu nõ possit facere
actũ exteriorẽ satisfactorie pñie. tñ ex eo q̃ scit
hmõi pñiaz excitat ad eliciendũ actũ interio
rẽ. q̃ q̃nq̃z cũ tãta efficacia elicit a corde ꝯtrito
ꝛ hũiliato. q̃ eq̃ pollet effectui exterioris satisfa
Ad. 3. cõis. ¶ Ad terciũ nego maiorẽ. maxie si or
dinate sibi ꝯsinuat. ꝛ nõ iniungit. Ex iniũctõ
ne em posset terreri. qz videret se in ualidũ ad
faciẽdũ illd̃ ad qd̃ p sacrãlem impositõem ob
ligaret. Sz ex sola insinuatõe pñie cũ expssi
one diuie miscdie q̃ nihil req̃rit ab hoie qd̃ ex
cedat vires suas: terror non incutit. sz magis
spes seu ꝯfidẽtia puocat. Quis em nõ sperat
de venia. q̃ñ sibi dicit q̃ tãta est dei miscdia q̃
ipe acceptat affectũ p effectu. dolorẽ cordis p
satisfactõne exterioris opis. Ipse em ẽ q̃ ait p
Ezech̃. ppham. Quacũq̃z hora ingemuerit
peccator vita viuet ꝛ nõ moriet.

Quantũ ad secũdũ articulũ est aduertẽdũ. q̃ pñialis satisfactio q̃ iniũgit penitẽti duplicẽ i hoie efficit vtilitatẽ Vna: qz est ꝯ malã iclinatõem remediũ. Alia qz ẽ debite solutõis pciũ. Et ꝑmo mõ ordinatur ꝯ peccatuz futuz ne cõmittat. Secdo mõ ordinat ꝯ peccatũ pteritũ. vt. s. ei reatꝰ tollat

Articulus secundꝰ

¶ Et iuxta ꝫ q̃ztũ ad istũ articulũ pono duas ꝯclusiones. ¶ Prima ẽ q̃ q̃ztũ ad primaz vtilitatẽ vnꝰ hõ nõ pt satisfacere p alio hoie: ꝓpe loquẽdo de satisfactõe. qz tal mala inclinatio nõ tollit nec diminuit i nobis nisi p aliquã bonã dispositõem i nob formal̃r existẽtẽ. sz p actũ satisfactõis ab vno hoie elicitũ: non est i altero homie aliq̃ bona dispositio. g̃. ꝛc.

Conclusio prima

¶ Dixi aũt notãter ꝓpe loq̃ndo d̃ satisfactõe qz p modũ meriti vnꝰ bonꝰ hõ pt alteri suis pciis ꝛ alijs deuot̃ opibꝫ. augmẽtũ gr̃e obtinere. q̃ q̃dẽ gr̃a ẽ bona mẽtis dispositõ. q̃ minuit i nob inclinatio seu pnitas ad peccãdũ. Sepe em diuia pdestinatio cõplect in ipis pdestinat̃ mediãtibꝫ sctõz pciis. vt patz ex his q̃ dixi li. i. di. xli. arti. iij ¶ Cõclusio secda ẽ. q̃ secdo mõ loq̃ndo d̃ vtilitate satisfactõis put satisfactio est solutio pciij p reatu ipi pcti. tũc cã existẽte rõabili vnꝰ hõ pt satisfacere p alio. Causaz aũt tũc appello rõnabilẽ q̃ñ q̃ ttuor ista cõcurrũt. Prio q̃ h̃ q̃ tenet satisfacere. vl oio nõ pt satisfacere. vl saltẽ nõ pt cõmode. Secdo q̃ h̃ q̃ acceptat hmõi satisfactõem i se sit potes eã explere. Tercio q̃ vterq̃z istoz sit i charitate. Quarto q̃ hec cõmutatio fiat tal sacerdotis autoritate q̃ noscit ꝯsciẽtiã vtusq̃z. Et ist̃ supposit̃. q̃ tũc vnꝰ hõ possit satisfacere p altero ꝓbo sic. ¶ Deꝰ ẽ benignior i offense reconciliatõ ne q̃z hõ. sz hõ offensus acceptat emẽdã factã p altez hoiez q̃ ñ offendit. supposito q̃ ille q̃ offendit ñ possit cõmode satisfacere. g̃ ꝛc. ¶ P. ista videt esse intẽtio apli ad Gal. vi. vbi ait. Alter alteriꝰ onera portate. ꝛ sic adiplebit̃ legẽ xpi. Sz satisfactio pñialis est qd̃ã onus

Cõclusio secunda.

Instantia 1

ſpi⁹ penitēt⁹.g̃ videt q̃ vn⁹ hō.l'totū iſtd on⁹ vl'ptē ei⁹ portare poſſit p altero ¶ Forte ⁊ iſtd dicet q̃ vn⁹ hō ñ pt ⁊teri p altero vl' ⁊fiteri.g̃ nec pt ſatiſfacere p eo. Ans eſt notū. Probat ⁊ñtia.qz ſic ptz ex ſupi⁹ dict⁹ ⁊tritio ⁊feſſio ⁊ ſatiſfactio ſūt tres ptes pñie.g̃ q̃ rōne ñ pt cō mutatio fieri d̄ duab⁹ p̄mis ptib⁹.eadē rōe ñ

2 poterit fieri d̄ tercia ¶ P.ꝛ ñ exigit ſatiſfacti onē vt i pena ꝛelecteť.ſz vt p penā ſatiſfactoriā pctōz q̃ reordinat⁹ fuit a deo reordineť in ꝛeū Sz null⁹ reordinat i ꝛeū p penā q̃ ei altero.g̃

3 ꝛc ¶ P.ſi vn⁹ pt ſatiſfacere p altero.tē ſi ille p q̃ alt ſpopōdit ſatiſfacere moreret ipe īmedia te euolarz ad vitā eternā ſine oī pena.ſz ⁊ñs ē falſū.vt oēs ⁊cedūt.g̃ ⁊añs. Probatio ⁊ñtie qz moriēs q̃ nō ē obligat⁹ ad aliquā penā.ille īmediate euolat ad gl̄iaz beatā. Sz ii vn⁹ hō poſſz ſatiſfacere p alio.tūc poſtq̃z ille potēs ſa tiſfacere ſatiſfactōez illi⁹ moriēt⁹ ſup ſe accepiſ ſet.tūc ille moriēs liber eēt ab hmōi ſatiſfactōe

Cōfirmat ¶ Et ⁊firmat.qz ſi ipe moriēt⁹ puniret.ꝛ eē iſte ſatiſfaciēs.tūc idē pctm̄ duplr pūiret.ꝛ ſic ꝛe⁹ bis iudicaret i idip̄m.cui⁹ oppoſitū hēt natū

4 i. ¶ P.ꝛe⁹ reddet vnicuiq̃z ſ̄m opa ſua.ſic ait ps.g̃ opa aliēa ñ erūt p hoīe ſatiſfactoria. Cō ſequtia ptz.qz ad oppoſitū ⁊ñtis ſeqūt oppo/

Cōfirmat ſitū añtis ¶ Et iſtd ⁊firmat autoritate apl'i.q̃ ij.ad Chor.vi.c.ait. Oēs ſtabim⁹ añ tribūal xpi vt referat vnuſq̃z ſ̄m q̃d geſſit i corpe ſiue bo

Solutio. nū ſiue malū ¶ Ad p̄mū nego ⁊ñtiaz. Ad p

Ad.1. batōez itez nego ⁊ñtiā.qz i ⁊tritōe iuſtificat ipi⁹. Sz ſic dic aug. Qui creauit te ſine te.ñ iuſtificabit te ſine te.iō ſimplr ē neccariū ad ſa lutē.vt q̃libet i ſeipo ⁊terat. Etiā ⁊feſſio ñ ſp ē d̄ māifeſt⁹.vez etiā d̄ ſecret⁹ pctis d̄ q̃b⁹ ſolū ē ⁊ſci⁹ ipe pctōz.iō ſi pt tē teneť hō ⁊fiteri pēta ſua.p̄po ſuo ore. Penā āt exteriorē pt vn⁹ hō abſq̃z repugnātia.p altero ſuſtinere.p̄ſuppoſi ta i altero ⁊feſſiōe ⁊ ⁊tritōe.qz ſi ñ eſſz ⁊tritus tūc carerz charitate ꝛ p ⁊ñs bōa facta p alterū ſibi.pdeſſe ñ poſſent.qz i ſola charitate bona fi deliū p̄nt eē cōia. Etiā ſi ñ eēt ⁊feſſus tūc ne/ ſciret q̃ztitas ſatiſfactōis.ꝛ p ⁊ñs null⁹ poſſet

Ad.2. p eo ſatiſfacere. ¶ Ad ſcd̄m nego minorē.qz q̃ztus ſit i alto.pt tm̄ fieri p iſto p̄ſuppoſita tm̄ ſp p̄mordiali ꝛordiatōe q̃ fit i ꝓa ⁊tritōe ſine q̃ null⁹ poſſz reordiari i ꝛeū p penā q̃ eēt i alto

Ad.3. ¶ Ad terciū nego ⁊ñtiā. Ad pbatōez d̄m q̃ mior ñ ē ꝓa.qz ille moriēt⁹ tādiu manerz ob ligat⁹:q̃diu ille q̃ p ipo ſpopōdit cōplete nō

Ad confirmationez. ſatiſfecit. ¶ Ad ⁊firmatōez d̄m q̃ ſz ambo puniret.tm̄ ꝛe⁹ ñ iudicarz bis i idip̄m.qz ſz il le puniret i purgatorio.tm̄ tm̄ ei⁹ pena breuia ret q̃ztū iſte i ꝓ mūdo cōpleret ſeu p̄ficeret d̄ i

Instantia

iūcta pñia ¶ Forte dices ſi ſic fieret.tūc q̃ñ iſte i ꝓ mdo p illo ſatiſfaciēs eēt i medio pñie.tūc ille i purgatorio eēt i ſine pene.ad q̃d g̃ valerz alia medicta⁹ pñie q̃ā iſte i ꝓ mūdo cōplerz

Solutio ¶ Rndeo q̃ ſz ille ñ pl⁹ indigeret.qz iā exiret purgatoriū.tm̄ qz iſte obligauit ſe ad totā ſatz factōez.iō rōe p̄miſſi teneť eā cōplere.ꝛ iſtud cōplemētū cedet i meriti ſui augm̄tū. Propt q̃d ipe dicere pt cū ps. Oro mea i ſinu meo cō uerteť. ¶ Ad q̃rtū d̄m q̃ op⁹ eē alienū reſpe

Ad.4. ctu alicui⁹ pt dupl'r intelligi. Uno mō elicitiue. Alio mō iterptatiue. Prio mō op⁹ q̃d fit p alto pt dici alienū ab ipſo.qz ab ipo ñ eliciť tale op⁹.ſz ñ ſcd̄o mō.qz q̃ztus ñ eliciat ab ip ſo.tm̄ eliciť p ipo. Et iō q̃ztus i comparōne ad ip̄m tale op⁹ ſit alienū elicitiue.tm̄ pt dici op⁹ ſuū iterptatiue. Et qz ꝛe⁹ reddet vnicuiq̃z iu/ xta op⁹ ſuū ñ ſolū elicitiue.vez etiā iterptati/ ue.iō negāda ē ⁊ñtia cū ſua pbatōne.qz p̄ce

Ad confirmationē. dūt ſolū d̄ alieno elicitiue. ¶ Ad ⁊firmatōez d̄m q̃ ſz q̃libet ꝛebeat referre añ tribunal xpi ea q̃ geſſit i corpe.tm̄ ex ꝓ nō ⁊ñuncit q̃n vnus p alio poſſit ſatiſfacerę.

Articulus tercius.

Quātuz ad terciuz

articulū ē adūtēdū.q̃ ex ordie diuinie iuſticie cuilibet cl'pe ē pēa ꝛeterminata q̃m p aliquē mo dū optet expiari.vl' ꝓ ī pñti ſecl'o.vl' ſaltē in fu turo purgatorio. Et iō ſi ñ ē ⁊digna pñia per ſacerdotē iniūcta.tūc p̄ciſe p̄pt cōplementū il li⁹ pñie ñ abſoluit penitēs a purgatorio igne. Et hec ē intētio mgri ꝓ ī lra dicētis.q̃ ſi ñ ſuf ficit dolor iterior cū pena iniūcta.tē ꝛe⁹ addit

Instantia 1 penā ¶ Forte diceť q̃ ſi ſacerdos iniūgit ma/ iorē penā q̃z ſit pena ⁊digna.penitēt⁹ teneť eā to tā cōplere.g̃ ſi iniūgit minorē.nō videť q̃ iſte teneť ad aliquā penā vlteriorē. Cōſequtia pz qz ſi q̃ztū ad maior ē ſtādū iudicio ſacerdotis.

2 etiā ſtādū erit ſuo iudicio q̃ztū ad min⁹ ¶ P. illō q̃d arbiter ſnīat ꝓ vtraq̃z ps ꝛebet appbare.ſz ſacerdos ē arbiter iter penitētē ꝛ deū.g̃ tā penitēs q̃z ꝛe⁹ ꝛebēt appbare ſnīaz ſacerdotis q̃ztū ad penā iniūctā.ꝛ p ⁊ñs ꝛe⁹ nō addet pe nā purgatorij ſup penā quā ſacerdos iniūxit ipi penitēti. ¶ P.cū pena purgatorij ſit acer/

3 biſſima.nimis piculoſe ꝛ dānabil'r ꝛecipeť pe nitēs a ſacerdote.ſi ſupplereť i igne purgato/ rij totū illud q̃d ſacerdos min⁹ iniūgit a ⁊di gna pñia. ¶ Ad p̄mū d̄m q̃d ſz añs ſit vez q̃ztū ad foꝛ eccl'ie.tm̄ nō ē vez q̃ztū ad foꝛ dei.

Solutio. Ad.1. qz dato q̃ ille cui maior ē pñia iniūcta moria tur i illo inſtāti in quo egit cōdignā penitentiā.ipe vlteri⁹ nullā ſuſtineret penā. ¶ Ad q̃

tñ intelligētiā ē adūtēdū q̄ vnplr possumus loq̄ d̄ q̄ztitate pñie satisfactorie. Uno mō q̄ztū ad foꝝ dei. ⁊ sic fm mēsurā delicti erit plagaꝝ modꝰ. vt d̄z deut. xxv. ita q̄ sp maiori pēto debet maior pēa. alio mō q̄ztū ad foꝝ eccl'ie. ⁊ sic q̄ñq̄z fit ecōuso. q̄z maiori pēto i foro eccl'ie q̄ñq̄z debet minor pēa. ⁊ minori maior. Fornicatō ei sacerdotis ē minor cl'pa q̄z volūtarii homicidii p laicū ppetratū. ⁊ tñ sacerdoti fornicario debet i foro eccl'ie pñia. x. ānoꝝ cū maxīo rigore adūcto. ⁊ hōicide pñia septē ānoꝝ. Ite ñ ē dubiū q̄n plꝰ peccz mīricida q̄z vxoricida. ⁊ tñ maior pñia debet i foro eccl'ie vxoricide q̄z mīricide. Nā mīricide debet pñia. x. ānoꝝ. sz vxoricide debet pñia sine termino oibꝫ diebꝫ vite sue p̄riue durata. Hec oia patēt i varijs ⁊ diuīs locis lib. decretoꝝ. Rō āt pdictoꝝ eē pt. q̄z i foro eccl'ie ñ solū taxat pñia put ē emēda pēti p̄teriti. sz cē put ē cautela pēti futi qd̄ ex hūane ifirmitatis pnitate pt pueire. ac etiā put ē q̄dā spūal' custodia vitādi scādali qd̄ ex pēto possz oriri. Sz magis pni sūt hoies ad ledēdū vxores suas q̄z mires. etiā sacerdos q̄ tā nobile officiū dz exercere in q̄ suis sbditis dz bonū exēplū p̄riue exhibere. si i fornicatōez labit valde scādalizat ppl'm. iō eccia maiorē taxauit pñiam vxoricide q̄z mīricide ⁊ fornicanti sacerdoti q̄z laico hōicide. In foro tñ dei ñ sic. sz sp maiori pēto maior debet pēa. Ulñ dato q̄ sacerdotis fornicātis pñia sit maior q̄z ei⁹ cl'pa requirat coram deo. tñ si fuit ei iniūcta p suū superiorē. ipe tenet eā cōplere si mābit i foro eccie. si āt moriēs exit foꝝ eccie ⁊ intrat foꝝ dei. tē positoq̄ i pūcto moris. q̄ intrat foꝝ dei tm̄ pfecerit d̄ sua pñia q̄ztū exigit p tali ⁊ tāto dlicto i foro dei. ipe p illo pēto ñ āplius punietur. q̄z i illo foro dei ñ oz cauere de suo pēto vl' d̄ vitādo scādalo. iō illa ps pñie q̄ rōe istoꝝ addit i foro eccie. ñ hz locū i foro dei. Sic ecōuso si alicui i foro eccl'ie fuit minor iniūcta pñia q̄z requirat sua cl'pa. nisi āñq̄z moriat p aliq̄ bōa opa interioza l' exterioza supplet illd i q̄ cl'pa excedit pñiaz. tūc q̄ñ moriēdo intrat foꝝ dei hmōi defectꝰ pñie p pēnā purgatorij p̄ut ē format. ñ obstāte q̄ i foro eccl'ie dū vixit ñ tenebat ad pēnā gīuiorē. Ad sēdz dōm. q̄ sz maior sit ꝓa q̄ñ vtraq̄z ps p̄sentit i arbitrij tā q̄z i suū superiorē. sine exceptōe p̄mittēs tenere ratū q̄cq̄d p ipm fuit sniatū. tñ oppositū istoꝝ posito tē maior ñ ē ꝓa. Sic āt ē i ppositū. Nā sz iste arbit sit superior vna pte. s. ipo pēitēte. tñ ipe ē ifimior ē inferior altera pte. s. ipo deo. Etiā ipe deꝰ ñ p̄scit absolute i istū arbitrū. q̄z q̄uis i bō sen fit q̄ iste arbit p offēsa deo facta dz iniūgere pēnā. tñ ñ p̄scit i quālibet diminutōez pēne. Sz vult q̄ iste sacerdos ad modū samaritani cū oleo miscēdo ifundat vinū iustitie. Ad terciū dicēdū q̄ si sacerdos q̄ñq̄z rōabilibꝫ d̄ cauſ iniūgit maiorē pñiaz tñ exigat rigor iustitie. puta q̄z timet si magnā pñiam iniūgeret q̄ penitēs desperet. tūc saltē dz ei idicare q̄ztā pēnā deberz d̄ iure sustinere. ⁊ p ꝓns dz eū hortari q̄ pter hāc pñiaz exercitet se i bonis opibꝫ ad suū purgatoriū extiguēdū. sic ñ decipiet eū. sz potiꝰ cū debito moderamine reducet eū ad viā salutis eterne.

Ad.2.

Ad.3.

Quātū ad quartū articulū q̄ petit vtq̄ p idulgētias possit hō purgatoriū suū extiguere absq̄z alia satisfactōe ē adūtēdū q̄ cū li absq̄z sit ppositio exclusiua. igit vl' excludit i pposito determiate ⁊ pēitētiale satisfactōez q̄ iniūgit a sacerdote. l' excludit oēz actū hois q̄ diminuit pēna pēti. Et fm hāc pōno duas ꝓclusiōes. Pria ē. q̄ iuxta p̄imū modū exclusiōis pt purgatoriū hois totalit deleri absq̄z aliq̄ satisfactōe. Qz cui tm̄ remittit q̄ztū ipe tenet. ille vlteriꝰ ñ obligat. Sz multi sūt hoies q̄bꝫ p largitōez idulgētie tm̄ remittit q̄ztū ipi emēdare tenet. q̄ dato q̄ tl'es moriant pꝰ q̄z pficiāt satisfactōez a sacerdote iniūctā. nullū tñ sustinebūt purgatoriū. Maior ē d̄ se nota. Etiā minor ptz. q̄z dato q̄ aliq̄s teneat pēnā sustiere. x. ānoꝝ ⁊ ñ maiorē. ⁊ hꝰ tñ sibi fuit iniūcta a sacerdote. ipe immediate p̄git ad aliq̄z eccl'iaz. i q̄ cuilibet d̄bite ꝓtrito ⁊ ꝓfesso largiūt. x. āni idulgētiaꝝ l' pl'es. q̄bꝫ obtētis moriet eod die añq̄z iciplat pñiaz iniūctā ab ipso sacerdote. tē planū ē q̄p idulgētiā totū purgatoriū illiꝰ hois delebit. q̄z vt ptz ex supposito tot āni sibi remittūt ad q̄t ānos ipe obligabat. Sz ō istiꝰ rōis minorē ac cē ō ꝓclonē videt ē triplex opio. Prio em̄ hīs dictis obuiat error hereticoꝝ illoꝝ q̄ dicūt idulgētias nihil valere. Nd d̄ pt ex intētōe eoꝝ p̄bari sic. Spūale ñ pt pcio tpali cōpari sine simonia. Sz si indulgētia aliq̄d valeret. tūc emeret spūale p̄ re tpali. q̄z ill' dat idulgētia q̄ pōrigūt manꝰ adiutrices. P. si dz q̄ tpalia sbsidia sunt q̄ñq̄z valde neccaria. ⁊ iō lz sbueniētibꝫ dare idulgētia. Rñdet q̄ hꝰ ñ valz. q̄z sbsidia spūalia magis sūt neccaria q̄z tpalia. sz p spūalibꝫ sbsidijs ñ videt dari idulgētie. q̄ nec p tpalibꝫ dari debet. P. ex determiatōe diuīe iustitie cuilibet pēto taxata ē sua pēa. q̄ talis pēa ñ dimittet p aliquā idulgētiā. Ans ptz deut. xxv. vbi dz. q̄ fm mēsurā delicti erit plagaꝝ modꝰ. Cōsequentia pbat. q̄z sup illo ꝓbꝫ. q̄. ad Thi. q. c. sepz negare ñ pt. dicit glosa. q̄ deꝰ sepm negaret si dictū suū ñ impleret. P. q̄cūq̄z ē i feriorīs potētie ⁊ autoritatis ille ñ pt idl'gēdo flaxare hmōi pēnā ad q̄m sustinēdā obligauit ille q̄ ē superioris autoritatis. Sz deꝰ cui⁹ auctas ē oim supma absoluēdo penitētē a cl'pa ⁊ a pēa et̄na obligauit eū ad pēnā tpalē. q̄ pp ñ pt p idl'gētias hmōi

Articulus quartus.

Pria ꝓclo

Opio negās indulgentias.

1

2

3

4

5 pēnā ꝛlaxare. ⁊ ꝑ ꝯns oz ꝙ hō eā sustīeat vl'i hac
vita vel i alia puta i purgatorio. ¶ P. illō nō oz
fieri i ēcl'ia q̄ vilificat sacerdotal' ptās ⁊ tollit
pēnitēt' vtilitas. Sz absoluere hoīes a pēa satis/
factoria ē hmōi. ḡ ⁊c. Maior ptz. Probat mior
q: ex h̄ ptās iniūgent' aliquā pēnā vilificat ꝙ mo
d⁹ ⁊ via ꝑtēt vt illō qd iniūctū ē nō īpleat. Sz ꝑ
idulgētias ꝑtēt via hoīb nō faciēdi illō qd iniū
ctū ē eis a sacerdotib. q: p̄dicat ꝙ ꝑ idulgētiā re
laxet iniūcta eis pēnia. ¶ Ptz ec̄ scda ꝓs minoris
q: ꝑ h̄ ꝙ hoīes ꝓficiūt iniūctā eis pēniaz īpi assue
scūt ꝓtuose opari ⁊ faciliꝰ pēnt cauere d̄ futo pēto
Cōtra hāc opinionē. qd ē valde vtile īpi homī. Sz ⁊ istō tollit ꝑ idul
gentiā. ḡ ⁊c. ¶ Ista nō ꝯcludūt. Q: ecl'ia vniū
1 sal'ē errat. sic ptz i glo. sup illo ꝓ̄ xpi Luc. xxij.
Ego ꝑ te rogaui petre vt ñ ꝑficiat fides tua. Sz
2 vniūsal'i ēcl'ia p̄dicat idulgētia a sūmis pō/
tificib ⁊ etiā ab alijs ēpis donata. ¶ P. apl's. ij.
ad Thor. c. ij. videt ꝑdisse idulgētias vbi ait. Et
ego donaui si qd donaui ꝓpt vos i ꝓsona xpi vt
nō circūueniamur a sathana. vbi glosa exponēs
h̄ ꝓbū i ꝓsona xpi ait. i. ac si xps donassz. Sz pla
nū ē ꝙ xps ꝑt dare idulgētias recōpēsantes iniū/
ctā pēniaz. Si igit apl's q̄ ēpalez gradū tenuit ꝑ
dit idulgētiā. ḡ etiā sūmꝰ pōtifex ꝓ̄ ꝑt dare idul
gentiā. Ipe ēm ē vniūsal' ⁊ cū h̄ imediatꝰ dispēsa
tor spūalis thesauri q̄ i ecl'ia ēcl'ia ēgregatꝰ ē ex eo
qd supfuit sctis. sufficiēter salutis his q̄ emēdare
ꝑuerūt. Nec ēm ē intētio sctōꝝ vt talib spūali
bꝰ bonis sbueniat xpi fidelib. In q̄ etiā thesauro
recōdit meritū dñi nr̄i ihu xpi q̄ nihil tenebat sol
uere. q: peccatū nō fecit: nec inuentꝰ est dolꝰ i ore
eiꝰ. ⁊ ideo toto suo merito nr̄e pauptati ꝑ indul/
gentiaꝝ largitionē poterit sbuenire a sūmo pōti/
fice. q̄ vt dictū ē vniūsal' dispēsator ē istꝰ thesau/
ri. ptiales ꝓ̄o dispēsatores sūt ēpi. ⁊ nll'i alij ꝓlati
tenētes gradū iferiorē īpis ēpis. Propter qd etiā
Solutio. summꝰ pōtifex ēpos appellat frēs. inferiores ꝓ̄o
Ad. 1. ꝓlatos solet filios appellare. ¶ Ad p̄mū motiuū
adducū ꝑ ista ꝓuersa opione d̄ōm ꝙ mior nō ē
ꝓ̄a. Ad ꝓbatōez d̄ōm q̄ idulgētia ñ dat ꝑ re tpa
lis sistēdo i ipa re tpali. sz dat ꝑ tpali in ordine ad
spūale. puta dat porrigentib manū adiutricē vt
ꝯstruat ecl'ia ad ꝓficiēdū i ea diuinū officiū. ⁊ ce
tera ad laudē dei spectātia. Vl'dat q̄ñq̄z ad oppr̄
mendū iimicos ecl'ie. vt fideles pacifice possint
Ad. 2. deo ꝓuire. ⁊ sic d̄ alijs. Ex q̄ ptz ꝙ h̄ nll'a ē sūmōia
q: ñ sistit i ipo tpali. ¶ Ad scd̄m nego mior. q:
vt plurimū dant idulgētie his q̄ audiūt d̄uote p
dicātōnes religiosoꝝ. ¶ Dant ec̄ q̄ñq̄z idulgētie i
aliq̄b ecl'ijs his q̄ audiūt missas i eis. ¶ Etiā vr
banꝰ q̄rtꝰ ꝑdit indulgētias i festo corpis xpi ⁊ p
octauas his q̄ iterfūt diuīs officijs. Etiā inocē
tiꝰ q̄rtꝰ ꝑdit idulgētias. x. diez cuilibet q̄ orat p
rege frācie. Ex q̄b oīb appet falsitas illi⁹ mior'
q̄ d: ꝙ idulgētia ñ dat ꝑ spūalib. Patz ec̄ ꝑ vlti
mū exēplū. s. de rege ꝙ ec̄ dat ꝑ spūalib sbsidijs.
¶ Ad terciū d̄ōm ꝙ dimitti pēnā quā diuia iusti
cia taxauit ꝑ cl'pa ꝑt dupl'r itelligi. Vno mō ab/ Ad. 3.
solute. Alio mō ꝯmutatiue. puta ꝙ pēa vniꝰ dat
ꝑ pēa alteriꝰ autoritate illiꝰ q̄ ꝑt facere hmōi cō/
mutatōez. Prio mō ñ dimittit pēa ꝑ idulgētiā.
sz scd̄o mō. Nā d̄ merito passiōis xpi ⁊ martirū
suoꝝ. ac ceteroꝝ sctōꝝ soluit pēa taxata ꝑ pēto qñ
ꝑ idulgētias d: pēa dimitti. Et iō negāda ē ñtia
Ad ꝓbatōez d̄ōm ꝙ deꝰ isto mō iplet dictū suū.
q: Fuat iustia eo mō q̄ vnꝰ salua iusticia ꝑt ꝑ alio
satisfacere. ¶ Ad q̄rtū d̄ōm ꝙ sz ille q̄ ē iferior' po
tētie ñ possit ꝓtute ꝓpa absolute ꝛlaxare illud ad Ad. 4.
qd obligauit ille q̄ ē supior' potētie. tm̄ ꝓtute sibi
ꝯcessa ab illo q̄ ē supior' potētie ꝑt ꝑ illo q̄ obliga
tꝰ ē soluere d̄ thesauro cuiꝰ dispēsatō sibi dinoscit
ec̄ cōmissa. sic ēt ē i ꝓposito. vt ptz ex p̄missis. ¶ Ad Ad. 5.
quintū nego mior. accipiēdo absoluere mō q̄ ia
dcm̄ ē. puta vnū ꝑ alio soluere. Ad p̄mā ꝓbatio
nē d̄ōm ꝙ sz mior sit ꝓ̄a qñ dat via ꝙ n' i se n' i
suo ēqualēti īpleat qd iniūctū ē. tm̄ ñ ē ꝓ̄a qñ sic dat
via ꝙ ēqualēter īpleat. sic fit ꝑ idulgētias vt p̄dcm̄
ē. ¶ Ad scd̄az ꝓbatōez d̄ōm ꝙ cuilibet q̄ exoluit
suā pēniaz ꝑ sibi largitā idulgētiā ē ꝯsulēdū ꝙ cō/
pleat ec̄ pēniaz a sacerdote sibi iniūctā. ꝓpt cās ta/
ctas i ipa ꝓbatōe. ac ec̄ q: ml'ta sūt pēta q̄ꝝ q̄ñq̄z
mēoriā ñ hēm⁹. igit ne ꝑ talib gūē pēnā i purga
torio sustīeamꝰ. debemꝰ pagere pēnias nob iniūctas
vt indulgētie nob succurrāt ꝯ ea q̄ pati tenemur
ꝑ hmōi pctis. Dato tm̄ ꝙ d̄ licētia ꝯfessor' hō in
iūctas pēnias recōpēset idulgētijs. adhuc bn̄ ꝑt
ꝯtingere ꝙ tal' hō ex ꝯsideratōe passiōis d̄ñi nr̄i
ihu xpi. ⁊ ceteroꝝ sctōꝝ. cuiꝰ passiōis merito satis
fit ꝑ ipo. maiorē grāz ⁊ charitatē ꝛcipiat. q̄z si pēi/
tētiā sibi iniūctā i ꝓpa spē absq̄z idulgētijs ꝓfecissz
Et q: ꝑ augm̄tū grē ⁊ charitatis hō ꝛcliat ad opa
ꝓtuosa. ⁊ diminuit i eo ꝛclinatō ad vicia ñ min⁹
q̄z ꝑ assuefactōez bonoꝝ operꝝ. iō penitēt' vtilitas
ñ tollit ꝑ idulgētiā. sz magis ꝓmouet. ¶ Scd̄a opi Opinio se
nio p̄dcis ꝗria ē. q̄ pōit ꝙ q̄z̄uis idulgētia valeat cunda.
ad tollēdā pēnā ad quā sustinēdā i h̄ mdo sacer/
dos obligauit penitētē. tm̄ ñ valet ad exoluēd pe/
nā quā q̄l mereat pati i purgatorio ꝓm dei iudiciū
Sz isti videt ꝓpriā vocē ignorare. q: q̄libet xpia
nꝰ tenet credere ꝙ pēa satisfactoria iniūcta a sacer
dote ꝯfessore vel z pēnā purgatorij. ⁊ h̄ vl'i toto si
fuit ꝯdigna diuīe offense. l'saltē i ꝑte si fuit citra
ꝯdignā. ḡ si idl'gētia valet ad tollēdā pēnā ad q̄m
sacerdos obligat ih̄ mdo sustinēdā. sequit ꝙ ꝑ cō
seqns idulgētie valeat ad tollēdā pēnā i purga/
torio sustinēdā. ⁊ sic ꝓtute illiꝰ qd ipi ponit ⁊ af/
firmāt. sequit positio illiꝰ qd ipi negāt. ¶ Tercia Opio ter/
opinio ē q̄ ponit ꝙ q̄z̄uis indulgētie valeat ad sa cia.
tisfaciēdū d̄ iniūcta pēnia a sacerdote ac etiā ad vel
dū purgatoriū. tm̄ nō valet tantū q̄tū ꝑnūciant
⁊ ꝓdicantur valere. sz vnicuiq̄z tantum valen

quātū fides ⁊ deuotio sua exigit. ¶ Et si dicit istis quare plati eccl'ie maiorē indulgentiā pnūciāt qz valeat. ¶ Rīdet q ad hēc eccia tm valorē pnūciat. vt qdā pia fraude filios suos ad bñfaciēdū allicīat. sic mr̄ pmittēs filio p nulo pomū. ipm ad ābulādū puocat. qzuis totū pomū sibi ñ tribuat// Sz nec istd valet. qz ista ñ eēt pia fraus. sz potiꝰ crudel' ⁊ ipia q hō sic dcipiēt. q acerbissima pēa remaneat obligatꝰ qñ credit eē penitꝰ absolutꝰ. Sic āt eēt in p posito. qz hō rōe idulgētie sibi facte posset qñ qz tm d iniūcta sibi pnia omittere qztū sonāt idulgētie. ⁊ tūc si ñ valerēt idulgētie tm qztū sonāt. tūc ad tm purgatoriū iste maneret obligatꝰ qztū idulgētie minꝰ valēt quantū sonāt.

Cōtra opinionem. 1

2 ¶ Preterea eccl'ia dei i pson plati dātis idulgētias. ⁊ i pson pdicatoris denūciantis idulgētias neq qz possz a mēdacijs excusari. qd esset valde piculosū. qz sic ait apl's. i. ad Thor. xv. Si inanis ē pdicatio nra. ianis ē ⁊ fides nra Uñ istis fictoribꝰ dicere possumꝰ illd ꝗ bū iob xiij. Nūqd deꝰ indiget mēdacio vro vt p ipo loqmini dolos ¶ Sz forte p ista ficta opione dicēt. si idulgētie valerēt tm qztū sonāt. tē alias d sua malicia pm ordinatōez eccl'ie qñqz reportarz lucz seu cōmodū. Falsitas ꝛñtis ptz Probatō ꝛñtie. qz qñqz pnūciāt idulgētia d remissiōe tercie ptz oiz pctōz. tūc dato q vnꝰ ppter magnā suā malicia teneat obligatꝰ ad pēnā sustinēdā trecētoz annoz. alter ꝗo bonꝰ hō ppter aliq vēialia pēta obligatꝰ ē ad pēnā triū diez. tūc ille q valde malꝰ fuit ꝛseq rmissionē pnie cētū ānoz. ⁊ ille bonꝰ hō tm modo hēbit remissionē vnꝰ diei. ¶ P. veniēs p cētū dietas ñ hret maiorē rmissionē qz ille cuiꝰ domꝰ eēt ꝛtigua eccl'ie i q hmōi idulgētie fore pnūciant. qd videt inconueniēs ¶ P. i ciuitate spirēsi ē qdā pua eccia q appellat sanctuz sepulcz. in q ondit patētibꝰ lris papalibꝰ septē papaz q q̄libet eoz relaxat septimā partē pnie oibꝰ q ꝛfessi ⁊ ꝛtriti veniūt ad illā eccia z i festo diuisiōis apl'oz. q si idulgētie tm valēt qztū sonāt. tūc q̄libz illa die veniēs ꝛtritꝰ ⁊ cōfessus ad iā dictā eccl'iaz. eēt absolutꝰ a pena ⁊ a culpa. ⁊ sic tāta eēt ibi idulgētia sicī āno iubileo i eccl'ia scī petri. vl' i passagio vltramarino. qd oio inconueniēs eē videt. ¶ Sz his ñ obstātibꝰ dico q idulgētie tm valēt qztū sonāt. dūmō hec tria ꝛcurrāt. s. ex pte dātis auctoritas. ex pte suscipiētis charitas. ⁊ ex pte cāe ꝛgruitas seu rationabilitas. Et appellat tūc causa p qua dant indulgentie rationabilis. quādo ex hoc pmouetur honor dei ⁊ vtilitas ecclesie. ¶ Ad primum nego cōsequentiam.

Instantia 1

Solutio Ad. 1.

Ad pbatōez dōm q illd lucz puta illā remissionē ñ reportaret ex sua malicia. sz ex dei mia ¶ Etiā dato q ille bonꝰ hō solū vnā die ꝛsequtur d remissiōe. tm magnū bonū pt ibi ꝛseq p modū meriti. qz ñ solū i naturalibꝰ. vez etiā i spūalibꝰ ꝛificat illa ppositō arestō. ij. d aia. q dicit. actꝰ actuoz sunt i patiēte ⁊ dispōsito. ⁊ iō fm q ille bonꝰ hō ē melꝰ dispōsitꝰ. fz hēc eod actu q vadit p idulgētias pter illā remissionē quā ꝛseqt. ex spēali deuotōe pt mereri augmētū sui pmij essential'. ¶ Ad secdm dōm q qñqz idulgētie indistincte largiunt. ⁊ tūc nō plhz d rmissiōe q d lōginq veit. qz ille q ꝛtiguꝰ ē eccl'ie. vl' etiā qz clerici q spectāt ad illā eccia z i q grēde sūt hmōi idulgētie. lz ille q d rmotz veit rōe maioris laboris ⁊ deuotōis mereat aliqd d pmio cēntiali qd alter nō mereat. Sz qñ largitoz idulgētie distinguit iter d remotz venientē ⁊ de ppe. tūc plꝰ recipit ille qz iste. Verbi grā. Papa i remissionibꝰ aliqbꝰ ill' q transeūt mare dat. v. ānos. ill' q trāseūt mōtes tres annos. ceterz aūt vnū annū. ¶ Ad terciū nego ꝛntiā. qz ñ ē sic itelligēdū q q̄libet illoz septez papaz remittat septimā ptē totiꝰ pnie. sz solꝰ primꝰ remittit septimā ptē totiꝰ pnie. secdꝰ ꝗo remittit septimā ptē illiꝰ qd remāsit post pmā remissionē. ⁊ terciꝰ remittit septimā ptez illiꝰ qd remāsit pꝰ secdaz remissionē. ⁊ sic deinceps vsqz ad septimū papā. ⁊ ille remittet septimā ptē eiꝰ qd remāsit pꝰ sextā remissionē. Et q̄ pz q postqz q̄libet istoz septē papaz rmisit septimā ptē pnie. adhuc rmanet sex ptes illiꝰ totiꝰ qd remāsit pꝰ sextā rmissionē factā p sextū papā. Et iō nō ē sil'e d indulgētia āni iubilei vel passagij vltramarini. supposito q i talibꝰ plena fiat rmissio ab oñi pena ¶ Mlte alie opiniones sūt circa istā materiā. qs recitat glosator. extra d pe. ⁊ remis. sup. c. Qd āt. qs cā breuitatz ad psens ñ adduco. ¶ Cōclusio secda ē q hō p acq̄sitōez idulgētie nō pt totū suū purgatoriū extinguere absqz aliq satisfactōne. puta absqz excludit omnē actū nostrū q remittit seu diminuit pena debita p peccato. Qz nihil pt excludere illd qd necario psupponit. Sz remissio q fit p indulgētiā necario psupponit rmissionē q fit p penitētz ꝛtritōez. q ꝛc. Maior ptz. Probat mior. qz cū nullꝰ mortal' peccator sit capax idulgētie. oportz q remissio q fit p idulgētiā psupponat ꝛtritōez q mortal' peccator iustificat. ⁊ p ꝛñs psupponit aliq̄lē remissionē seu diminutōez pene debite p pēto. qz sicut ptz ex dictz supꝰ. magz ps illiꝰ pene remittit i ꝗa ꝛtritōe. ¶ Sz ꝗ fūdamētū istiꝰ rōis q dz. q nullꝰ extrīs i pēto mortali ē capax idul

Cōtra opinionem. 1

Secunda ꝛclusio

Instantia 1

gētie. q̃dā arguūt sic. Ubi ē maior indigētia, ibi magis hz locū miscēdia z idulgētia. Sz hō exñs i pēto mortali maiorē patiēt idigētiā q̃z ille q̃ caret pēto. g̃ ꝛc. ¶ P. pēto mortali ñ obstā te hō pt dare idulgētias. g̃ ñ obstāte pēto mortali hō pt recipe idulgētias. Añs ptz. qz dato q̃ papa eēt i mortali pēto. tñ ipe possz dare idulgētias. Probat ꝓntia. qz cōditio agētis dz ē nobilior cōditōe patiētis. Nā oē agēs p stāns ē patiēte. vt dz. ij. d aīa. g̃ si vilitas mortal' pēti ñ repugt facieti idulgētias. seq̃t q̃ nec repugnet recipiēti. ¶ Ista ñ ꝛcludūt qz sicut mēbr mortuū nulla suscipit influētiā a ceteris mēbris viuis. Sic q̃ diu manet hō i mortali pēto ñ pt suscipe idulgētiā q̃ dat ex influētia et dispēsatōe meritorū viui capitis. s. xpi z viuorū mēbrorū oīm. s. sctōrū illi viuo capiti viuacitez adherētiū. ¶ Ad p̄mū dōm q̃ maior ñ ē ꝓ. vbi maior indigētia stat cū dispōe opposita ad maiz z idulgētiā. Ad maiorē dōm q̃ iz mortal' pētor maiorē indigētiā hēat. tñ min⁹ ē disposit⁹ ad recipiēdū idulgētiā q̃z ille q̃ ē sine mortali pēto. ¶ Ad scdm nego ꝓntiā. Ad pbatōez dōm q̃ q̃z uis ille q̃ agit p̄ncipal'r z ex ꝓpa virtute effluit aliquē effectū sit pstantior patiēte. tñ h̄ nō ē necē d eo loq̃ndo q̃ misterial'r dispēsat aliquē effectū. ñ d suo sz d alieno sibi tñ cōmisso thesauro. sepe ei bon⁹ dñs dat bonū dorū bono subdito. p manū mali mistri. Sz pp vl' eps dās idulgētias ñ dat de suo merito. sz dat d merito xpi z sctōrū sibi ad dispensandū cōmisso. g̃ ꝛc. ¶ Ad argumtū p̄ncipale dōm q̃ iz igrantia iuuincibil' excuset a pēto z a pena etna. tñ ñ sp excusat a pena etiā tpali. dato eēm q̃ hō tradiderit obliuioni z ignorātiā inuincibilē habeat d mlēs mortalibꝫ pētis q̃ diebꝫ suis cōmisit. tūc de⁹ ñ tradit eū eternalibꝫ penis eternal'r puniēdū. tñ ñ obstāte hmōi obliuione de⁹ puniet eū. p hmōi pētis in purgatorio pena tpali. si i h̄ mūdo ñ satisfecerit p largital' sibi indulgētias vl' alijs ꝓtuosis actibꝫ z opibus pietatis.

2

Contra

Solutio Ad. i.

Ad princi pale argu.

¶ Distinctio vicesima p̄ma.

Solet etiā q̃rī

Post q̃z mgr determiauit d pētorū remissiōe q̃z tū ad statū p̄ntis vite. nūc i ista. xxi. dist. incipit tractare d eadē remissiōe q̃z tū ad statū vite future. Et diuidit i duas ptes. Nā p̄mo ostēdit i vita futa aliq̃z pētorū fieri remissiōez. Scdo d̄clarat q̃dā obfuāda i hac vita circa ꝓfessionē. ibi. Post hꝰ ꝓsiderādū ē. Pria i duas. Nā p̄mo circa veniaiū pētorū rmissionē q̃ fit i alia vita pōit sua z determiatōez. Scdo ꝓ hmōi determinatōez adducē z tollit duplicē obiectōez. ibi. Dic obiici pt. Prima i duas. Nā p̄mo oñdit q̃ q̃dā pēta i vita futura relaxant Scdo quo hmōi pētorū q̃dā i purgatorio cruciant⁹. q̃dā ꝓ tardius expurgāt. ibi. In illo aūt igne. ¶ Seq̃t illa ps Dic obiici pt. Et diuidit i duas ptes fm qd adducē duplicē obiectōez. q̃z cuilibꝫ adūgit sua solutōez. Scda ibi. Sz forte dicis. ¶ Quē seq̃t illa ps. Post hec ꝓsiderādū. Et diuidit i tres ptes. Nā p̄mo ostēdit q̃ pēta z qlis sint ꝓfitēda Scdo d q̃bꝫ pētis ñ ē ꝓfessio faciēda Et tercō quo pēta sacerdoti ꝓfessa sunt ab eo sb sigillo secreti tenēda. z ppetue sb ticēda. puta n⁹ signo nutu l' ꝓbꝫ pdēda. Scda ibi. Sicut āt penitēs. Tercia ibi. Caueat āt sacerdos. ¶ Hec ē diuisio z ínia istī⁹ distinctōis i generali. circa quā i spēali q̃ro hāc q̃stionē.

Qz sacerdos illd qd scit p ꝓfessionē teneat i oī casu sb secreto tenere. ¶ Et videt q̃ nō. Qz ad h̄ ñ obligat sacerdos qd ñ pt obruare sine mortali pēto. Sz i aliq casu sacerdos mortal'r peccaret. si illd qd scit p ꝓfessionē ñ reuelaret. g̃ ꝛc. Maior patz qz nullꝰ obligat d necēitate salutis ad illd qd necessario iplicat mortale pētm. Minorē pbꝫ sic. Ponat q̃ aliqs tyrānꝰ faciat solēnit iurare sacerdotē d dicēda ꝓtate quā noscit sup his q̃ q̃ret ab eo. q̃ sco. q̃ret tyrānꝰ vtz ipe sciat q̃s iterfecerit hoiez q̃ tali die secrete fuit occisus. Nō posito q̃ sacerdos h̄ sciat i ꝓfessiōe. si ñ ruelat tē erit puir⁹. z p ꝓns mortal'r peccabit ¶ In ꝓriū ē mgr h̄ i lra. z cōis sctōrū doctrina. Dic p̄mo videdū ē d p̄ncipali q̃sito. ¶ Secūdo ad q̃d valeat general' ꝓfessio. ¶ Tercio videda sūt aliq d igne purgatorio ¶ Et q̃rto quo aliq pēta remittūt i alio mūdo. De his ei oibꝫ i ista distictōe fit mētō mō tñ ꝓtrogdo

Quantū ad primū

Articulus primus.

pt distīgui sic. Qz aut sacerdos illd d q̃ q̃rit p cise noscit p sacrālē cōfessionē sibi factā. aut ñ pcise. puta qz noscit p ꝓfessionē. z etiā alio mō Si pcise p ꝓfessionē. tūc aut hz licētiā a ꝓfitēte q̃ illd possit reuelare. aut ñ hz hmōi licētiā ¶ Et sic iuxta mēbra istī⁹ distinctōis pono tres ꝓclusiones. ¶ Pria ē hec q̃ illd qd sacerdos pcise z ñ alit noscit q̃z p ꝓfessionē. hoc nō pt reuelare sine mortali pēto. Qz q̃ñ aliq d est ꝓ iure nature. ꝓ autoritatē legis diuine. z cōtra statutū sancte mris ecclie. h̄ nullꝰ potest

Pria ꝓclo

Ratio.